

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
FİNANSAL İKTİSAT VE BANKACILIK PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**GÖÇMENLİĞİN EKONOMİK ETKİLERİ:
BAHAMA ADALARI ÖRNEĞİ**

LaShawn Latera GRAY

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Fırat GÜNDEM**

İZMİR-2016

TEZ ONAY SAYFASI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Göçmenliğin Ekonomik Etkileri: Bahama Adaları Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

...../...../.....

LaShawn Latera GRAY

İMZA

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Göçmenliğin Ekonomik Etkileri: Bahama Adaları Örneği

Lashawn Latera GRAY

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İktisat Anabilim Dalı

Finansal İktisat ve Bankacılık Programı

Bu çalışmada yoğun göç alan Bahama Adaları'nda göçmenliğin ekonomik etkileri analiz edilmiştir. Bu çalışmanın hipotezine göre, Bahama Adaları'na gelen kalifiye göçmenlerin beşeri sermayesi yüksekse ve kalifiye olmayan göçmenler yerlilere göre eksik ikame sağlıyorsa, iç göç Bahama Adaları'nın ekonomisi üzerinde olumlu bir etki yaratacaktır. Göçmenlerin geldikleri ülkeye olan etkileri doğrudan göçmenlerin profili ile alakalıdır. Kalifiye olmayan göçmenler, kalifiye olmayan yerlilerin ücretlerinin değerini düşürecek ancak işsizlik oranını arttırmayacaktır. Göçmenliğin yerli nüfusun işsizlik oranlarına etkisi belirli bir biçimde sonuçlandırılmamaktadır. Çünkü Bahama Adaları örneğine bakıldığında, ülkenin kalifiye elemanlardan ziyade, kalifiye olmayan elemanlara sahip olduğunu görmek mümkündür. Kalifiye göçmenler kalkınma açısından incelendiğinde emek piyasasına olumlu etki ederken, kalifiye olmayan göçmenlerin etkisi daha olumsuz olacaktır. Ancak kalifiye olmayan Haitili göçmenlerin sayısındaki artış, yerli halka göre tam ikameli olma durumunun olumsuz etkilerini dengelemektedir.

Kalifiye olmayan göçmenler, önceki kalifiye olmayan göçmenlerin yerine geçerek işgücüne olan talebi düşürebilir; ancak bu durum iş kolları için fiyatların ve tüketici için birikimlerin düşmesi ile sonuçlanacaktır. Göçmenlik işgücüne katılım oranını düşürmemekte, aksine yeni iş kolları ve iş alanlarının oluşmasını sağlamaktadır. Katma Değer Vergisi (KDV) tüketim malları üzerine eklenip ödenmekte ve Dolaysız Yabancı Yatırımlar (DYY) inovasyonu desteklemektedir. Kamusal eğitim, sağlık hizmetleri ve göçmenlerin dışarıya

aktardığı paralardaki azalma oran olarak küçük ve negatiftir. Ancak, Ulusal Sosyal Güvence Kurulu (ya da NIB) kaynakları göçmenler için orantısız bir biçimde kullanılmamaktadır. Bahama Adaları'nın nüfusu yaşlandıkça ve Ulusal Sosyal Güvence kaynakları giderek azaldıkça, ekonomiye katkı sağlamak, üretim kapasitesini ve büyüme hızını arttırmak adına daha büyük bir nüfusa ihtiyaç duyulacaktır. İşgücüne katılım oranları ülkede yüksektir ve göçmen sayısının artışıyla birlikte büyümeye devam etmektedir. Yerli halkın ücretleri azalmamıştır ancak kalifiye olmayan elemanların ücretlerinde gözlemlenen artış oranı düşüktür. Buna rağmen, yerli halk ve yakın zamanda ülkeye gelen göçmenlerin ücretleri arasında entegrasyon görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış Göç, Göçmenlik, Göç Teorileri, Bahamalar.

ABSTRACT

Master's Thesis

Economic Effects of Immigration: Bahamas Evidence

Lashawn Latera GRAY

Dokuz Eylül University

Graduate School of Social Sciences

Department of Economics

Financial Economics And Banking Program

This thesis' hypothesis states if immigrants that come to the Bahamas have high human capital and unskilled immigrants are imperfect substitutes to natives, immigration has a positive effect on the Bahamian economy. Immigrant effects are relative to the immigrant profile. Low skilled immigrants depress wages for low skilled natives but will not raise the unemployment rate. The effects of immigration in regards to native unemployment are inconclusive. Because the Bahamas has more unskilled than skilled workers, skilled immigrants have positive effects to the labour market, while unskilled workers may have more negative effects. However proliferation of unskilled Haitian immigrants offset the negative effects of perfect substitution with natives.

Unskilled immigrants may displace previous unskilled immigrants by reducing the demand for labour, but lowers prices for businesses and savings for consumers. Immigration does not reduce the employment rate, immigrants create businesses and jobs. Value Added Taxes (VAT) are paid on consumer goods and Foreign Direct Investment (FDI) helps innovation. Drains on public education, public healthcare, and remittances are small and negative. But, the National Insurance Board welfare is not used disproportionately to the immigrant population. As the Bahamian population ages and National Insurance Board contributions dwindle, a larger population will be necessary for contributions and productivity. Labour force participation rates are high and continued to grow. Native wages have not been depressed but growth is slow for unskilled workers. Wage integration between natives and recent

immigrants exist. Limitations with Bahamian data availability must be addressed so as to facilitate empirical analysis in the future.

Keywords: Immigration, migration, migration theories, Bahamas.

**GÖÇMENLİĞİN EKONOMİK ETKİLERİ:
BAHAMALAR ÖRNEĞİ**

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xii
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇMENLİĞİN EKONOMİK ETKİLERİNE İLİŞKİN TEORİLER

1.1. GÖÇ PİYASASI	9
1.2 GÖÇ MODELİ	10
1.3. GÖÇ İLE İLGİLİ TEORİK YAKLAŞIMLAR	12
1.3.1. Neoklasik Göç Teorisi	12
1.3.1.1. Beşeri Sermaye Teorisi	15
1.3.1.2. Hecksher Ohlin Teorisi	16
1.3.2. Yeni İşgücü Göçü Teorisi	17
1.3.2.1. Neoklasik Göç Teorisi ile Yeni İşgücü Göç Teorisi'nin Karşılaştırılması	18
1.3.3. İkiye Bölünmüş (Segmented) Emek Piyasası Teorisi	20
1.3.4. Dünya Sistemleri Teorisi	23
1.4. GÖÇ SÜREKLİLİĞİ İLE İLGİLİ TEORİK YAKLAŞIMLAR	25
1.4.1. Ağ Teorisi	25

1.4.2. Kurumsallaşma Teorisi	26
1.4.3. Uluslararası Göç Sistemleri Yaklaşımı	27
1.4.4. Birikimli Nedensellik Teorisi	28
1.5. GÖÇ YASASI	28
1.6. LİTERATÜR İNCELEMESİ	29
1.7. BÖLÜM SONUCU	35

İKİNCİ BÖLÜM

OECD ÜLKELERİNDE GÖÇMENLİK ANALİZİ

2.1. ALMANYA	40
2.1.1. Ekonomi	41
2.1.2. Göçmenlik Tarihi	42
2.1.3. Nüfus	45
2.1.4. Göçmenlik Demografileri	45
2.1.5. Göç Politikası	48
2.1.6. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri	49
2.1.6.1. İstihdam ve İşgücü Etkileri	49
2.1.6.2. Göçmenliğin Ücretlere Etkileri	50
2.1.6.3. Göçmenliğin İşgücü Piyasasına Etkileri	51
2.2.6.3.1. Göçmen Vasıfları	53
2.1.6.4. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler	56
2.2.6.4.1. Almanya Para Havaleleri	57
2.1.6.4.2. Suriye Mülteci Krizi	58
2.1.7. Bölüm Sonucu	59
2.2. AVUSTRALYA	61
2.2.1. Ekonomi	61
2.2.2. Göçmenlik Tarihi	62
2.2.3. Göçmenlik Demografileri	62
2.2.4. Nüfus	64
2.2.5. Göç Politikası	64
2.2.6. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri	66

2.2.6.1. İstihdam ve İşgücüne Katılım Oranları	66
2.2.6.2. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler	68
2.2.7. Bölüm Sonucu	70
2.3. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (A.B.D)	71
2.3.1. Ekonomi	72
2.3.2. Göçmenlik Tarihi	73
2.3.3. Nüfus	73
2.3.4. Göçmenlik Demografileri	74
2.3.5. Göç Politikası	76
2.3.6. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri	77
2.3.6.1. Ücretler ve İstihdam Yaratma	77
2.3.6.2. Vasıflı Göçmenlik	81
2.3.6.4. Sosyal Refah ve Gelir Vergisi	86
2.3.7. Bölüm Sonucu	88
2.4. TÜRKİYE	91
2.4.1. Ekonomi	91
2.4.2. İç Göç Tarihi	92
2.4.3. Nüfus	93
2.4.4. Dışa Göç Tarihi	94
2.4.5. İç Göç Demografik Verileri	97
2.4.6. Göç Politikaları	99
2.4.8. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri	105
2.4.8.1. İstihdam, Ücretler ve İşgücüne Katılım Oranları	106
2.4.8.2. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler	111
2.4.8.3. Yabancı Kökenli Yardımlar	113
2.4.8.4. Yurtdışından Gönderilen Para Havaleleri	114
2.4.9. Bölüm Sonucu	114
2.5. BÖLÜM SONUCU	117

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GÖÇMENLİĞİN BAHAMA ADALARI EKONOMİSİ ÜZERİNDE
ETKİLERİ

3.1. GİRİŞ	122
3.2. BAHAMALAR'IN EKONOMİSİ	122
3.3. BAHAMALAR'DA GÖÇ TARİHİ	124
3.5. BAHAMALAR'DA DEMOGRAFİ	128
3.6. BAHAMALAR'DA GÖÇ POLİTİKASI	129
3.7.1. Yurtiçi Talep	131
3.7.2. İşgücü	133
3.7.1.1. İstihdam	136
3.7.1.2. Ücretler ve Gelir	139
3.7.1.3. Eğitim ve Beceriler	145
3.7.1.4. Yüksek Beşeri Sermayeye Sahip Göçmenlerin Etkileri	148
3.8. BAHAMALAR'DA GÖÇMENLİĞİN NEGATİF ETKİLERİ	153
3.8.1. İşsizlik	153
3.8.1.1. Göçmenler Arasında Fakirlik	155
3.8.1.2. Entegrasyon	156
3.8.2. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler	158
3.8.2.1. Halk Sağlığı	164
3.8.2.2. Halk Eğitimi	166
3.8.3. Para Havaleleri	167
3.9. BAHAMALARDA GÖÇ VE GÖÇ TEORİS	170
3.10. BAHAMA ADALARI'NIN KARŞILAŞTIRILMASI	172
SONUÇ	186
KAYNAKÇA	186

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AOS	Teminat Destek Sistemi
BDOS	Bahamalar İstatistik Dairesi
BDT	Bağımsız Devletler Topluluğu
BM	Birleşmiş Milletler
BORCO	Bahamalar Petrol Rafinerisi Şirket
BOT	Bağımsız Devletler Topluluğu (CIS)
BSD	Bahama doları
BVI	İngiliz Virgin Adaların
CARICOM	Karayipler Topluluğu
CIA	Merkez Haberalma Teşkilati
CSME	Karayipler Ortak Pazar Ekonomisi
DYY	Dolaysız Yabancı Yatırımlar
GDR	Alman Demokratik Cumhuriyeti
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
IRC	Uluslararası Kurtarma Komisyon
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
NIB	Ulusal Sosyal Güvence Kurulu
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği
ORSAM	Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi
RER	Reel Döviz Kuru İndeksi
STEM/MİNT	Fen Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik

TCMB	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TL	Türk Lirası
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosu
ZEW	Avrupa Araştırma Merkezi (Almanya)

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 40 Yıllık Bir Süreçte Dünyanın Çeşitli Bölgelerinde Görülen Göç Dokuları	s.35
Tablo 2: Almanya'ya Ait Ekonomik Göstergeler	s.41
Tablo 3: Almanya'da Göçmenliğin İstatistikleri	s.46
Tablo 4: Alman Vatandaşlarının Kökeni	s.47
Tablo 5: Avustralya Ekonomik Göstergeleri	s.61
Tablo 6: Avustralya Net Denizaşırı Göç Miktarı 2011-2016	s.63
Tablo 7: Verilen Vizelerin Kategorileri	s.65
Tablo 8: Avustralya İstihdam Eğilimleri	s.68
Tablo 9: ABD Ekonomik Göstergeleri	s.72
Tablo 10: Doğurganlık Oranı	s.74
Tablo 11: Amerika Nüfusuna Oranla Göçmen Nüfusu	s.75
Tablo 12: Vize Uygunluk	s.77
Tablo 13: Yabancı ve Yerli İşgücünün Niteliği	s.80
Tablo 14: Göçmenlerce Kurulan Firmaların Endüstriyel Dökümü	s.82
Tablo 15: Göçmen Ve Yerli Kökenli İş Kurucular Tarafından Bitirilen Yüksek Derece Eğitim Alanları	s.84
Tablo 16: Göçmenler ile Yerli Kurucuların Bitirdiği En Yüksek Derece Karşılaştırması	s.88
Tablo 17: Türkiye'nin Ekonomik Göstergeleri	s.91
Tablo 18: Almanya'dan Dönen Göçmen Miktarı	s.96
Tablo 19: Çalışma Programındaki Türk Göçmenler	s.96
Tablo 20: 2003-2012 Yılları Arasında Onaylanan Çalışma İzinleri Miktarı	s.97
Tablo 21: Türkiye'ye Göçenlerle İlgili Belirleyici Değerler	s.98
Tablo 22: Türkiye'de Göç Dalgaları, 2000-2007	s.99
Tablo 23: Türkiye'deki Kayıtlı Suriyeli Göçmen Sayısı	s.101
Tablo 24: Suriyeli Göçmenlerin Yaş ve Cinsiyete Göre Demografik Özellikleri	s.102
Tablo 25: Mülteci Kampları İçinde ve Dışında Nüfus Dağılımları	s.102

Tablo 26: Türkiye'ye Göç Oranları 2001, 2005, 2009 ve 2011	s.104
Tablo 27: Suriyeli Mültecilerin Kentlere Göre Nüfusu	s.106
Tablo 28: Türkiye'de Tarihsel Olarak İşgücüne Katılım Oranları	s.108
Tablo 29: Uyruklara göre yabancılara verilen çalışma izin sayısı, 2015	s.110
Tablo 30: Suriyeli Mülteciler İçin Türkiye'ye Verilen Yabancı Kökenli Yardımlar	s.113
Tablo 31: Türkiye'ye Para Havalesi Miktarı (Binlik)	s.114
Tablo 32: Türkiye'nin Borç Artışı	s.116
Tablo 33: Bahama Adaları Ekonomisi	s.123
Tablo 34: Bahamalar'a ait Ekonomik Göstergeler	s.123
Tablo 35: Kökenlerine Göre Bahamalar Göçmen Nüfusu	s.126
Tablo 36: Bahama Adaları'nda Haitili Göçmen ve Ülke Nüfusu Değerleri	s.127
Tablo 37: Bahamalar'ın Sosyodemografik Verileri 2010-2015	s.127
Tablo 38: Bahamalar Göçmen Nüfusunun Adalara Göre Dağılımı, 2010	s.129
Tablo 39: Bahama İşgücünün Endüstriyel Alanlardaki Dağılımı	s.134
Tablo 40: Bahama İşgücü ve Bileşenleri 2015	s.137
Tablo 41: 15 yaş ve Üstü Çalışan Nüfusun Uyuşuna Göre Ortalama ve Medyan Kişisel Gelir Toplamları	s.141
Tablo 42: Eğitimsel Kazanımlarına Göre 15 Yaş ve Üstü Yeni Göçmenler	s.145
Tablo 43: İstihdam Durumlarına göre İşgücü Eğitimsel Kazanımı, 2011	s.146
Tablo 44: 15 yaş üstü Haitili Göçmen Nüfusunun, Eğitimsel Kazanım ve Okula Gitmemelerine göre Bahamalar içerisindeki Dağılımı	s.147
Tablo 45: Göçmen Gruplarının En Çok Çalıştığı Endüstriler	s.150
Tablo 46: Belirli Meslek Gruplarındaki Mevcut Göçmen Sayısı, 2010 Nüfus Sayımı	s.151
Tablo 47: Bahama'da Yaşayan Göçmenlerin Çalıştıkları Endüstriyel Alanlara Göre Dağılımı	s.152
Tablo 48: Bahamalar'da Yaşayan Haitili Ailelerin Hanehalkı Gelir Ortalaması	s.155
Tablo 49: Haitili Göçmenlerin Çalışma İzni Başvuruları	s.157

Tablo 50: Ulusal Sigorta Kurulu, 2014 Raporu	s.162
Tablo 51: Bahamalar Ulusal Sigorta Kurulu Performans Göstergeleri	s.163
Tablo 52: Ulusal Sigorta Gelirleri ve Katkı Payları	s.163
Tablo 53: Bahamalar'daki Sağlık Hizmetlerinin Haitili Göçmenler Tarafından Kullanımı (Anket, 2008)	s.165
Tablo 54: Haitili Göçmenlerin Devlet Hastanelerinden Faydalanması	s.165
Tablo 55: Devlet Hastanelerinde Ayakta Tedavi Gören Hastalar (2001)	s.166
Tablo 56: Haitili Göçmenlerin Genel Nüfus İçerisindeki Yüzdesi ve Haitili Öğrencilerin Devlet Okulları İçerisindeki Yüzdesi	s.167
Tablo 57: Haitili Göçmenlerin Para Havalesi Gönderme Sıklığı, 2005	s.168
Tablo 58: 1990-2014 Ortalama Enflasyon Oranı	s.176
Tablo 59: Ülkelere Göre İşsiz Göçmenler	s.177
Tablo 60: Ülke Bazında Göçmenler Arası Fakirlik	s.178
Tablo 61: GSYH'nin Yüzdesi Olarak Vergi Gelirleri	s.179
Tablo 62: OECD Ülkelerinde Yıllara Göre Sığınmacı Verileri	s.182
Tablo 63: Ülkelere Göre Nüfusun Yüzdesi Olarak Göçmen Stoğu	s.183
Tablo 64: OECD Ülkelerinde Yüksek Yetenek Seviyeli Göçmenlerin Köken Olarak Oranları	s.184
Tablo 65: Göçmenliğin Toplam Etkisi Özet	s. 194

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yabancı Nüfusun Girişleri, 2000-2013	s.39
Şekil 2: Almanya Göç Akışları, 2004-2014	s.47
Şekil 3: Kökenlere Göre Almanya'ya Göç	s.48
Şekil 4: Almanya'da Kişi Başına Düşen Brüt Milli Gelir, Atlas Metodu (Mevcut ABD \$ değeri)	s.50
Şekil 5: Almanya'da Kişi Başına Düşen GSYH Büyüme Oranları 1971-2014	s.51
Şekil 6: Almanya İşgücüne Katılım Oranları, 1990-2014	s.53
Şekil 7: Almanya İşsizlik Oranları, 1991-2014	s.55
Şekil 8: Avustralya Daimi İkamet Göçmen Girişleri (Kalıcı Göçmenler 2003-2013)	s.62
Şekil 9: ABD Göç Akışları, 1973-2013	s.73
Şekil 10: ABD Göstergeleri, 2000-2013	s.85
Şekil 11: Türkiye Sığınmacı Göçmen Girişi, 2003-2014	s.100
Şekil 12: Türkiye'de İşsizlik Oranları, 2006-2015	s.107
Şekil 13: Türkiye'de Kişi Başına Düşen GSYH	s.109
Şekil 14: Türkiye'nin İç Talebi	s.115
Şekil 15: Reel GSYH Büyümesi, 2009-2014	s.116
Şekil 16: OECD Ülkeleri Sığınmacı Alımı, 2003-2014	s.120
Şekil 17: Yabancı Nüfus Çıkışı	s.121
Şekil 18: Bahamalar Net Göç Oranları	s.125
Şekil 19: Bahamalar İthal Edilen Mal ve Hizmetler (GSYH %si)	s.131
Şekil 20: Bahamalar'da İhracat (GSYH %'si)	s.132
Şekil 21: Bahamalar Toplam İşgücü Nüfusu 1990-2013	s.135
Şekil 22: Kişi başına düşen GSMH, Atlas Metodu	s.140
Şekil 23: Göçmen Gelir Kategorileri (%)	s.143
Şekil 24: Otel Endüstrisi, İşçi Ücretleri, Haftalık Ücretler Ortalaması	s.144
Şekil 25: Bahamalar İşsizlik Oranları	s.154
Şekil 26: Annelerinin Doğduğu Ülkelere Göre, Göçmenlerin	

Canlı Doğum Oranı	s.161
Şekil 27: Bahamalar'dan Dışarıya Giden İşçi Dövizleri (milyon dolar)	s.169
Şekil 28: GSYH'nin %'si Olarak Sektörler – 2015	s.173

GİRİŞ

Bahama Adaları, geçtiğimiz yirmi yıllık süreç içinde gelişmekte olan finans ve turizm sektörü sebebiyle yoğun biçimde göç yaşamış küçük bir ada ülkesidir. Göçmen nüfusunun artışıyla ilişkili biçimde, ülkede ekonomik gelişmeler yaşanmıştır. Ülkede göçmenliğin, artış gösteren beşeri sermaye ve işgücü üretkenliği sebebiyle ekonomik gelişmeyi desteklediğini öne sürmek mümkündür. Bu çalışmanın hipotezine göre, Bahama Adaları'na gelen kalifiye göçmenlerin beşeri sermayesi yüksekse ve kalifiye olmayan göçmenler yerlilere göre eksik ikame sağlıyorsa, göçmenlik (ülkeye gelen göç) Bahama Adaları'nın ekonomisi üzerinde olumlu bir etki yaratacaktır.

Borjas'ın yaklaşımına göre, göçmenlik kalifiye elemanların ücret değişikliklerindeki pozitif artış ve kalifiye olmayan elemanların ücretlerindeki negatif düşüş durumunu dengelediği için, ülkenin genel ekonomik durumu üzerinde doğrudan negatif veya pozitif bir etki yaratmamaktadır. Ancak, göçmenlerin demografik özellikleri arasında yer alan yetenek, deneyim, eğitim seviyesi, dil yatkınlığı gibi faktörler bazı ekonomik değişimleri açıklayabilir (Borjas, 1998: 11). Diğer yandan, ekonomiye giriş sağlayan her %10'luk göçmen için, ekonomide %9 oranında pozitif etki olduğu gözlemlenmektedir (Somerville ve Sumption, 2009: 12).

Bu çalışmanın kapsamı içerisinde kalifiye ve kalifiye olmayan yasal göçmenlerin ekonomide yarattığı etkiler incelenecektir. Göç teorisi yukarıda bahsedilen itme ve çekme faktörlerini açıklamayı amaçlıyor olsa dahi, daha derin tarihsel bulgular ve deneysel veriler toparlanmalı ve teoriler içerisinde yer alan görüşlerin hangilerinin doğru veya yanlış olduğu daha net bir biçimde ortaya koyulmalıdır (Massey vd., 1993: 463).

Borjas'a göre, bir ülkeye gelen göçmenlerin profili, görülecek olan etkiler üzerinde ciddi bir rol oynar (Borjas 2003: 3). Kalifiye olmayan göçmenler, kalifiye olmayan yerli halkın ücretlerinin düşüş göstermesine sebep olacak ancak işsizlik oranını yükseltmeyecektir. Ayrıca, kalifiye olan göçmenler, işverenlerin yüksek orandaki üretim çalışmaları için, pahalı sermaye araçları edinmek yerine daha ucuz işgücü kullanmayı tercih etme içgüdülerinden ötürü, ekonomide tercih edilir bir

kaynak olarak görülecektir (Somerville ve Sumption, 2009: 25). Bu işveren için belli bir fayda yaratmakla birlikte, tüketici açısından damlama etkisi yaratacaktır.

Göçmenlerin ve yerlilerin birbirine göre tam ikameli olması halinde, ücretlerde düşüş gözlemlenir ancak, kalifiye olmayan göçmenler, kalifiye çalışanların ücretlerine olumlu yönde etki ederler ve vasıfsız göçmenleri kalifiye olan işçiler tamamlar (Somerville ve Sumption, 2009: 23). Bahama Adaları örneğine bakıldığında, kalifiye olmayan elemanların oranının kalifiye eleman oranından yüksek olduğu görülür (Bahamalar İstatistik Dairesi İşgücü Bakış, 2011: 40). Ancak Bahama Adaları'nın durumunda, kalifiye olmayan göçmenlerin pek çoğu Haitili olduğu için ülkede kendine has dinamikler gözlemlenir (Bahamalar İstatistik Dairesi Nüfus Sayımı, 2010:7). Bu örnekte kalifiye olmayan yerli elemanlar, kalifiye olmayan Haitili göçmenlere kıyasla daha yetenekli olduğundan, bu durum tam ikamenin yaratacağı negatif etkileri belli oranda pasifize edebilmektedir.

Göç, borç oranlarını arttırabilir ve sağlık ve eğitim hizmetleri aracılığı ile ulusal sermayenin daha hızlı tükenmesine sebep olabilir (Latin Amerika Ekonomik Konseyi Raporu, 1998: 29-31). Buna rağmen, konut alımı, artış gösteren iç talep, kalkınma için kullanılacak ucuz vasıfsız işçi, yeni iş kolları oluşması ve dolaysız yabancı yatırım gibi unsurlara bakıldığında, göçmenlerin ekonomiye olan etkilerinin çok çeşitli boyutları olacağı kolaylıkla öngörülebilir.

Göçmenlik oldukça dinamik bir olgudur. Yakın zamanda Avrupa'ya yapılan göçlerin gösterdiğine göre, göçmenlik çeşitli sebeplerden ötürü daha iyi bir hayat arayışı sebebiyle yapılmaktadır. Beşeri sermaye ile Gelişmiş Büyüme Modeli ve göç, göçmenliğin ekonomi üzerindeki etkilerine ışık tutmuştur. Göçmenlik ücretlere, yatırım oranlarına, mal ve hizmetlerin piyasası içindeki payına olan etkisi sebebiyle, küreselleşme sürecinin doğal bir sonucudur (Wallerstein, 1974; Massey vd., 1993: 444). Küreselleşme ayrıca ülkelerin alım gücünü ve yaşam standartlarını da etkileyen bir olgudur. Bu tez, mevcut literatürün incelenmesi ve göç alan dört OECD (İktisadi Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) ülkesinin analizi aracılığıyla, göçmenlik ile beşeri sermaye ve ekonomik performans arasındaki ilişkiyi tanımlamak ve bu sayede Bahama Adaları ekonomisinin göçmenlik olgusundan ne şekilde etkilendiğini tespit etmek amacı gütmektedir. Ayrıca çalışma içerisinde analiz yapma amacıyla

Bahamalar 2010 Nüfus ve İşgücü İstatistikleri, Dünya Bankası Ülkeler Verisi, IMF Ülkeler Verisi ve Birleşmiş Milletler verilerine başvurulacaktır.

Mevcut verilerin incelenmesi sonucunda, verilerin kısıtlı olmasından kaynaklı olarak, Bahama Adaları'na yapılan yasal göçün etkilerine dair sınırlı sayıda çalışma olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın amacı, sınırlı olan bu literatüre, küçük adalar hizmet sektörü üzerinde göçmenliğin yarattığı etkiyi tespit ederek katkı sağlamaktır. Bu çalışma özellikle, beşeri sermaye ve göçün ekonomik performans üzerindeki etkisini, tarihsel verilere başvurarak, Bahama Adaları'nda yaşanan farklı göç dönemlerini karşılaştırma yöntemiyle tespit etmeye çalışacaktır.

Bu tezin ilk bölümünde, göçmenliğin neden yaşandığını ve neden zaman içinde artıp azaldığını açıklamaya çalışan teorilere yer verilecektir. Göç teorisi göçmenliğin hangi yöne eğilim gösterdiğini, ne kadar süreyle yaşandığını ve kimlerin göçtüğünü açıklamaya çalışmaktadır (Massey vd., 1993: 432). Ayrıca bu teori, hedef ülkede göçmenlerin asimilasyonunu ya da entegrasyonunu (ya da bir başka deyişle buldukları ülke içerisinde kültürel açılan erime sürecini), göçmenlerin başarılı olmasında etkili olan faktörleri, gönderici ve alıcı ülkelerde yaşanan değişimleri açıklamaktadır. Göçün ekonomik teorisi, uluslararası sınırlar arasında yaşanan akışların, bu akışların ekonomik değişim üzerinde oynadığı rolün, gönderici ve alıcı ülkelerin ekonomik koşullarındaki değişimi ve bu akışlara emek piyasasının nasıl cevap verdiği üzerinde durur (Massey vd., 1993: 432).

İkinci bölümde, çalışma farklı göçmenlik yaklaşımları ve politikaları olan Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Avustralya ve Türkiye ülkelerini derinlemesine inceleyerek, mevcut literatür aracılığıyla, göçmenliğin yarattığı olumlu ve olumsuz etkileri açıklamaya çalışacaktır. Boubtane, Dumont ve Rault (2014)'un bulgularına göre, OECD ülkelerine bakıldığında, göçmenliğin beşeri sermaye ve ekonomik kalkınma üzerinde pozitif bir etki yarattığı görülür (Boubtane, Dumont ve Rault, 2014: 4). Göçmen nüfusunda yaşanan net %50 oranında bir artış, OECD ülkelerindeki üretim gelişimine her yıl %0,003 oranında destek olur (Boubtane, Dumont ve Rault, 2014: 4). Avrupa'nın yaşlanan nüfusu sebebiyle bölgede net negatif ölüm oranları gözlemlenmektedir (OECD, 2014a: 2). Göç bu krizi geçici olarak çözebilir ancak önümüzdeki 50 yıllık süre içinde işgücünde gözlemlenen

değişikliğin üzerinde göçmenliğin etkisi oldukça büyük olacaktır (Kerr ve Kerr, 2011: 3).

Karayıpler, vasıflı işgücü kaynaklarının yaklaşık %13'ünü OECD ülkelerine kaybetmiştir ve GSYH'nin %20'si göçmenlerin ülkelerine gönderdikleri paradan oluşur (ya da para havalesi). Ancak beyin göçü sebebiyle yaşanan vasıflı işgücü kaybı, bölgede genel olarak net bir kayıp olarak kabul edilebilir (Mishra, 2006: 9). Bir ülkenin göçmenlikten nasıl etkilendiğini incelerken ekonomik politikalar, göç politikaları, ekonominin türü, coğrafi güçler ve zayıflıklar, emek piyasası türleri ve sektörler bir bütün olarak ve tek tek farklı roller oynar. Göçün türü, göçün akış yönü ve diğer bazı karakteristik özellikler, göçmenliğin pozitif veya negatif etkilerini belirlemede önemli bir yere sahiptir (Boubtane, Dumont ve Rault, 2014: 3).

Bir başka önemli karakteristik özellik de göçmenlerin profilleridir. Ekonomik sebeplerle yapılan göçmenlik, ülkelerindeki güvenlik sorunları veya politik istikrarsızlık sebebiyle göçen mültecilerden ayrı biçimde değerlendirilmelidir. Ülkenin genel ekonomik üretkenliğine doğrudan etki ettikleri için, ekonomik sebeplerle göçen bireyler ekonomi üzerinde genellikle pozitif bir etkiye sahiptirler. Ancak mülteciler çoğunlukla yasal yollarla işgücüne katılmadıklarından veya desteğe ihtiyaç duyduklarından ötürü ekonominin genel koşulları üzerinde, Türkiye örneğinde olduğu gibi negatif bir etki bırakırlar (Del Carpio ve Wagner, 2015: 4). Ancak artan sığınmacılık talepleri sebebiyle hükümetler ekonomik koşulları ve sonuçları göz ardı edip, insani sebeplere daha fazla odaklanmak durumundalardır.

Göçmenlik, daha önce ülkeye gelen göçmenler veya vasıfsız yerli işçiler gibi daha kırılgan gruplar üzerinde büyük etkiye sahiptir. Vasıfsız göçmen sayısındaki %10'luk bir artış, önceki vasıfsız göçmenlerin ücretlerinde %8'lik bir düşüş yaratırken, yerli vasıfsız işçilerin ücretlerine de %0,6 oranında bir düşüş olarak yansır (Somerville ve Sumption, 2009: 12). Özellikle Türkiye gibi, homojen kültürlerle öncelik tanıyan ülkelerde, işçiler birbirlerine göre tam ikame olacağından ötürü, işgücüne katılımında rekabet artabilir ve işçiler ücret kayıpları ile karşı karşıya kalabilir (ORSAM, 2015: 30). Bu açıdan bakıldığında, eğitim seviyesi, sahip olunan vasıflar, yaş, çalışma deneyimi ve Türk dili bilgisi, birbirleri ile rekabet eden işçiler için göz önünde tutulması gereken önemli faktörler olarak öne çıkar.

Ayrıca, aynı prensip göz önüne alındığında, Almanya ve Avustralya gibi refah düzeyi yüksek ülkelerinde ekonomik kayıpların yaşanması daha muhtemeldir. Örneğin işçilerin yaşları ilerledikçe ve işçiler emekli oldukça kazandıkları emekli maaşları göçmenlerin kendi ülkelerine aktarılmaya başlar (Williams, 1995: 9). Sosyal refah hizmetleri daha sıkı olan Amerika ve Türkiye gibi ülkelerde ise ekonomik kayıplar daha az oranda gözlemlenir (Del Carpio ve Wagner, 2015: 10). Diğer taraftan ise, Amerika ve Türkiye hali hazırda yeterli oranda işgücüne sahiplerdir ve sıklıkla düzensiz ve yasadışı göç ile mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar (Avrupa Ekonomik Konseyi, 2014: 2). Amerika örneğinde, vasıfsız ve oldukça vasıflı göçmenlerin ülkeye gelişi, açık pozisyonların doldurulması açısından oldukça avantajlıdır. Amerika'nın göçmenlik politikalarına göre, ailelerin bir araya gelmesi, toplumsal çeşitlilik, kıymetli ve gerekli yeteneklerin değerlendirilmesi ve insani destek önemle üzerinde durulan kavramlardır (Amerikan Göç Konseyi, 2015: 1).

Çalışmanın üçüncü bölümü, Bahama Adaları'nda göçmenliğin etkileri üzerine yoğunlaşacaktır. Bahama Adaları'nda göç kaynaklı pek çok pozitif etki gözlemlenmektedir. Özellikle Bahama Adaları'na gelen göçmenler yerli nüfus yerine eski göçmenlerin iş alanlarını etkileme eğiliminde ve emek piyasasındaki eksiklikleri doldurma kapasitesindedirler (Somerville ve Sumption, 2009: 23; Borjas ve Aydemir, 2011: 3). Bunun sebebi göçmenler ile yerli halkın birbirinden farklı eğitim, deneyim ve vasıflara sahip olmalarıdır (Somerville ve Sumption, 2009: 27).

Göçmenlikteki artış, ülkenin üretim kapasitesine de artış olarak yansır. 1972'den 2000'e dek olan dönemde, ülkede net negatif göç oranı ve büyük oranda beyin göçü gözlenmiştir. Diğer ülkelerin aksine, Bahama Adaları kökenli göçmenler, kazandıkları paraları Bahamalar'a göndermemekte ve yakın zamanlı göçmenler gelirlerinin bir bölümünü para havalesi olarak göndermektedir (Johnson vd., 2005: 81). Bahamalar İstatistik Dairesi (BDOS)'nin verilerine göre, 2040 yılına gelindiğinde, ülkedeki 15-60 yaş arası nüfus dilimi %64,8 oranında azalacaktır (BDOS, 2010: 9). Yaşlı nüfusu şu anki değerinin üç katına ulaşacak, Ulusal Sosyal Güvence Kurulu (NIB)'nin daha büyük bir yük altına girmesine neden olacak ve ayrıca mevcut işgücünden ciddi azalmalar yaşanacaktır. Dolayısıyla ülkenin

gelişiminde, Almanya gibi, göçmen nüfusun yeri oldukça büyük olacaktır (Alman Federal İstatistikler, 2016).

Bahama Adaları'nda yer alan firmaların büyük bir kısmı çok uluslu ve yabancılara ait firmalardır ve yabancılardan %10'u kendi işini kurmuştur (BDOS, 2010: 13). Ne yazık ki, Bahamalı nüfusun sadece %14'ü kendi işinin sahibidir ancak ülkenin vatandaşlarının kendi ürünlerine, hizmetlerine ve sanayilerine yatırım yapmaları kaçınılmazdır (BDOS, 2011: 18). Yakın zamanda ülkeye gelen göç dalgaları, yeni gelen göçmenlerin ülkenin kültürüne ve hayat tarzına alışmalarını kolaylaştırmaktadır (Lalonde ve Topel, 1997: 806). Bu sayede göçmenlik ofislerine yapılan başvuruların sonuçlanmasını beklemek yerine, göçmenlerin vasıfları ve yetenekleri hemen işgücüne dahil edilebilmekte ve bu durum da ekonomi üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır (Lalonde ve Topel, 1997: 804).

Göçmenler daha önceki veya vasıfsız göçmenlerin işgücüne dahil olmalarının önüne geçebilecek olsa dahi, bu durum iş sahiplerinin işgücüne olan talebini düşürmekte ve tüketicinin kâr elde etmesini kolaylaştırmaktadır (Dustmann, Frattini, ve Glitz, 2007: 36).

Göstergelerin ortaya koyduğuna göre ülkeye göçmenlerin gelişi işsizlik oranlarını yükseltmemekte, göçmenler iş olanakları yaratmakta, tüketim malları üzerindeki KDV ödenmekte ve dolaysız yabancı yatırımlar yenilikleri ve turizm sektörünü beslemektedir. Bu çalışmanın gösterdiğine göre kamusal eğitim, sağlık hizmetleri ve yurtdışından gönderilen paralarda gözlemlenen kayıp küçük ve negatiftir (Johnson vd., 2005: 34-37). Ayrıca, Ulusal Sosyal Güvence kaynakları özellikle göçmenler üzerinde harcanmadığı için, ekonomik bir kayıp olarak kabul edilmez. Sosyal güvence kurumlarının iddialarının aksine, göçmenlerin ekonomik düzene olan katkıları oldukça fazladır (Johnson vd., 2005: 87).

Göçmenliğin işsizlik oranları üzerindeki etkisi ise kesin ve net değildir. İşgücüne katılım oranları yüksektir ve göçün artışıyla birlikte artmaya devam etmiştir. Yerli halkın ücretlerinde düşüş yaşanmamıştır ancak, yakın zamanlı göçmenlerin çoğunluğunu vasıflı işçiler oluşturduğu için, vasıfsız işçilerin ücretlerindeki artış yavaşlamış ve yerli ile göçmen işçilerin ücretleri arasında dengeye erişilmiştir (BDOS, 2010: 15-16). Kişi başına düşen GSYH artmakta ancak yıllık GSYH büyüme hızı, finansal kriz ve Amerikan piyasasındaki hassasiyet

sebebiyle dengesini koruyamamaktadır. Gelecekteki çalışmaların daha net deneysel sonuçlar doğurabilmesi adına, Bahama Adaları'na dair verilerin yetersizliği de ayrıca göz önüne alınmalıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇMENLİĞİN EKONOMİK ETKİLERİNE İLİŞKİN TEORİLERİ

Göç akımının yönü, büyüklüğü ve içeriği önemli bir konudur (Massey vd., 1993: 432). Buna göre ülkeler arasındaki nüfus sınıflandırmaları, uluslar arasındaki kazanç eşitsizlikleri, politik koşullar ve göç politikaları bazı bireylerin göç etme eğiliminde olabileceklerini gösterir (Massey vd., 1993: 434). Teorik çalışmalar, göç akımlarının hangi yönde, ne büyüklükte olacağını tahmin eder ve hangi bireylerin göçmenlik eğiliminde olabileceği hakkında derin bilgi sunar. Beklentiler genellikle iyi eğitim almış bireylerin ya da ekonomik koşullara bakıldığında durumu iyi olmayan bireylerin göç edeceği yönündedir (Kurekova, 2011: 5). Ancak teorilere göre göç sebepleri (her ne kadar beklenti olsalar da), aynı zamanda göçün gerçekleşip gerçekleşmemesinde önemli bir rol oynar (Jennissen, 2004: 54). Örneğin, ekonomik koşulları elverişli olmayanların göç masraflarından dolayı göç edememesi mümkün olabilir. Ayrıca, eğitilmiş olan ve iş bulabilme şansı olup yeterince ücret alan bireylerin de göç etme eğilimi düşüktür (Jennissen, 2004: 51).

Göçmenlerin göç ettikleri ülkelere uyum sağlama süreçleri çok önemlidir. Ekonomik teori bu entegrasyon sürecini açıklamaya çalışır ve göçmenleri entegrasyon sürecinde daha başarılı kılacak faktörleri ortaya koyar (Jennissen, 2004: 41). Göç alan ve göç veren ülkelerin göçmenlik olgusundan nasıl etkilendikleri önemli bir sorudur. Uzun ya da kısa vadede, ekonomik koşullar yeni etkilere adapte olur ve bu etkilere uyumlu olarak tepki gösterir. Göç akımları hem göç alan hem de göç veren ülkelerde önemli ekonomik değişimlere yol açar. Harris ve Todar'a (1970) göre göçmenliğin ekonomik teorisi, göç akımları ile birlikte farklı emek piyasalarında meydana gelen değişiklikleri tanımlamalıdır (Kahanec ve Zimmerman, 2008: 11).

Günümüzde, tüm bunları aynı anda dikkate alan hiçbir teori bulunmamaktadır (Massey vd., 1993: 432). Beşeri sermaye ve yatırım teorilerine göre kazançlar arttıkça ve masraflar azaldıkça göçün gerçekleşebilme ihtimali de artmaktadır.

Göç kararına ilişkin daha eski teoriler, bölgesel eşitsizliklerin öneminin altını çizmektedir (Coppel, Dumont ve Visco, 2001: 11). Bu teorilerde kazanç ve gelir

seviyesinin, yaşam masraflarının, işsizlik oranlarının, kamu mallarının kalitesinin ve refah sisteminin zenginliğinin önemi vurgulanmaktadır. Göç alan ülkedeki kazanç dağılımı da göç eğiliminde önemli bir faktördür (Massey vd., 1993: 434). Çünkü nispeten daha yatay bir kazanç (değişmez kazançlar) dağılımı niteliksiz işçiler için daha yüksek bir fırsat maliyeti oluşturur. Öte yandan daha dik kazanç dağılımı (Becerilere göre yüksek kazanç) ise nitelikli çalışanlar için daha yüksek bir fırsat maliyeti oluşturacaktır (Aktaran: Kahanec ve Zimmerman, 2008: 12).

1.1. GÖÇ PİYASASI

Göç ekonomisi alanında yapılan teorik araştırmalara göre göç alan ülkeler arasında göçmenleri sınıflandıran bir “göç piyasası” bulunmaktadır (Borjas, 1989: 460). Göçmenler kaynak ülkede kalmak veya hedef ülkeye göç etmek arasında seçim yaparken, göç etmenin getireceği faydaları ve göç etmenin yaratacağı maliyeti göz önünde bulundurmak zorundadırlar. Avustralya ve Kanada gibi beşeri sermaye arayışında olan ülkeler göçmenlerin becerilerine, sosyal refah kurallarına, göçmenlerin mesleğine, politik geçmişlerine ve göç alan ülkedeki aile bağlarına göre göçmen politikalarını yasalaştırmıştır. Bu durumda, ABD gibi aile bağlarını dikkate alarak göçmen yasası hazırlayan ülkeler, Kanada ve Avustralya’ya göre daha farklı göçmen grupları için cazip bir seçenek haline gelecektir (Borjas, 1989: 460).

Göçmenlik piyasasında, kısıtlı emek kaynağının hangi işlerde kullanılacağı emek piyasasındaki kuvvetler tarafından belirlenmektedir (Borjas, 1989: 457). Göç piyasası teorileri ülkeler ve/veya iş grupları arasında göçmen dağılımının nasıl gerçekleştiğini açıklamaktadır. Göç piyasası teorilerine göre göçmen politikasının değiştiği her durum, hem göç veren ülkeyi, hem de göçün içeriğini, büyüklüğünü ve yönünü etkilemektedir (Borjas, 1989: 461). Aynı şekilde, farklı ülkelerdeki ekonomik aktivitelerin değişmesi de göçün içeriğinde, büyüklüğünde ve yönünde belirleyici bir faktördür. Bunun nedeni, göç tekliflerinin bu değişkenlere bağlı olarak değişmesidir. Bu teklifler sayesinde göçmenler kendileri için “en uygun” ülkeyi bulabilmektedir (Borjas, 1989: 461).

Massey vd. (1993, 1998)'e göre, uluslararası göç teorileri, göçün başlangıç aşamasını açıklayan ve göçün ardından gelen süreci açıklayan yaklaşımlar olmak üzere iki kategoride değerlendirilebilir.

1.2 GÖÇ MODELİ

Göçmen piyasalarının karakteristik özelliklerini en iyi iki ülkenin karşılaştırılması örneği ile anlayabiliriz. Gelir maksimizasyonu; hava, suç oranı, refah seviyesi gibi diğer etkenler ile birlikte göç kararında çok güçlü bir varsayım olduğundan ülkeler arası gelir karşılaştırılması şahsi göçün önemli bir yönlendiricisidir. Hirshleifer (1970) bazı varsayımlar altında gelir maksimizasyonunun fayda maksimizasyonu için gerekli bir koşul olduğunu öne sürer ve beşeri sermaye literatüründe kullanılır (Borjas, 1989: 462). Bu hipotez deneysel olarak test edilebilir ve göçmenleri ülkeler arasında ayırtırmak için karakterizasyonlar içerir. Göç veren ülkenin vatandaşları getiri fonksiyonu şu şekilde tanımlanabilir:

$$\log w_0 = X\delta_0 + \varepsilon_0 \quad (1)$$

Burada w_0 göç veren ülkedeki kişinin kazançlarını gösterir (ülke 0), X gözlenebilen demografik karakterlerin (eğitim ve yaş gibi) vektörüdür ve ε_0 ise normal dağılıma sahip ortalaması sıfır ve varyansı $2/0$ olan rassal bir değişkendir. Buna ek olarak hata terimi ε_0 sosyoekonomik değişkenlerden X ile ilişkili değildir (Borjas, 1989: 462).

Göç alan ülkenin (ülke 1) emek piyasasındaki kişilerin getiri fonksiyonu da şu formülle gösterilir:

$$\log w_1 = X\delta_1 + \varepsilon_1 \quad (2)$$

ε_1 'in ε_0 ortalamasına ve $\delta_2/1$ varyansına sahip olduğu ve X değişkeninden bağımsız olduğu durumda, ε_1 'in normal dağılımlı olduğu kabul edilir. Rastgele değişkenler olan ε_0 ve ε_1 'in korelasyon katsayısı ise ρ 'dir. ρ pozitif ve birine yakın ise, ev sahibi ülkenin ve kaynak ülkenin emek piyasaları gözlemdışı yetenekleri aynı biçimde değerlendirir. Bunun anlamı, gözlemlenemeyen faktörlerden ötürü şanslı ya da yetenekli olan bireyler, her iki ülkede de başarılı bir performans gösterecektir. Diğer yandan, ρ 'nin küçük ve negatif olduğu durumda, bir ülkede nispeten daha iyi

sonuçlar alan bireyler, diğer ülkede yeteneklerinin değerlendirilmesi konusunda zorluk yaşayacaklardır (Borjas, 1989: 462).

Hem (1) hem de (2) numaralı eşitlikler için w_0 ve w_1 değişkenleri belirli bir yıl içerisindeki kişiSEL kazançları yansıtmak zorunda değildir. Bunun yerine bu değişkenler kişinin her iki potansiyel ülkedeki kazanç profilinin mevcut değeri olarak da tanımlanabilirler.

İkinci olarak, δ_0 ve δ_1 parametre vektörleri ücret kaynağı ve güç alan ülkenin kişinin sosyoekonomik karakteristiklerini ödemeye niyetli olduğunu gösterir.

Son olarak, hata terimler ϵ_0 ve ϵ_1 sıfır ortalamaya sahip kabul edildiğinden, $X\delta_0$ terimi X demografik karakteristiklerine sahip bir kişinin g alan ülkedeki beklenen kazançlarını gösterir (Borjas, 1989: 463).

Farz edelim ki g veren ülkeden g alan ülkeye göç etme olasılığını düşünen bir kişi C mobilite masrafı ile karşılaşsın. Mobilite maliyeti aşağıdaki gibi formüle edilebilir:

$$I = \log \frac{w_1}{w_0 + C} \approx [X(\delta_1 - \delta_0) - \pi] + (\epsilon_1 - \epsilon_0) \quad (3)$$

π g maliyetinin zaman eşdeğeridir. En önemli davranışsal varsayım kişilerin çeşitli ülkelerdeki kazançlarını karşılaştırmaları ve güç maliyetleri düşüldükten sonra en büyük kazancı elde edebilecekleri ülkeyi seçmeleridir. Modelin ana sonuçları mobilitenin zaman eşdeğeri olarak varsayıldığında gösterim daha kolay olmaktadır ve masraflar g alan ülkedeki kişiler arasında sabittir. Bu varsayım mobilite masrafının sabit tutulduğunu söylemez zira w_0 'ın C 'ye oranı sabit kabul edilir. Aslında bu daha yüksek kazanç kapasitesine sahip kişilerin göçü daha masraflı gördüğünü varsaymaktır (Borjas, 1989: 463).

Bu hususlar g literatüründe sürekli olarak test edilmiştir. Dördüncü tahmin literatürde çok fazla yer bulmamıştır. Ancak, belirli bir eğitim seviyesi almış kişilerin, g alan ülkedeki eğitime geri dönüş oranının güç veren lkedekine nazaran daha yüksek olduğu durumlarda daha fazla g etmeye meyilli olduğu tespit edilmiştir (Borjas, 1989: 463).

Borjas'a göre, teorik tahminler yeterli değildir zira zaten beklendiği gibi sonuçlar doğururlar. Ancak Borjas, aynı zamanda bu modellerin g piyasasında ortaya çıkan sınıflandırma tipleri hakkında bilgi verebileceğini de düşünmektedir.

Borjas'ın çalışmasındaki kompozisyon, ekonomik ve politik değişiklikler nedeniyle ortaya çıkan göç akımlarının, yönündeki ve büyüklüğündeki değişiklikler olması çok normaldir ve tüm göç akımlarını ifade edebilecek geçerli bir kural yoktur. Bu model daha fazla araştırma olanağını ortaya çıkarır (Borjas, 1989: 465).

Göçmenlerin yerel çalışanların kazançlarını ve istihdamını nasıl etkilediğine dair tanımlama yalnızca çeşitli emek gruplarının kazançlarını ve istihdamını net bir şekilde belirleyen bir model ile yapılabilir. Neoklasik teoriye göre bu tür analizlere başlamak için göçmenlerin, yerlilerin ve sermayenin üretim sürecindeki etkileşimini tanımlayan üretim teknolojisinin belirlenmesi gerekir (Borjas, 1989: 477).

1.3. GÖÇ İLE İLGİLİ TEORİK YAKLAŞIMLAR

Göç ile ilgili birçok teorik yaklaşım bulunmaktadır. Bu çalışmada neoklasik göç teorisi, beşeri sermaye teorisi, yeni işgücü göçü ekonomisi teorisi, ikiye bölünmüş (Segmented) emek piyasası teorisi, dünya sistemleri teorisi ve bu yaklaşımlara yapılan eleştiriler incelenmiştir (Massey vd., 1993: 432).

Pek çok teori, göçmenliğin başta iki ülke arasındaki ücret farklılıkları olmak üzere, bir tür eşitsizlikten kaynaklandığına inanır. Gelir eşitsizliği özgün bir duruma bağlı olarak, göçmenliğin sebebi olabilir (Massey vd., 1993: 434).

Göç teorileri ve bunlardan hangisinin bu çalışmanın alanı ile ilişkili olduğu, ilerleyen kısımlarda incelenecektir.

1.3.1. Neoklasik Göç Teorisi

Neoklasik teoriye göre, göçmenler hayat şartlarını ve elde edecekleri kişisel faydaları maksimize edecek olan ülkelere göç etmeyi tercih ederler. Dolayısıyla, karar verme sürecinde en büyük etkiye, ücretler, istihdam şartları ve gelirin maksimize edilmesi gibi faktörler sahiptir (Aktaran: Lewis, 1952; Borjas, 198 Massey vd., 1993: 434). Neoklasik teori, bir yerden diğerine olan göçün sebebinin bu bölgeler arasında görülen ücret farklılığı olduğunu ileri sürer (Massey vd., 1993: 435). Ülkeler arasındaki bu farklılığa, işgücünün arz ve talebi, işgücünün üretim kapasitesi ve organizasyonu gibi faktörler başta olmak üzere, bazı üretim faktörleri

sebepler olur. Örneğin, sermayeye kıyasla düşük seviyede işgücüne sahip ülkelerde denge ücret düzeyi yüksek olurken, sermayeye kıyasla yüksek seviyede işgücüne sahip ülkelerde denge ücret düzeyi düşüktür (Jennissen, 2004: 33).

Neoklasik teori, göçe dair en eski teoridir ve göç dinamiklerini yapısal gerekçeler ile açıklar. Bir göçmenin seçimleri gerçek kazanımlardan ziyade beklentilerine dayandırılır. Ayrıca finansal kazançlar da iş bulabilme ihtimali üzerinden değerlendirilir (aktaran: Baur ve Zimmerman, 1999; Massey vd., 1993: 435).

Neoklasik teori, pek çok iktisatçı tarafından en baskın teori olarak kabul edilir. Neoklasik teorinin esas odağı iki ülke arasındaki gelir farkları ve bunun nasıl bir denge ücret düzeyine eriştiği konusudur (Jennissen, 2004: 33). Bu teori ayrıca göçmenliğin, nasıl işgücü kaynaklarını düşük gelir seviyesine sahip ülkelere yüksek gelir seviyesine sahip ülkelere taşıırken, sermayeyi tam tersi biçimde etkilediğini açıklar (Jennissen, 2004: 33). Neoklasik göç teorisi, işgücü arzının nominal ücretlere bağlı olduğunu söyler ve parayı bir değişim ve birikim aracı olarak tanımlar. Bu noktanın önemi, göçün kısa vadeli ya da uzun vadeli oluşunu algılamak ve göçmenlerin yüksek ücretli bölgeleri tercih edişini açıklamaktır (Jennissen, 2004: 46).

Geleneksel neoklasik iktisat anlayışı, göçü bireysel düzeyde ele alır ve bu bireyin maliyet ve faydayı göze önüne alarak, maksimum gelir elde etmek amacıyla verdiği karar üzerine teoriyi kurgular. Beklenen gelir, istihdam edilme olasılığının göçmenin hedeflediği iş piyasasındaki ortalama gelir ile çarpılmasından oluşur. Yasadışı göçmenler için, bu değer ayrıca başarılı yasadışı giriş ve sınırdışı edilmekten kaçınma şansı ile çarpılır (Massey vd., 1993: 460).

Düşük gelir düzeyi olan ülkelere, yüksek gelir düzeyi olan ülkelere yaşanan göçlerde, sermaye (beşeri sermaye de dahil olmak üzere) olumsuz yönde etkilendiği için, göçmenleri alan ülkede ücretlerin düşmesi yönünde bir baskı yaşanırken, göçmenleri gönderen ülkede ücretlerin yükselmesi yönünde bir eğilim gözlemlenir. Bu durum, ücretler arasında bir denge sağlanana dek devam edecektir (Massey vd., 1993: 433). Denge düzeyine erişildiğinde, uluslararası gelir farkı, yaklaşık olarak bir ülkeden diğerine göç etmenin maliyeti kadardır ve bu aşamada göçün son bulması beklenir. Bu durumda, teorik olarak, bir denge durumu sağlanıp, gelir düzeyleri

arasındaki farklılık son bulana dek işgücünün göçü devam edecektir (Massey vd., 1993: 455).

Bununla beraber teorik olarak, göçmenler en yüksek net kazanç sağlayacaklarına inandıkları ülkelere göç etme eğilimine sahiptirler. Buna ek olarak, göç; piyasalar arasındaki işgücünün elde ettiği kazanç farkı, coğrafi koşullara bağlı olarak değişen işgücü arz ve talebi ve işgücü açısından ve sermaye açısından zengin ülkeler arasında gözlemlenen ücret farkları gibi sebeplerle yaşanır (Massey vd., 1993: 433).

Eğer tam anlamıyla göç edenlerin istihdam olasılığı kabul edilirse, Neoklasik göç teorisi ücret farkları ile göç dalgaları arasında doğru yönlü bir ilişki olduğunu belirtir (Aktaran: Bauer ve Zimmerman, 1999; Jennissen, 2004: 32). Göç bu durumda düzensiz bir dağılım gösterir (Jennissen, 2004: 50). Bunun sebebi, ekonomik anlamda güçsüz olan ülkelerde sadece fakir bireylerin göç etmeyecek oluşudur. Göçmenliğin kendine göre bir maliyeti olduğu da hatırlanmalıdır. Ayrıca, ekonomik açıdan varlıklı olan ve yeteneklerine göre belirli oranda karşılık alan bireylerin göçmenlik yolunu seçme ihtimalleri daha az olacaktır. Göç, ülkenin ekonomik zenginliğine bağlı olarak değişir ve ülkenin gelişimi arttıkça göç oranları da düşüş gösterir. Bunun sebebi bireyleri göçe iten sebeplerin değişmeye başlamasıdır (Jennissen, 2004: 54). Neoklasik göç teorisinin bir başka iddiası da göçün beklenen finansal kazançlara bağlı oluşudur. Neoklasik teori için, göç yaşa bağlı olarak azaldığı ve eğitim seviyesi ile yeteneğe bağlı olarak arttığından ötürü, bireyler arasındaki heterojenlik oldukça önemli bir yer tutar (Massey vd., 1993: 433).

Neoklasik göç teorisinin bir örneği Meksika'da gözlenmiştir. 1940 ve 1992 yılları arasında yaklaşık 1,2 milyon civarında Meksikalı Amerika'ya yasal göçmen olarak kabul edilmiştir. 4,6 milyon Meksikalı da sözleşmeli çalışan olarak geçici yerleşim hakkı almış ve 4 milyon kişi ise belgeleri olmadan gelmiştir (Massey vd., 1994: 705). Uluslararası Kurtarma Komisyonu (International Rescue Committee ya da IRC) 2,3 milyon belgesiz göçmenin yurttaşlığa kabul edilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu artışın doğal bir sonucu olarak, 1990 yılında Meksika kökenli nüfus, ülkenin toplam nüfusunun yüzde 6'sı oranına ulaşmıştır. Neoklasik teoriye göre Meksika ve Amerika arasında yer alan ortalama ücret düzeylerinin arasında gözlemlenen etkin fark Meksikalıların göç etmeye iten unsurdur. Ulaşım, ülkeye giriş

ve yaşam koşulları sonucuyla oluşan maliyet dengelendiğinde, Meksikalılar kendi ülkelerine kıyasla üç kat daha fazla gelir elde edebilmektedirler (Massey vd., 1994: 705).

Neoklasik göç teorisine yapılan çeşitli eleştiriler bulunmaktadır. Neoklasik göç teorisi, göçe dair belirleyici etkenleri azaltmak, piyasa başarısızlıklarını görmezden gelmek ve göçmenler ile toplumları homojenize etmek gibi sebeplerle eleştirilmiştir. Ayrıca pek çok iktisatçı bu teorinin tarih dışı ve statik olduğunu belirtmişlerdir. Bu teori, göçmenleri kabul eden ülkedeki yerel istatistikleri, göçmenlik politikalarını ve bu politikaların önemini görmezden gelmektedir. Ayrıca, teorinin içinde gerçekte olması zor olan tam istihdam gibi kavramlara yer verilmekte ve bu da bireylerin sadece dışarıdan etkilere tepki gösteren varlıklar olduğunu kabul etmeyi gerektirmektedir (Kurekova, 2011: 7).

Keynesyen iktisat teorisi, neoklasik teorinin (uluslararası) göçe dair yaklaşımlarını eleştirmektedir (Jennissen, 2004: 46). Keynesyen teoride işgücü arzı sadece reel ücrete değil, aynı zamanda nominal ücrete de bağlıdır. Buna ek olarak, yeniden göçme isteği veya memlekete para gönderme istekleri nominal ücretin reel ücrete oranla önemini daha da artırır. Bunun sonucu olarak, neoklasik teorinin öne sürdüğü gibi yeni bir uluslararası denge sağlanmayabilir. Yine de, Keynesyen teoride de göç olgusu dengeli bir perspektife sahiptir. Ancak, bu teoride, uluslararası göç reel ücret farklılıkları yerine istihdam edilebilme farklılıklarını fonksiyonudur (Jennissen, 2004: 46).

1.3.1.1. Beşeri Sermaye Teorisi

Neoklasik göç teorisi, göçü makro ölçekte açıklayan bir teoridir. Beşeri sermaye teorisi de bu teoriden doğarak mikro ekonomik ölçüğe odaklanmıştır. Beşeri sermayeye dayalı olan teoriler (Becker, 1964) göçmenlerin yaşının önemini ortaya koymaktadır. Buna göre yaşı büyük olan göçmenlerin hayat boyu kazanmayı umdukları fayda, genç göçmenlere kıyasla daha az olacaktır. Bu teoriye göre, bireyler kendilerinin veya beşeri sermayelerinin miktarını arttırmak isterler (Massey vd., 1993: 434).

Dolayısıyla göç, göçmenin yetenekleri, yaşı, statüsü ile bağlantılı olmaktadır (Kurekova, 2011: 6). Göç yaş ile azalır, eğitim ve yetenek seviyesi ile artar. Gidilecek ülkenin heterojenliği göçmen için önemlidir. İşgücünün fazla para kazanması, piyasaya daha çok paranın geri dönmesi anlamına gelecektir ve bunlar da göçü itip çeken faktörlerden bazılarıdır (Kurekova, 2011: 7).

Göçmenler beşeri sermayelerini, gelirlerini ve alım güçlerini daha da arttırmak isterler. Beşeri sermaye modeli ise göç sürecini göçmenlerin gelir ve alım gücü arasındaki farka göre analiz etmektedir (Bodvarsson ve Van den Berg, 2013: 32). Bu farklılıkların ardındaki bazı sebepler politik olabilir. Politik ve insani sebeplerle göçmenler varlıklarını, sahip oldukları değerleri hatta belki de kendi hayatlarını korumak için politik özgürlüğün ve güvenliğin olduğu yerlere göçebilirler.

Bu teorilere göre göçü etkileyen pek çok itme ve çekme faktörleri vardır ve bunların arasında politik ve ekonomik faktörler en baskın olanlarıdır. Ancak bu teori de fazla iyimser olmakla eleştirilmiştir (Bodvarsson ve Van den Berg, 2013: 34).

1.3.1.2. Hecksher Ohlin Teorisi

Faktör hareketliliği uluslararası ticaret teorisinde önemli bir yer tutar. Hecksher, Ohlin ve Samuelson'un teorisi, işgücünün ülkeler arası hareketliliğinin olmadığı kabulü ile başlar (Borjas, 1989: 459). Dolayısıyla, göç hareketinin olmadığı koşulda, göç unsurunu çalışmada önemli bazı teoremler ortaya çıkar. Birincisi, Hecksher Ohlin teoremine göre, bir ülke, fazlaca bulunan faktörlerle üretilen malların dış ticaretini yapar (Borjas, 1989: 459). Dolayısıyla, fazla nüfusa sahip olan bir ülkenin emek piyasası da aynı biçimde büyük olacaktır. Yani, eğer bu ülke işgücü yoğun bir üretime başvurursa, bu malların dış ticaretini yapacaktır. İkincisi, faktör fiyat eşitliği teoremine göre, faktörlerin serbest ticareti, faktör süreçlerini tüm ülkelerde eşitleyecektir (Borjas, 1989: 459). Yani, hiçbir göç akımının olmadığı durumlarda bile, serbest ticaret mallarının üretimindeki işçi ücretleri ve sermaye fiyatı tüm ülkelerde eşitlenecektir (Seyidoğlu, 2003: 26).

Bu iki teoreme göre işgücü fazlası olan ülkeler, emek yoğun mallarda karşılaştırmalı olarak üstün gelir elde edecekleri malları yoğun olarak kullanan

endüstrilere ihraç ederler. Bu da, işgücü hareketi olmasa bile, ücretlerin eşitlenmesini sağlar ve mal ticareti, insan ticaretinin yerine geçer.

Hecksher-Ohlin-Samuelson çerçevesinin avantajı, insan veya mal hareketi olmasından bağımsız olarak, ikisini de simetrik bir biçimde ele aldığı için dünya ekonomisi ile ilişki kurulmasını kolaylaştırır (Borjas, 1989: 459). Ancak, model ikiden fazla ülke, mal, üretim faktörü gibi koşullar oluştuğunda komplike bir hal alır ve göçmen akışı, göçmen politikalarındaki değişim ve benzer diğer faktörlerin açıklanmasını zorlaştırır. Ancak bu model, dünya sistemleri teorisinin göç dinamiklerini açıklamasına yardımcı olur (Borjas, 1989: 460).

1.3.2.Yeni İşgücü Göçü Teorisi

Yeni işgücü göçü teorisine göre, sadece işgücü piyasası değil; işsizlik, sigorta piyasası, konut stratejileri, hane halklarının gelir maksimizasyonu, aile riskinin azaltılması gibi etkenler de göçe karar verme sürecinde önemli faktörlerdendir (Stark, 1991). Bir yerden başka yere göçme kararı sadece bireysel değildir. Bu teorisinin iddiasına göre göçme kararı hane halkıyla birlikte verilen bir karardır. Dolayısıyla farklı sosyal ilişkiler de bu süreçte rol oynamaktadır (Jennissen, 2004: 33). Bu teoriye göre, ayrıca verilen kararlar risk unsurlarından kaçınmak amacına da sahiptir. Bu sebeple, genelde aileden en az bir birey başka bir ülkeye taşınır. Bu sayede hem ailenin geri kalanına para gönderme şansı olur hem de hedef ülkede iş bulamama durumundan kaynaklanan ekonomik durgunluk tüm aileye yansımaz (Jennissen, 2004: 48).

Yeni işgücü göçü teorisi, Neoklasik teoriye kıyasla bireylerin ve onların göç motivasyonlarının daha fazla incelenmesini önerir. Bu sebeple yeni işgücü göçü teorisi, neoklasik göç teorisinin bir uzantısı olarak görülür. Bu teoride odak noktası bireylerin bağımsızlıkları yerine, karşılıklı bağımlılıktır (Massey vd., 1993: 436). Aile ve diğer kapsamlı faktörler, göçmenlerin kararlarını şekillendirir. Bu teori göçmenin karşılaşılabileceği risklere odaklanmasına rağmen, hane halkının dinamiklerini yeterince irdelemediği için eleştirilmektedir. Hane halkının kararlarının sadece gelire bağlanması yeterli değildir. Göç, gelir farkları ortadan kalkınca yok olmaz. Piyasada oluşan sigorta, sermaye, tüketici kredileri gibi fırsatlar da göç ile

bağlantılandırılabilir sebeplerdendir (Massey vd., 1993: 437-438). Hükümetler sadece düzenlemeler yaparak göçü kontrol edemez. Bu düzenlemeler yapılırken sadece bireyler değil; ailenin riskinin azaltılması, üretimin azalması ve yatırım sınırlamaları gibi faktörlerin de göz önünde bulunması gerekir (Massey vd., 1993: 436).

Yeni işgücü göçü teorisi, sorumluluğun bireylerden ayrılıp, ailelere ve çeşitliliğin azalmasına yönelmesi gerektiğini düşünür. Bu teoriye düşünceye göre göçmenliğin sorumlusu bireylerden aileye, para havaleleri ve çeşitliliğin azalması sebebiyle, geçiş yapmıştır (Massey vd., 1994: 711). Bu teori, neoklasik ekonominin hipotezlerini ve kabullerini eleştirip değiştirmek için ortaya atılan bir paradigma kaymasıdır. Bu teoriye göre, göç, uluslararası maaş dengesizliklerinin ve ülke sınırları arasında beklenen maaşların ciddi farklılıklar oluşturmasının sonucunda ortaya çıkar (Massey vd., 1993: 435). Bu teorinin kabulüne göre, diğer ülkelerin piyasalarında her şey sistemli bir biçimde işlemektedir ve bu durumun göçle bir alakası yoktur. Özetle, insanlar daha fazla net kazanç elde etmek için başka ülkelere göç etmektedirler. Neoklasik göç teorisine göre, başka piyasaların başarısız olması sonucu bireylerin kendi ekonomik güçlenme hedeflerini yerine getirememesi, kişileri göç seçeneğine yöneltir.

Neoklasik modelin aksine, yeni işgücü göçü teorisi iyi işleyen piyasaları tartışmak yerine, gelişmekte olan ülkelerde sermaye veya sigorta piyasalarının iyi işlemeyebileceğini ve hatta hiç var olmayabileceğini öne sürer (Massey vd., 1993: 457). Dolayısıyla, bu kaynaklara ulaşabilmek için, hane halkı, bir ya da birden fazla aile üyesini yabancı bir işgücü piyasasına gönderebilir. Çünkü gelişmiş ülkelerde, net ücret getirisi daha yüksek olacaktır (Massey vd., 1994: 711). Bu sayede riskler azaltılırken, sermaye limitlerinin aşılması kolaylaşacaktır (Massey vd., 1993: 439).

1.3.2.1. Neoklasik Göç Teorisi ile Yeni İşgücü Göç Teorisi'nin Karşılaştırılması

Massey ve diğerlerine'a göre, para havalesi senaryonun bir parçası olduğunda, neoklasik teorinin eksikliğini görmek kolaylaşır. Çünkü bu teori, bireyin tamamen yeni ülkeye yerleşmesini ve kendisine en çok getiriye sunan sektörde çalışmaya

başlayıp hayat getirisini maksimize edeceğini öngörür (Massey vd., 1994: 712). Ancak Yeni işgücü göçü teorisine baktığımızda bu düşüncenin hatalı olduğu görülür. Yeni İşgücü göçü teorisinin gösterdiği biçimde, dışarı göçün sonucu olarak yerel ekonominin belirlediği gelirler ve fiyatlarda değişmeler olduğunu, işgücünün yer değiştirme yönüne bağlı olarak, gelirin artabileceği veya azalabileceği bilinmektedir (Massey vd., 1994: 712). Para havalesi yoluyla gelirin artması durumunda, o evde alım gücünün arttığı bir gerçektir (Massey vd., 1994: 713).

Para havalesi biçiminde gelirden yaşanan artış, neoklasik teoride tamamen dışarıda tutulur. Çünkü riskler göz önünde bulundurulmaz, piyasaların bağımsız olduğu kabul edilir, ailenin ekonomik alım gücü bağımsız bir veri olarak görülür ve para havaleleri resmin bir parçası değildir (Massey vd., 1994: 713). Bu para havalelerinin tüketim yerine yatırım için kullanılması da ihtimal dahilindedir. Sermayeye erişimin limitli olduğu ve ailenin üretim kararlarının riskli olduğu durumlarda, bu seçenek göz önünde bulundurulabilir. Bu aileler alım güçlerini, gelir üreten mallar alarak arttırmaya ve bu sayede risk unsurlarından kaçınmaya çalışırlar. Uluslararası göç sayesinde zor bulunan sermaye ve yeni üretim girişimleri, düşük risk ile fakir ailelerin ulaşabileceği bir noktaya gelmiş olur.

Yeni işgücü göçü teorisi ayrıca, neoklasik göç teorisinin getirdiği tüm sosyoekonomik seviyelerde daha yüksek gelirin göçü desteklediği düşüncesini de irdelemiştir (Massey vd., 1994: 713). Neoklasik teorinin inancına göre, bir göçmen örneğin 150 dolar daha fazla kazanmak için hangi pozisyonda çalıştığına aldırmaz. Ancak, yeni işgücü göçü teorisine göre, bir göçmen eski pozisyonuna yakın bir konumda olmayı tercih ederek, kişisel rahatsızlıklarını minimuma indirmeyi tercih edebilir. Bu durum, ailenin gelir dağılımına bağlıdır; gelir dağılımı daha adaletli hale geldikçe rahatsızlık azalır. Bunun anlamı, eşit gelir dağılımına sahip ailelere kıyasla, asimetric gelir dağılımına sahip olan aileler için 150 dolar tutarında bir gelir artışı çok daha önemli olacaktır. Bu da aynı zamanda yerli nüfusun tercih etmeyeceği, ücret tutarı düşük olan işleri göçmenlerin tercih edebileceğini açıklayabilir. Göçmenin bakış açısına göre, bu tip bir işin standartları, o toplumun bir parçası olmadıkları için, onları etkilemez (Massey vd., 1994: 715).

Massey ve diğerlerine göre kolaylıkla, bu iki teori arasındaki bağlantıyı görmeyi başarabiliriz. Her iki teori de göçün kaynağı olarak, birey ve ailelerin piyasa

dinamiklerine verdikleri rasyonel tepkileri gösterirler. Birbirlerini iyi bir biçimde tamamlarlar ve birbirlerinin uyumsuz noktalarındaki eksikleri kapatırlar.

1.3.3. İkiye Bölünmüş (Segmented) Emek Piyasası Teorisi

İkiye bölünmüş emek piyasası teorisi göçmenliği modern endüstri ekonomilerinin yapısal düzenlemelerine bağlar (Piore, 1979). Bu teorinin açıklamasına göre, göçmenlik, göçün hedef ülkesindeki çekme etkisi yaratan etkenlerden kaynaklanan bir durumdur. Hedef ülke genellikle çeşitli çevrimlere sahiptir ve daha gelişmiştir. Bu çevrimler birincil ve ikincil çevrimlerdir. İlk çevrim sermaye yoğunluklu üretim ve yüksek yetenekli işgücünden oluşurken, ikinci çevrim işgücü yoğunluklu üretim ve düşük yetenekli işgücünden oluşur. Dolayısıyla ikili emek piyasası teorisine göre, göç, emek piyasasında yer alan işgücü odaklı üretim tarafından çekilir (Piore, 1979; Massey vd., 1993: 440).

Bu teori iki sektörü bir araya getiren bir bakış açısına sahiptir: Yüksek yetenekli işgücünden oluşan birincil çevrim ve düşük yetenekli işgücünden oluşan ikincil çevrim. Bu teori ayrıca ücret kesintilerine ve sermaye yoğun üretim biçimlerine de yer verir. Bu teori; kişi başına düşen GSYH tutarı ve işsizlik oranları arasındaki farkları, uluslararası göçmenliğin en önemli belirleyicisi olarak ele alır ve göçmenlik politikalarına karşı duyarsız bir tavır sergiler. İşsizlik göçmenliğe karşı en hassas olan durumdur. Göçmenlik çekme kuvvetlerine bağlı olarak tanımlanan bir olgudur ve bu teoride yetenek seviyesi düşük veya vasıfsız olan işçileri göçmenliğe çeken faktörleri inceler. Muhtemelen, göç politikalarının üzerindeki işsizlik etkisi, çok düşük yetenekli işçilerde gözlemlenir (Jennissen, 2006: 2).

Göçün hedef ülkesinde, işsizlik düşük yetenekli işçileri etkilerken, kişi başı GSYH değerleri yüksek yetenekli işçileri etkilememektedir. İkiye bölünmüş emek piyasası teorisi göçü, ekonomideki yapısal değişikliklerle ilişkilendirerek, işgücü ve işgücü talebini göçün dinamiklerini açıklamakta kullanır. Sermaye yoğun senaryoda hem yüksek, hem düşük yetenekli işgücü değerlendirilir, emek yoğun senaryoda ise düşük yetenekli işgücü öne çıkar. İstihdam arzı değil, talebi tarafından etkilenen gelişmiş ülkeler, benzer ülkelerdeki farklı göç oranlarını hesaba katamaz ve düşük yetenekli işçilere ihtiyaç duyan işlerde talep yaratır (Massey vd., 1993: 443).

Amerika ve Meksikalı göçmenlerin durumuna bakacak olursak, İngilizce öğrenimi ve Amerika deneyimlerinin ne kadar önem kazandığını görebiliriz (Massey vd., 1994: 717). Bu kanıt, Kübalı ve Meksikalı göçmenler üzerinde yapılan bir araştırma ile elde edilmiştir. Bu göçmenler iki gruba ayrılmıştır. İlk grup birincil sektörde, beyaz bir işverenle çalışan, çoğunlukla beyaz ve İspanyol işçilerden oluşurken, ikinci grup ise ikincil sektörde, beyaz bir işverenle çalışan, çoğunluğu İspanyol ve siyahi olan işçilerde oluşmaktaydı. Elde edilen sonuçlara göre, 6 yıl içerisinde dil bilgisinin ve Amerikan kültürünün gelişmesi ile beraber, işçilerin ikincil sektörden birincil sektöre istihdam hareketlerinde artış gözlenmiştir. İstihdam her ne kadar eğitim seviyesine bağlanmamış olsa da, birincil çevrimdekiler daha çok para kazanmaktaydı (Massey vd., 1994: 718).

İlginç olan nokta ise, ilk grupta yer alan Meksikalıların eğitim ve deneyim açısından kazandıkları fayda oldukça azken, ikincil sektördeki Meksikalıların iş açısından kazandıkları deneyim oldukça fazla ancak eğitim açısından kazandıkları fayda azdı. Ancak, işveren ile işçilerin aynı kökenden geldiği koşullarda bir değişiklik görülmesi mümkündür. Kübalı bir patrona sahip olan Kübalı işçilerin ücretlerinde, deneyimlerinde ve eğitim düzeylerinde artış gözlemlenmiştir. Bu gibi durumlar, belli bir kültüre dayalı mal ve hizmetlerde talep artışı yaratırken, bu artıştan kaynaklanan pozisyonlara sadece bu kendine has deneyime sahip kişiler uygundur. Böylesi bir durumda, göçmen çalıştıran bir işletme, bir anda rekabet ettiği ve göçmen çalıştırmayan başka bir işletmenin önüne geçmiş olur. Bu noktada, göçmenler ülkeye ilk ulaştıklarında daha düşük bir ücret, ileride gelişme ihtimali olduğu için kolaylıkla kabul edebilirler (Massey vd., 1994: 718).

İkiye bölünmüş emek piyasasının teorisine yapılmış çeşitli eleştiriler vardır. İkiye bölünmüş emek piyasası teorisinin bir sonucu, birincil ve ikincil sektörlerin test edilmesinin genelde isteğe bağlı olmasından ötürü, sonuçlarının da isteğe bağlı olmasıdır (Massey vd., 1994: 720). Bu teorisinin bir neticesi, birincil ve ikincil çevrimlere dair testlerin genellikle muğlak olması sebebiyle, testlerden alınan sonuçların da isteğe bağlı olmasıdır. Buna rağmen, bu teori, yabancı asıllılar için bulunan kronik istihdam talebi ve yapısal işsizlik arasında tatmin edici bir ilişki kurabilmektedir. Bu teoride ayrıca, ırk ve cinsiyet, işgücü piyasası bölümlendirmesinde önemli bir yere sahiptir ve yüksek yetenekli ve düşük yetenekli

işçiler için olan yapısal talep ile, bunları etkileyen itme ve çekme faktörleri de gerekli önemdedir. Bu teori, göçü, talep tarafından kontrol edilen ve gelişmiş endüstriyel toplumlarda ekonomik yapının içine sağlamca eklenmiş bir durum olarak görür (Massey vd., 1994: 721). Modern kapitalizm, birincil ve ikincil çevrimlerin birbirinden ayrılmasına sebep olur. Birincil çevrim, emekliliği güvence altına alan düşük riskli, ücretleri iyi, bol fayda sağlayan ve iyi çalışma koşullarına sahip işler yaratır. Diğer tarafta ise, ikincil çevrim bunun tam zıddıdır; stabil olmayan, düşük ücretli, faydaları sınırlı ve bazı koşullarda oldukça tehlikeli çalışma koşulları yaratır.

Gelişmiş toplumlarda, ikincil çevrimde her zaman bir açıklık yaşanır. Bunun sebebi de işçilerin yetenekleri, deneyimleri ve eğitimlerine geri dönüşün oldukça az olmasıdır (Massey vd., 1994: 715). Dolayısıyla, yerliler tarafından reddedilen bu pozisyonlar, göçmenler aracılığı ile doldurulmaya çalışılır (Jennisson 2004: 47).

Amerika ve Kanada'da uygulanan göçmenlik politikaları genellikle belgeli olmayan göçmenlerin önlerinde hareket kısıtlayıcı bariyerler oluşturarak, çevrimler arası ayrımın kuvvetlenmesini sağlar. Önceki çalışmalarda, bu teori ırklara karşı taraflı bir görüşe sahip olduğu ve siyahi nüfusu hesaba katmadığı için fazla kabul görmemiş, ancak sonraki çalışmalarda yapılan düzeltmelerle daha kabul edilebilir bir hale getirilmiştir.

Göçmenlik yasalarının işverenlerin belgeleri olmayan göçmenleri çalıştırmamasının önüne engeller koyduğu düşünüldüğünde teori gerçeklikle bağdaşmamaktadır. Ayrıca, bu teori ikincil emek piyasasının karakteristik özellikleri ile düşük yetenekli göçmenlere duyulan talebi net bir biçimde ilişkilendirmemektedir. Bu teoriye göre, talep yabancı kökenli çalışanların işe alınması ile ilişkilendirilir. Amerika'ya olan göç bu şekilde başlamış olabilir ancak bazıları göçmen dalgaları veya spontane işçi alımı ile şekillenmiştir. Her ne kadar Amerikan emek piyasası parçalanmış görünse de, ikili emek piyasası teorisinin net bir biçimde yabancı kökenli işçi talebini açıklama konusunda eksiklikleri bulunmaktadır. Elbette, işçilerin işe alınmasının belli bir rolü vardır ancak, aynı biçimde ücret farklılıkları, sermayenin getirdiği sınırlandırmalar veya risk dağılımı da belli bir rol oynamaktadır (Massey vd., 1994: 722).

Özetle bu teori, neoklasik ve yeni işgücü göçü teorilerini destekleyebilse de, onların yerini tutacak bir konumda değildir.

1.3.4. Dünya Sistemleri Teorisi

Dünya sistemleri teorisi her ne kadar, küreselleşmenin doğal sonuçlarını ve ülke sınırları arasındaki piyasa girişlerini göz önüne alsa da (Wallerstein, 1974), bu teori esas olarak göçü uluslararası ticaretin, küreselleşmenin ve dünya ekonomilerinin liberalleşmesinin bir sonucu olarak görmektedir (Aktaran: Chase-Dunn ve Hall, 1994; Massey vd., 1993: 445). Dünya ekonomileri, ticaret ve yatırım sebebiyle yavaş yavaş iç içe geçmektedir. Daha zayıf ekonomiler, güçlü ekonomilerle ticaret yaparken, doğal olarak belli oranda ekonomik gecikme ve yaşam şartlarında düşüş ile karşı karşıya kalırlar. Bu da göçe piyasalar arası ticareti desteklemek için piyasa ve işgücü taleplerini dengelemek bağlamında, bir sebep oluşturur (Aktaran: Wallerstein, 1983; Amankwaa, 1995; Jennissen, 2004: 52).

Yeni üretim biçimleri oluştuğu ve pek çok ekonomi hızla birbirine bağımlı hale geldikçe, yapısal değişiklikler, bireysel değişkenleri şekillendirmektedir. Dolaysız yabancı yatırımlar (FDI ya da DYY) gelişmiş ekonomilerden yarı gelişmiş veya gelişmekte olan ekonomilere yöneldikçe, tarım ve üretim ihracatı ile DYY bağlantısı kuvvetlenmektedir. Dünya sistemleri teorisi, sermaye hareketliliği, işgücü hareketliliği ve küresel politik ve ekonomik eşitsizliklerin göçü kuvvetlendirdiğini iddia etmektedir (Massey vd., 1993: 445).

Dünya sistemleri teorisine göre, dünya'nın piyasası ilişkileri ülkeleri etkileyerek, başka ülkelerin sosyal ve ekonomik organizasyonlarını değiştirmesine sebep olur. Bu piyasa etkisi güven altındaki çiftçilik, aile zanaatkarlığı ve hatta devlet tarafından kontrol edilen firmalar gibi yaşam biçimlerini tehdit ederek hayatları hareket edebilir hale getirir ve daha fazla göç seçeneğine zorlar (Massey vd., 1993: 445). Günümüzde emek yoğun işletmeler düşük ücretli ülkelere yönelirken, sermaye yoğun işletmeler yüksek gelirli ülkelere yönelmektedir. Üretimin küreselleşmesi, düşük yetenekli ve eğitilmiş işçilerin ücretlerinde, çalışma koşullarında ve istihdam oranlarında bir düşüş baskısı yaratır. Ancak, yüksek yetenek ve eğitime sahip işçiler; iletişim, banka, finans, hukuk ve kamusal alanlardaki mesleklerde talep arttıkça daha fazla avantaj sahibi olmaktadır. Bu alanlarda iş

imkanları arttıkça, inşaat, restoran ve yemek dağıtım alanlarında da pozisyonlar artmaktadır (Massey vd., 1994: 722).

Bu tür meslekler farklı ülkelere taşınamayacağı ve düşük getiriler sebebiyle yerliler tarafından tercih edilmeyeceği için, bu pozisyonlarda göçmenlere yer verilmesi söz konusudur (Massey vd., 1993: 447).

Bu teorinin kabulüne göre kapitalist, sosyal ve ekonomik ilişkilere müsait olan, stabil bir uluslararası sistem mevcuttur. Bu ülkelerde, sermaye birikimi piyasası sınırlandırmaları olmadan ekonomik büyüme gelişme gösterir. Sömürgecilik dönemlerinde, bu tür sınırlandırmalar, Asya, Latin Amerika ve Afrika'da kolonileşme dürtüsünü ortaya çıkarmıştır. Bu durum aynı zamanda, askeri ve politik düzenlemelerin, bu ülkelerdeki düzeni korumak adına normalleşmesine neden olmuştur. Şu anki dünyada kolaylıkla gözlemlendiği gibi, en ufak bir politik rahatsızlık, göçmen nüfusunun hızla artmasına neden olarak, gelişmiş ülkelerde piyasa hassasiyetlerine, askeri ve politik engellemelere yol açmaktadır (Massey vd., 1994: 722).

19. yüzyılın son dönemlerinde, bu teori 11 Avrupa ülkesi üzerinde sınanmıştır (Massey vd., 1994: 724). Bu çalışma yıllık dışa göç ile dört teorik değişkenin ilişkisini incelemiştir: tüm ülkelerin tarım sektöründe çalışan erkek işgücü payı (sanayileşme göstergesi), ana ülke ve hedef ülke arasındaki reel ücret oranı (ücret farkı göstergesi), 20 yıl sonra gözlenen doğal artış (demografik baskı göstergesi) ve hali hazırda hedef ülkeye ulaşmış olan göçmenlerin değeri (ağ etkisi göstergesi). Bu çalışmanın sonuçlarına göre, göç döngüsü önce dışarı göçten kaynaklanan bir artış elde etmiş, sonra tekrar düşmeye başlamıştır. Dışa göçün kaynağı, sanayileşmenin büyük bir yeni işçi topluluğu ile ilişkilendirilmiştir. Dışa göç arttıkça, bu etki şebekeler ve dışarıda yaşayan göçmenler tarafından desteklenmiştir. Döngünün düşüş kısmında, sanayileşme ve nüfus gücü zayıf kalmış ve göçmen sayısındaki değişim, iki ülke arasındaki ücret farklılığı ile ilişkilendirilmiştir (Massey vd., 1994: 724).

Ayrıca, pek çok başka yazın da sanayileşme ve tarımın gelişmesinin, dünya sistemleri teorisinde olduğu gibi göç açısından oldukça büyük önem taşıdığını söylemektedir. Bu durum genelde dağınık nüfus grafiğine sahip tarımsal koşullarda ortaya çıkar. Bu sebeple aileler daha farklı gelir kaynakları ve daha yüksek gelir

arayışına girer. Zaman içinde bu arayış fazlaca uluslararası gelir farklılıkları ile ilişkilendirilir (Massey vd., 1994: 724).

Walker, Ellis ve Barff (1993), Amerika'daki içsel ve uluslararası göçü inceleyerek, emek piyasası dinamiklerinin dünya sistemleri teorisi ile ilişkisini algılamaya çalışmışlardır. Çalışmalarına göre, iç göç, hızla gelişmekte olan metropolitan alanlarda daha fazla görülmüş ve hedef ülkede bulunan ilişkiler veya aile bağları, göçü daha da olabilir kılmıştır (Massey vd., 1994: 727).

Dünya sistemleri teorisi, iddialarını destekleyecek ampirik sonuçlara sahip olmadığı için, net bir sonuca varılması zordur. Ancak, hipotez açıkça araştırılabilecek yeni konulara sahiptir.

1.4. GÖÇ SÜREKLİLİĞİ İLE İLGİLİ TEORİK YAKLAŞIMLAR

Göç sürekliliği ile ilgili teorik yaklaşımlar bireylerin göç kararlarını pek çok farklı dinamikle açıklayan önceki teorilere gelen eleştirilerden sonra ortaya çıkmıştır (Kritz ve Zlotnic, 1992; Massey vd., 1994: 728). Burada vurgu, uluslararası ilişkiler, politik ekonomi, kolektif hareketler ve kurumsal faktörler, devletler arası ilişkiler ve kıyaslamalar, geniş kültürel bağlantılar ile sosyal ve aile ilişkileri üzerinedir (Jennissen, 2004: 34).

Castle ve Miller (1998) bu teorinin ayrıca alıcı ve gönderici ülkelerin arasında geçmişten gelen kolonileşme, politik etki, ticaret, yatırım ve kültürel bağların göç üzerindeki etkisini de incelediğini belirtmişlerdir (Massey vd., 1993: 460).

Ağ Teorisi, Kurumsallaşma Teorisi, Birikimli Nedensellik ve Uluslararası Göç Sistemleri Yaklaşımı, göç sürekliliği ile ilgili teorik yaklaşımları olup izleyen bölümlerde sırayla değerlendirileceklerdir.

1.4.1. Ağ Teorisi

Ağ Teorisi uzun dönemde göçmenler arasında kurulan bağı dayanmaktadır. Uzun süreli artan göç oranlarından ötürü, pek çok göçmen çeşitli bağlar kurmuş olabilir. Bu durum oluştuğunda, daha sonra gelen göçmenler ağ ilişkisi kurdukları kişilere danışıp, iş bulma olanakları ve iş bulunacak alanlar, kalacak yer, eğitim

imkanları ve toplumsal destek konusunda bilgi alma şansını yakalarlar (Aktaran: Esveldt vd., 1995; Jennissen 2004: 54). Ağ bağlantıları göçmenlerin ücretlerini ve ekonomik faydalarını da ciddi bir biçimde arttırır, bu da göçü tetikleyen bir başka unsurdur (Massey vd., 1993: 460). Kossoudji'nin düşüncesine göre, bu bağlantılara sahip olan göçmenlerin hareket özgürlüğü sıklıkla yolculuk yapmalarını da kolaylaştırır. Göçmenlerin aile başına sahip olanlarında ortalama ücretlerde yükselme eğilimi gözlemlenmiştir. Bu durum sadece ücretleri değil, çalışma saatlerini ve toplam aylık geliri de etkilemektedir (Lalonde ve Topel, 1997: 806).

Amerika'da, literatürde göçmen çarpan etkisi gelişmiştir (Lalonde ve Topel, 1997: 811). Buna göre, göçmenlikte yaşanan bir artış, ağ ilişkileri sebebiyle daha fazla bir göçmenlik artışına yol açacaktır. Yasal olarak oturma hakkına sahip olan göçmenler, eşlerini ve çocuklarını da ülkeye sokma hakkı kazandıklarında, dolaylı olarak kurdukları ağı genişletirler (Massey vd., 1994: 730). Ancak, tüm göçmenler bu hakkı kullanmamaktadır. Çalışmalar, göçmenlerin bireysel ve ailesel göç kararlarında, göç akışını arttırmaya veya azaltmaya olan etkilerinde, özellikle de Amerika'da bu bağların etkisinin oldukça fazla olduğunu ortaya koymuştur.

1.4.2. Kurumsallaşma Teorisi

Uluslararası ölçekte yaşanan göç dalgaları, aynı zamanda kurumsallaşabilir. Kurumsallaşma teorisine göre, yüksek miktarda bir göçmen dalgası kar amacı güden veya gütmeyen kuruluşları yasal olsun veya olmasın, el altından yürütülen ulaşım, kontratlar, (sahte) belgeler, konutlar veya göçmenler için yasal tavsiye gibi konularla ilgilenmeye itelebilir (Massey vd., 1993: 450). Buna göre, uluslararası göç başladığı anda, özel kuruluşlar, ülkeye girmeye çalışan göçmenlerin ve sınırlı vizelerin yarattığı talebi karşılamak için kurumsal olarak öne çıkar. Elbette bu durum karaborsanın oluşmasına ve bireylerin sömürülmesine de neden olabilir. Kâr elde etmek için, kuruluşlar veya özel girişimler, göçmenleri yasal olmayan yollarla ülkeye sokmaya, göçmen ile işveren arasında sözleşme hazırlamaya ve benzer diğer hizmetler sunmaya çalışabilirler (Jennissen, 2004: 55). İnsani organizasyonlar da aynı biçimde, bu denklemin bir parçası olmaya çalışarak, danışmanlık, sosyal destek,

yasal danışma ve kanun koyucu otoritelerden korunma gibi hizmetler sunabilir. Zaman içinde, bu kurumlar, göçmenler tarafından iyi bilinen kuruluşlar haline gelir (Massey vd., 1993: 451).

Bu teorinin hipotezine göre, bu organizasyonlar uluslararası hareketliliği destekledikleri ve devam ettirdikleri sürece, uluslararası göç dalgaları daha da kurumsallaşacak ve göçe sebep olan faktörlerden daha fazla bağımsızlaşacaktır. Ayrıca, göç kurumsallaştıkça, hükümetler tarafından takip edilmesi veya kontrol edilmesi zorlaşacaktır. Hukuki yaptırımlar, sadece uluslararası hareketler için karaborsaların oluşmasına sebep olacak ve daha sıkı politikalar insani gruplardan sadece tepki ve direnişle karşılanacaktır (Massey vd., 1993: 450).

1.4.3. Uluslararası Göç Sistemleri Yaklaşımı

Uluslararası bir göç sistemi, yüksek oranda göçmen gönderen ülkeler ile göçmen kabul eden grup halindeki ülkeler aracılığıyla kurulur (Fawcett ve Arnold, 1987; Massey vd., 1993: 454). Bu türden ilişki kuran ülkeler sadece göç eden insanlar aracılığıyla değil, ayrıca tarihsel, kültürel, kolonyal ve teknolojik açılardan da birbirlerine bağlıdır. Bu durumun iyi bir örneği Fransa ile Fas arasında görülebilir. Bu tür bir sistem belli bir bağlam içinde yer alır. Kritiz ve Zlotnik (1992)'e göre bu bağlamlar, sosyal, politik, demografik ve ekonomik olabilir. Bu bağlamlar özellikle de Karayiplerde görülmektedir (Jennissen, 2004: 34).

Aynı göç sistemi içinde yer alan ülkelerin coğrafik olarak birbirlerine yakın olmaları gerekmez. Çünkü tarihsel ve teknolojik bağlantılar, coğrafi ilişkiler kadar büyük önem taşırlar. Bir ülke, birden fazla göç sisteminin içinde yer alabilir (Massey vd., 1993: 454). Bir göç sistemindeki zaman boyutunu, bağlamsal değişiklikler veya ülkeler arasındaki ilişkilerdeki değişiklikler belirleyebilir (Jennissen, 2004: 35).

Bu boyut, göçmen akımı ve ters akımına dair dinamikler için önemlidir. Bu boyut bir göç akımının başlangıcını, büyümesini veya azalışını anlatır. Dışsal sebeplere ek olarak, göç sisteminin bağlamı veya iki ülke arasındaki ilişkinin değişimi bazı durumlarda uluslararası göçün kendisinden kaynaklanıyor olabilir. Büyük bir uluslararası göçmen stoku sosyal, politik, demografik ve ekonomik bağlamları ve ülkeler arası ilişkileri etkileyebilir (Jennissen, 2004: 36).

1.4.4. Birikimli Nedensellik Teorisi

Bu teori, uluslararası göçün zaman içinde, kendisini oluşturan nedenlerden bağımsız olarak kendini devam ettirme eğilimini açıklamaktadır. Göç, her bir bireyin göç motiflerini ve bireyin bilgi ve yeteneklerinin artışıyla daha fazla gelir elde etme kabiliyetlerini, arttıkça değiştirir. Göçmenler bir ülkede uzun süre yaşadıkça diğer göçmenlere ülkeye nasıl geleceklerini, nasıl iş bulacaklarını, maliyetleri nasıl azaltacaklarını ve riskleri nasıl azaltacaklarını daha iyi anlatarak daha sonraki göçmenlere yol gösterecek konuma gelirler. Sadece yeni göçmenler değil, geri dönen göçmenler de, yeni piyasalarla ve ürünlerle karşılaştıkça yeniden göç etme eğiliminde olurlar (Massey vd., 1994: 733).

Meksikalı göçmenler üzerinde yapılan araştırmaların gösterdiğine göre %60'lık bir kesim yeniden göç etmek istemektedir. Göç ettikçe ve daha fazla sosyal ve ekonomik bağlar geliştirdikçe, göçmenlerin yerleşme ihtimalleri artacaktır. Bu da etnik grupların oluşmasına olanak tanır. Tüm yeni göçmenler, hedef ülkelerdeki bağları sayesinde maliyet ve riskleri azaltırlar (Massey vd., 1994: 733).

1.5. GÖÇ YASASI

Ekonomik güdülerle göç eden göçmenler daha iyi yaşam şartları elde etmek isterler. Ernest Ravenstein (1889), en erken göç teorisi olan yedi adet göç yasası tanımlamıştır (Bodvarsoon ve Vanden Berg, 2013: 30). Bu yasalar şöyledir:

1. Erkekler göç etmeye daha yatkındır,
2. Kırsal kesimlerde yaşayanlar, kentsel alanlarda yaşayanlara kıyasla göç etmeye daha meyillidirler,
3. Kentlerden uzak yaşayan bireyler, kentlere göç etmeye daha meyillidirler,
4. Büyük bir göç dalgası, karşı bir dalgaya sebep olacaktır,
5. Göçmenler kısa mesafedeki büyük şehirlere göç edebilirler,
6. Dış göç, iç göç ile ters orantılıdır ve
7. Hızlı bir biçimde büyüyen şehirler, kırsal alanlardan daha çok göçmen çekerek, nüfus farklılıklarını arttıracaklardır ve bu da göçün

itme ve çekme etkisine sahip etmenlere oldukça açık olduğu anlamına gelir.

İtme etkisine sahip etmenler, düşük ücretler, yüksek işsizlik oranları, sağlık sistemindeki eksiklikler gibi faktörler olabilirken, çekme etkisine sahip etmenler, yüksek ücretler, düşük işsizlik oranları ve diğer bazı ekonomik avantajlar olabilir (Bodvarsoon ve Vanden Berg, 2013: 30).

1.6. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatür incelemesi, göçmenliğin etkilerine dair argümanları kuvvetlendirmek amacıyla sahiptir. İlk olarak üzerinde durulacak olan nokta, nüfus artışı ve göç artışının birbirinden farklı etkilere sahip olduğu konusudur.

Palumbo, Ferrara ve Varra (2010), büyük oranda nüfus artışı ve ekonomik büyüme yaşamakta olan BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ülkelerinde ampirik bir araştırma yapmış ve kısa vadede nüfus büyümesinin kişi başına düşen geliri negatif etkilediğini, birleştirilmiş model yaklaşımları ve geçiş etkilerinin doğrulandığını ortaya koymuş; bunlara göre büyük nüfusun asgari geçim ve üretkenlik üzerinde yarattığı baskının nüfus büyümesi tarafından absorbe edildiğini ve kişi başına düşen gelirin zaman içinde fazla artış göstermediğini belirlemişlerdir (Palumbo, Ferrara ve Varra, 2010: 10).

Neoklasik büyüme modelleri, nüfus büyümesinin gelişme ve kişi başına düşen gelir miktarını seyrettiğine dair düşünceleri sebebiyle, nüfus büyümesini genelde negatif etkilerle birlikte kullanırlar. Ayrıca, işgücü verimliliği fonksiyonuna geri dönüşler de azalır. Ancak, nüfus büyümesi, beşeri sermaye ve ekonomik büyüme değerlerine göçmenlik değerleri eklendiğinde, işgücünün üretim kapasitesi sonuçlarına eklenmeye hazır oldukları ve yerli halktan farklılık gösterdikleri görülür (Dolado, Gorla ve Inghino, 1994: 4).

Üretim fonksiyonuna beşeri sermayenin eklenmesi, sürekli geri dönüşlerin olacağını kabul edebilmemizi sağlar. Göçmenler bu beşeri sermayeyi gönderici ülkedeki birikimler aracılığıyla veya bu birikimi entegrasyon veya etkileme yoluyla yerli halka aktarmak suretiyle göçtükleri ülkeye getirebilirler. Dolayısıyla, alıcı

ülkenin ekonomisi için göçmenlerin entegrasyonu büyük önem taşır (Dolado, Gorla ve Inchino, 1994: 21).

Gary Becker (1994), nüfusun sadece tek başına ekonomik büyümeyi belirlemek yerine, beşeri sermaye seviyesini ve fiziksel sermaye yatırım da etkilediği yönündeki düşünceleri destekleyen beşeri sermaye teorisini ortaya atmıştır (Becker, 1994: 10). Amerika, Afrika ve Avrupa'dan gelen vasıflı göçmenler ile birlikte dolaysız yabancı yatırımlar Bahama Adaları'nda ekonomik canlılığı arttırmıştır. Dolayısıyla, Becker'a göre, negatif doğurganlık oranlarına sahip gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler insan kaynakları ve fiziksel sermaye gelişmesi orantılı olduğu sürece, nüfus gelişiminden olumlu yönde etkileneceklerdir (Borjas, 1998: 29).

Ülkeleri daha sürdürülebilir ve yüksek gelişme oranlarına hazırladığı için daha fazla yatırımın yapılması gerekliliği kaçınılmazdır. Sermaye birikimi büyüme dengesizlikleri yaratan önemli bir faktördür. Tıpkı fiziksel sermayenin işgücünün üretkenliğini arttırdığı, gelişmenin kalitesini ve miktarını desteklediği ve girişimcilerin yatırım yapma yolunda daha rahat olmalarını sağladığı gibi, beşeri sermayeye yatırım yapmak da büyük üretkenlik sağlayacaktır (Jermolajeva, 2011: 2). Schultz'un düşüncesine göre (1971), gelirden yaşanan artışta bağlı olarak, bireyler artan bilgilerinden fayda sağlarlar. Fitzsimons (1999), Sweetland (1996), Schultz (1971), Sakamoto ve Powers (1995) ve Pacharopoulos ve Woodhall (1997), beşeri sermaye teorisinin nüfusun üretim kapasitesini formülasyon ve eğitim ile arttırdığına inanırlar (Jermolajeva, 2011: 1).

Beşeri sermayeye yapılan yatırımlar arasında üniversite eğitimi, işin kendisi ile ilgili eğitimler, sağlık hizmetleri ile vitamin tüketimi ve marketlerde ekonomi işleyişini kavrama yer alır. Bunların tümü bireyin zihinsel ve fiziksel kapasitesini, aynı zamanda gelirlerini arttıran faktörlerdir. Ampirik verilerin gösterdiğine göre, teknolojik gelişmeler kişi başına düşen geliri de artırır. Yaşın ilerlemesi ile birlikte gelir de artar. Değerlerin hem artışı hem de azalışı yetenek seviyesine ve beşeri sermayeye bağlıdır. İşsizlik ve yetenek seviyesi birbirleri ile ters orantıya sahiptir (Jermolajeva, 2011: 1).

Yerli halka kıyasla göçmenlerin yetenekleri ne kadar çeşitli ise, göçmenler gittikleri ülke için o kadar önemli olurlar. Yerli işçilerin ve göçmenlerin

yeteneklerinin birbirlerini tamamladıkları durumlarda, ülke kazanç sağlarken, yerliler ve göçmenler arasında yaşanacak olan rekabet bu grupların kazandıkları avantajları azaltabilir (Aktaran: Duleep ve Regets, 1996, 1997; Kizilaslan, 2006: 12-17).

Borjas'ın düşüncesine göre (2003), vasıfsız yerli işçilerin üzerinde negatif bir baskı oluşurken; Card'a göre (2004), ortada önemli bir etki yoktur. Borjas (2009), kısa vadede ücretlerin negatif olarak etkileneceğini ve uzun vadede bu etkinin devam edeceğini öne sürmüştür (Borjas ve Hanson, 2011: 3). Ancak Peri (2009), Amerika'ya gelen göçmen dalgaları sebebiyle gözlenen işgücüne katılım oranındaki %1'lik bir artışın, her bir işçi için %0,5 oranında gelir artışı olarak geri dönüşü olduğunu iddia etmiştir. Hunt ve Gauthier-Loiselle (2008), 1950-2000 yılları arasında yapılan çalışmaya göre vasıflı işçilerin göçmenlik üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu belirtmiştir (Hunt ve Gauthier-Loiselle, 2008: 5).

Göç, işgücünün kullanımı yoluyla verimliliğini arttırarak ve alıcı ülkedeki vasıflı ve vasıfsız işçilerin ücretlerindeki düşüş sebebiyle sektörel yeniden tahsis etme etkisi yaratarak, büyümeyi destekleyici bir etki oluşturur (Aktaran: Levine, Lotti, Pearlman ve Pierce, 2010; Dustmann, Frattini ve Glitz, 2007: 62).

Longhi, Nijkam ve Poot (2006), OECD ülkelerinde göçün etkisini incelemişler ve OECD ülkelerinde göçün işsizliğe olan etkilerinin az olduğunu ve Amerika'da bu etkinin Avrupa ülkelerine göre çok daha az olduğunu öne sürmüşlerdir. Göçte yaşanan %1'lik bir artışta, işsizlik oranının %0,024 azaldığı tespit edilmiştir. Yazarlar ayrıca negatif etkilerin erkeklerden ziyade kadınları etkilediğini ortaya koymuştur. Göçün işselliğinin kontrol edilmemesi durumunun işsizliğe yaptığı etkinin gerektiği kadar görülür olmamasına yol açması mümkündür (Longhi, Nijkam ve Poot, 2006: 2).

Boubtane, Dumont ve Rault (2013), 1986 ve 2006 yılları arasında 22 OECD ülkesinde yaptıkları incelemeye göre, göçmenlerin getirdiği beşeri sermayenin, özellikle oldukça seçici göç politikası olan ülkelerde, ekonominin büyümesine olumlu bir etki sağladığını tespit etmişlerdir (Boubtane, Dumont ve Rault, 2013: 4).

Zimmerman ve De New (1994) rastgele etkiler modelini 1984-1989 dönemi için Batı Almanya bölgesi üzerinde uygulamışlar ve göçün mavi yakalı işçiler (bedensel iş gören işçi) üzerindeki etkisinin negatif olduğunu tespit etmişlerdir. 20 yıldan daha az süredir beyaz yakalı (fikir işçisi) olarak çalışan işçiler için ise, pozitif

etkinin oldukça az olduğu görülmüştür. Bu da bize bahsi geçen dönemde yerli işçiler ve göçmenlerin tam ikame edilebilir (perfect substitution) olduğunu göstermektedir. Tam ikame durumu, iki olgunun birbiri ile aynı olması halidir. Bu sebeple göçmenler ve yerlilerin tam ikameli olmaları durumunda, onların aynı yetenek ve eğitim seviyesine sahip olup, aynı seviyede üretimde buldukları kabul edilir. Dolayısıyla göç süreci I. Dünya Savaşı'nı takip eden yıllarda, Almanya'daki yerli halkın işsizliği üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştır (Coppel, Dumont, ve Visco, 2001: 16; De New ve Zimmerman, 1994: 190).

Brücker ve Jahn (2009), 1980-2004 dönemi için Almanya'yı incelemişlerdir. Yaptıkları araştırmaya göre bu dönem içinde Almanya'da yerliler ve göçmenler birbirlerine göre eksik ikame durumundaydı. Bu da göçün etkisinin işgücünün becerilerinin yapısına bağlı olarak gözlemlenebilir olmasına sebep olmuştur. Çünkü genelde, %4'lük bir göçün yerli veya göçmen işgücü üzerinde bir etkisi olmazken, bu etki ancak yüksek yetenekleri olan işçilerde gözlemlenebilmiştir (Brücker ve Jahn, 2009: 27).

Ortega ve Peri'nin (2009) araştırmasına göre, göç kuzey ülkelerinde istihdamı bire bir oranında arttırmıştır. Bu da yerli halkın hiçbir biçimde işgücünden dışlanmadığını göstermektedir. Bu da, göçün hedef ülkenin GSYH değerinde, ortalama ücretleri veya işgücünün verimini etkilemeden artış sağladığını göstermektedir (Nathan, 2013: 21; Boubtane, Dumont ve Rault, 2014: 5).

Ottaviano ve Peri'nin (2006) iddiasına göre, 1990 ve 2004 yılları arasında yaşanan göçün bir sonucu olarak, uzun vadede yerli halkın ücretlerinde %1,8 oranında bir artış yaşanırken, en düşük seviyede eğitime sahip olan çalışanların ücreti %1,1 değerinde azalmıştır. Aynı şekilde Ottaviano ve Peri (2008) ABD'nin işgücü üzerinde yaptıkları araştırmada, kısa vadede lise diploması olmayan çalışanların ücretlerinde %0,7, ortalama ücretlerde ise %0,4 oranında bir düşüş; uzun vadede lise diploması olmayan çalışanların ücretinde %0,3, ortalama ücretinde ise %0,6 oranında bir yükseliş olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, elde edilen sonuçlara göre, daha eski göçmenlere kıyasla, yeni göçmenler %6 oranında bir negatif ücret etkisiyle karşılaşmaktadırlar (Ottaviano ve Peri, 2008: 4).

Peri (2004) ayrıca farklı yeteneklere sahip olan göçmenlerle ilgili bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın yapıldığı dönemde, Kaliforniya, Amerikalı göçmenlerin

%30'unu çeşitli alanlarda istihdam etmekteydi. Kaliforniya aynı zamanda yüksek oranda kalifiye göçmenlere ev sahipliği yapmakta idi ve bu kişiler, ekonomiyi canlandıran, patent alan ve Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (STEM) alanlarında iş kuran kişilerdi. Bu alandaki göç, yerlilerin ücretlerini veya taleplerini azaltan bir etki yaratmamaktaydı. Peri'nin iddiasına göre, yerliler, yüksek seviye yeteneklere sahip olduklarında kendileri için pozitif bir etki yaratırlar. Bu durum ayrımcılığı azalttığı gibi, düşük seviye yeteneklere sahip olan göçmenlerin çeşitli fırsatlara erişmesini ve işgücü içinde kendilerini geliştirmelerini mümkün kılar. Bu şekilde, göçmenler yerlilere göre eksik ikame edilebilir olduklarından, Amerikan yerlilerinin ücretlerinde artışlar gözlenmektedir (Hunt ve Gauthier-Loiselle, 2009: 2).

Borjas'ın (2003) yaptığı çalışmaya göre, 1980-2000 yılları arasındaki göç sebebiyle, yerli halkın ücretlerinde %3 oranında ve en düşük eğitim seviyesine sahip olan işgücü grubunun ücretlerinde %9 oranında düşüş olduğu belirlenmiştir (Borjas 2003: 10). Borjas (2005) ayrıca, yüksek seviyede yetenek sahibi olan göçmenlerin iş piyasasındaki etkilerini incelediğinde, Amerika'da yapılan ve göçmenlerin sebep olduğu doktora çalışmalarında %10'luk bir artışın, rekabette bulunan işçilerin ücretlerinde %3 değerinde bir azalışa yol açtığını ortaya koymuştur (Borjas, 2005: 7). Borjas'a göre, doktorasını bitiren göçmenlerin yarısından fazlası Amerika'da kalmaya devam etmekte ve bu durum da iş piyasasında yer alan yerli ve göçmen tüm işçiler için hatırı sayılır bir etki ortaya çıkarmaktadır.

Sommerville ve Sumption (2009), ekonominin temel arz ve talep yasalarına göre, göç olduğu takdirde, iş yükünün miktarı azalacağından ücretlerin de düşeceğini; ancak ekonominin aynı zamanda göçe, iş gücü için talebi arttırarak da cevap verdiğini hatırlatmış ve uzun vadede göçün ekonomiye olan etkisinin küçük olacağına dikkat çekmişlerdir. Çalışmaya göre göçün tüm işçilerin ortalama ücretlerine olan etkisi küçüktür (Somerville ve Sumption, 2009: 12).

Elbette, bazı işçiler belli işleri diğerlerinden daha iyi yapacaklarından, dağılımsal farklılıklar yaşanacaktır. Özetle, eğitim seviyesi, ticaret, demografik etkiler ve teknolojik gelişmeler gibi faktörler ücretleri göçten daha fazla etkilemektedir. Düşük yetenek seviyesine sahip olan yeni göçmenler, akıcı bir dile, kültürel bilgiye veya yerel deneyime ihtiyaç duymayan, doldurması kolay olan

işlerde, daha eski göçmenlerle yarışacakları için, bu durum ücretlere negatif olarak etki edebilir (Somerville ve Sumption, 2009: 3).

Ayrıca düşük yetenek seviyesine sahip olan göçmenler pek çok iş türünde rekabet edemediklerinden yerel işgücü için ciddi bir tehdit oluşturmazlar. Yerel işletmeciler, düşük yetenekli göçmen sayısı düşük olan yerlerde düşük yetenekli işgücü için talebi arttırmırlar. Ayrıca göçmenler, ülkeye geldiklerinde mal ve hizmetler için talebi arttırmırlar ve dolayısıyla, bu alanlarda çalışan işgücü için talep de artar. Buna ek olarak göç, belirli iş alanlarında talep arttırarak, yerlilerin bu alanlarda uzmanlaşmasını destekler (Sommerville ve Sumption, 2009: 40).

Card (2001), Amerika'nın 1990 nüfus sayımına bakarak göçün meslek özelinde istihdam sahalarındaki etkisini incelemiştir. Elde edilen sonuçlara göre, meslek özelinde ücretlerin ve istihdam değerlerinin belirlenen meslek alanında uzmanlaşmış kişi sayısındaki artışa bağlı olarak, sayının düşük olduğu bölgelere göre daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, 1980li yıllarda yaşanan hızlı göç, Miami ve Los Angeles gibi şehirlerde kalifiye olmayan işçilerin ücretlerini ve istihdam edilmelerini % 1-3 oranında düşürmüştür (Card, 2001: 57).

Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu'nun küçük ülkelere, Bahama Adaları'na, İngiliz Virgin Adaları'na (BVI) ve Turks ve Caicos Adaları'na bakarak elde ettiği sonuçlara göre; yerlilerin, göçmenlerin yerli kaynakları tükettikleri, ücretleri düşürdükleri ve özellikle ekonomik durgunluk dönemlerinde işsizliği arttırdıkları düşünülmese rağmen, bu düşüncenin herhangi bir deneysel yöntemle ispatlanamadığı ortaya çıkmıştır. Deneysel yollarla elde edilen sonuçlara göre, göç, yerlilerin istihdamında ve ücretlerinde pozitif bir etki yaratmakta, göçmenler yerlilerden daha yüksek oranda finansal sermaye üretmekte, kişisel birikimleriyle sermaye birikimine destek olmakta ve kendi işlerini kurmaktadırlar. Ancak, küçük ülkelerin en büyük gideri büyük göçmen kitlelerinin eğitilmesi (özellikle yasadışı yollarla göç eden) olmaktadır. Yine de, bu kişilerin eğitilmesi, eğitilmeyerek istihdam edilemez ve özümsemez olmalarından daha büyük fayda sağlamaktadır. Küçük ülkeler, özellikle takımadalardan oluşanlar, yasadışı göçleri kontrol etmekte daha çok zorlanacakları için ötürü daha büyük sıkıntı çekerler. Bu sebeple, hazırlanmış olan bu rapor 1990'lı yıllarda, Bahama Adaları yönetimine önemli ipuçları vermiş, büyümekte olan göçmen nüfusu ve özellikle eğitim çağındaki

göçmenler için ne yapılması gerektiğini, eğitim bütçesi ve sağlık giderleri üzerindeki baskıyı açıklamakta yardımcı olmuştur (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 29-31).

1.7. BÖLÜM SONUCU

Aşağıdaki tablo, göçe sebep olan bazı ekstra itme ve çekme etkenleri ile etki ve sebepleri açıklamaktadır.

Teorileri genel olarak hareketsizliği görmezden geldikleri ve göçün olmadığı durumları açıklayamadıkları için eleştirilirler. Ayrıca, pek çok teori ülkeleri açıklarken taraflı olabilir ve kaynak ülke ile ilgili bazı verilere sahip olmayabilir. Zaman içinde yaşanan göç değişiklikleri ve süreçleri açıklanamadığı için, pek çok teori birbirine bağlanamamakta, bu da alanda yapılması gereken pek çok çalışma olduğuna işaret etmektedir. Aşağıdaki tablo, 1980'den 2010 yılına dek yaygınlaşan göç değişimlerini göstermektedir. Kuzey Amerika gibi gelişmiş bölgeler göçmenlikte en büyük artışı gösterirken, daha az gelişmiş bölgeler görece olarak daha düşük oranlarda göç artışı göstermiştir.

Tablo 1: 40 Yıllık Bir Süreçte Dünyanın Çeşitli Bölgelerinde Görülen Göçmen Akımı (milyonlar)				
Bölge	1980	1990	2000	2010
Dünya	99,8	154,0	174,9	213,9
Gelişmiş Ülkeler	47,7	89,7	110,3	127,7
Gelişmekte olan Ülkeler	52,1	64,3	64,6	86,2
Asya	32,5	41,8	53,8	61,3
Avrupa ve Eski Sovyetler Birliği	25,5	56,6	62,3	69,8
Kuzey Amerika*	18,1	27,6	40,8	50,0
Afrika	14,1	16,2	16,3	19,2
Latin Amerika ve Karayipler	6,1	7,1	5,9	7,4
Okyanusya	3,8	4,8	5,8	6,0

Kaynak: UNDESA 2004 ve 2009*

30 yıllık bir süreçte, göç yaklaşık iki katına ulaşmıştır. Uluslararası ticaret, politik istikrarsızlık, serbest ticaret alanlarının artması, ekonomik ortaklıklar, teknolojik ilerlemeler ve göçmen toplanması sayesinde göçün kolaylaşması gibi sebeplerden ötürü gelir seviyeleri arasındaki fark açıldıkça, göçün artmaya devam etmesi beklenmektedir (Borjas, 1989: 476; Kurekova, 2011: 6). Hedef ülkeye göçmenlerin aidiyeti, genelde göçmenlerin beşeri sermayesinin seviyesine bağlıdır. Bu göçmenler hedef ülkenin ekonomik gelişimine katkıda bulunmaları için gelir entegrasyonu ile karşılaşma eğilimindedirler. Bu entegrasyon göçmenler ve yerliler ekonomi içerisinde birbirlerine göre tam ikame oldukları durumda gözlemlenir (Kurekova, 2011: 6).

Göç teorileri, göçün ne yönde olduğu, ne kadar süreyle devam ettiği ve kimler tarafından yapıldığı konusunda fikir vermelidir. Bu teoriler göçmenlerin gittikleri ülkeye alışma süreçlerine de ışık tutmalıdır. Ayrıca entegrasyon ve bu durumu mümkün kılan koşulları, göçmeni gönderen ve kabul eden ülkenin özelliklerini de göz önüne alarak açıklamalıdır. Göç teorileri genel anlamda, uluslararası sınırlar üzerindeki göç akımlarını, bunların her iki ülkede ekonomik koşulları nasıl değiştirdiğini ve emek piyasasının bu değişimlere nasıl adapte olduğunu açıklar (Borjas, 1989:472-473).

Neoklasik teori her ne kadar makro ölçekli olsa da, mikro ölçekli açıklamalar da içerir. Bu teorinin göçü açıklamakta kullandığı yöntem, gelir farklılıklarına ve iş bulma olanaklarına odaklanmaktadır. Ancak, bu biçimde bir açıklama, göçün belirleyici faktörlerinin bir kısmını mekanik bir şekilde görmezden gelip politikaların hesaba katılmasını imkansızlaştırır. Ayrıca bu teori doğrusal bir bakış açısına sahiptir (Kurekova, 2011: 14). Bu teoride değişiklik gösteren göç dinamikleri, insanların neden göç etmedikleri ya da göçün gelir dengesi sağlanmadan önce neden bittiğini açıklamaz. Neoklasik teori eksik piyasa rekabetini, göçmenlerin homojenleşmesini ve topluluklarını statik bir bakış açısıyla görmezden gelir.

Beşeri sermaye teorisi de, neoklasik teoriden türeyen ve mikroekonomik bir bakış açısıyla göçün değişkenlerini açıklayan bir teoridir. Bu teoriye göre, bireylerin karakteristik özelliklerine bağlı olarak ücret ve ekonomik avantajların etkilenmesi söz konusudur. Göç her zaman kazancı maksimize etmek için verilen gönüllü bir

karar olmadığı için, bu teorinin fazlasıyla işlevsel bir yaklaşımı olduğunu söylemek mümkündür.

Yeni işgücü göçü teorisi makro ve mikro araçları kullanarak (ücret ve gelir dağılımı, görelî yoksulluk, kurumsal başarısızlıklar, kredi piyasası, emek piyasası yetersizliği) göç faktörlerini açıklamaya çalışan bir teoridir. Ancak, bu konu yeni bir teori olmaktan ziyade, neoklasik teorinin bir eleştirisi olarak görülmüştür. Bu teoride, kaynak ülke edilgen bir pozisyondadır. Teori dar bir uygulama alanına sahiptir ve piyasadaki rekabet eksikliğini ve göç kararının farklı gelir ve istihdam değişkenlerine bağlı olarak içerdiği riskleri izole etmekte zorlanır.

Dünya sistemleri teorisi (tarihsel-yapısal Yaklaşımlar), göçün sebeplerini makro, küresel ve uluslararası alanda aramaktadır. Bu teori sermaye akışından kaynaklanan yapısal değişikliklere odaklanmaktadır. Yapılan açıklamalar göçün etkilerinin anlaşılması için gereken süreden önce yapılmış ve ampirik yöntemlerle açıklanamaz durumdadır.

İkiye bölünmüş emek piyasası teorisi, göçü etkileyen faktörleri makroekonomik ölçekte ele alır. İstihdam talebi ve emek piyasasındaki çatalanmalar teorinin özünü oluşturur. Bu teori asıl önemi yabancı kaynaklı yatırımlara verir ve teoriye göre ülkelerin göç politikaları ve istihdam çabaları göçü motive eden bir etmendir (Kurekova, 2011: 14). Ancak, bu teorinin taraflı bir tutumu vardır. Bazı motive edici güçleri görmezden gelir ve resmi işe alma süreçlerine fazla önem verir. Dolayısıyla bu teori, benzer ekonomik yapılara sahip olan gelişmiş ekonomilerdeki farklı göç oranlarını açıklayamamaktadır. Ayrıca, birincil ve ikincil çevrimler arasındaki ayrışım genellikle isteğe bağlı olarak yapılır ve bu durum da ampirik çalışmaların istikrarsız sonuçlar vermesine neden olur.

Dünya sistemleri teorisi, göçün devamlılığını ve göç akımının yönünü inceler. Göç akımının yönü makro ve mikro ölçekte olabilir ve bu teori, ağlar ile göçmen yayılımının göçün devamlılığına olan etkisine odaklanır. Diğer taraftan bu yaklaşım, bir teori olmaktan çok bir kavramsal çerçeve oluşturmaktadır. Bu teoriye göre ağlar ayrımcı olabilir ve göçü desteklemek yerine engelleyici özellik taşımaları ihtimal dahilindedir (Kurekova, 2011: 14).

Uluslararası göç sistemleri teorisi de ülkelerin gelişme süreçlerinde göçün sürekliliğini makroekonomik bir açıdan inceler. Ancak bu teori tamamen

betimleyicidir ve göçün zaman içinde neden azaldığını açıklama konusunda yetersizdir (Massey vd., 1993: 432).

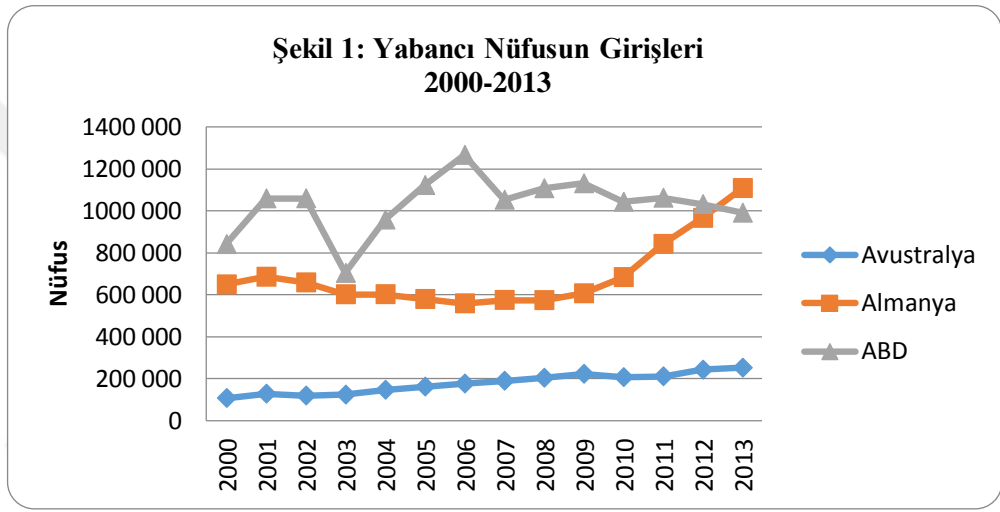
Dünya sistemleri teorisi, ağ teorisi ve kurumsallaşma teorisi ile birikimli nedensellik teorileri, göç akımlarının belli bir mekan ve zaman içinde yapısal olarak daha istikrarlı hale geldiğini açıklar. Bunlar ayrıca, belirli ülkeler arasındaki kuvvetli mal, sermaye ve işgücü değişimi ve diğer ülkeler arasındaki daha az kuvvetli değişimler ile de bilinir (Massey vd., 1993: 432). Bu teorilerden hiçbiri direk olarak bu farklılığı hedeflememiş olsa da, başka teoriler bu farklılıkları incelemek amacıyla oluşturulmuştur.

Her bir teori, ampirik açıdan belli bir alana sahiptir ve gerçeğin bir kısmını aydınlatmayı başarır. Pek çok teori kendilerine karşı net, negatif kanıtlarla karşılaşmamıştır. Dolayısıyla modellerin birbirlerine karşı nasıl işleyecekleri konusu belirsizdir. Yeni ekonomik teori, neoklasik teori ve ağ teorisi gibi bazı teoriler, kökenlerini görece yoksulluk, beklenen ücret değişimleri gibi konulardan alsa bile, uluslararası hareketliliği etkileyen bir başka unsur da kurulan ağsal ilişkilerdir. Uluslararası göçü açıklamak için daha fazla çalışmanın yapılması ve teorilerin geliştirilmesi gereklidir. Beklentiler, yakın gelecekte, mevcut teoriler üzerine daha fazla çalışma yapılması ve yeni ve bağımsız teoriler üretmek yerine, mevcut olanların geliştirilmesi yönündedir (Massey vd., 1994: 739).

İKİNCİ BÖLÜM

OECD ÜLKELERİNDE GÖÇMENLİK ANALİZİ

Geçtiğimiz on yıl içerisinde, Amerika ve Avrupa'nın sırasıyla %47 ve %70'lik işgücü artışını göçmenler oluşturmuştur. OECD ülkelerinde, ülkelerdeki işgücünün sadece küçük bir bölümü yasal düzenlemeler ile kontrol edilen girişlerden oluşmaktadır. Öte yandan göçmenlerin büyük bir kısmı aile aracılığı ile insani ve serbest göç hareketleri ile ülkelere giriş yapmaktadır (OECD, 2014a: 2).

Kaynak: OECD, 2015c: 1

Yukarıdaki tablo, incelenecek olan ülkelerdeki göçmen akımlarını göstermektedir. Yıllar içinde, Avustralya düzenli ve küçük ölçekli göç artışı sergilemiştir. Bu süre zarfında, coğrafi konumundan ötürü Avustralya en küçük oranda göçmen akımlarına sahne olurken, Almanya ve Amerika aynı zaman zarfında daha değişken göçmen akımlarına maruz kalmışlardır. Özellikle son beş yıllık zaman diliminde, Almanya'ya yapılan göçler sürekli artmıştır.

Göç bu ülkelerin iç ekonomisi üzerinde ciddi etkiler yaratmakta ve ülkelere gelen göçmenler hızla gelişmekte olan meslek alanlarında Amerika'nın %22'sini, Avrupa'nın ise %15'ini temsil etmektedir. Bu meslek alanları sağlık sektörünü ve STEM (Fen Bilimleri, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) sektörünü de içermektedir (OECD, 2014a: 2).

2000-2010 yılları arasında OECD ülkelerindeki göçmen stoğu %20 oranında artmıştır. Üçüncül eğitime sahip göçmenler %70 oranında (100 milyon) artmış veya

üç katına ulaşarak, dünya ortalaması olan 2 milyondan daha hızlı büyümüştür (OECD, 2014a: 2). Beşeri sermaye ayrıca, davranış ve girişimcilik dürtüsüne ve aynı zamanda vasıflara bağlı olarak, sosyal beceriler ile de açıklanabilir (Becker, 1994: 10). Beşeri sermaye inovasyonu, işgücünde çeşitliliği, bilgi ve ticari yaklaşımların geçişkenliğine katkı sağlayan diasporal bağlantıları destekler (Nathan, 2013: 10).

Bu bölümde göç sürecinden sonra hedef ülkede yaşanan iktisadi etkiler incelenecektir. Göçmenlerin geldikleri ülkenin işgücüne katılımının işsizlik ve ücretler açısından etki edip etmedikleri veya bu etkilerin ne şekilde olduğu incelenirken dikkat edilmesi gereken pek çok farklı unsur bulunmaktadır. Ele alınan ülkenin uzun süre istikrarlı olarak değişen bir göçmen nüfusuna sahip olup olmadığı veya göçmenlerle etkileşimin yeni yaşanıp yaşanmadığı gibi değerlendirmelere dikkat edilmesi gerekmektedir. Ülkeye gelen göçmenlerin genç yaşta olması, önlere uzun bir iş hayatı olabileceği anlamına geldiğinden, genellikle hedef ülke açısından daha kârlı sonuçlar doğurur (Becker, 1994: 10). Bu durum emeklilikten sonra ülkesine dönerek, emekli ücretini buralarda kullanan göçmenlerin çoğunlukta olduğu, Avustralya, İsveç ve Almanya gibi çeşitli Avrupa ülkeleri için özellikle dikkat çekicidir.

Yukarıdaki dört OECD ülkesi, göçün farklı ülke ve bölgeleri nasıl çeşitli şekillerde etkilediğini göstermek için seçilmiştir. Göç oldukça geniş bir olgudur, çünkü göç bir bölge için zenginlik ve kalkınma kaynağı olabileceği gibi, bir başka bölge için yıkıcı ve üretimde geriye götüren etkilere neden olabilir. Bu ülkelerin seçilmesinin bir başka sebebi ise, ülke kanunlarının, nüfus demografilerinin, yerli işgücü becerilerinin, ülkeye gelen göçmen türlerinin ve ekonomi, coğrafi konum, ülke potansiyeli ve göçmenler için caziplik gibi itme ve çekme unsurlarının birbirlerinden farklı olmasıdır. Bu bölümde, incelenecek olan bütün ülkelerdeki güncel ekonomik durum, göç ile olan tarihsel ilişki, mevcut göçmenlik durumu ve göçün pozitif ve negatif etkileri hakkında detaylı bilgiler verilecektir.

2.1. ALMANYA

2013 yılında Almanya, ABD'den sonra, dünyanın en çok göç alan ülkesidir. 2014 ve 2015 Suriye Mülteci Kriz sayesinde, Almanya dünyanın en çok göç alan

ülke haline gelmektedir. Özellikle göçmenlerin desteğiyle II. Dünya Savaşı sonrası inanılmaz bir hızla gelişen ülke, yıllar boyunca değişen göçmenlik politikaları aracılığıyla, büyük göçmen nüfusundan kazandıklarını maksimize etmeye çalışmıştır. Aşağıda, Almanya'ya yapılan göçün, ülkenin ekonomisine olan etkileri incelenmiştir. Buna ek olarak, ülkenin demografik durumuna genel bir bakış ve Suriye göçmen krizini nasıl ele aldığı da sunulmuştur.

2.1.1. Ekonomi

Almanya dünyanın en esnek (çabuk iyileşen) ve gelişen ekonomilerinden birine sahiptir. 2,1 milyar Euro değerindeki GSYH'si ile dünyanın üçüncü en büyük ekonomisi konumundadır. 2014 yılında GSYH'si 3 trilyon Euro olmuştur. Dünya GSYH'sinin %6'sını oluşturmakta ve ticaret hacminde ABD'den sonra ikinci sırada gelmektedir. Almanya Avrupa'nın en büyük ekonomisi olduğu gibi Avrupa Birliği ve Euro bölgesi kurucusudur (CIA, 2015a: 1).

Kategori	Yüksek Gelir
GSYH	3.841 Trilyon
Nüfus	80,89 milyon
Beklenen yaşam süresi	81 yıl
Kişi başına düşen GSMH	46.900
Enflasyon	%0,1
İşsizlik	%4,8
Yıllık büyüme	%1,5
Borç	GSYH'nin %71,7'si
Kişisel gelir vergisi	%9,6

Kaynak: CIA Dünya Bilgi Kitabı, 2015; Dünya Bankası, 2014

Almanya dünyanın en büyük üçüncü ihracatçısıdır. İhraç ettiği ürünler temel olarak arabalar, makineler, kimyasal ürünler, elektronik ekipmanlar, ilaçlar, ulaşım ekipmanları, metaller, gıda ürünleri, kauçuk ve plastiklerdir. Almanya oldukça düşük olan %4,5 oranında işsizliğe sahiptir. Ancak nüfusunun %10'u yoksulluk sınırının altındadır. Modern zamanlarda, Almanya oldukça başarılı olmuştur. Ancak II. Dünya Savaşı sonrası, Almanya ülkesini ve milletini yeniden inşa etmek zorunda kalmıştır. Aşağıdaki bölüm, ülkenin göçmenlik tarihini ve geçiş süreçlerini açıklamayı hedeflemektedir.

2.1.2. Göçmenlik Tarihi

Almanya’da göçmenlik tarihi, yaklaşık olarak 12 milyon Alman vatandaşının II. Dünya Savaşı öncesi Almanya ve çevresindeki Doğu Topraklarından sürülüp çıkarılmasına yol açan I. Dünya Savaşı faciasıyla başlar (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 70). Bu büyük grup günümüzde Almanya Federal Cumhuriyeti olarak bilinen ülkeyi oluşturmaktadır. Ülke nüfusu 1939’daki 39 milyon değerinden, 1950 yılında 48 milyona ulaşmıştır (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 75). Batı Almanya’da her altı kişiden biri sürgün edilmiş bir bireydi. Sürgün edilen bu bireyler Alman vatandaşı veya Alman kökenli olup, Doğu Avrupa’dan Almanya veya Avusturya’ya gönderilen kimselerdi. Ülke savaş yüzünden dağıtılmış, kurulan endüstriler yıkılmış, konut ve işgücü piyasaları ise korkunç durumdaydı. Bu noktada, yeterli konut olamamakla birlikte göçmenliğin iyi bir yaşam standardı ve uygun konut için sorun oluşturması nedeniyle yerliler ve yabancılar arasında çatışmalar olmuştur (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 76).

Kısa vadede insanlar sağlam bir iş gücüne sahip bir ülkeden zorla savaş bölgelerine gönderilmekte olduğundan, istihdam ile ilgili büyük sorunlar yaşanmıştır. Çalışanlar aynı becerilere ve dil bilgisine sahip olduğu için büyük bir işçi rekabeti vardı (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 82).

II. Dünya Savaşı ardından onaylanan Potsdam Antlaşması (1945) ile Almanya topraklarının büyük bir kısmını diğer Avrupa ülkelerine vermek zorunda kalmıştır (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 74). Bu süreç sonunda Sovyetler Birliği, Polonya, Macaristan ve Çekoslovakya gibi ülkelere kaçmış olan mülteciler yine bu ülkeleri terk etmek zorunda kalmıştır. Ayrıca, Almanya’nın vatandaşların işgal ettiği bu ülkelere toprak kaybetmesi, bu topraklardan Batı Almanya’ya büyük bir göçün gerçekleşmesine neden olmuştur. 10 milyon Alman barındıran ve nüfusun %24’ünü oluşturan Doğu Prusya da buna dahildi (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 73).

Eylül 1950’de sürgünlerin çoğu (%55’i veya 4,4 milyon) Almanya’nın II. Dünya Savaşı ardından kaybettiği doğu illerinden gelmiştir. Bir diğer 1,9 milyon sürgün savaştan önce Çekoslovakya’da, ağırlıklı olarak Sudetenland’da yaşamıştır. Geri kalan sürgünler ise çoğunlukla Almanya’nın I. Dünya Savaşında aldığı

yeniliginin ardından kaybedilen Batı Prusya, Posen ve Danzig gibi doğu topraklardan gelmiştir (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 75).

Doğu ve Merkez Avrupa'dan gelen sürgünler altyapısı ve konut stoku savaş sırasında ağır bir şekilde hasar görmüş bir ülkeye gelmişlerdir. Ancak, yıkıcı savaşa rağmen, 1950 yılındaki Almanya ekonomisinin toplam sermaye stoğu 1938 yılındaki seviyesinin yalnızca %7 oranında altında kalmıştır (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 80). Endüstriyel kapasiteye yapılan büyük yatırım savaş sırasında üretim kapasitesini arttırmış ve savaşın yıkım etkisini kısmen hafifletmiştir (Aktaran: Eichengreen ve Ritschl, 2009; Vonyó, 2012; Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 80). Ancak, savaş sürgünlerinin gelişi Batı Almanya ekonomisinin sermaye-işgücü oranını belirgin bir şekilde düşürmüştür.

Savaş sonrasında Almanya, ülkeyi yeniden kurmak için, "göç mucizesi"ni, ekonominin gelişimi için ihtiyaç duyulan kaynağın elde edilme yolu olarak görmüştür. Dolayısıyla, Almanya "misafir işçiler" ile işgücü talebini karşılamak adına, İspanya, İtalya, Yugoslavya, Türkiye, Yunanistan, Tunus, Fas ve Portekiz gibi ülkelerle anlaşma yoluna gitmiştir. (De New ve Zimmermann, 1994: 178; Jennissen, 2004: 32). GDR (Alman Demokratik Cumhuriyeti) de 1960'lı yılların ortalarında başlayan ikili anlaşmalar aracılığıyla çok daha az oranda "yabancı işçiler"i işe almaya başlamıştır. 1961 ile 1973 yılları arasında yabancı işgücü sayısı 550.000'den 2,6 milyona yükselmiştir (De New ve Zimmermann, 1994: 178). Bu dönemde toplamda 14 milyon yabancı işçi Almanya'ya gelmiştir ve bunlardan yaklaşık 11 milyonu sonradan Almanya'yı terk etmiştir. 1989 yılında Federal Cumhuriyette ikamet eden yabancı kişi sayısı yaklaşık 4,9 milyona ulaşmıştır (Aktaran: Dohse, 1981; Schönwälder, 2001; Sonnenberger, 2003; De New ve Zimmermann, 1994: 178). Almanya Federal Göçü ve Mülteci Kurumu'nun aktardığına göre, ülkedeki göçmenlerin çoğu Avrupa Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (ya da Mutual Economic Assistance) üye ülkelerinden, daha sonra da Cezayir, Küba, Mozambik, Vietnam, Mođolistan, Angola ve Çin gibi ülkelerden gelmişlerdir. Eski Sovyet Birliği Rusya sınırları içinde yaşayan nüfusu oluşturan Etnik Almanlar da, birliğin yıkılması sonrası daha büyük sayılarla Almanya'ya dönmüştür (De New ve Zimmermann, 1994: 178).

1980'li yıllarda Almanya'da ikamet etmek üzere Doğu Blokundan gelip başvuruda bulunan birçok sığınmacı olmuştur. 1968 yılında Avrupa Birliği (ya da AB) üye ülkeler için dolaşım özgürlüğü sağlamıştır (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 76). 1991 ile 2003 yılları arasında 1,7 milyondan fazla AB vatandaşı Almanya'ya taşınmış, fakat 1,6 milyon kişi de Almanya'yı terk etmiştir. Öte yandan 1990 yılında Almanya Bosna-Hersek'ten 345.000 sivil mülteciye ve 1999 yılından beri Kosova'dan 195.000 mülteciye koruma sağlamıştır. Ancak bu mültecilerin çoğunun ülkelerine döndüğü düşünülmektedir. Diğer taraftan savaşlar azalmaya başladığında, AB üyesi ülkelerin vatandaşlarından gelen başvuru sayısı azalmaya başlamıştır. 1988 yılında 103.000 başvuru yapılırken 1992 yılında başvuru sayısı 438.000'e yükselmiştir. Bu büyük artış, kendi ülkelerinde siyasal nedenlerle zulme uğrayan insanlara koruma sağlayan Temel Kanunun (Basic Law) 16a maddesinden kaynaklanmıştır. Bu madde de üçüncü ülkelerden ve AB üyesi olmayan ülkelere gelen bir göç dalgasına neden olmuştur. 1992 yılında, bu kanunun değiştirilmesiyle üçüncü ülkelere ve çeşitli biçimlerde eziyet altında olmayan ülkelere gelen başvurular önemli derecede düşmüştür. Sonuç olarak 1998'de 100.000 olan başvuru sayısı 2004 yılında 36.000'e inmiştir. 2003 ve 2004 yılları arasında eğitim görmek amacıyla 180.000 öğrenci Almanya'ya seyahat etmiştir. 2015 yılında, Almanya ekonomik göçmenler, aile birleşimi göçmenleri ve insani veya mülteci göçmenler kategorilerinde hala dünyanın en büyük göçmen alıcı ülkelerinden birisidir. (Almanya ile ilgili Bilgi, 2015)

En son borç krizinin hala acısını çeken bir kıta üzerinde bulunan ve umut ışığı olan Almanya'nın, Avrupa'nın tartışmasız ekonomik lideri olması durumu, büyük ölçüde son yıllarda yeniden ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır. 28 üyeli AB'nde, işgücünün serbest dolaşımı AB yurttaşlarının kolaylıkla bir ülkeden diğerine taşınabileceği anlamına gelmektedir. İspanya'da işsizlik oranı %25,1, Yunanistan'da %26,6 ve İtalya'da %12,6 iken, ekonomisi sanayi devleri ve yenilikçi küçük ve orta ölçekli şirketleri üzerine kurulu olan Almanya'nın göç alan ülke konumunda olması şaşırtıcı değildir (Eurostat İstatistik, 2014).

2.1.3. Nüfus

Almanya, Avrupa Birliği'nin en kalabalık ülkesidir. Almanya topraklarında yaklaşık olarak 82 milyon kişi yaşamakta ve bu nüfusun altıda biri önceden Doğu Almanya olarak bilinen topraklarda ikamet etmektedir. Ancak, Almanya nüfusunun %20'si 65 yaşından büyüktür (Almanya Federal İstatistikleri, 2016). Almanya'da kadın başına düşen çocuk sayısı 1,4'tür ve doğurganlık oranındaki düşüş devam etmektedir. Almanya nüfusu doğurganlık oranının ölüm oranından düşük olması sebebiyle ancak göçmenlikle artabilmektedir (Almanya Federal İstatistikleri, 2016).

OECD'ye göre, ABD'de (%6) ve AB'deki ortalama pozitif büyümeye (%2) kıyasla, 2010 ile 2020 yılları arasında, Almanya'nın işgücünün %4 oranında düşeceği tahmin edilmektedir (Almanya Federal İstatistikleri, 2016). Bundan en çok etkilenecek sektörler ise Mittlestand (Alman ekonomisinin kalbini oluşturan küçük ve orta şirketler), kırsal Almanya'daki işgücü havuzu ve sağlık hizmetleri ve yaşlı bakımı gibi belirli alanlardır. Ancak, bu da Alman pragmatizminin buluşudur. Yaşlanan nüfus giderek küçülmektedir. 2011 nüfus sayımı, 1980'lerden beri yaklaşık 1,5 milyonluk yaşlı nüfusun yok olduğunu göstermektedir. Bu düşüş hızlandıkça, 2030 yılına gelindiğinde hükümetin tahminine göre, Alman işgücünde 2,3 milyon oranında işçinin eksikliği ile karşılaşılabilir (Almanya Federal İstatistikleri, 2016).

2.1.4. Göçmenlik Demografileri

Almanya en çok göçmen stoku olan ülkeler listesinde bir süre sekizinci sırada yer almıştır. Şimdi ise, Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra bu alanda ikinci sırada yer almaktadır.

II. Dünya Savaşı'ndan 1999 yılına dek, Almanya topraklarına 30 milyon, Almanya topraklarından ise 21 milyon kişi göç etmiştir. Bunun en büyük nedenlerinden biri 2000 yılındaki reform niteliğindeki Ulusal Eylem yasasıdır. Bu yasa Almanya'nın göçmenlik ve entegrasyon politikası paradigmasını ciddi biçimde değiştirmiştir. Bu yasa ikinci nesil göçmen dalgalarının toplum içinde doğal bir konuma erişmesini ve yeni göçmenlerin Alman toplumu ile daha kolay

kaynaşmalarını olanaklı hale getirmiştir. Günümüzde Almanya’da göçmen kökenli 15 milyon kişi yaşamaktadır (Europe Migration Network, 2005: 39).

Ülkesine geri gönderilenlerden sonra, Türkiye’den gelen 2,5 milyon kişi en büyük göçmen grubunu oluşturmaktadır. 1,5 milyon kişi ise Yugoslavya’dan veya halefi ülkelerden gelmiştir.

2013 yılında Almanya en büyük göçmen sayısını kaydetmiştir (692,7 bin), bundan sonra sırasıyla Birleşik Krallık (526 bin) ve Fransa (332,6 bin) gelmektedir. Öte yandan Almanya’da 259,3 bin civarında dış göç bildirilmiştir (Almanya Federal İstatistikleri, 2016).

2014 yılında toplamda 1.465.000 kişi Almanya’ya göç etmiştir. Bu, 2013 yılına kıyasla 238.000 kişilik, yani %19’luk bir artıştır (Alman Federal İstatistikleri, 2016). Geçici rakamlara göre, Federal İstatistik Bürosu bu kadar yüksek seviyeli göçmenlik artışının en son 1992 yılında (1.502.000 kişi) kaydedildiğini bildirmektedir (Almanya Federal İstatistikleri, 2016).

Aşağıdaki tablo Almanya’da 2004 ile 2015 yılları arasında 10 yıllık sürede meydana gelen göçmen akımlarındaki değişimleri göstermektedir.

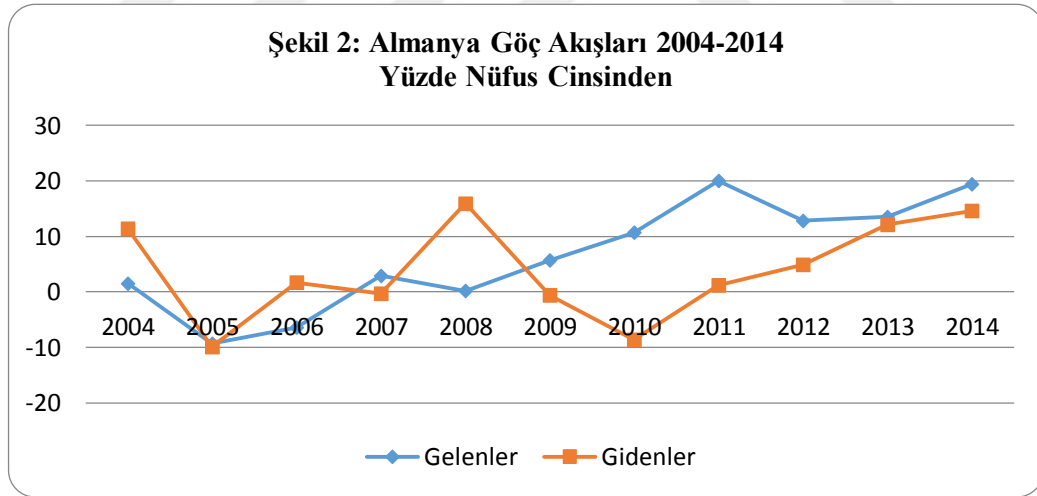
YIL	TOPLAM GELEN SAYISI	TOPLAM GİDEN SAYISI	GÖÇ FAZLASI VEYA AÇIĞI	GÖÇ FAZLASI VEYA AÇIĞI % DEĞİŞİM
2004	780,175	697,632	82,543	-42,1
2005	707,352	628,399	78,953	-4,3
2006	661,855	639,064	22,791	-71,1
2007	680,766	636,854	43,912	92,7
2008	682,146	737,889	-55,743	-226,9
2009	721,014	733,796	-12,782	-77,1
2010	798,282	670,605	127,677	-1,098,90
2011	958,299	678,969	279,330	118,8
2012	1,080,936	711,991	368,945	32,1
2013	1,226,493	797,886	428,607	16,2
2014	1,464,724	914,241	550,483	28,4
2015	2,000,000	860,000	1,140,000	

Kaynak: Almanya Federal İstatistikleri, 2016

Yukarıdaki tablo, 2004-2015 yılları arasındaki göçmen giriş ve çıkışlarını göstermektedir. Ekonomik krize kadar olan yıllarda, Almanya daha yüksek oranlarda dışa göç ile karşı karşıya kalmıştır (negatif net göç). Krizden sonra, pozitif net göç

tekrar elde edilmiştir. Ancak, Suriyeli göçmen dalgalarının yaşandığı yıllarda (2011-2015), Almanya’da pozitif net göç oranı olmasına rağmen, göçmen giriş ve çıkış oranları birbirleri ile orantılı olmuştur (Almanya Federal İstatistikleri, 2015).

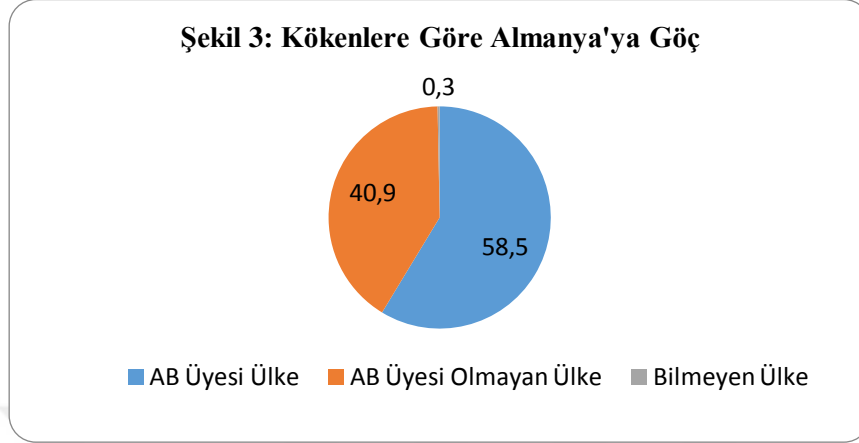
2014 yılında toplamda 914.000 kişi Almanya’dan ayrılmıştır. Ortaya çıkan 550.000 kişilik göç fazlası, Almanya sınırlarındaki gelenler ve gidenler arasındaki denge de 1992 yılından bu yana en yüksek değerine ulaşmıştır. 2014 ve 2015 yılında kaydedilen gelenlerin sayısındaki artış daha çok yabancının Almanya’ya göç etmesinden kaynaklanmıştır. 1.465.000 göçmenin 1.343.000’i yabancı pasaportla gelmiştir ve bu değer 2013 yılına kıyasla 234.000 (veya %21) daha fazladır. Federal İstatistik Bürosu geçici sonuçlarına göre, Almanya nüfusu 2013 yılına göre 430.000 kişilik bir artış (+%0,5) göstererek 2014 yılında 81,2 milyon kişi olmuştur. Bu, 1992 yılında yaşanan oldukça yüksek artıştan (700.000 kişi) bu yana kaydedilen en yüksek artıştır. 2013 yılında nüfusu 244.000 kişilik bir artış (+%0,3) olmuş ve 2014 yılının sonunda ise göçmenler nüfusun %9,3’ünü oluşturmuştur (Almanya Federal İstatistikleri, 2014).

Kaynak: OECD, 2015c

Almanya 2013 yılında 692.000 kişi ile AB ülkelerinin gördüğü en büyük göçmen sayısını kaydetmiştir. Almanya’dan sonra da 526.000 kişi ile Birleşik Krallık ve 332.000 kişi ile Fransa gelmektedir. Birçok göçmen evlilik yoluyla veya yurttaşlığa kabul edilerek Alman vatandaşlığını almaktadır. Birçok Alman yabancı

ebeveynlerden gelmekte fakat kendilerini Alman olarak görmektedir. Aşağıdaki tablo yabancı kökenli olan Alman yurttaşları ile ilgili bilgi vermektedir.

Kaynak: Almanya Federal İstatistikleri, 2014

Tabloya göre, Türk vatandaşları, ülkedeki en büyük göçmen grubu iken Polonyalı göçmenler de Türkiye'den sonra ikinci sırada yer almaktadır (Eurostat İstatistik, 2014).

Tablo 4: Alman Vatandaşlarının Kökeni

Ülke	Sayı	Yüzdeler
Türkiye	1.424,300	20,3
Polonya	559,400	8,0
İtalya	506,500	7,2
Yunanistan	290,200	4,1
Romanya	245,200	3,5
Diğer	3.986,100	56,8

Kaynak: Almanya Federal İstatistikleri, 2014

2.1.5. Göç Politikası

Ocak 2015'te Alman kanun koyucuları, on tane yeni ülkenin AB'ye üye olmasıyla daha 'elit' bir göç sağlamak için göç kanunlarını değiştirmişlerdir (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 17). Ancak, son yıllarda Almanya, yaşanan nüfusu nedeniyle bazı göç kanunlarını hafifletip üniversite diplomasına ve eşdeğer

becerilere sahip göçmenlere daha kolay geçiş sağlayan “Mavi Kart (Blue Card)” politikasını benimsemiştir. Bu, Almanya’nın dünyanın en açık göç politikalarından birine sahip olduğu anlamına gelmektedir (Green, 2013: 17).

Almanya, 1982-1998 yıllarındaki Kohl Dönemi’nden bu yana büyük bir değişim yaşamıştır. Bu süre içerisinde yabancı işçilerle yerliler arasında Alman toplumuna uyum sağlayamamaları nedeniyle sosyal sorunlar yaşanmaktaydı. Öte yandan, Almanya 2014 ve 2015 yıllarında iltica (sığınma hakkı) için 200.000’den fazla başvuru almıştır ve ülke yaklaşık olarak 800.000 ve 1,4 milyar mülteci göçmen kabul etmiştir. (Folkerts-Landu, 2015: 5-6)

2.1.6. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri

Bu bölümde, yerli halkın ücretleri, işgücüne katılımı ve işsizlik oranları gibi ekonominin belirli alanlarına dair analizler sunulacaktır. Ayrıca sosyal refah hizmetleri ile mali etkileri ve yetenekli göçmenlerin yeteneksiz göçmenlere kıyasla yarattıkları etki de bu bölümde incelenecektir.

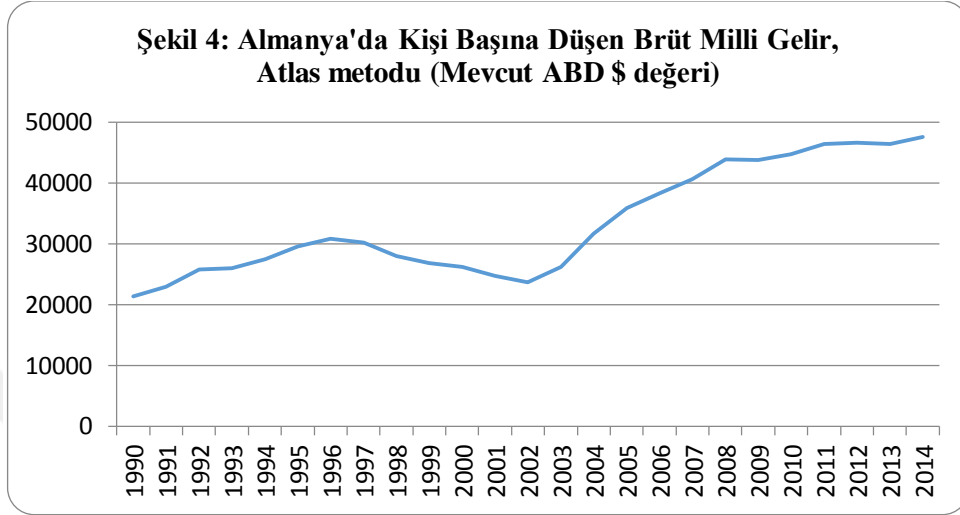
2.1.6.1. İstihdam ve İşgücü Etkileri

On yıl boyunca Alman ekonomisi üzerinde göç etkisi ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Ulrich (1994), 1980’lerde az veya çok vasıflı işçiler için yerli işçilerin ücretlerinde olumsuz etki olmadığını iddia etmiştir (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 20). Göçün iş imkanlarını arttırması ve ekonomik büyümeye katkıda bulunmasıyla olumlu istihdam etkileri görülmektedir. Göçmenler yeni işlere girişmekte ve yine menşe ülkeleriyle ticaret yapmaktadırlar. Göçmenler menşe ülkelerine para göndermek için daha yüksek tasarruf oranına sahip olmaktadır. Göçmenler Almanlara göre daha az vergi ödeseler de, 1980’lerde mali etkiler hala olumlu olmuştur ve bu süreç boyunca göçmenlik, emeklilik sistemine yüksek katkılar sağlamıştır (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 20).

Almanya, yüksek göç akışlarına rağmen düşük ücret etkileri göstermektedir. 1994 yılında vasıfsız ve vasıflı işçilerin ücretleri 1980’li yıllardaki göç nedeniyle düşmüştür. Avrupa’da ücretlerin etkilerindeki artış, göçmenlerin genellikle hemen

istihdam edilememesi gerçeği üzerinden açıklanabilir (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 17).

2.1.6.2. Göçmenliğin Ücretlere Etkileri

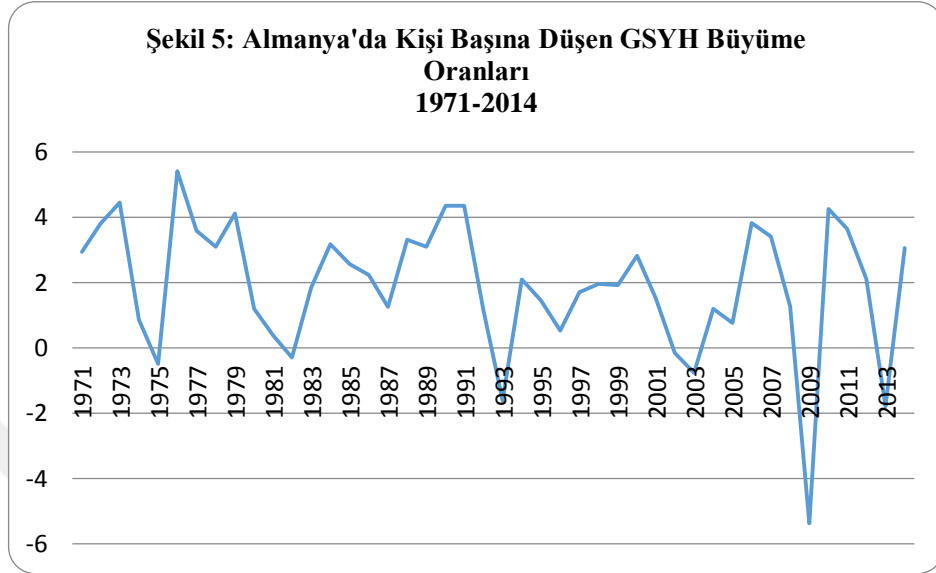
Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Yukarıdaki şekil, Alman işgücü piyasasındaki işçilerin kazandıkları kişi başına düşen gelir oranlarını göstermektedir. 2003 yılından beri, ortalama ücret oranları artış göstermeye devam etmiştir. Saatlik ücretler göz önüne alındığında Almanya Amerika'dan sonra ikinci sıradadır ve emek piyasasının çıkışları sebebiyle ilgi çekicidir. Ayrıca ülkede işsizlik oranları değer olarak ve pek çok AB ülkesine kıyasla düşüktür (Kober, 2015a: 1).

Yerli ve göçmen işçilerin ücretleri arasındaki eşitsizlik giderek azalmaktadır. Göçmenlerin ücretleri, yüksek yetenek seviyesine sahip olan yerlilere oranla %20 daha düşüktür (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21). Ücretler her yıl %1 oranında artmakta ancak asla bir noktada birleşmemektedir. Almanca bilgisine sahip olmayan göçmenlerin ücretleri ile genel ücret oranları arasında %30 oranında farklılık vardır (Steinhadt, 2011: 4).

Almanya'da iş sahibi olabilmek için yetenekler ve eğitim seviyesinin yanında Alman dili bilgisi de oldukça önemlidir. Almanya'da derece sahibi olmak ücret oranı açıklıklarını kapatmakta ve işgücüne katılım oranları zaman içerisinde birbirine yaklaşmaktadır. Ortalama olarak 2013 yılında çalışmakta olan yerli bir işçi saat başı 15 Euro kazanmakta iken, göçmenler için aynı değer 12,7 Euro civarında

seyretmiştir. Dolayısıyla koşulsuz ücret oran açıklığı %15,3 olmuştur. Erkeklerle kıyasla bu açıklık kadınlar için daha büyüktür. Ham ücret açığı yerli ve göçmen işçiler arasındaki farklı karakteristik özellikleri göz önünde bulundurmamaktadır (Beyer, 2016: 13).

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Yukarıdaki şekil, Almanya'da kişi başına düşen GSYH oranının yıllar içindeki değişimini göstermektedir. 2008 yılı gibi sert ekonomik buhranın olduğu dönemlerde değerler ciddi biçimde düşerken, 2004-2007 yılları arası dönemde yaşanan ekonomik zenginlik döneminde büyüme yaşanmıştır. 1994, 2011 ve 2014 yıllarında, Almanya büyük göçmen dalgaları ile karşılaşmıştır.

2.1.6.3. Göçmenliğin İşgücü Piyasasına Etkileri

Almanya'ya göç edenlerin çoğu az vasıflı olduğundan deneysel bulgular yerli mavi yakalı işçilerin göç sebebiyle kayıpta olduğunu iddia etmemekte, dolayısıyla ücretler veya istihdam azalmamaktadır. Misafir işçilerin istihdam payında meydana gelen %1'lik artış mavi yakalı işçilerin saatlik ücretlerini %0,45 oranında, beyaz yakalı işçilerin saatlik ücretlerini de %0,12 oranında düşürmüştür (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21).

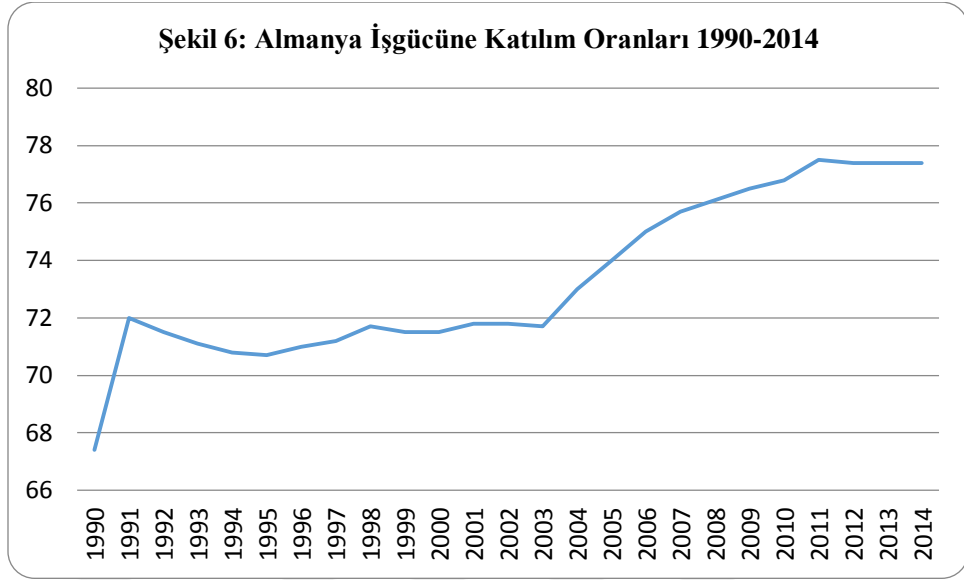
Yabancıların istihdam payında meydana gelen %1'lik artış nedeniyle yerlilerin istihdam payında %0,16'lık bir düşüş yaşandığı da bulunmuştur (Alman

Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21). Ancak, en az 20 yıllık deneyime sahip olan yerli mavi yakalı işçiler göçten daha az etkilenmiştir (Aktaran: Haisken De New ve Zimmerman, 1995; Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21).

Almanya'da özellikle inşaat ve üretim sektöründe AB üyesi olmayan ülkelerden gelen göçmenler, AB üyesi olan göçmenlere göre ücretleri daha fazla düşürmektedirler. Literatüre göre, üretimi arttırıp fazladan ürün ve hizmetler için talep oluşturan iç işgücü dahil edilmeksizin, mekansal ilişki üzerinde durularak bu küçük etkiler açıklanmaktadır. Göç ve istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır (Aktaran: Muhlesisen ve Zimmerman 1994; Pishke ve Welling, 1997; Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21). Bazı araştırmacılar, bölgesel istihdam oranlarında, küçük olmakla birlikte negatif etkiler tespit etmiştir (Aktaran: Winkelmann ve Zimmerman 1994; Vieling, 1995; Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21).

1992 yılına bakıldığında, konjonktür devirlerinin göçmenlerin olmayacağı bir duruma kıyasla %6 oranında daha iyi işlediği görülür. Çalışmaların gösterdiğine göre, 1992-1998 yılları arasında konjonktür devirleri göçmenlerin olduğu durumda yıllık %3,5 verimle çalışırken, göçmenlerin olmadığı durumda yıllık çalışma verimi %2 oranında olmaktadır. 1992 yılında, 1,4 milyon göçmen ya da toplam işgücünün %4,8'lik kısmı, 90.000 yeni iş yaratmış ve dolayısıyla gelir seviyelerinin yükselmesine etki etmişlerdir (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 22). 1992 yılında işveren ücretleri %10 artarken, çalışanların ücretleri yaklaşık %5 oranında artmış ancak kişi başına düşen ortalama gelir değişmemiştir. Vasıflı işgücü piyasa fiyatları, işgücü ve sermaye üzerinde pozitif dışsallıklar göstermekle kalmayıp artan teknoloji ve girişimci ağlarda bu etkiler daha çok yansıtılmıştır (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 22).

Bauer ve Zimmerman (1999), AB istihdamında meydana gelen %1'lik artışın az vasıflı göçmenlerden AB GSYH'sine %0,64'lük toplam kazanç sağladığını ve çok vasıflı göçmenlerden AB GSYH'sinde %0,77'lik toplam kazanç sağladığını belirlemişlerdir. 2001 yılında 263.000 yabancı serbest girişimci 780.000 iş fırsatı oluşturmuştur. 2000 yılında BITCOM programı veya yeşil kart programı teknoloji alanında çalışanların Almanya'ya girmesini sağlamıştır. Türk göçmenlerin %5'i serbest girişimcidir (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 24).

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Yukarıdaki şekil Almanya'nın büyük göçmen nüfusu olmasına rağmen yüksek olan işgücüne katılım oranlarını göstermektedir. Ancak şekle göre 2011 yılında, göçmen sayısında artış yaşanmasına rağmen, işgücüne katılımında değişim olmamıştır. Bu, göçmenlerin hemen işgücüne katılmıyor oluşlarından ötürü, beklenen bir sonuçtur (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 21).

Göçmenlik tüketimi, talebi ve vergi gelirlerini arttırır. Almanya'da açık iş pozisyonları 2010 yılından 2015 yılına dek 391.000'den 589.000'e erişmiş ve aynı süre zarfında çirak programlarındaki açıklıklar 19.600'den 37.100 değerine gelmiştir (Dettmur, 2016: 1). 2050 yılı için yapılan projeksiyonların gösterdiğine göre, 70.000'in üzerinde AB kökenli göçmen Almanya'dan ayrılıp kendi ülkelerine dönecek ve Almanya'nın yetersiz işgücü kaynakları ile karşılaşmalarına sebep olacaktır. Alman ekonomisi STEM veya MINT (Fen Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) alanlarında istihdam edilebilecek 137.100 işçiye ihtiyaç duymaktadır (Dettmur, 2016: 1).

2.2.6.3.1. Göçmen Vasıfları

Almanya dışından olan eğitim sahip göçmenler daha az kazanmıştır çünkü yurtdışından olan eğitim az değerli olarak algılanmaktadır. Ekonomide daha ufak yer

tutacaklarından ötürü işsizlik ile karşı karşıya kalmışlardır (Aldashev, Gernandt ve Thomsen, 2008: 6).

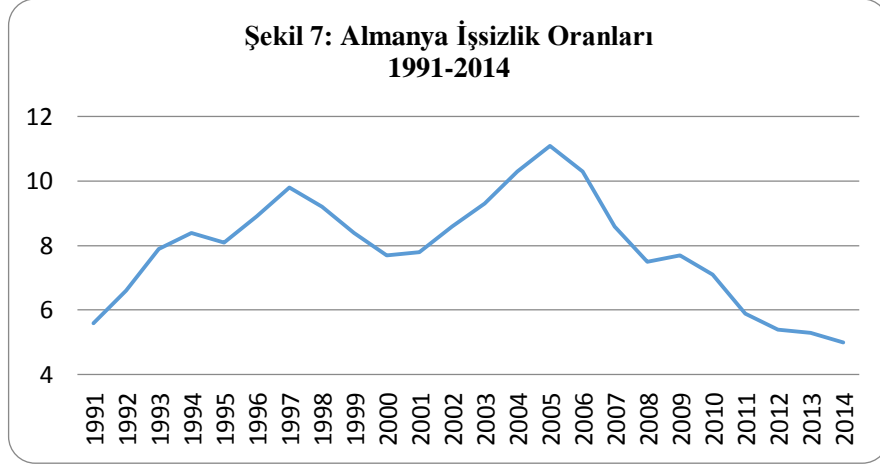
1975- 2001 yılları arasına ait Alman yönetim verilerinden derlenen regresyon verilerine göre, yerlilerle göçmenlerin benzer geçmişlere, farklı iş kolları için gerekli yetenek ve deneyimlere sahip oldukları durumlarda ücretler üzerinde olumsuz bir etki görülmemiştir (Steinhardt, 2011: 5).

Ancak düşük yetenek seviyesine sahip olan göçmenlerin oranında %10'luk bir artış, yerlilerin ücretlerini %1,5 oranında düşürürken, yüksek yetenek seviyesine sahip olanlarda aynı orandaki yükseliş, ücretleri %4,3 oranında düşürmektedir. Bu çalışma belirli talep şoklarının ve göçmenlerin iş seçimlerinin içsel kaynaklı olduğunu ortaya koymuştur (Steinhardt, 2011: 24).

Yakın zamanda ülkeye giriş yapan göçmenlerin benzer karakteristik özelliklere sahip olan yerlilere oranla işsizlikle karşılaşma ihtimalleri %7 daha fazladır. Açıklık zaman içinde gitgide kapanıyor olsa dahi, uzun vadede bu durumun olabilirliği %3 oranında daha fazla olacak şekilde değişime uğramadan korunur. 2011 yılından beri, 300.000'in üzerinde AB vatandaşı, yeni ülkelerin AB üyesi haline gelmesi ve AB ülkelerindeki ekonominin düşüş göstermesi sebebiyle Almanya'ya giriş yapmıştır. İşsizliğe bakıldığı zaman Kogan'ın (2005) bulgularına göre, Almanya'da bulunan göçmenlerin işsiz kalması ihtimali daha yüksektir ve bu yüksek işsizlik ihtimali düşük beşeri sermaye ve elverişsiz emek piyasası paylaşımı ile yakından alakalıdır. Emek piyasasına adapte olmak Almanya'daki göçmenler için daha zordur (Beyer, 2016: 9).

Yüksek yetenek seviyesine sahip olan göçmenler yeteneklerini kaybedebilmekte ve bu sebeple de kıyasla büyük ve değiştirilmesi zor ücret açıkları görülmektedir (Beyer, 2016: 30).

2013 yılında ortalama olarak yerlilerin yaşı 44,9 iken göçmenlerin yaş ortalaması 43,7 idi. Yerlilerin büyük bir kısmı göçmenlere kıyasla daha yüksek eğitim seviyesine sahipti. Ancak 2007 yılından itibaren göçmenlerin eğitim seviyesi ortalaması yerlilerin ortalamasından daha yüksek bir noktaya erişmiştir. Göçmenlerin işgücüne katılım oranlarının düşük oluşundan kaynaklı olarak, yerlilerin %6'sı ve göçmenlerin %10'u da işsizdi (Beyer, 2016: 12).

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Her dört göçmenden üçü iyi veya çok iyi seviyede Almanca konuşabilirken, göçmenlerin neredeyse üçte ikisinin iyi veya çok iyi seviyede Almanca yazma yeteneği bulunmakta idi. Göçmenlerin üçte birinden fazlası Almanya’da eğitim derecesi edinmiş ve göçmenler ortalama olarak 22,5 yıldır Almanya’da yaşamaktaydı. Göçmenler yaklaşık olarak 1,1 yıllık bir süreci iş arayarak geçirmiş ve genellikle kendi alanlarının dışında işlere girmeyi başarmışlardır (%41’e %59). Ayrıca yerlilere göre yetenek seviyesi daha düşük olan göçmenlerin bir kısmı da daha yüksek eğitim gerektiren işlere girmişlerdir (%14’e %22). Son olarak, göçmenlerin mesleki otonomileri, yerlilere kıyasla daha düşük değerlere sahipti (Beyer, 2016: 13).

Genellikle, 2007 sonrası ülkeye giren ve %55,7’si gelişmiş ülkelere ve %28,5’i diğer ülkelere olmak üzere yüksek eğitim seviyesine sahip olan göçmenler hariç olmak üzere, yerliler göçmenlere kıyasla daha yüksek yetenek ve eğitim seviyesine sahiptirler. Bu değerler yerliler için sadece %22,1 oranındadır. Ancak göçmenler arasında eğitim seviyesi çok düşük olan kesimin oranı oldukça yüksektir. Yerlilere kıyasla göçmenlerin eğitim seviyelerinin dağılımı çok daha düzensizdir (Beyer, 2016: 13).

22 yıl sonrasında katılım oranı, ücretler ve işsizlik değerlerinin aksine, belli bir noktada birleşir. Bu göçmenlerin çalışmak istediğini gösterdiği için önemli bir sonuçtur (Beyer, 2016: 28).

2.1.6.4. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler

Loeffelholz ve Kopp (1998)'un, gelirler, istihdam, eğitim ve diğer ilgili sosyo-ekonomik özelliklerle ilgili makro verileri kullanarak yapmış oldukları çalışma, göçmenlerin kamu bütçesine 25-35 milyon Alman markı (Eurodan önce) değerinde doğrudan katkıda bulunduğunu, 1988 yılından bu yana 85.000 iş fırsatı sunduğunu ve GSYH'yi %1,3 oranında arttırdığını göstermiştir. Ayrıca, Sinn ve diğerleri, göçmenlerin olumlu bir şekilde emeklilik ve sigorta sistemlerine katkıda bulunduğunu, fakat Alman sağlık ve işsizlik sigortası sistemi üzerinde olumsuz bir etki sergilediğini göstermiştir. Almanya'da en az 25 sene yaşamış göçmenler refah sistemine daha çok katkıda bulunmaktadır (Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 18). Göç, zamanlar arası kamu bütçesi üzerinde olumlu bir etki göstermiştir. 55 yaş üstü göçmenler 1980'den (%18) 1990'a (%64) gelindiğinde daha fazla refah sisteminden faydalanmıştır (Kerr ve Kerr, 2008: 16).

Göçmenler 2012 yılında sosyal refah hizmetlerinden veya aktarımlardan aldıkları tutardan daha fazla olan 3000 Euro civarındaki tutarı vergiler aracılığıyla ödemiştir. Alman sosyal güvence sistemi her bir yabancı için 2000 Euro ekstra sermayeye sahiptir. Bu miktar son on yıllık süre zarfında %50'den fazla artmıştır. 30 yaşın altındaki göçmenler yerlilerle, ortalama olarak hemen hemen aynı seviyede eğitime ihtiyaç duymakta ve 118.400 Euro'dan fazla bir tutarı vergiler ve katkı payları aracılığıyla ödemektedirler (Bonin, 2014: 1).

Bu durum 22 milyon Euro değerinde fazla sermayenin birikmesine neden olmuştur. Yerliler arasındaki işsizlik değerleri azalmakta ve yabancılar da bu gelişmelere katkı sağlamaktadırlar (Bonin, 2014: 1).

Uzun vadede mültecilerin yönetiminin belirli bir maliyeti olacaktır ancak Alman Dışişleri Bakanı Wolfgang Schauble'ın açıklamasına göre doğru bütünleştirme çabaları aracılığıyla kamusal bütçe ve emekli ücretlerine olan sürdürülebilir pozitif etkiler daha iyi anlaşılacak ve göçmenlerin devletten aldıklarından fazlasını bu yolla devlete geri aktardıkları görülecektir. Göçmenlik sadece azalmakta olan işgücü için değil aynı zamanda emekli ücretlerine ve sağlık güvence sistemlerine olan pozitif etkileri sebebiyle de önem taşır (Wolff, 2015: 1).

ZEW (Avrupa Araştırma Merkezi Almanya) çalışması aynı zamanda Almanya'nın mevcut mali politika parametreleri için de sürdürülebilirlik analizi yapmış ve bu analizin sonucunda geçici kamusal bütçede, gelecekte hiçbir göç olayının yaşanmaması halinde GSYH'nin her centi için 146,6 oranında bir açıklık olacağı ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmaya göre göç faaliyetlerinin yaşanmadığı bir durumda, her bir Alman vatandaşı mevcut GSYH'nin %78'ini teşkil eden ulusal borçların ödenebilmesi için her yıl fazladan 1082 Euro ödemek zorunda kalacaktır (Bonin, 2014: 1).

Ancak, ekonomik sisteme 200.000 göçmen eklenmesi gibi bir durumda, bu yükün artacağına veya azalacağına göçmenlerin yetenekleri karar verecektir. Kamusal ödeme seviyelerinin korunabilmesi için gereken minimum yıllık tutar, göçmenlerin kalifiye olmaması durumunda 125 Euro tutarında artacaktır. Ancak orta seviye yeteneklere sahip olan göçmenler, mevcut halkın 142 Euro tutarında kar etmesini sağlamakta ve bu miktar, göçmenlerin %20'sinin düşük yetenek seviyeli, %50'sinin orta yetenek seviyeli ve %30'unun yüksek yetenek seviyeli olduğu durumlarda 406 Euroya yükselmektedir (Bonin, 2014: 1).

2009 yılında yapılan mikro ölçekli nüfus sayımına göre göçmenlerin %75'i orta ve yüksek yetenek seviyeli bireylerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, düşük yetenek seviyeli göçmenlerin beşeri sermayesinde yaşanacak olan gelişmelerin fazlalaşması sebebiyle sadece 200.000 göçmenin %30'unun yetenekli ve %50'sinin orta yetenek seviyeli olduğu durumda bile yıllık 400 Euro Alman vatandaşa başına tutarında mali kazanç sağlanabilir (Kober, 2015a: 1).

2.2.6.4.1. Almanya Para Havaleleri

Almanya, göçmenlerin memleketlerine gönderdikleri para miktarında dünyanın en büyük üçüncü ülkesidir ve şimdiye dek Almanya'dan 15,9 milyar Eurodan fazla para havalesi yapılmıştır. Beklendiği gibi, bu paraların oranında %1 oranında bir artış, yerli çalışanların ücretlerinde %0,06 oranında düşüşe sebep olmuştur. Buna ek olarak, para havaleleri, yerel tüketime bağlı olup ticaret ilişkisine gereksinim duymayan sanayi kollarında çalışan işçiler için daha kuvvetli etkilere sahiptir (Olney, 2014: 1).

Modele dayanarak yapılan ilk tahmine göre, para havalelerinin artışı ile yerel tüketici temeli ve yerli ücretleri düşüş gösterecektir. İkinci tahmine göre ise karşılıklı ticari ilişkilere değil yerel talebe dayalı sanayiler para havalelerinden negatif yönde etkileneceklerdir. Ancak yerel tüketici temelindeki değişimlerin mallar üzerinde oluşan talebe etkisi görece daha az olduğundan ücretlerin karşılaacağı etki daha küçüktür (Olney, 2014: 2).

2.1.6.4.2. Suriye Mülteci Krizi

2015 yılında Almanya'ya sığınmacılık amacıyla gelen göçmen sayısı 800.000 kişi olmuştur. Bu miktar Almanya'nın nüfusunun %1'lik kesimini oluşturmaktadır. 2014 yılında, 600.000 mülteci Almanya'ya gelmiştir (Migration Policy Debates, 2015: 4). Kamusal finans ve emekli ücretlerinin sürdürülebilirliğinin uzun vadeli etkileri önemli bir oranda olabilir. Şu anda Almanya cari hesap fazlasına sahiptir. Pek çok araştırmacı mevcut fırsatların değerlendirilmesinin bu fazlalığı azaltabileceğini düşünmektedir. Buna rağmen mülteciler diğer göçmenlere kıyasla daha fazla sosyal hizmete muhtaç olacaklardır ve bu durum, mültecilerin işgücüne tamamen dahil olmasının önündeki engeller sebebiyle mali bütçeye negatif etki edecektir (Aktaran: Bauer 2002; Bonin 2002; Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu, 2005: 20).

Araştırmaların ulaştığı sonuçlara göre, Avrupa ülkelerindeki sosyal refah hizmetleri daha gelişmiş olduğundan bu ülkelerin yaşayacağı ekonomik etkiler de daha büyük olacaktır. Göçmenlerin %80'inden fazlası hedef ülkeye ulaştıklarında sosyal desteğe ihtiyaç duyacağı ve sosyal refah ödemelerinden pay alacağı için, bu bireylerin kar getirir duruma ulaşmaları 10 ila 15 yıl sürebilir. Alman işgücü piyasasıyla olan entegrasyon, Türkiye'nin 2014 yılında GSYH'nin %0,8'i tutarında bir miktarı yardım olarak paylaşması sonrasında GSYH'nin %0,5'i oranındadır (OECD, 2015a: 2).

2 milyonun üzerindeki göçmen nüfusuyla, düşük yetenekli veya seviyesindeki kadınlar, tarım sektöründe yasal olmayan yerel işgücü olarak istihdam edildikleri için Suriyeli kadınlar tarafından yerlerinden edilmişlerdir. Suriyeli mülteciler ayrıca, yasal ücret oranlarını da mal ve hizmetlere olan talebi arttırmak suretiyle

yükseltmişlerdir. Çalışmalar ayrıca Türkiye’de 2014 yılında yeni kurulan yasal işletmelerin %26’sının sermayesinin veya sahiplerinin Suriyeli olduklarını ortaya koymuşlardır (OECD, 2015a: 2).

Önceki göçmen gruplarına kıyasla ülkeye yeni gelen Suriyeli göçmenlerin yetenek seviyeleri daha yüksektir (OECD, 2015b: 1). Göçmenlerin eğitim seviyesi ile ilgili tutulan resmi bir kayıt sistemi bulunmamaktadır. Ancak kendi istekleriyle bilgilerini başvuru sistemleri ile veren göçmenlerin verilerine bakıldığında, 2014 yılında sığınmacıların %15’inin üçüncül eğitim derecesine, %16’sının mesleki ve teknik okul mezunluk derecesine (lise), %35’inin orta öğretim derecesine, %24’ünün ilköğretim derecesine sahip oldukları ve %11’inin ise hiçbir eğitim derecesine sahip olmadıkları görülmüştür. Ancak ortalama olarak Suriyeli göçmenlerin eğitim seviyesi daha iyi koşullarda idi. 2013 yılının başı ve 2014 ayını Eylül ayı arasında Almanya’ya gelen Suriyeli göçmenlerin %21’i üniversite mezunu, %22’si lise mezunu, %47’si ise orta veya ilk okul mezunu olduklarını belirtmişlerdir (OECD, 2015a: 8).

2.1.7. Bölüm Sonucu

Almanya tarihindeki belki de en zor zamanlardan sonra, Almanya ekonomisinin genç ve motivasyonu yüksek bir işgücü olmadan toplaanamayacağı veya hızla gelişemeyeceği açıkça ortadaydı. Bu sebeple Almanya’nın yükselen enflasyon veya üretim araçlarının başka ülkelere taşınması gibi problemler olmadan ekonomik durumunu toparlaması için göçmenliğin kaçınılmaz olduğu açıkça görülebilir. Yıllık büyüme hızı görece düşük olsa bile, göçmenler işgücünü küçültüp ekonomiyi hareket halinde tutacak talebi yaratmaktadırlar. Ülke hala sanayideki başarıyı yüksek yaşam standartlarını, yüksek GSYH’yi ve düşük enflasyon değerlerini yaşamaktadır. Yetenekli yerli işgücü negatif ancak küçük etkiler görmekte ve işsizlik göçün doğrudan bir sonucu değil ancak göçmenlerin işsizliği bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü göçmenler arasındaki rekabet görece daha fazladır.

OECD’ye göre, 2010-2020 yılları arasındaki dönem için yapılan projeksiyonlara bakıldığında, AB genelinde (%2) ve ABD genelinde (%6) pozitif

yönde büyüyen işgücü kapasitesine kıyasla Almanya için %4 oranında küçülen bir işgücü kapasitesi tahmin edilmektedir (OECD, 2014a: 1).

Almanya'da açık iş pozisyonları 2010 yılından 2015 yılına gelindiğinde 391.000'den 589.000'e yükselmişken, açık çıraklık pozisyonları da 19.600'den 37.100'e yükselmiştir (Wolff, 2015: 1). Zinde bir işgücü için göçmenlerin varlığı bir gerekliliktir. Yerli halk arasında işsizlik oranları düşmektedir ve göçmenlerin varlığı da bu gerçeğe destek olmaktadır (Bonin, 2014: 1).

1975'ten 2001 yılına dek olan verilerin gösterdiğine göre, göçmenler ve yerliler benzer geçmişlere sahip ise, ücretlerde negatif bir etki görülmez (Steinhardt, 2011: 5). Ancak vasıfsız göçmenlerin %10 oranında artması yerlilerin ücretlerini %1,3 oranında düşürür ve vasıflı göçmenlerin %10 oranında artışı yerlilerin ücretlerini %4,3 oranında düşürür (Bonin, 2005: 2). Yakın zamanlı göçmenler, benzer karakteristik özelliklere sahip yerlilere kıyasla %7 oranında işsizlikle karşılaşmaya daha meyillidirler. Almanya'daki göçmenler için emek piyasasına uyum sağlamak daha zor, ancak kaçınılmazdır (Beyer, 2016: 9).

Göçmenlik tüketimi, talebi ve vergi birikimini artırır. Göçmenler 2012 yılı değerlerine bakıldığında yerlilere kıyasla 3000 Euro daha fazla vergi öderler ve bu miktar sosyal refah destekleri ve aktarımlarına kıyasla daha yüksektir (Kober, 2015a: 1).

An itibariyle Almanya, Orta Doğu ve Suriye'de yaşanan ve politik özgürlük ve ekonomik güçlenme peşinde olan mülteciler sorununa çözüm ararken, 800.000'den fazla miktarda mülteciyi ülkelerine almaya karar vermiştir. Dışişleri Bakanı Wolfgang Schäuble'ın açıklamasına göre, doğru biçimde yapılan entegrasyon aracılığıyla, sürdürülebilir kamu bütçesine ve emeklilik ücretlerine olan faydaların görülmesi kolay olacaktır. 1950 yıllarındaki II. Dünya Savaşı sonrası Almanya ile günümüz Almanya'sı karşılaştırıldığında, Almanya tahminen bu krizin yarattığı ve kısa vadede görülebilen zorluklara rağmen, bu durumu ekonomik gelişmeyi kuvvetlendirmek için kullanmayı tercih edecektir.

2.2. AVUSTRALYA

Avustralya, yüksek yetenek seviyesine sahip olan göçmenleri ülkesine çekmek isteyen, özelleşmiş göç politikalarına sahip bir ülkedir. Bu kendine has politikası sayesinde ülke oldukça olumlu etkiler görmüştür. Bu bölümde yaşanan göçlerin Avustralya sosyal refah sistemi, işgücü piyasası ve yerli ücretler üzerindeki etkisinin açıklaması hedeflenmekte ve bu ülkenin nüfusu ve göçmenlik tarihine dair kısa bilgiler vererek değerlendirmeler yapılmaktadır.

2.2.1. Ekonomi

Coğrafi olarak en büyük altıncı ülke olan Avustralya; büyük ve zengin kaynaklara sahip kıtasal bir adadır. Avustralya, dünyanın en büyük karma ekonomi piyasasıdır (Mixed Market Economy). 2014 yılındaki gayri safi yurtiçi hasılatı (GSYH), 1.525\$ trilyon ABD. Ekonomi gücünü sırasıyla, GSYH'nın %68 ve %21'ini oluşturan hizmet sektörü ve sanayiden alır. Ayrıca, Avustralya dünyanın 19'uncu en büyük ithalat ve ihracatçısıdır (CIA, 2015b).

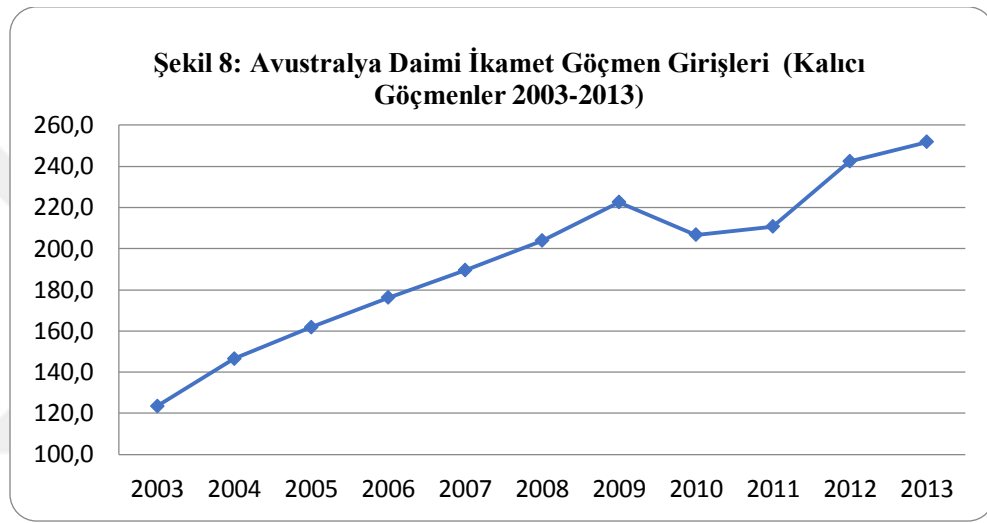
Kategori	Yüksek Gelir
GSYH	\$1.454 trilyon
Nüfus	23,49 milyon
Beklenen yaşam süresi	82 yıl
Kişi başına düşen GSYH	\$64.680
Enflasyon	%1,6
İşsizlik	%6,1
Yıllık büyüme	%2,5
Borç	GSYH'nin %63,2'si

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Avustralya'da madencilik, sanayi ve ulaştırma ekipmanları, gıda işleme, kimyasallar ve çelik üretimi ana endüstrileridir. 2014 yılında, Avustralya'nın işgücü 12,2 milyondur.

2.2.2. Göçmenlik Tarihi

Avustralya, II. Dünya Savaşı sonrasında göçmen politikasında yapmış olduğu değişikliklerle göçmenler milleti olarak tanımlanmıştır. Bu kıtasal adanın tek yerlileri şu an sayıları oldukça az olan Aborijinlerdir. Komünizm tehlikesinden sonra Avustralya büyük çoğunluğu Birleşik Krallık, İrlanda ve Yeni Zelanda'dan olmak üzere dünyanın her yerinden mültecilere kapılarını açmıştır. Bunun sonunda dünyanın 170 ülkesinden 5,5 milyon insan Avustralya'ya göç etmiştir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2014a: 1).

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu, 2014

Grafik yıllar içerisinde Avustralyalı göçmenlerden, daimi olarak yerleşmiş olanların kademeli artışını göstermektedir. Son yıllarda ise göçmen nüfus çok daha çeşitli hale gelmiştir. Avustralya yetenekli göçmen kitlesini ülkesine almayı hedefleyerek göçmenlerin iş ve konut bulması ile, ülkeye temelli yerleşmesinde kolaylıklar sunmayı hedeflemektedir. Bahsi geçen bu teşvikler ilerleyen bölümlerde daha detaylı olarak açıklanacaktır.

2.2.3. Göçmenlik Demografileri

Avustralya'nın, Birleşik Krallık tarafından kolonileştirilmesi sebebiyle 1950'ler ve 1960'larda Birleşik Krallık, İrlanda ve Avrupa'dan büyük miktarda göçmen Avustralya'ya göç etmiştir. 2004 yılına kadar Avustralya'da çoğunluk İngiliz göçmenlerdeydi. Günümüzde ise Çin, Hindistan, Malezya, Hong Kong,

Endonezya, Japonya ve Güney Kore'den gelen Asyalı göçmenler önemli bir göç kaynağını temsil etmektedir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015a).

Avustralya'da yaşayan nüfusun kültürel ve dil çeşitliliği de yıllar boyunca göçlerle beraber yeniden şekillenmiştir. Tarihsel olarak, Avustralya'ya göç eden insanlar oradan göç edenlerden fazla olmuştur. 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla, yerleşik nüfusun %28,1'i denizaşırı ülkelerde doğmuştur (6,6 milyon insan). Net denizaşırı göç, ülkeye kalıcı olarak gelen bireyler ile başka bir ülkeye yerleşmek için ülkeyi terkederek kişiler arasındaki farktır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2011a).

Yıl	Net Denizaşırı Göçler
2011/12	180,400
2012/13	235,700
2013/14	212,700
2014/15	168,200
2015/16	187,200
2019P	237,000

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu, 2015b

Yukarıdaki tabloya göre denizaşırı ülkelerde doğanların oranının %27,7 olduğu ve 30 Haziran 2013 tarihine göre bu değer bir artış gösterdiği anlaşılmaktadır (6,4 milyon insan). Net denizaşırı göçler aynı zamanda toplam nüfustaki göçe bağlı artış ya da azalmayı da temsil etmektedir. Net denizaşırı göçler ya da NDG, 2013-14 yılında 212,700 olarak kaydedilerek, 2012-13 yılına göre %10,8 (23,000 insan) daha az bir değerle düşüş göstermiştir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2014: 5).

2015 yılı Kuşaklararası Raporuna (ya da Intergenerational Report 'IGR') göre, göçmenlerin yaklaşık %88'inin 40 yaş altında olmasının tersine, bu oran Avustralyalılarda sadece %54'tür; yeni gelenlerin yarısı 20-34 yaşlarında olmasına karşı, Avustralyalılarda bu oran beşte birdir (IGR Raporu, 2010: 8). Göçmenler genel olarak genç ve çalışma çağlarının başlarında bulunmaktadır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2014a).

Kasım 2013'te Avustralya İstatistik Bürosu (ya da ABS), son göçmenlerin karakteristikleri hakkında bir inceleme yayınlamıştır. Geldiğinden itibaren Avustralya vatandaşı olanların iş gücüne katılım oranı, %77 olarak, ulusal ortalama olan %65'in üzerinde bulunmaktadır. Göçmenler genellikle çalışıyor olduklarından,

refah üzerine bir yük oldukları iddiaları pek geçekçi değildir (Australia Treasury, 2010: 11).

2.2.4. Nüfus

Göçlere bağlı olarak, kökleri 200'ün üzerinde ülkede bulunan 21,5 milyon nüfuslu Avustralya çok kültürlü bir ortama sahiptir. Avustralyalıların %44'ü denizaşırı ülkelerde dünyaya gelmiş ya da en az bir ebeveyni denizaşırı ülkelerde doğmuştur (Avustralya İstatistik Bürosu, 2011b: 1).

Avustralyalılar birçok ulusla sahip oldukları bağlar dolayısıyla oldukça mobillerdir. Sık seyahat ve göç etmelerinin yanında diğer ülkelerden de oturma izni ve vatandaşlık edinimi genel bir durumdur. Bu durum bazı iş kollarında kalifiye istihdam eksikliği yaratarak iş gücünü etkiler. Bu sebeple Avustralya, iş gücü eksikliğini doldurmak için göçmenliği kullanmaktadır. Öte yandan yüksek seviyede göç vermek de Avustralya için bir problemdir. Mevcut olarak net göç pozitif olmakla birlikte, politika ve kanun koyucular bu durumun devam etmesi için çalışmaktadırlar (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015b: 1).

2.2.5. Göç Politikası

Göçmenlerin Avustralya'ya kabulünde öncelik, 1958 ve 1972 yılları arasında %77,6 ile Birleşik Krallık; %75,7 ile İrlanda vatandaşlarına verilmiştir. Bu öncelik toplum mühendisliği kapsamında Avustralya'nın beyaz ve İngiliz kalmasını sağlamak, cinsiyet dengesizliğini gidermek ve iş gücünü arttırmak için hükümet tarafından tasarlanmıştır (Beyaz Avustralyalı Politikası) (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015a: 1).

Öte yandan bu politikanın iş gücü gereksinimlerini karşılayamamasından dolayı Avustralya kapılarını Kuzey-Güney Avrupa, Çin, Hindi Çin ve Ortadoğulu göçmenlere açmıştır. Avustralya'nın Göçmenlik Programı'nda açık kalan son 190.000'lik grubun üçte ikisinden fazlasını kalifiye elemanlar oluşturmaktaydı. Ayrıca göçmenler için, ülkede oturma izni edinilmeden önce yüksek oranda beşeri sermayeye sahip olduğunun gösterilmesi gerekmektedir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2014a: 1).

Avustralya’da doğurganlık oranı ortalamanın dünya ortalamanın altında seyrederek ve kadın başına 1,9 civarındadır. Bu da göçün olmadığı durumlarda Avustralya nüfusunun azalacağı anlamına gelmektedir. Avustralya hükümeti göçmenlerin nüfusa, iş gücüne katılım, sosyal kalkınma, üretkenlik yönlerinden katkıda bulduklarına inanmaktadır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015b: 1).

Avustralya mevcut olarak her yıl iş endüstrisinin gereksinimlerine göre, nitelikli göçmenlerin niteliksizlere göre önde olduğu kotalı bir göçmen sistemi uygulamaktadır. Mayıs 2015’te Avustralyalı kanun koyucular bütçelemeye uygun olarak Avustralya’nın 2016’da 190.000 nitelikli göçmene kapılarını açabileceğini ilan ettiler. Aşağıdaki tablo her vize için gerekli kıstasları göstermektedir (Avustralya İstatistik Bürosu Fact Sheet, 2015a: 1).

Tablo 7: Verilen Vizelerin Kategorileri	
Vize Miktarı	Vize Alma Hakkına Sahip Olan Birey Grupları
128,500	Kalifiye Çalışanlar: İşveren sponsorluğunda, yüksek yetenek seviyeli çalışanlar.
57,400	Sponsorlukla ülkeye gelen çalışanların aile üyeleri.
565	Özel giriş hakkına sahip göçmenler, ülke ile ilişkileri ve ticareti sürdüren ve eski kalıcı yerleşim hakkına sahip olan kimseler.
3,485	Kalıcı çocuk vizeleri.

Kaynak: Göçmenlik ve Sınır Koruma, 2009: 1

Kasım 2013’te 15 yaş ve üstü olan Avustralya nüfusu 18,3 milyonun üzerindeydi. Bu insanların yaklaşık 5,8 milyonu (%32’si) denizaşırı ülkelerde doğmuştu. Denizaşırı ülkelerde doğan insanlardan 1,7 milyonu 2003’ten sonra gelmiş ve varışlarından sonra 15 yaş ve üstü gruba katılmışlardır. Bu da 15 yaş ve üstü toplam nüfusun %9,5 ini temsil etmektedir. 1,7 milyonun, 247.100’ü Kasım 2013 itibariyle gelişlerinden önce de Avustralya ya da Yeni Zelanda vatandaşıydı. Bunların 24.900’ü Avustralya’da 12 aydan kısa süre kalmayı planlıyordu. Kalan 1,5 milyon ise %36 ile geçici yerleşenler (525.000 insan geçici vizelere sahipti) ya da %63 ile son zamanlarda gelen mültecilerdi (552.600 insan daimi vizeye sahipti ve 368.700’ü şu an Avustralya vatandaşıdır) (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013: 1).

Kasım 2013 itibariyle Avustralya'ya gelişinde geçici vizelere sahip ancak sonradan daimi vize ya da Avustralya vatandaşlığı almış 312.100 insan bulunmaktadır. %55'i daimi vize almışken %45'i Avustralya vatandaşlığı almışlardır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2010: 1). Daimi vize alanların %55'i farklı nitelikte vize almışken, %33'ü aile vizesi almışlardır. Kasım 2013'te 1,5 milyon göçmen ve geçici yerleşimcinin %65'i iş sahibiydi. Göçmenlerden varışlarıyla birlikte Avustralya vatandaşlığı alanlar, %73 oranıyla, daimi vizeye sahip (%60) ya da geçici vizeye sahip olanlara kıyasla (%64) daha fazla iş sahibiydiler. Bu insanlardan vatandaşlık alanlar %75 oranıyla, daimi vizeye sahip olanların %74'ü ve geçici vizeye sahip olanların %65'i tam zamanlı işlere sahiptiler (Avustralya İstatistik Bürosu, 2010: 1).

2.2.6. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri

Bu bölümde yerli halkın ücretleri, işgücüne katılım ve işsizlik oranları gibi ekonominin belirli alanlarına dair analizler sunulacaktır. Ayrıca sosyal refah hizmetleri ile mali etkileri ve yetenekli göçmenlerin yeteneksiz göçmenlere kıyasla yarattıkları etki de bu bölümde incelenecektir.

2.2.6.1. İstihdam ve İşgücüne Katılım Oranları

Avustralya'da doğanlar ile göçmenlerin işsizlik durumları karşılaştırıldığında, Avustralya doğumluların işsizlik oranı %5,4 iken göçmenlerde bu oran %7 olmuştur. Avustralya vatandaşlığına sahip göçmenlerin işsizlik oranı %4,3 olurken, geçici yerleşimcilerde %4,6, daimi vizeye sahip göçmenlerde ise %9 olmuştur (Avustralya İstatistik Bürosu, 2010).

Kasım 2013'te tüm Avustralyalıların iş gücüne katılım oranı %66 iken, göçmenler ve geçici yerleşimcilerde bu oran %69'du. Avustralya'ya gelişinden sonra vatandaşlık alan göçmenler (%77), son zamanlarda gelen göçmenlere (%66) ve geçici yerleşimcilere (%67) göre daha yüksek bir işgücüne katılım oranına sahip olmuşlardır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013).

İşgücüne katılım oranları ülkeye geliştten önce okul dışı bir kaynaktan yeterlilik almış olan yakın zamanlı göçmenler için (%80), yeterlilik almamış göçmenlere (%54) kıyasla daha yüksektir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013: 1). Okul dışı yeterlilik, bir bireyin eğitimi dışında sahip olduğu en yüksek yeterlilik derecesini tariflemekte kullanılan bir değişkendir. Bu yeterlilikler okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise haricinde tutulan lisans, yüksek lisans veya doktora seviyelerini tasvirler. Ayrıca işgücüne katılım oranları ülkeye gelişlerinden sonra bu dereceleri almış olan göçmenler için (%85), bu derecelere sahip olmayan göçmenlere göre (%64) daha yüksektir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013:2).

Son zamanlarda gelen göçmenlerin yaklaşık %11'inin gelmeden önce, ilk işi ayarlanmışken, %43'ü ilk işlerini ararken üç aylarını harcamışlardır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013). Göçmenlerin tahmini olarak %62'si Avustralya'ya gelmeden önce okul dışı bir yeterliliğe sahiptiler. Bunların %72'si lisans veya üstü derecelere, %15'i diplomaya ve %12'si de sertifika düzeyinde yeterliliğe sahiptiler. 2009 yılında göçmenler ulusal istihdam oranı olan %65 ortalamanın üzerinde %95 oranında istihdama sahiptiler. İşsizlikte ise bu oran yine ulusal oran olan %6,5'in altında seyrederek %5 seviyesindeydi. Bu durum nitelikli çalışanların, Avustralya iş gücü piyasasına kolaylıkla ve direkt akışını sağlayan bir alım sistemine sahip olduğunun göstergesidir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013).

Avustralya'da nitelikler yüksek olduğundan hükümet, göçmen ve yerlilerin aynı becerilere sahip olmadığı ve bu yüzden birbirlerinin yerini mükemmel olarak dolduramayacağı konusunda istişareler yapmaktadır (Yan vd., 2013: 23).

Yaşlanan iş gücünün yanında beyin göçü de Avustralya'nın problemlerini artırmaktadır. Birden fazla kalıtıma sahip Avustralyalılar hizmetlerini satmak konusunda da farklı seçeneklere sahiptirler. Nüfusun neredeyse %30'u çift vatandaşlığa ya da daimi vizelere sahip olduğundan yeni fırsatlar bulduklarında ayrılmaları kolay olmaktadır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2014a: 5).

Bu problemin sürekli yeni göçlerle giderilmesi ilerde yine kendine özgü sosyal problemler yaratabilecektir. Göçmenlerin, Avustralyalı işçilere kıyasla daha eğitilmiş olmalarından ve şehirlerde yaşamalarından dolayı kişi başına daha fazla gelir elde ettikleri, Avustralya Göçmen ve Vatandaşlık Bakanlığı tarafından rapor edilmiştir. Planlamalarına göre ise de nitelikli göçteki %50 artış, işgücü üretiminde

%0,27'lik bir artışı getirmektedir. Bu kişi başına düşen GSYH'da da benzer bir artışa katkı yapmaktadır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2006b: 77).

Ekim 2015'te işsizlik 764.900 kişiye düşerken, istihdam 11.815.400 kişiye yükselmiştir. İşsizlik oranı %6,1 oranında sabit kalırken, istihdam oranı da %65'de stabilize olmuştur. Tüm işlerde ise aylık çalışma saatleri 5,7 milyon saat artarak 1,647.1 milyon saat olmuştur (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015c).

Tablo 8: Avustralya İstihdam Eğilimleri				
Eğilim	Eylül 2015	Ekim 2015	Eylül 2015 – Ekim 2015	Ekim 2014 – Ekim 2015
İstihdam edilenler (bin)	11,796.6	11,815.4	%18,8	%2,3
İşsizler (bin)	768.0	764.9	%-3,1	%-0,4
İşsizlik oranı (%)	6,1	6,1	%0,0	%-0,2
İşgücüne katılım oranı (%)	65,0	65,0	%0,0	%0,4
Mevsimlik İşçiler				
İstihdam edilenler (bin)	11,779.6	11,838.2	%58,6	%2,7
İşsizler (bin)	7.29	739.5	%-33,4	%-4,3
İşsizlik oranı (%)	6,2	5,9	%-0,3	%-0,4
İşgücüne katılım oranı (%)	64,9	65,0	%0,1	%0,5

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu, 2015

Tabloda görüldüğü gibi, sezonluk ayarlamalarla; istihdam oranı 40.000'i tam zamanlı ve 18.600'ü yarı zamanlı olmak üzere 58.600 kişi artmıştır. Bu durum istihdama katılım oranına 0,1 puan katkı puan sağlayarak %65 yapmıştır. Bu bağlamda işsizlik oranı 33,400 kişi azalarak %5,9'a düşerken iş arayanların sayısı 30.300 kişi azalmıştır. Aylık tüm işlerde çalışma saatleri 19,1 milyon ya da %1,2 oranında artmıştır. Tüm bu değerler göçün mevcut iş piyasası ve ücret oranları açısından olumsuz bir etki oluşturmadığı konusunda göstergeler sunmaktadır (Williams, 1995: 15).

2.2.6.2. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler

Avustralya hükümeti üç aşamaya sahiptir: Federal ve Ulusal Parlamento, her eyalet veya bölgede yer alan Eyalet Paramentosu veya Bölgesel Parlamento ve ülke

boyunca dağılan yerel konseyler (Williams, 1995: 9). Avustralya bir adet federal parlamentoya, altı eyalet ve iki bölgesel parlamentoya ve 560'ın üzerinde yerel konseye sahiptir (Avustralya, Parlemerter Eğitim Ofisi). Avustralya'daki her seviye hükümetinin yürürlüğe koyduğu vergilerin en büyüğü olan gelir vergisi, İngiliz Milletler Topluluğu tarafından toplanmaktadır. Eyaletler ve bölgeler bu vergileri toplar ancak bu kurumlar geleneksel olarak sorumlulukları altında olan gerekli tüm hizmetleri sunamazlar (Williams, 1995: 4).

Dolayısıyla, daha ufak olan eyalet yönetim birimleri milletler topluluğunun onlara destek sunmasına ve bu miktarın gelirlerinin ana bölümünü teşkil etmesine mecburdurlar (Williams, 1995:9). Devlet düzeyinde ise yeni göçmenler için gerekli olan eğitim, çeviri hizmetleri, sağlık hizmetleri ve konut hizmetleri masrafları, arazi vergisi gibi göreceli olarak daha küçük olan gelir kaynaklarının karşılayamayacağı düzeydedir. Ancak, bir göçmen Avustralya'da daha uzun süre kaldıkça, ülkeden almaya ihtiyaç duyduğu sosyal hizmetler de o ölçüde azalacak ve devlet bütçesi üzerindeki negatif etkileri de o derece düşecektir. Ayrıca İngilizce konuşulan bir bölgeden gelen göçmenlerin bütçeye pozitif yönde katkı sağladıkları da bilinmektedir. Diğer yandan, İngilizce bilmeyen göçmenler iş ararken, kendi yeterliliklerini gösterirken zorluk yaşamakta ve bu durum da daha düşük kazanç ve mesleki statüye yol açmaktadır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2006b: 172; Brooks, 1996: 12).

İngilizce bilmeyen mülteciler için İngilizce tedarik büroları ve çeviri servisleri dışında çok fazla seçenek bulunmadığından bu yolla da eyalet bütçelerine negatif etki yaptıkları da saptanmıştır. Göçmenlerin gelme çerçevesinin önemli olduğu da ayrıca not edilmiştir. Nitelikli göçmenler genellikle Avustralya'ya gelmeden önce iş konusunda ayarlamalarda bulunurlar. Ancak ailevi bağlar ve insani gerekçelerle gelenler iş bulmada zorlandıklarından, sosyal güvenlik ve işsizlik fonlarına başvurmaktadır. Teminat Destek Sistemi (Assurance of Support ya da AOS) programı, niteliği için getirilmiş olan göçmenin masraflarının devlet tarafından değil işveren tarafından sağlanması için tasarlanmış bir sistemdir (Williams, 1995: 9).

Araştırmaların tartıştığına göre daha kapsamlı programlar üretim seviyelerinde daha büyük artış yaratırlar ancak bu artış, göçmenlerin varlığı ile

birlikte nüfusu büyüttüğünden kişi başına düşen değer olarak gözlemlenmek zorunda değildir. Daha fazla göçmen alımının işsizlik, enflasyon ve hükümetin şu anki bütçesi üzerindeki etkisi küçüktür. Avustralya daha fazla sayıda vasıflı göçmen aldıkça, bu kişiler tarafından daha fazla oranda sermaye ülkeye aktarılmakta, konut ve diğer özel yatırımlara olan talep artmakta ancak bu değerler ciddi biçimde gözle görülür etkiler oluşturmamaktadır (Williams, 1995: 12).

2.2.7. Bölüm Sonucu

Kişi başına düşen yüksek GSYH ve düşük enflasyon oranlarıyla Avustralya ekonomisi sarsıntılara dayanıklı olarak dünyanın en büyük gayri safi yurt içi hasıllarından birine sahip bir ülkedir. İşsizlik oranı geçtiğimiz 5 yıl boyunca kabul edilebilir seviyelerde tutulmuş, büyüme oranı düşük olsa bile yine 5 yıl boyunca pozitif bir noktada seyretmiştir.

1995 yılından beri yeni gelen göçmenler Avustralya nüfusuna doğum oranı olarak daha geniş katkılar yapmaktadır. 2008-2009 yıllarındaki ekonomik gerileme döneminde hükümet tarafından ekonomik durgunluğa karşı bir önlem olarak göçmen başvurularında 133.500 ile 115.000 arasında bir kesinti politikası uygulanmıştır. Öte yandan bu rakamlar o zamandan beri bir artıştır (Cully, 2012: 2).

Son yıllarda Avustralya'nın en büyük geliri olan demir maden cevheri ihracatı 10 yılın en düşük seviyesine düşünce, ülkenin gelirlerinde milyarlarca Avustralya doları oranında azalma olmuştur. Doların değerlenmesi ve Çin kaynaklı talebin azalmasıyla üretim mallarının fiyatları da azalmıştır. Bunu rağmen ülkenin ekonomik değerleri ve araştırmalar Avustralya'nın göçmen politikaları sayesinde zenginleştiğini göstermektedir. Göç, Avustralya ekonomisine pek çok açıdan yardımcı olmaktadır. Göçmenlerin ve yerlilerin istihdama katılım oranı yüksek seyretmektedir. Öte yandan göçmenler bu oranda daha yüksek bir paya sahiptirler. Ancak göçmenlikte %50 oranında bir artış daha önce de belirtildiği gibi işgücü üretkenliğini %0,27 oranında yükseltir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2006b: 77).

Ayrıca göçmenler Avustralya'da kaldıkça, sosyal refah hizmetlerinden kaynaklı negatif etkiler de azalır. Pek çok göçmen de belli bir süre sonunda sürekli

oturma hakkı veya vatandaşlık hakkı kazanır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2006b: 26).

Avustralya İstatistik Bürosu raporuna göre göçmenler aldıkları işler kadar yeni işler de yaratmaktadır. Göçün enflasyon üzerinde de, talep ve arzı karşılıklı etkilemesinden dolayı önemli bir katkısı yoktur. Göçün, ülkenin ödemeler dengesi üzerinde de kayda değer bir etkisi olmamaktadır (Williams, 1995: 7-8).

İnsani gerekçelerle gelenler dahil olmak üzere bazı göçmenler emeklilik ve sosyal faydalardan ömür boyu faydalanmakta ancak emekliliklerini kendi ülkelerinde geçirmeleri Avustralya ekonomisinde bir sızıntıya sebep olmaktadır. Göçmenlerin çeviri hizmetleri, işsizlik, yerleşim ve diğer güvenceler kapsamında aldıkları sosyal yardımlar yeni mülteciler tarafından yaratılan gelirleri aşabilmektedir. Ancak daha önce de değinildiği gibi 10 yıl ve üzerinde Avustralya'da bulunan göçmenler bu masrafları fazlasıyla karşılamaktadırlar (Williams, 1995: 8).

Durgunluk zamanlarında işe yeni alınan göçmenlerin kısa dönemde maliyeti, uzayan iş bulma süreci ve diğer sosyal refah ödemelerinden dolayı daha yüksek olabilmektedir.

Avustralya'nın önümüzdeki on yıldaki göç hedefi üretimdeki büyümeyi %1,6 arttırmak ve istihdam oranını yükseltmektir. Resmi öngörülere göre işsizliği %5 oranında ve Avustralya'da ekonomik büyümeyi %3,25 seviyesinde tutabilmek hedeflenmektedir. Ülkenin göçmen kotasını ortalama 180.000 ile 190.000 kişi seviyesinde tutarak bu hedeflere ulaşabileceği düşünülmektedir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015a).

2.3. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (A.B.D)

Amerika dünyanın en çok göçmen almış ülkesidir. Bu bölümde Amerika'nın göçmen hareketliliğinin, ülke ekonomisi üzerindeki etkileri analiz edilecektir (OECD, 2012). Amerika ailelerin bir araya getirilmesi yönündeki politikası sebebiyle vasıfsız işgücünü daha fazla çekse de, ülkede vasıflı işgücü de bulunmaktadır (Lalonde ve Topel, 1997: 811). Diğer OECD ülkelerine kıyasla ABD'ye ilişkin daha geniş bir literatür bulunduğu için ülkenin demografik özellikleri ve beşeri sermayesine dair bilgiler de incelenecektir.

2.3.1. Ekonomi

Amerika Birleşik Devletleri ya da ABD dünyanın en büyük ekonomisine sahip olup bütün dünya GSYH'sinin %22'sini tek başına üretmektedir. ABD'nin 2015 yılı GSYH'si 17 trilyon dolardır ve dünyada en çok kullanılan döviz ve döviz rezervine sahiptir. En büyük iş ortakları Kanada, Çin, Meksika, Japonya, Almanya, Güney Kore ve İngiltere'dir. Doğal kaynaklarca zengindir, petrol, yağ ve doğal gazın en büyük üreticisidir ve ticaret hizmetlerinde öndedir. Buna ek olarak, dünyanın en büyük ve en etkili mali piyasalarına sahiptir (CIA, 2015c).

Kategori	Yüksek Gelir
GSYH	17,42 milyar dolar
Nüfus	319,9 milyon
Beklenen yaşam süresi	79 yıl
Kişi başına düşen GSYH	55,200 dolar
Enflasyon	%1,5
İşsizlik	%6,2
Yıllık büyüme	%2,4
Borç	GSYH'nin %123,2'si
Kişisel gelir vergisi	%9,8

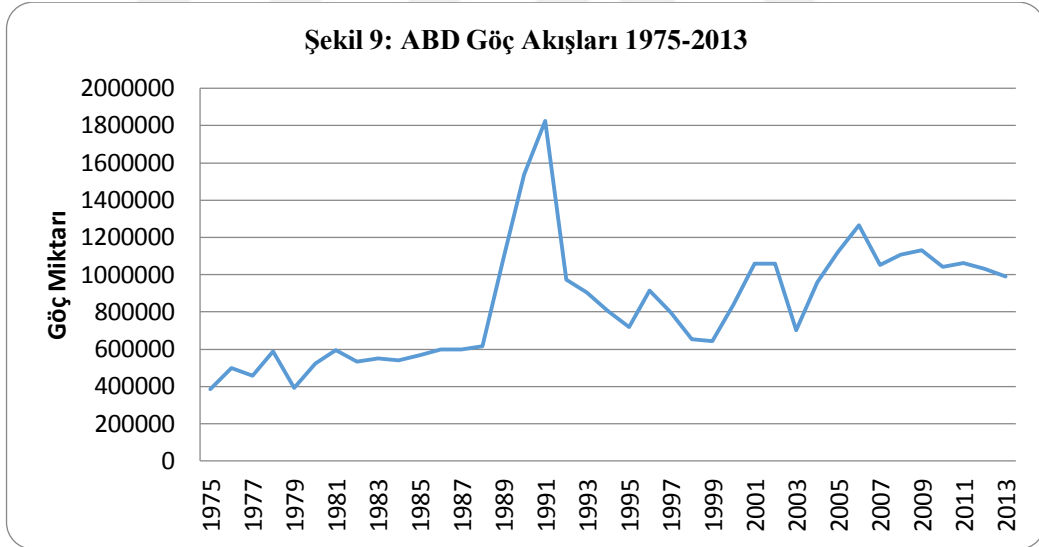
Kaynak: Dünya Bankası, 2014

New York Borsası, piyasa sermayesi açısından dünyanın en büyük borsasıdır. ABD ekonomisinin, %80'i hizmetlere, %19'u endüstriye ve %12'si de tarıma dayalıdır ve 158 milyar oranında bir işgücüne sahiptir. 2008 yılında küresel finansal kriz sürecinde Amerika'da işsizlik artmış, ücretler düşmüş ve bütün dünyada zenginliğin azalması diyebileceğimiz ciddi bir durgunluk süreci yaşanmıştır. ABD, kriz öncesi ekonomisine yavaşça dönmüştür ama bu dönüş uzun vadeli adımlarla gerçekleşmiştir (CIA, 2015c).

Aradan geçen zamanda ABD son yıllarda, işsizlik oranının artmasına rağmen 2014 yılında %4,9'luk işsizlik oranı ile diğer ülkelere kıyasla daha düşük işsizliğe sahiptir. ABD, 55.904\$ yüksek bir kişi başı GSYH, yüksek yaşam standartları ve büyük bir işgücü piyasası sahiptir ve bu nitelikler ABD'yi göçmenlerin en çok tercih ettiği ülke haline getirmektedir (CIA, 2015c).

2.3.2. Göçmenlik Tarihi

Amerika tarihi bir bakıma göçmenlik tarihidir. Tarih boyunca Amerika'ya Çinliler tren yolu çalışmalarında işgücü olarak kullanılmak için göç etmişler, İrlandalılar hem tren yolu endüstrisinin geliştirilmesine hem de ülkenin diğer bölgelerinde inşaat ve madencilik sektöründe yardımcı olmuşlar, Doğu ve Güney Avrupalılar üretim şirketlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmuşlardır. Göç akını Amerika ekonomisinin 19'uncu yüzyılda ve 20'nci yüzyılın başlarındaki ani yükseliş ve düşüşü ile doğrudan ilişkilidir (Carson, 2006: 2). 1870 yılından sonra ise, ABD, İngiliz sermayesine bağımlı olan bir az gelişmiş ülke statüsünden yapısal olarak gittikçe gelişen ve bağımsızlaşan bir ekonomik güce dönüşmüştür. Bu sebeple, dünyanın her yerinden, ancak özellikle Avrupa'dan göçmenler Amerika'ya gelmiştir. Bunun sonucunda Amerikan konjonktür devirleri ciddi bir büyüme göstermiştir. Aşağıdaki şekil, Amerika'yı yeni evleri yapmak isteyen göçmenlere kıyasla kalıcı olmayan göçmenlerin akışlarını göstermektedir.

Kaynak: OECD, 2015c

2.3.3. Nüfus

ABD'nin nüfusu 322 milyon ve doğurganlık oranı %1,86'dır. Doğurganlık oranı nüfusun kendini yenileme seviyesinden daha düşüktür. Oysa ABD yerli nüfusu azalmaktadır. Ancak, ABD'yi kendi ülkesi olarak kabul eden göçmen sayısının

artması ülkenin yıllık olarak %0,75’lik bir nüfus büyümesi yaşamasına neden olmaktadır. 0 ile 14 yaş aralığındaki insanlar nüfusun %19’unu, 15-64 yaşları arasında insanlar nüfusun %66’sını ve 65 yaş üstü insanlar ise nüfusun %14,5’ini oluşturmaktadır (CIA, 2015c).

İşgücü İstatistikleri Bürosu’na göre, gelecekte Amerika işgücü piyasası milyonlarca istihdam oluşturacak, fakat bunları dolduracak kişi olmayacaktır. Bunun sebebi Amerikalıların giderek yaşlanıp emekli olması ve doğurganlık oranlarının da düşmesidir (Carson, 2006: 1).

Öte yandan gelecekte yaratılacak işlerin de lise eğitiminden fazla bir şey gerektirmeyeceği öngörülmektedir. Eğitimli olan Amerikalı sayısı giderek artmaktadır. Araştırmalara göre, inşaat, duvarcılık ve kuru duvar gibi endüstrilerde her yıl istihdam yaratıp yıllık olarak 30.000 ile 50.000 dolar arasında ücret vermesine rağmen bu işleri yapacak yerli genç işçi bulunmamaktadır (Carson, 2006: 1).

Yıl	Oran
1999	2.081
2000	2.056
2010	1.931
2015	1.8695

Kaynak: Göç Politikası, 2013

2.3.4. Göçmenlik Demografileri

ABD, OECD’de yaşayan göçmenlerin %40’ına ev sahipliği yapmaktadır ve dünyanın en çok göçmen kabul eden ülkesidir. Her yıl, ABD’ye 1,1 milyon göçmen girmekte ve bunlar genellikle yerleşiklerden daha genç olmaktadır (OECD, 2014a; Zong ve Batalova, 2016: 1). Bu göçmenler 20 yıllık çocukluk dönemi dolmadan vergi ödemektedirler. Bu durum, iktisatçılar tarafından yerleşik olanlar için takip eden emeklilik ile değiş tokuş olarak görülmektedir. 1881 ile 1924 yılları arasında, ABD 25,8 milyon kişilik ilk büyük göçmen dalgasını yaşamıştır. Bu çoğunlukla Alman ve İngiliz göçmenleri kabul eden bir kota sisteminin oluşturulmasına yol açmıştır. O zamandan beri, göçmenlik her 10 yılda 1 milyon kişilik artış göstermekte

ve günümüzde göç tarihine kıyasla en yüksek seviyelere ulaşmış bulunmaktadır (Carson, 2006: 1).

Göçmenlik her yıl ABD ekonomisine 6 milyar dolar katmaktadır. Yapılan çalışmalar göçmen politikasındaki reformların daha vasıflı işgücüne izin vermesi durumunda bu miktarın daha da artacağını işaret etmektedir (Borjas, 1994a: 3). 1970 yılında göçmenler nüfusun %5'ini oluşturmaktaydı. Bu sayı 2013 yılında %13,1'e ulaşmıştır. Bu artış işgücünde de görülmektedir, çünkü yabancı doğumlu işçilerin oranı %14,8'dir (Zong ve Batalova, 2016: 1). 1986 yılında Göçmen Reformu ve Kontrol Yasası en az 3 milyon yasadışı göçmene af çıkarmıştır (Lalonde ve Topel, 1997: 814).

Yıl	Göçmen Nüfusu (milyon)	Toplam Nüfus (%)
1970	9,6	4,7
1980	14,1	6,2
1990	19,8	7,9
2000	31,1	11,1
2010	40,0	12,9
2013	41,3	13,1
2014	42,2	15,6

Kaynak: Göç Politikası Enstitüsü (2013) tarafından çizelgeleştirilmiş verileri

Not: ABD Nüfus Bürosu'nun 2010 ve 2013 Amerikan Toplum Araştırmaları ile 1970-2000 on yıllık nüfus sayımı verilerinin,

Tablo 11'e göre, ABD'de 1970'lerde görülen %4,7 oranındaki göçmen nüfusu büyümesi, yaklaşık 40 yıl sonra %15,6'yı geçmiştir. Ülkenin ekonomik gelişmesini takip eden bir biçimde, ABD'ye yapılan göç dalgaları da düzenli bir biçimde pozitif yönde artış göstermiştir.

ABD hükümeti yetkilileri 2013 yılında 990.500 yeşil kartın verildiğini, bunlardan 21.000'inin bir işverenin sponsorluğuyla yeni gelenlere verildiğini, 140.000 tanesinin de bir işverenin sponsorluğuyla ikamet edenlere verildiğini belirtmişlerdir. Bu kartların 1300 tanesi az vasıflı çalışanlara verilmiştir (ABD İç Güvenlik Bakanlığı, 2014; Furchtgott-Roth, 2014: 3).

Giovanni ve Peri'ye (2012) göre, yasal göçmenliğin genişletilmesi ABD ekonomisinin ekonomik büyümede ve inovasyonda artış yaşamasına ve daha fazla piyasa etkinliğine ve esnekliğine yol açabilir (Peri, 2009: 18; Furchtgott-Roth, 2014: 3). Bunlar önemli ekonomik teşviklere yol açar. Peri ve Londra İktisat Okulu'ndan (London School of Economics), Gianmarco Ottaviano, göçmenlerin becerilerini ABD işgücününün mevcut olan becerilerini tamamladığını dile getirmiştir (Peri, 2009:8; Furchtgott-Roth, 2014: 3). Göçmenlik, hem az vasıflı hem de yüksek vasıflı alanlarda işgücü arzını arttırdığında, ekonomide daha fazla etkinlik oluşturur (D'Amuri, Ottaviano, ve Peri, 2013: 2). Bu da yerli doğumlu Amerikalılara istihdam yaratır. Peri ve Sparber (2010) sanılanın aksine, göçmenlerin yerli çalışanları yerlerinden çıkarmadığı sonucuna varmışlardır (Furchtgott-Roth, 2014: 3).

ABD işgücü piyasasının esnekliği artmış ve artmakta olan göçmenlik akışının emilmesine yardımcı olmuştur. Ancak, vasıflı çalışanlara kıyasla vasıfsız çalışanlarda artış olduğu görülmektedir. Birçok ABD'li göçmenlikteki artışın, ABD doğumlu halkın net vergi yüküne ek olarak, yerlilerin ücretini ve istihdam oranını etkilediği konusunda şüphelenmektedir çünkü göçmenlik göçmenlerin de faydalandığı refah programlarına dahil edilmiştir (Kerr ve Kerr, 2011: 14).

2.3.5. Göç Politikası

Amerika'nın göç politikası çok karmaşık olup aile birleşimi, ABD için değerli olan becerileri, mültecilerin korumasını ve çeşitliliğini desteklemektedir. 1991 yılında yeşil kart alan kişi sayısı 1,8 milyon iken 2013 yılında bu sayı 990.500'de kalmıştır. Ancak, bu veriler yasal olmayan göçmenleri kapsamamaktadır (Furchtgott, 2014: 2).

Göçmenlik ve Vatandaşlık Yasası (Immigration and Naturalization Act ya da 'INA') politikayı idare etmektedir. INA'ya göre yıllık göçmen kotası aile üyeleri hariç 675.000'dir. Mülteci kotalarına ise Kongre ve Başkan karar vermektedir (Amerikan Göçmenlik Konseyi, 2014: 1).

2007 yılında meclis bütçe komisyonu tarafından yapılan bir maliyet değerlendirmesine göre, izin verilmeyen göçmenlerin giriş yollarının yasallaşması durumunun federal gelirlere 8 milyar dolar oranında artış getireceği öngörülmüştür.

Ayrıca, artacak olan kamusal hizmetlerin maliyete etkisi 23 milyar dolar civarında olacaktır. Bu da 25 milyar dolar değerinde bir sermaye fazlası anlamına gelir. Gerçekçi bir göçmenlik sisteminde yıllık göçmen alım miktarı yaklaşık olarak arz ve talebin yarattığı akımlara eşit oranda olmalıdır (Greenstone ve Looney, 2010: 14). ABD şu anda, vasıfsız göçmenlere yıllık olmak üzere toplamda 5000 vize vermektedir ancak ekonomik büyümesinin devamlılığı için 400.000-500.000 civarında göçmene ihtiyaç vardır (Amerikan Göçmenlik Konseyi, 2014: 1; Carson, 2006: 3).

Tablo 12: Vize Uygunluk	
Vize Sayısı	Vize Alabilirlik Hali
480.000	Aile Birleşimi
140.000	Kalifiye Elemanlar
70.000	Mülteci Korumacılığı
55.000	Toplumsal Çeşitlilik

Kaynak: Amerikan Göçmenlik Konseyi, 2014: 1

2.3.6. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri

Bu bölümde yerli halk ücretleri, işgücüne katılım ve işsizlik oranları gibi ekonominin belirli büyüklüklerine dair analizler sunulacaktır. Ayrıca sosyal refah hizmetleri ile mali etkileri ve yetenekli göçmenlerin yeteneksiz göçmenlere kıyasla yarattıkları etki de incelenecektir.

2.3.6.1. Ücretler ve İstihdam Yaratma

Göçmenler 2013 yılında sivil işgücünde bulunan 158,6 milyon çalışanın %17'sini (26,2 milyon) oluşturmuştur. 1970 ile 2013 yılları arasında sivil işgücündeki yabancı doğumlu işçi yüzdesi %5'ten %17'ye ulaşarak üç kattan fazla büyüme göstermiştir. Aynı dönemde, toplam nüfustaki yabancı doğumlu payı %5'ten %13'e ulaşmıştır (Zong ve Batalova, 2015: 10).

Sonuçlar, Almanya'daki göçmenlerin işgücündeki payında meydana gelen %10'luk artışın yerlilerin ücretlerini %1'den az bir oranda düşürdüğünü ve işsizliği arttırmadığını göstermektedir. Borjas, göçmenliğin az vasıflı ve yaşlı çalışanlar üzerinde olumsuz etkiler gösterdiğini iddia etmiştir (Bonin, 2005: 12). Bonin (2005) gibi birçok araştırmacı bu iddiaya katılmasa da Borjas (2003), geçen on yıllarda ABD'ye göçmenliğin, göçmenlerle aynı beceri grubunda olan yerli çalışanların işgücü piyasası fırsatlarını önemli ölçüde kötüleştirdiğine dair ciddi ampirik kanıtlar sunmuştur (Bonin, 2005: 2; Borjas, 2003: 3).

Bonin (2005), aynı eğitim seviyesine sahip fakat farklı deneyim seviyelerine ait çalışanların tam ikame edilebilir olmadığını göstermektedir. Welch (1979), 'baby boomer'lar' (1946-1964 arası doğanlar) üzerinde bir deney gerçekleştirmiştir. Bu deney, farklı beceri gruplarının birbirinin tam ikamesi olmadığını göstermiştir. Oysa grubun büyüklüğüne ve ücret yapısına rağmen, birbirinin ücretlerinin büyük etkilerini göstermezler (Bonin, 2005: 3).

Amerika'da işgücü becerisi düzensiz bir dağılım göstermektedir. Yani ABD işgücü piyasasında hem az vasıflı çalışanlara hem de çok vasıflı çalışanlara çok ihtiyaç duyulmaktadır (Zong ve Batalova, 2015: 1).

Özellikle bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) alanlarında göçmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. 2008 Harvard İşletme Okulu Dergisi'ne göre, bu alanlardaki ve verimlilikteki net artış göçmenlere bağlıdır. Hunt ve Princeton Üniversitesi'nden Marjolaine Gauthier-Loiselle (2008)'a göre, göçmen bilim adamı ve mühendislerin sayısında meydana gelen %1'lik artış kişi başı patent sayısını %9-18 oranında artırmaktadır (Hunt ve Gauthier-Loiselle, 2009: 4).

Yerliler ile göçmenler aynı işler için birbiriyle rekabette olmadığına göre, göçmenlerin ABD'li çalışanların işlerini tamamladığını, boşlukları doldurduğunu, ücretler artırdığını ve fiyatları düşürdüğünü iddia etmektedir (Borjas, 2003: 1370). Bazı araştırmalara göre, eğitim düzeyi ne olursa olsun göçmenler bütün ABD'li çalışanların ücretlerini artırır, ancak Borjas bu görüşe katılmamaktadır (Greenstone ve Looney, 2009: 2-3).

Borjas'ın düşüncesine göre, değişken olmayan sermaye stoku göçmen dalgalarına yeni makineler ekleyerek veya yeni tesisler ekleyerek tepki gösterdiğinde, göçmenliğin etkileri daha pozitif olacaktır. İlk etapta, göçmenler

belirli yeteneklere sahip olduklarında, ABD’li işçiler ile yarışmaya başlayacaklarından ötürü ABD’li işçilerin ücretlerine negatif yönde etki edeceklerdir (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2007: 4). İkinci etapta, diğer gruplarda yer alan işçilerin üretkenliklerinde artış yaşanacaktır. Bu, sürekliliğini korumak adına çeşitli işgücü kollarının dengesine ihtiyaç duyan teknolojinin bu diğer göçmenlerin net ücretlerine yükseltici bir etki yapacağı anlamına gelir. Son olarak, fiziksel sermayenin üretkenliği de uzun vadede sermayenin getirisini sürekli biçimde arttıracığından yine işçilerin ücretleri yükseltecek bir etkide bulunur. Borjas (1995)’ın düşüncesine göre ilk etki büyük ve negatif olurken, ikinci etki görmezden gelinebilir (Hernandez-Murillo, 2006: 12-13).

Diğer taraftan, Ottaviano ve Peri’nin araştırmaları tam tersine işaret eder. Onların düşüncesine göre ilk etki negatiftir ancak net etki, ikinci ve son etkiler sebebiyle pozitifdir. Bu değişiklik emek piyasasının fiziksel sermayesini artmakta olan göç dalgalarına göre yeniden düzenlemesinden kaynaklanır (Hernandez-Murillo, 2006: 12).

Tablo 13: Yabancı ve Yerli İşgücünün Niteliği		
MESLEK	YABANCI DOĞUMLU	YERLİ DOĞUMLU
Toplam Çalışan	100	100
YÖNETİM VE PROFESYONEL SEKTÖR	30.3	39.5
Yönetim, iş ve finans operasyonu	11.7	16.6
Yönetim	8.0	11.8
İş ve finansal işlemler	3.7	4.9
PROFESYONEL SEKTÖR	18.6	22.9
Bilgisayar ve matematik	3.9	2.5
Mimarlık ve mühendislik	2.2	1.9
Hayat, fiziksel ve sosyal bilimler	1.1	0.9
Toplum ve sosyal hizmet	0.8	1.8
Yasal	0.6	1.4
Eğitim ve kütüphane	3.4	6.5
Sanat, tasarım, eğlence, spor ve medya	1.3	2.1
Sağlık, meslek ve teknik	5.2	5.8
HİZMET	24.8	16.7
Sağlık destek	2.7	2.4
Koruyucu hizmet	1.0	2.4
Yiyecek hazırlama ve servisi	7.7	5.3
Yapı ve zemin temizlik ve bakım	8.6	3.0
Kişisel bakım ve servis	4.8	3.5
SATIŞ VE SERVİS	16.5	24.4
Satış ve ilgili birimler	8.5	11.2
Ofis ve idari destek	8.0	13.2
DOĞAL KAYNAKLAR, İNŞAAT VE BAKIM	12.9	8.3
Tarım, balıkçılık ve ormancılık	1.6	0.5
İnşaat ve çıkarma	8.3	4.3
Montaj, bakım ve onarım	3.1	3.5
ÜRETİM, ULAŞIM VE MALZEME TAŞIMA	15.4	11.1
Üretim	8.3	5.2
Ulaşım ve malzeme taşıma	7.1	5.8

Kaynak: Amerika Çalışma Bakanlığı İstatistikleri, 2014

Yukarıdaki çizelgede göçmenler ile yerli çalışanların çeşitli endüstrilerde nasıl yoğunlaştığı gösterilmektedir. Bazı bilimler ve sağlık hizmetlerinde örtüşmeler vardır, ancak endüstrilerin çoğu ya göçmen ağırlıklı ya da yerli ağırlıklıdır. Rekabette olmadıkları sürece ve göçmenler ile yerliler birbirlerinin becerilerini tamamladıkları sürece, işgücü piyasasında daha fazla uyum olabileceği beklenmektedir. Yine de bu mükemmel bir durum değildir, bazı yerlilerin bu durumdan etkilenmemesi imkansızdır. Ottaviano ve Peri, 1980 ile 2000 yılları arasında ortalama olarak ABD doğumlu çalışanların reel ücretlerinin %2 oranında arttığını ve lise diploması

olmayan ABD doğumlu çalışanların reel ücretlerinde %0,4'lük bir düşüş olduğunu bulmuşlardır (Hernandez-Murillo, 2006: 12).

Oysa yüksek göçmenlik akışıyla, mevcut olan göçmenler, vasıfsız ABD'liler ve çok vasıflı yerli çalışanlar arasında rekabet olduğu sonucuna varılabilir. Bu da, orta seviye eğitilmiş olanlar, özellikle üniversite mezunlarının göçmen akımından olumlu bir şekilde faydalandığı anlamına gelmektedir. Yabancı çalışanlarla benzer yeterliliklere, eğitime ve deneyimlere sahip olan çalışanlar arasında bile, yabancı çalışanlar ABD doğumlu çalışanlara kıyasla farklı işler ve endüstrilerde çalışmaya eğilimli olmaktadır. Böylece ABD'li çalışanlarla doğrudan rekabet de azalmaktadır. Buna ek olarak, özellikle düşük ve yüksek seviyeli eğitime sahip olan ABD doğumlular, göçmenlerde bulunmayan özelliklere sahiptirler ve göçmenlikteki artış çalışanların ücretlerini pek düşürmez (Hernandez-Murillo, 2006: 13).

Öte yandan göçmenlik sadece ucuz ve vasıfsız işgücü kaynağı değildir. Göçmenlik ulusal ekonominin büyümesinde önemli rol oynayan girişimciliği de güçlendirmektedir. Yeni iş kurma açısından önde gelen dört ülke olan ABD, Kanada, İsrail ve Avustralya'da ülkelerin göçmenlik oranları yüksektir. ABD'de, Hispanik kökenli iş sayısı ulusal seviyenin üç katına çıkarken Asya kökenli iş sayısı ulusal seviyenin iki katına çıkmıştır (Carson, 2006: 2).

Bu durumda yabancı doğumlulardan kaynaklanan işgücü katılımının yerlilerden kaynaklanan işgücü katılımından daha fazla olması sürpriz değildir. Aslında, yasadışı göçmenlerin istihdam değerleri diğer gruplar içinde en yüksektir ve bu grubun %94'ü istihdam edilmiştir. Göçmenler iş bulup daha iyi yaşayabilmek için ABD'ye gitmektedirler. Refah transferlerinden faydalanabilmek için geldiklerinde, ülkede 5 yıl boyunca çalışmak ve yaşamak zorundadırlar (Lalonde ve Topel, 1997: 842).

2.3.6.2. Vasıflı Göçmenlik

Hunt ve Princeton Üniversiteleri'ne göre, göçmen bilim adamı ve mühendisler sayısında meydana gelen %1'lik puan artışı kişi başı patent sayısını %9-18 oranında artırmaktadır.

Savunma/Havacılık	%7,9
Çevre	%9,2
Biyolojik Bilim	%20,1
Tüm Sanayi Alanları	%25,3
İnovasyon/İmalat	%25,9
Yazılım	%27,9
Bilgisayar/İletişim	%31,7
Yarı İletkenler	%35,2

Kaynak: Wadhwa vd., 2008:12

Berkley’de Kaliforniya Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmaya göre, ileri teknoloji Silikon Vadisi işlerinin %44’ünde işi kuranların en az biri göçmendir. Bu işlerde 560.000 çalışan istihdam edilmiştir ve 2012 yılında 63 milyar dolarlık satış yapılmıştır (Furchtgott-Roth, 2014: 6). Buna ek olarak, vasıflı göçmenliğin ABD’nin mühendislik ve teknoloji alanındaki yeni işlerinin gelişmesinde önemli başarılar imza attığını gösteren birçok çalışma yapılmıştır. Bu endüstriler zamanla ülkenin ekonomik büyümesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Ayrıca, STEM alanlarındaki yüksek eğitimin hem göçmen kökenli hem de ABD doğumlu iş kurucular arasındaki girişimcilik ve inovasyonun yüksek oranlarıyla ilişkili olduğunu dile getirmişlerdir (Furchtgott-Roth, 2013: 3).

ABD’de göçmenlikle ilgili araştırmalarda, yasadışı göçmenler üzerinde çok durulması, üniversiteden mezun olup bilgilerini büyük bir istekle uygulamaya dönüştürmeye hazırlanan yüksek vasıflı göçmenlerin görmezden gelinmesine yol açmıştır. Yüksek vasıflı göçmenler yeni işlerin kurulmasını, ABD dışında bağların kurulmasını ve birçok ülkeye teknolojik inovasyonun yayılmasını sağlamışlardır. Bu etki Silikon Vadisi’nde çok net bir şekilde görülmektedir. Berkeley’de Kaliforniya Üniversitesi’nden Tim Bolin’e göre göçmenler son derece girişimciliğe açık, vergi gelirlerini arttıran ve 2000’lerinde Amerikalılar için daha fazla iş fırsatları yaratan bir gruptur (Hanson, 2012: 26).

Bu gelişmeler, birçok ABD’lının sandığı gibi yüksek vasıflı göçmenlerin refah sistemine katılımlarından ziyade, yüksek ücretler elde ederek vergi ödeme yoluyla daha çok ABD ekonomisine katkıda buldukları anlamına gelir. Bu alanlardaki göçmen sayısı da artmaktadır.

Holen (2009)'in önerisine göre yüksek yetenek seviyeli çalışanların sahip olduğu yeşil kartlara getirilen geçici çalışma engelleri sayesinde, federal bütçe açığının on yıllık bir süre içinde 100 milyar dolar oranında kapatılabilmesi mümkün olacaktır. Meclis bütçe komisyonu ve birleşik vergi komitesi bu bulguların yankılanmasını sağlamış ve işgücünün göç yoluyla arttırılmasının federal gelirlerin on yıllık bir süreçte 459 milyar dolar oranında artacağını ve bütçe açığının da 197 milyar dolar oranında ortadan kalkacağını vurgulamışlardır (Furchtgott-Roth, 2014: 3-8).

ABD doğumluların %94'ü lise ve üzeri diplomaya sahipken, ABD'li olmayan kişilerde aynı oran %62 civarındadır. Göçmenler ABD'deki işgücünün yaklaşık %16'lık kesimini temsil ederler. Bu kısmın %24,3'ü yabancı ülkelerde doğmuş, 25 yaş üstü ve liseyi bitirmemiş kimselerdir ve bu oran yerlilerde %4,8'dir. Diğer yandan, mühendislik alanındaki doktora derecelerinin %56'sı, bilgisayar bilimleri alanındaki doktora derecelerinin %51'i ve fizik alanındaki doktora derecelerinin %44'ü ABD vatandaşı olmayan ve sürekli oturma iznine sahip olmayan kimselere verilmiştir (Furchtgott-Roth, 2014: 4).

Ulusal Bilim Kurumu'nun verilerine göre, 2008 yılında 152.000 olan sayıya kıyasla, 2010 yılında ABD'nin üniversitelerinde bilim alanlarında çalışan öğrenci sayısının 163.000'e yükseldiği görülür. Bu durum da göçmenlerin bu durumdan fayda sağladığını ve orantısız bir biçimde olsa bile STEM alanındaki çalışmalara katkı sağladıklarını gösterir. 2011 yılında hükümet, ABD'nin üniversitelerindeki bilim ve mühendislik alanlarındaki araştırmalar için 58 milyar dolar harcamıştır ve bu tutarın büyük bir bölümü çoğunlukla yabancı kökenli öğrencilerin yer aldığı doktora bölümlerine aktarılmıştır (Furchtgott-Roth, 2014: 4).

Tablo 15: Göçmen ve Yerli Kökenli İş Kurucular Tarafından Bitirilen Yüksek Derece Eğitim Alanları		
Diploma	Yerli Doğumlu	Yabancı Doğumlu
İş, Muhasebe ve Finans	33,4	16,7
Mühendislik	27,6	43,5
Uygulamalı Bilimler	9,0	10,2
Bilgisayar ve Bilimleri	9,0	18,5
Sağlık	5,5	1,9
Hukuk	4,2	-
Sanat, Beşeri Bilimler ve Sosyal Bilimler	2,9	0,9
Ekonomi	1,8	-
Matematik	1,5	2,8
Başka bir (veya Birden fazla)	4,6	5,6

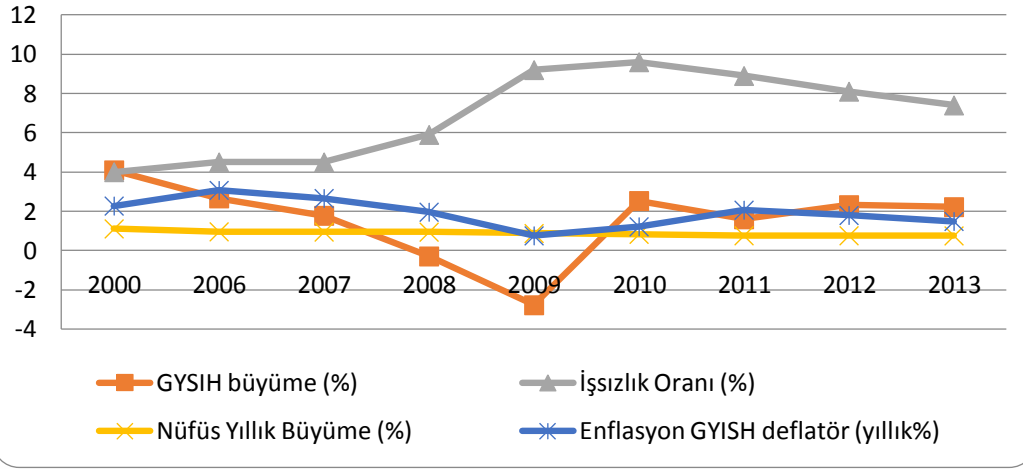
Kaynak: Wadhwa vd., 2008:11

Tabloda gösterildiği gibi, profesyonel alanlarda yabancı doğumlu çalışanlar yerli doğumlu çalışanlara kıyasla bilgisayar ve matematik işlerinde daha çok istihdam edilmektedir (%3,9'a %2,5). Yasal işlerde istihdam edilen yerli doğumlu çalışanlar bu alanda işe alınan yabancı doğumlu çalışanların iki katından daha fazladır (%1,6'ya %0,6). ABD doğumlu çalışanlar daha çok eğitim, araştırma ve kütüphane işlerinde görev almaktadır (%6,5'e %3,4). Ancak yemek hizmeti gibi hizmete dayalı alanlarda (%7,7'ye %5,3) ve inşaat, temizlik ve bakım işlerinde (%8,6'ya %3) çalışan göçmen sayısı yerli doğumlu çalışan sayısından çok daha fazladır. Göçmenler ileri bilimsel araştırmalarda da öne çıkmaktadır. 1901 ile 2014 yılları arasında fizyoloji ve tıp alanlarında Nobel Ödülü'nü kazanan ABD'lilerin en az üçte biri yabancı doğumludur (Furchtgott-Roth, 2014: 5).

2.3.6.3. İşgücüne Katılım ve İşsizlik

Yaklaşık olarak lise eğitiminden daha düşük derece eğitilmiş göçmen çalışanların beşte üçü kayıtsızdır. Ancak, işler ve posta kodları ile ilgili hareketlilikleri ABD ekonomisindeki dalgalanmaların hafifletilmesinde yardımcı olmaktadır ve işsizlik oranları arttığında ABD'li çalışanların işini kolaylaştırmaktadır (Hanson, 2012: 28).

Şekil 10: ABD Göstergeleri 2000-2013

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Yukarıdaki çizelgede toplam nüfus büyümesi, işsizlik oranı, enflasyon oranı ve GSYH büyümesi olmak üzere dört gösterge yer almaktadır. İşsizlikteki en büyük faktörün GSYH'nin azalması olduğu görülmektedir. 2000-2013 yılları arasında toplam nüfus büyümesi ve enflasyon oranı ise sabit kalmıştır. Ancak, bu yıllar finansal krizin etkilerini göstermektedir. Literatürde göçmenliğin GSYH seviyelerini artırdığına dair bilgiler bulunmakta, burada göçmenliğin işsizlik oranlarının azaltılmasına katkıda bulunabileceği görülmektedir (Borjas, 2003: 1370).

1980'ler ile 1990'lar arasında az vasıflı göçmenliğin liseden ayrılan ABD doğumluların ücretlerini %9 oranında azalttığını bulmuştur. Birçok iktisatçı bu sonuçlara katılmamakta ve göçmenliğin ücret etkisi hala tartışılan bir akademik konu olduğunu ileri sürmektedirler (Aktaran: Card 2005; Hanson 2012; Borjas, 2003: 1370).

Göçmenlikle yetenekler zaman içerisinde düşüş göstermiştir. Göçmenlerin alıcı ülkede coğrafi yoğunluğu azalmamaktadır. Dolayısıyla göçün etnik gruplar ve işgücü üzerinde kalıcı bir etkisi vardır. Ülkeye yeni gelenler etnik gruplar oluşturur ve bu durum yerel işgücü arzına çarpan etkisi yapar. Lalonde ve Topel (1997) ile Borjas ve Broners (1991) ayrıca göçün zincirleme etkisinden bahsetmişler ve göçmenliğin bu etnik grupları nasıl oluşturduğunu, işgücüne katılımı ve sosyal refah sistemine kabullerin nasıl olacağını etkilediğini incelemişlerdir. Pek çok göçmen, kendilerinden önce göçen bir kimsenin yakınlarına yerleşmeyi seçerler. Göçmenlik

toplam üretimi ve yerliler için kişi başına düşen geliri arttırmaları ancak aynı zamanda üretim faktörlerinde gelirin yeniden dağılımını da sağlarlar.

Literatürde, özellikle üniversite eğitimi olmayan yerli ABD'liler arasında yaygınlaşan ve çalışma çağında olup çalışmayı reddeden bireylerin yarattığı trendin araştırmalarda tartışılmadığı yönünde bahisler vardır. ABD'liler arasında çalışma çağında olup işgücüne katılanların sayısı 2000 yılındaki %84 oranından, Ekim 2014'te %80,8'e, yaklaşık %3 oranında bir kayıpla düşmüştür (Furchtgott-Roth, 2014: 7).

2.3.6.4. Sosyal Refah ve Gelir Vergisi

Düşük yetenek seviyesine sahip göçmenler, yasal olsunlar veya olmasınlar, vergi öderler ve devlet hizmetlerinden faydalanırlar (Camarota, 2004). Alım satım yoluyla, kiralardan gelen mal vergisiyle veya bir sosyal güvenlik numarasının kullanıldığı istihdam ortamı ile federal hükümete vergiler iletilir ve tüm çalışanlar bu vergilere tabidir. Sadece ABD vatandaşları federal hükümetin sunduğu sosyal güvencelerden faydalanabilir ve bu durum sadece yasadışı göçmenleri değil, aynı zamanda yasal göçmenleri de dışarıda tutar. Kamusal bütçelerde en büyük kayba sebep olan hizmetler, kamusal eğitim ve sağlık hizmetleridir (Hanson, 2012: 12).

Göçmenliğin yükü arttıkça kamu eğitimini finanse etmek zorunda kalan göçmen ağırlıklı şehirler büyük zararlara maruz kalırken, federal hükümet hem yasal hem de yasadışı çalışanlardan gelir vergisi almaktadır (Hanson, 2012: 2). Buna göre, göçmenliğin faydası yüksek doğurganlık oranı sağlamaları ve genç olmalarıdır. Bu durum ABD işgücü piyasası için olumlu bir durumdur çünkü 'baby boom' kuşağı emekli olma yolunda ve çalışan sayısı azalmaktadır. Buna ek olarak göçmenlerin daha uzun bir kariyere sahip olacakları ve işgücü ile vergiye olumlu şekilde katkıda bulunacakları düşünülmektedir. Fakat düşük vasıflı göçmenler düşük vasıflı ABD doğumlu çalışanlara göre daha az ücretler almakta, dolayısıyla daha düşük vergi ödemektedirler. Yani göçmenlerin katkıları, göçmen çocukların becerileri ile kazançlarının ABD'lilerinkine ne kadar hızla yakınsadığına önemli ölçüde bağlıdır. Birçok ülkeye göre, kazançlar ve eğitimsel kazanım açısından göçmenlerin uyum sağlaması hızlı bir süreçtir.

ABD’de en büyük göçmen sayısına sahip olan Meksikalılar işgücüne en düşük beceriyle girerler ve uyum sürelerinin yavaş olduğu bilinmektedir (Lalonde ve Topel, 1997: 829). Ancak, araştırmacılara göre, uzun vadede göçmenlerin mali net faydaları göçmen çocukların ve özellikle Meksika kökenlilerin ne kadar hızlı uyum sağladıklarına göre şekillenmektedir. Göçmenler iyi bir şekilde topluma alışır ve ilk göçmenler kuşağı inşaat, yemek yapma ve tarımsal işlere yoğunlaşırlar. İkinci nesil ise ofis işleri, satışlar, finans, vs. gibi yerlilerin yaptığı işlere yakın işlerde bulunmuşlardır. İyi bir özümseme, ikinci neslin yerli çalışanlara yaklaştığı, işgücü piyasasının beceri seviyesini artırdığı ve ücretleri artırdığı anlamına gelmektedir. Araştırmalar, yüksek vasıflı çalışanların ücret açısından 10-13 senelik istihdam içinde özümsemediklerini ve bu süreden sonra aldıkları ücretin yerlilerin ücretlerini bile geçtiğini öne sürmektedir (Lalonde ve Topel, 1997: 833). Göçmen becerileri önceki göçmenlerinkine göre azaldığı için son zamanlardaki göçmenlerin düşük ücretlere maruz kaldıklarını dile getirmiştir. Ayrıca son zamandaki göçmenlerin refah transferlerine katılmaları olasılığının daha yüksek olduğunu ve ücret ayırmacılığına maruz kaldıklarını öne sürmüştür (Kerr ve Kerr, 2008: 18).

Yasal ve yasal olmayan göçmenlerin ödedikleri vergiler, kendileri ve çocukları için kullandıkları hizmetlerin bedelini geçmiştir. Artan göç aynı zamanda sosyal güvence finansmanını da geliştirmiştir. Hem yerli vatandaşların hem de göçmenlerin çocuklarının devlete yükü aynı oranda yüksektir ancak bu tutarlar hayat boyunca çalışarak eğitim ve sağlık hizmet bedellerini öderler. ABD’de ülkeye izinsiz giriş yapmış olan 11.1 milyon göçmen olduğu tahmin edilmektedir ve bunlar toplam göçmen sayısının %28’ini teşkil ederler. Bu grubun %60’ı da Meksika kökenli göçmenlerden oluşur. Bunun bir sonucu olarak belgeleri olmayan ve ödemelerini nakit olarak alan bu göçmenler vergi ödemezler ve çocuklarının eğitim ve sağlık hizmetleri için devlet kaynaklarını kullanırlar. (Lalonde and Topel, 1997: 813-814)

Eğitim, dil yeterliliği ve işgücü başarısı gibi faktörler göçmenler tarafından refah sisteminden faydalanmanın en önemli belirleyicileri arasında yer almaktadır. 2000 yılında, erkek göçmenler yerlilere göre daha az sosyal yardımlardan faydalanmış, ancak kadın göçmenler yerlilere göre %10 oranında daha fazla destekten yararlanmışlardır. Erkek göçmenler kıyaslanabilir bir yerlinin vergilerinin %76’sını öder ve yerlilerin faydalandıkları sosyal güvenlik refahının %83’ünden

faaydalanırlar, fakat bu pay yerli ve gomen kadınlar için, sırasıyla %78 ve %80’dir (Kerr ve Kerr, 2008: 16).

Mülteciler ayrı tutulduğunda, gomen aileler, yerel ailelerin kullandığı 7.900 dolar değerine kıyasla 13.500 dolar sosyal destek alırlar ve bu gomenler ülkede kaldıkları süre içinde kendilerine daha fazla hizmet ve destek sunabilecek olan eyaletlerde kümelenirler. Bazı gomenlerin toplam btçelerinin %40’ını para havaleleri oluşturur (Kerr ve Kerr, 2008: 17). Borjas’ın “Gomenlik ve Sosyal Devlet (1996)” isimli çalışmasındaki iddiasına gore, gomen ailelerinin %21’i belirli bir tür destek almakta iken, yerli ailelerin sadece %14’ünün aynı tür destekleri aldığı tartışılmaktadır (Kerr ve Kerr, 2008: 17).

2.3.7. Bölüm Sonucu

ABD’de gomenliğin faydaları köken çeşitliği, vergi ödemeleri ve bu gomenler yerlilere gore az ya da çok eğitimli kılan çeşitli beceriler şeklinde ortaya çıkmaktadır. ABD doğumlu vatandaşlara gore gomenler fazladan %30 oranında yeni iş başlatıp daha yüksek oranlarda patent almaktadır. İzinsiz gomenlerin ekonomik refah üzerindeki etkisi çok azdır. ABD vatandaşlarının bakım evine gonderilme ihtimali gomenlerinkine gore beş kat daha yüksektir, yani gomenler uygun gorrseler de yerliler kadar sosyal programlardan faydalanmazlar. Yoğun gomenlik hizmetlerinin düşük maliyetleri, yani ocuk bakımı, bahçecilik, temizlik hizmetleri gibi işler ABD’nin satın alma gücünü artırmaktadır (Greestone ve Looney, 2010: 11).

Lisans	Yabancı Kurucu (%)	Yerli Kurucu (%)
İki Yıllık Diploma	0,7	2,3
Lisans Diploması	2,8	5,9
MD/JD Sertifikası	-	7,3
Lisans	22,5	44,0
Yüksek Lisans	47,2	31,0

Kaynak: Wadhwa vd., 2008:11

Göçmenlik çok vasıflı ABD doğumlu çalışanların reel ücretlerini arttırmaktadır. Göçmenlik her yıl ABD ekonomisine 6 milyon dolar katmaktadır ve göçmen politikasında yapılacak reformlar vasıflı işgücünü de kapsarsa ekonomiye daha da fazla katkıda bulunacaktır. Çok değerli teknolojik inovasyonları sağlayarak firmaların genişlemesine ve yeni iş fırsatları yaratmasına yol açıp üretimi arttıracaklardır. Ayrıca, düşük vasıflı göçmenler düşük maliyetli olup sermaye birikiminde önemli rol oynayabilirler. Öte yandan göçmenlik tüketimin artmasına yol açarak, arz ve talebi artırır. ABD dünyanın en büyük tüketici olan ekonomisine sahiptir ve büyük nüfusu da bunun sürekliliğini sağlamaktadır. Göçmenlik ekonomiyi önemli ölçüde büyütür çünkü arz ve talepte meydana gelen artış bir ülkenin gelişmesi ve endüstriyel ekonomisi için oldukça avantajlıdır (Nathan, 2013: 7-23).

Göçmenlik beraberinde bazı maliyetler de getirmektedir. Bu makaleye göre, göçmenlik düşük vasıflı çalışanların ücretlerini ve üniversite öğrencilerinin ücretlerini sırasıyla %4,7 ve %1,7 oranlarında düşürür (Greenstone ve Looney, 2010: 5). 1980-2000 yıllarını anketinde gösterdiği gibi göçmen akımlarındaki artış nedeniyle ABD doğumlu düşük vasıflı çalışanların ücretlerinde %3-9 oranında düşüş görülmüştür. Bu durum bu tür çalışanların rekabet içinde olduklarının bir göstergesidir (Greenstone ve Looney, 2010: 5). ABD sınırlarını koruyup göçmenlik politikalarını kabul ettirmek için çok çaba göstermektedir. İzinsiz göçmenliği engellemek için sınır güvenliği ve yürütme fonlarını 17 milyar dolara çıkarmışlardır, fakat bu tedbirlerin istenen sonuçları verdiğine dair bir gösterge yoktur (Greenstone ve Looney, 2010: 5).

Göçmenlerin %30'u düşük vasıflıdır ve %35'i yüksek eğitilidir. Kanada, Yeni Zelanda ve Avustralya gibi ülkeler ile kıyaslandığında ABD'deki vasıflı göçmen sayısı diğerlerine göre daha fazladır. Bunun nedeni de, vasıflı ve ekonomik göçmenlerden ziyade daha çok aile birleşmesine önem veren ABD göçmenlik politikalarıdır. Ancak, daha önce de belirtildiği gibi, ileride yaratılacak iş fırsatları yüksek eğitim derecesi gerektirmektedir, yani ekonominin sürdürülebilirliğinin açısından göçmen işgücü daha çok gerekli olacaktır. Ancak bu durum, çalışmaya

bırakıp sosyal yardım çekinden ve işsizlik ödeneklerinden faydalanan yerlilerin durumunun kötüleşmesine yol açabilir (Greenstone ve Looney, 2010: 10).

Göçmenler daha genç ve doğurgandır; bu da ücretsiz eğitimden faydalanmak konusunda onları daha talepkar kılar. Ancak araştırmalar, ikinci nesil göçmen çocuklarının ABD toplumuna uyum sağlayıp işgücünün değerli bir parçası olmaları ihtimalinin yüksek olduğunu göstermiştir (Greenstone ve Looney, 2010: 9).

Son 80 yılda ABD'nin sosyal yardım durumunun dramatik biçimde bozulmasına rağmen, göçmenler ülkenin sağlamakta olduğu ekonomik fırsatlarından faydalanmak için ABD'ye gitmeye devam etmektedirler. 1999 yılından beri göçmenler ile yerli doğumlu ABD'liler arasındaki işgücü katılım oranları aralığı giderek genişlemektedir: 2013 yılında göçmenlerin %66,4'ü çalışıyor ya da iş arıyorken, yerli doğumlu ABD'liler de bu oran %62,7 olmuştur (Furchtgott-Roth, 2014: 10).

Ayrıca, toplam göçmen akınının yaklaşık üçte ikisini oluşturan yasal göçmenler, işsizlik döneminde onları destekleyecek sosyal yardım transferleri için ABD'de geçirdikleri ilk 5-10 sene boyunca uygun görülmemektedirler. Yasadışı göçmenler ise hemen hemen hiçbir tür transferden faydalanmamaktadırlar. Ancak, göçmen ailelerinin %21'nin sosyal yardımlardan faydalandığı görülmüştür. Fakat yabancı doğumluların işgücü katılımı yerli doğumlularınkinden daha fazladır (Carson, 2006: 2).

Bununla birlikte, işgücünün eksik ikameli olduğu durumlarda göçmenlerin, ücretleri, toplam ürün çıkışını ve yerlilerin kişi başına düşen gelir oranını yükselttikleri görülmüştür (Dustmann, Frattini, ve Glitz, 2007: 4). Göç, üretim faktörleri arasında yeniden gelir dağılımı olmasını sağlar (Lalonde ve Topel, 1997: 817).

ABD'de göç kaynaklı çeşitli maliyetler ve kazançlar bulunsa da, Amerikan ekonomisinin şu anki koşulları için göç net pozitif bir etki olarak görülebilir. Bu süreçte politikacılar ve iktisatçılar birlikte çalışarak, göç dinamiklerini anlamaya çalışmaya ve göçün ekonomiye ne biçimde pozitif etki katacağını irdelemeye devam etmektedirler.

2.4. TÜRKİYE

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’de göçmenliğin etkileri işgücüne katılım, işgücü dinamikleri ve sosyal devlet hizmetleri ile ilişkili bir biçimde incelenmektedir. Ayrıca bu bölümde Suriye mülteci krizi ile bu krizin ücretler ve varlığa olan etkileri de tartışılacaktır.

2.4.1. Ekonomi

Türkiye çoğunlukla sanayi ve ticaret ile desteklenen, dinamik bir ekonomik yapıya sahiptir. Bankacılık, ulaşım ve iletişim dolayısıyla 2000’li yılların başından itibaren özel sektör hızla gelişmekte ve büyümektedir (Kirişçi, 2003: 1). Türkiye’de sanayinin en önemli araçları tekstil ve giyim sektörü ürünlerinin ihracatıdır. 2014 yılında, enflasyon oranı %8,17 idi. Bu da 1990’lı yıllarda yaşanan ve neredeyse %100’e dayanan enflasyon artışına kıyasla oldukça ciddi bir düşüş olarak değerlendirilebilir. 1997 yılında enflasyon oranı %90 civarında seyretmekteydi (Dünya Bankası, 2014; CIA, 2015d).

Ancak, 2003 yılı değerlerine bakıldığında, %40 oranındaki faiz ödemelerinin devlet kaynaklarının harcanmasında %40 oranında bir yere tuttuğu ve bu durumun yaklaşık GSYH’nin %10’u oranında mali açığa sebebiyet verdiği görülmektedir. Türkiye an itibariyle, uluslararası ticarete yerini kuvvetlendirmeye çalışmakta, ancak çoğunlukla OECD ülkeleri ile ticaret yapmaktadır (Dünya Bankası, 2014; CIA, 2015d).

Kategori	Orta-Üst Gelir Grubu
GSYH	799,5 milyar dolar
Nüfus	76,9 milyon
Beklenen Yaşam Süresi	75 yıl
Kişi Başına Düşen GSMH	10.840 \$
Enflasyon	%8,5
İşsizlik	%9,9
Yıllık Büyüme Oranı	%2,9
Borç	GSYH’nin %39,7’si
Özel Gelirlerden Alınan Vergi	GSYH’nin %4,1’i

Kaynak: Dünya Bankası, 2015

Türkiye 2011 yılında, IMF'nin finansal desteği ve mali reformlar sayesinde 15,9 milyar dolar değerinde dolaysız yabancı yatırım kazanmıştır (Kirişçi, 2003: 1). 2014 yılında özelleştirmelerden elde edilen gelirin miktarının 12 milyar dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir. Hizmet sektörü toplam GSYH'nin %63,5'lik kısmını teşkil ederken, %26,8'i sanayi sektörü, %22,2'si imalat sektörü ve son olarak %9,7'si tarım sektörü tarafından elde edilmektedir. Her ne kadar Türkiye aktif işgücünün %10'undan fazlasını Avrupa'ya kaybetmiş olsa da, yine de %45,6 oranında işgücüne katılım oranına sahiptir (Kirişçi, 2003: 1).

2.4.2. İç Göç Tarihi

1923 ve 1997 yılları arasında, çoğunluğu Balkan ülkelerinden olmak üzere 1,6 milyondan fazla kişi Türkiye'ye göç etmiştir. Soğuk Savaş döneminde, Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği gibi komünist ülkelere iltica eden kişiler çoğunlukla Türkiye'ye göç etmeyi tercih etmişlerdir. Ayrıca, 1989 ve 1999 yılları içerisinde, neredeyse yarım milyon civarında çoğunluğu Iraklı Kürt olmak üzere, Arnavutlar, Bosnalı Müslümanlar, Pomaklar ve Türkler de ülkeye giriş yapmıştır. An itibarıyla ülkedeki Kürt nüfusu, toplam nüfusun yaklaşık olarak %20'sini temsil etmektedir (Kirişçi, 2003: 1).

Şu anda benzer zorluklar, ülkelerindeki iç savaş ortamından kaçmak isteyen ve her gün ülkeye giriş yapan Suriyeli göçmenlerin artışıyla yeniden yaşanmaktadır (Folkerts-Landau, 2015: 3). 1990'lı yıllarda şu an Suriyeli göçmenlerin durumunda da uygulandığı gibi Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), göçmenlerin Kanada veya ABD gibi üçüncü ülkelere yerleştirilmesine önayak olmuştur. Yakın zamanda gerçekleşen bu göç dalgaları, hala Avrupa Birliği (AB) üyeliği talep eden Türkiye'de çeşitli kaygıların oluşmasına neden olmuş, büyük ve kontrol edilmesi güç göç dalgalarının yaşanmasından korkulmuştur (Kirişçi, 2003: 1).

19. ve 20. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun ele geçirdiği yeni topraklarda yaşanan ayaklanmalar, hem Müslümanların hem Hristiyanların yerlerinden edilmesi ile sonuçlanmıştır. Doğu Anadolu'da Ermeniler ve Orta ve Batı Anadolu'da Yunanlılar evlerini bırakıp ayrılmak zorunda kalmıştır. Buna ek olarak 1920'li

yılların ortasında yaklaşık yarım milyon Türk ve bir milyonun üzerinde Yunan arasında zorunlu bir nüfus mübadelesi yaşanmıştır. Bu zaman zarfı içinde, patlak veren II. Dünya Savaşı durumu daha da karmaşıklaştırmış, yaklaşık 100.000 civarında Yahudi Almanya'dan Türkiye'ye gelmiş ve zaman içinde Filistin ve İsrail'e yerleştirilmiştir (Kirişçi, 2003: 1).

Buna ek olarak, Nazi kuvvetlerinin elinde bulunan Balkan bölgelerinden kaçan kimseler de Türkiye'ye sığınmışlardır. Türkiye topraklarında Ege Bölgesi'nden gelen Yunanlılar, Oniki Adalar'dan gelen İtalyanlar, iç savaş döneminde ülkesini terk eden Bulgarlar ve Yunanlılar gibi çeşitli milletlerden göçmenlere ev sahipliği yapmıştır. Türkiye geleneksel olarak dış göçe meyilli bir ülke olarak görülmektedir (Kirişçi, 2003: 1).

Buna rağmen son yıllarda, ülkenin göç davranışında bazı dalgalanmalar gözlenmektedir. 1960'lı ve 1970'li yıllarda Türk vatandaşları, çeşitli Avrupa ülkelerine ve Batı Almanya'ya büyük gruplar halinde göç etmiş ve burada misafir işçi olarak çalışma şansı elde etmiştir (Porumbescu, 2015: 57). Zaman içinde, ailelerin bir araya gelme çabaları bu göçmen dalgasının yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bu günlerde ise Türkiye kendini, AB ülkelerine geçmeye çalışan Afganistan, Bangladeş, Irak, Suriye, İran ve Pakistan kökenli göçmenler için bir eşik ülke pozisyonunda bulmuştur (Kirişçi, 2003: 1).

Suriye'de yaşanan kriz hali, göçmen kamplarında veya kentlerde yaşayan 2,5 milyon civarında Suriyeli göçmenin ülkedeki varlığı ile sonuçlanmıştır. Bu göçmen dalgası, böylesi kısa bir zamanda yaşanan en büyük göç dalgası olarak ülkenin tarihine geçmiştir (Del Carpio ve Wagner, 2015: 2).

2.4.3. Nüfus

2015'yılı itibariyle Türkiye'de nüfus 78 milyonun üzerindedir ve ülke eski Sovyet Bloku ülkelerinden gelen yasadışı ve düzensiz göçmenler sebebiyle sıkıntılarla karşı karşıyadır (TÜİK). Türkiye'de geçici yerleşim hakkına sahip olanlar toplam nüfusun %0,5'ini teşkil etmektedir. Buna ek olarak, 2000 yılı verilerine göre Türkiye nüfusunun 1.279.000'lik kısmı, bir diğer deyişle %1,9'u başka ülkelerde doğmuştur. Bu bilgi, aşağıdaki tabloda, göçmenlerin Türkiye nüfusuna oranı ile

birlikte gösterilmektedir. Yıllar içinde, Türkiye nüfusunda net ve düzenli bir artış yaşanmıştır (Avrupa Ekonomi Komisyonu, 2014: 3).

2012 yılında, ülkede 278.644 yabancı birey yaşamaktaydı (İçduygu vd., 2013: 4). Bu göçmenlerin büyük kısmını ise Almanya, Afganistan, Irak, Azerbaycan ve Gürcistan kökenliler oluşturmaktaydı (İçduygu vd., 2013: 16). Almanya'dan geri dönen göçmenler Almanya kaynaklı nüfusu teşkil ederken, Bağımsız Devletler Topluluğu (ya da BDT) kaynaklı göçmenler de Türkiye'deki göçmen nüfusunun %30'unu temsil etmektedir (İçduygu vd., 2013: 24). 2004 yılında, ülke nüfusunun %0,2'sini teşkil eden ve geçici olarak ikamet eden yabancıların sayısı 139.284 idi. Nüfusun yaşa göre dağılımına bakıldığında, Türkiye nüfusunun nispeten genç olduğu görülür. Nüfusun %27'si 0-14 yaş grubu, %67'si 15-64 yaş grubu ve %6'sı 64 yaş ve üstü yaş grubu tarafından temsil edilir. Türkiye'nin nüfusu, artmakta olan beklenen yaşam süresi ve düşük ölüm oranları devam ettikçe artacaktır. Ülkede yıllık nüfus artış oranı %1,29 ve doğurganlık oranı yenilenme düzeyinin üstündedir. Ülkenin okuma yazma oranı ise %87'dir (Erkeklerde %95, kadınlarda %79) (CIA, 2015d).

2.4.4. Dışa Göç Tarihi

Türkiye ve Batı Almanya arasında 1961 yılında imzalanan ve Türk işçileri konu alan anlaşma sonrasında, Türkiye'den Almanya'ya, Almanya'nın gelişimini desteklemek adına ciddi miktarda göçmen gönderilmiştir. Bu kişiler misafir işçi yani 'gurbetçi' olarak çalışmak adına Almanya'ya davet edilmişlerdi. Bu dönemde Türkiye aynı zamanda işsizlikle mücadele etmekte olduğundan, bu anlaşma Türkiye açısından işsizliği azaltıcı bir etkili yapmıştır (Jennissen, 2004: 32). Türkiye hükümeti, gönderilen işçilerin zamanla ülkelerine geri döneceklerini ve edindikleri yeni becerilerle Türk ekonomisinin güçlenmesine yardımcı olacaklarını düşünürken pek çok kalifiye işçi, aileleri ile birlikte gittikleri ülkeye yerleşmeyi tercih etmiştir. Ancak 1973 Petrol Krizi gibi ekonomik durgunluk önemlerinde, pek çok göçmen anavatanlarına geri dönmüşlerdir (Kirişçi, 2003: 1).

Benzer nitelikteki anlaşmalar ayrıca Avusturya, Belçika, Hollanda, Fransa ve İsveç gibi ülkelerle de imzalanmıştır. Avrupa'da ekonomik durgunluk ortaya çıktığında, Orta Doğu'da yer alan Libya, Suudi Arabistan ve Irak gibi ülkeler de

kapılarını Türk göçmenlere açmıştır. Bu dış göç, çok nadir bütün ailenin göç etmesi biçiminde yaşandı. Irak ve diğer Arap ülkelerindeki Türk göçmen varlığı, 1991’de patlak veren Körfez Savaşı ile birlikte azaldı (Kirişçi, 2003: 1).

1990’lı yıllarda Türk girişimciler Rusya ve Bağımsız Devletler Topluluğu ile inşaat ve sanayi anlaşmaları yapmaya başlayınca yeni göç fırsatları ortaya çıkmıştır. Bütün bu durumlarda, diğer ülkelerdeki pozisyonlar kalifiye elemanlara yönelik olduğundan, Türkiye ciddi bir beyin göçü ile karşı karşıya kalmıştır (Kirişçi, 2003: 1).

Bunun bir sonucu olarak, memleketteki ailelere gönderilen paranın artışı Türk ekonomisinde yabancı para birimlerinin dolaşım oranını arttırdı. Türkiye’nin yıllık ticaret açığının 1994’te maksimum düzeye ulaştığı (%62,3) ve 2000’de minimum seviyeye düştüğü (%20,4) zamanlarda bile, ailelere gönderilen para miktarı artmaya devam etti (Kirişçi, 2003: 1).

Son zamanlarda, gönderilen para miktarı, göçmenlerin buldukları ülkede yatırım yapma eğilimlerinin artışıyla birlikte düşmekte ve düzensizlikler göstermektedir. An itibariyle, üniversite mezunu olan ve kalifiye meslek sahibi bireyler olup, yüzünü yeni fırsatlar için Avrupa’ya dönen Türk vatandaşı sayısı artmaktadır. Dışişleri Bakanlığı’nın belirlemelerine göre, yaklaşık olarak 3,6 milyon Türk yurtdışında yaşamaktadır. 1972’de aynı değer 600.000 civarındaydı (Aktaran: Türkiye Dışişleri Bakanlığı; Kirişçi, 2003: 1).

2011 yılında, Almanya’dan Türkiye’ye giden göçmen sayısı 33.000 iken, Türkiye’den Almanya’ya gelen göçmen sayısı 31.000 idi. 1980’li yıllardan beri, Almanya’dan Türkiye’ye geri dönüş dalgaları yaşanmaktadır. Gurbetçi olarak ayrılan işçiler, geçtiğimiz on yıllık dönemlerde ülkelerine geri dönüp yerleşmeye başlamışlardır (İçduygu, 2013: 12).

Tablo 18: Almanya'dan Dönen Göçmen Miktarı	
Yıl	Göçmen Sayısı
2006	31,000
2007	32,000
2008	40,000
2010	40,000
2011	35,000
2012	31,000
2013	32,000
2014	31,000

Kaynak: Aydın 2016: 7

2000 yılında, 13.645 Türk Vatandaşı, BDT ve Orta Doğu ülkelerine işçi olarak yerleştirilmişlerdir. Bu çalışanların %20'si Irak'a, %17'si Rusya'ya, %15'i Suudi Arabistan'a, %9'u Türkmenistan'a ve %6'sı Katar'a göç etmiştir. 2012 yılına gelindiğinde, göçmen işçilerin %60'ı Orta Doğu bölgelerinde bulunmaktaydı (İçduygu, 2013: 15). 1991 yılında, iki taraflı anlaşma, Türkiye'den Almanya'ya daha fazla sayıda göçmen işçi gönderilmesini sağladı. Aşağıdaki tabloda görülebileceği üzere, Orta Doğu, Bağımsız Devletler Topluluğu ve Avrupa Birliği ülkelerinde çalışmaya gönderilen işçi sayısı 2011'de 53.828 ve 2012'de 67.045'tir (İçduygu, 2013: 16).

Tablo 19: Çalışma Programındaki Türk Göçmenler	
Yıl	İşçi Sayısı
2006	81,000
2008	57,652
2011	53,828
2012	67,045

Kaynak: İçduygu, 2013:38

Tıpkı Türk göçmenlerin yurtdışında yeni iş olanakları aradığı gibi, Türkiye'ye gelip aynı biçimde işgücüne dahil olmaya çalışan göçmenler de bulunmaktadır. Suriyeli göçmen dalgalarının yaşanmasından önce, bu durum Türkiye'de doğal bir denge ortamı yaratmaktaydı. 2010 yılında, toplamda 177.000, 2011 yılında 217.000 ve 2012 yılında 267.300 çalışma izni başvurusu yapılmıştır (İçduygu, 2013: 20). 2011 yılında 16.000, 2013 yılında 44.800, 2014 yılında 82.000

ve Ekim 2015'te 114.000 göçmen ülkeye gelmiştir (Refugee Solidarity Network, 2015: 1).

2010 yılından 2012 yılına gelinirken, sığınmacı olmak isteyen göçmen sayısı 9.200'den 16.700'e çıkarak neredeyse iki kat artmıştır. 2012 yılında, yabancı kökenlilere toplamda 32.272 çalışma izni verilmiştir. Oturma izni sadece yıllık olarak çalışma, eğitim ve aile bağı sebebiyle verilmektedir. 2008 ve 2010 yılları arasında, daha sonra çalışma izni ile takip eden oturma izni başvurularının en büyük sebebi eğitimdi. 2010 yılında itibaren, çalışma izni başvurularının sayısı düzenli olarak artış göstermektedir (İçduygu, 2013: 18).

Yıl	Miktar
2003	1,000
2004	5,000
2005	9,000
2006	10,500
2007	9,000
2008	10,500
2009	14,000
2010	14,000
2011	17,466
2012	32,279
2013	45,828
2014	52,304
2015	64,547

Kaynak: İçduygu, 2013: 3

2.4.5. İçe Göç Demografik Verileri

1920'li yıllarda, 1912-1913 yılları arasındaki Balkan savaşları ve 1919-1922 Yunan-Türk savaşı gibi iç ve dış sorunların sebep olduğu yüksek ölüm oranları sebebiyle, Türkiye'nin nüfusu sadece 13 milyon civarındaydı (Kirişçi, 2003: 1).

Bu durum Ermeni, Yunanlı ve Müslüman nüfusun göçmesi veya ölmesi sebebiyle daha da ağırlaşmıştır. Normalde etnik ve kültürel sebeplerle parçalı olan toplumda, yerleşik ve tekil bir millet anlayışını destekleyen yeni Türkiye Cumhuriyeti, bu anlayışla beraber nüfusun büyümesini hedeflemiştir. Dolayısıyla yeni yönetim, mevcut halkın içinde kaynamasının daha kolay olacağına inandığı,

Arnavut, Bosnak, Çerkez, Pomak ve Balkan kökenli Tatar nüfusun ülkeye göç etmesine öncelik tanımıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yılı olan 1923'ten 1997'ye kadar olan süreçte yarısından fazlası erken 1950'li yıllara kadar olan zaman diliminde olmak üzere yaklaşık 1,6 milyon göçmen Türkiye'ye yerleşmiştir. Bu göçmenler, büyük bir başarıyla Türk toplumunun içine kaynamıştır (Kirişçi, 2003: 1).

1990'ların sonu ve 2000'lerdeki göçe bakıldığında ise, iç göç oranlarının oldukça küçük hatta negatif oranda olduğu görülür. Şu anda, transit göçmenler, AB üyesi ülke kökenli göçmenler ve komşu ülkelerden gelen göçmenler sebebiyle Türkiye'de içe doğru yasadışı göç düzenli biçimde artmaktadır. Türkiye yönetimi Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, İran, Moldova, Ukrayna, Rusya ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri gibi ülkelerin vatandaşlarının vizesiz veya havaalanı gibi giriş noktalarında temin edilebilen vizelerle ülkeye kolaylıkla girişine izin vermektedir. Ancak bu göçmenlerin büyük kısmı, erişim kolaylığı sebebiyle vize süresinden daha uzun bir süre ülkede kalıp yasadışı yollarla çalışmaktadır (Kirişçi, 2003: 1).

	2001	2003	2006	2009	2010	2011
Belgeleri olmayan göçmenler	92,400	56,200	51,983	34,345	32,667	42,576
Yasadışı girişler	57,300	30,348	18,876	22,975	25,637	30,700
Süresi bitmiş olup kalmaya devam edenler	35,100	25,852	33,107	11,370	7,030	11,878
Sığınmacılık talepleri	5,200	3,966	4,548	7,834	9,226	16,020
Oturma İzni	161,254	152,203	186,586	163,326	176,944	219,217

Kaynak: İçduygu vd., 2013: 3

Türkiye'de ikamet eden yasadışı göçmenlerin sayısını tam olarak kestirmek kolay olmasa da Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na göre ülkede yaklaşık 1 milyon civarında yasadışı göçmen bulunmaktadır. 2001 ve 2011 yılları arasındaki süreçte yaşanan göçmen akınlarını ve göçmenlerin durumunu aşağıdaki tabloda daha detaylı incelemek mümkündür. Yasadışı girişler ile birlikte, belgeleri olmayan göçmenlerin sayısı artmaktadır. Bölgedeki ekonomik ve politik çözünme sebebiyle bu durumun ortaya çıkması beklenen bir sonuçtur. Aynı zamanda, ülkeyi ziyaret eden ve kalması gereken süreyi geçiren yabancıların sayısı da artmaktadır. Ayrıca, tabloda yer alan bilgiye göre, sığınmacılık talepleri ve oturma izinleri olağanüstü

biçimde artmıştır. 2010 ve 2011 yılları arasında sığınma hakkı talepleri %57 oranında artış göstermiştir. Benzer şekilde oturma izinlerinin sayısı da %80 oranında artmıştır (İçduygu, 2013: 54-56).

Türkiye'ye yapılan göçler, aile sebebi, sığınmacılık talebi, düzensiz veya belgesiz işgücü, kontratlı işgücü ve profesyonel göç olarak gruplandırılabilir. Göç dalgalarını detaylı olarak açıklayabilen, güvenilir veri bulunmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'na göre, 1995 ile 2007 yılları arasında yaklaşık 700.000 yasadışı mülteci yakalanmıştır. Bu göçmenlerin arasında Ukrayna, Kosova, İran, Irak, Bangladeş, Pakistan ve Afganistan vatandaşları bulunmaktadır. Bu kişiler çoğunlukla yasadışı ticaret veya insan ticareti sebebiyle ülkeye girmeye çalışırken yakalanmaktadır. Türkiye ayrıca Avrupa'ya geçişlerde transit bir yol görevi görür. Arap Baharı ve diğer krizler sebebiyle kaçakçılar yasal olmayan yollarla mültecileri ülkeye sokmaya çalışarak yer altı marketlerini kullanmakta ve kâr elde etme amacı gütmektedir (Aktaran: T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2016; İçduygu, 2013: 19).

Yıl	Yakalanan Yasadışı Göçmen Sayısı	Yakalanan İnsan Kaçakçısı Sayısı
2000	94.514	850
2001	92.365	1.155
2002	82.825	1.157
2003	56.219	937
2004	61.228	957
2005	57.428	834
2006	51.983	951
2007	64.290	1.242

Kaynak: İçduygu, 2013: 54

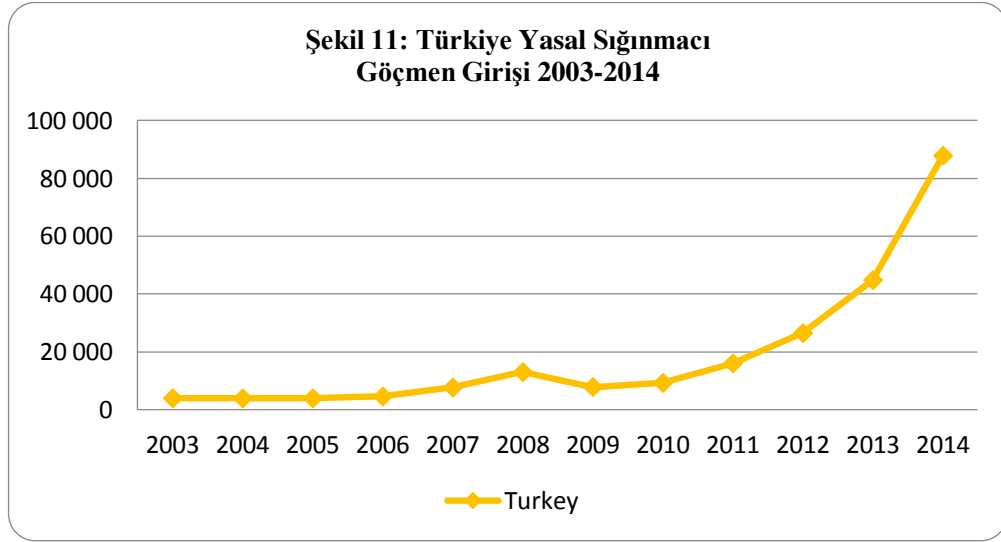
2.4.6. Göç Politikaları

Türkiye, göçmenlerin durumlarına dair politik bir çerçeve belirleyen 1951 Cenevre Sözleşmesi'ni imzalayan ülkelerden biridir. Ancak Türkiye, anlaşmanın 1.B(1)(a) kısmında belirlenen ve anlaşmanın uygulanabilirliğine “coğrafi sınırlama” gelmesi durumunu tartışan bölümüne uyan az sayıda ülkeden biridir. Buna göre Türkiye, Avrupa dışından gelen ve sığınma hakkı talep eden kişilere mülteci statüsü vermemekte ve iki aşamalı bir sığınma politikası izlemektedir. Hükümet kaynaklarının istatistiklerine göre, 2000 ve 2004 yılları arasında 10.000'den daha az

sayıda sığınmacı Yeni Zelanda, Avustralya, İskandinavya ve Kuzey Amerika gibi Türkiye haricinde bölgelere yerleştirilmişlerdir (İçduygu vd., 2013: 15). 2013 yılında, Yabancılar, Uluslararası Korunma, Sığınmacılık Hakkı gibi konularda kanunları uygulamaya koyan Türkiye Hükümeti, uluslararası topluluklarla beraber çalışarak göç problemlerini azaltma amacını gütmektedir (İçduygu vd., 2013: 6).

1994 yılında, Türkiye sınırlarını artmakta olan sığınmacılardan korumak ve göç meselelerini düzenlemek için Türk Sığınmacı Yönetmeliği'ni uygulamaya koymuştur. Ancak bu yasa hayatını tehdit eden koşullar bulunan sığınmacılar ile ilgili bir imtiyaz bulundurmadığı için insan hakları için mücadele çevrelerinde tepki çekmiş ve eleştirilmiştir. O zamandan bu yana, Türkiye UNHCR ile birlikte çalışmaya devam ederek, mültecilerin başvurularının elden geçirilmesi ve Türkiye dışında yerleştirilmeleri sürecini dikkatle takip etmektedir. 1934 yılında çıkan İskan Kanunu'nda yer alan ve Türkiye'deki homojen kültür ortamını koruma amacını güden temel fikir hala geçerli olduğundan, Türk toplum yapısına uyum sağlaması kolay olmayacak göçmenlerin kabul edilmemesi söz konusudur (İçduygu, 2013: 6-7).

2.4.7. Suriye Krizi

Kaynak: OECD, 2015a

Uluslararası Göç Görünümü'nden elde edilen yukarıdaki şekil, yasal yollarla ülkeye giriş için başvuran mülteci sayısını göstermektedir. Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) tarafından hazırlanan rapora göre, 2011 yılı Suriye

Krizi sebebiyle yeni bir büyük göç dalgasına sebep olmuş ve binlerce Suriye vatandaşı Türkiye, Ürdün, Mısır, Lübnan ve Irak topraklarına göç etmek zorunda bırakmıştır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 7).

2013 yılından beri iki milyon kişi Suriye'den göçmüştür. 2012'de Suriye'den ayrılan göçmenlerin yarısı Türkiye'ye gelmiştir. 2013 yılı Ocak ayında 600.000 Suriyeli ülkelerinden ayrılmış, bunların 160.000'i Türkiye'ye yönelmiştir. 2013 yılının Eylül ayına gelindiğinde ise bu sayı Suriye'ye terk edenler için 1,5 milyona, Türkiye'ye gelenler için 480.000'e yükselmiştir. 2013 yılı Ekim ayına gelindiğinde Türkiye'de toplam Suriyeli sayısı 600.000'e erişmiştir. 2015 yılının Nisan ayında, UNHCR'in raporuna göre Türkiye'de 1,7 milyon Suriyeli göçmen bulunmaktadır (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 2).

Yıl	Miktar
2011	8.000
2012	170.912
2013	560.129
2014	1.552.839
2015	1.758.092

Kaynak: Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 5

En büyük mülteci kampları, Suriye sınırına yakın olan bölgelerdedir ve burada yerli halk ve Suriyeli halk benzer etnik karakterlere sahiptir. Gaziantep, Adıyaman ve Kilis'te Suriyeli göçmenler toplam nüfusun %14,8'ini oluştururken, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye bölgesinde göçmen yoğunluğu %10,1'e ulaşmış, Şanlıurfa ile Diyarbakır bölgesinde göçmen nüfusunun toplam nüfus içindeki yeri %7,7 civarına gelmiştir (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 4).

Tablo 24: Suriyeli Göçmenlerin Yaş ve Cinsiyete Göre Demografik Özellikleri		
Yaş	Erkek	Kadın
TOPLAM	%50.8	%49.2
0-4 yaş	%11	%10
5-11 yaş	%10	%10
12-17 yaş	%7	%7
18-59 yaş	%21	%21
60+ yaş	%2	%2

Kaynak: Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 5

Ancak, İstanbul'da, ekonomik fırsatların fazlalığı sebebiyle pek çok Suriyeli göçmen bulunmaktadır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 7). Buna rağmen, Türk ve Suriyeli kökene sahip kalifiye olmayan işçiler arasındaki eşit olmayan rekabet şartları, kentsel gelişimdeki artış, doğurganlık oranındaki artış, yaşam koşullarında ve eğitim fırsatlarındaki düşüklük gibi faktörler uzun dönemde sosyal problemleri daha da kötüleştirebilir (ORSAM, 2015: 7-9).

Tablo 25: Mülteci Kampları İçinde ve Dışında Nüfus Dağılımları		
Yıl	Kamp İçi	Kamp Dışı
2014	218.847	1.385.583
2015	272.831	1.485.261

Kaynak: Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 6

Yukarıdaki tablo, mülteci kampları içinde ve dışında olup toplumun içinde yaşayan Suriyeli göçmenlerin sayısını göstermektedir. Toplum içine karışma sebebiyle, Suriye kökenli kişiler hedef alınarak işlenen suçlarda bir artış görüldüğü belirtilmektedir (ORSAM, 2015: 9).

Göçmenlerin yoğun akışı her ne kadar Suriyelilerin iş kurması ile birlikte daha fazla iş imkanı yaratmış olsa da, özellikle Gaziantep ve Kahramanmaraş illerinde enflasyon artışına sebep olmuştur. Bu çalışmanın yapıldığı esnada Türkiye genelinde enflasyon %7,4 iken, yukarıda bahsedilen illerde enflasyon rakamı %8,5 seviyesine ulaşmıştır (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 12). Gaziantep Ticaret Odası'nın bildirdiğine göre, 2014 yılında Suriye kökenli kişilerin kurduğu iş sayısı 60'tan 209'a yükselmiştir (ORSAM, 2015: 18).

Suriyeli işçiler sanayi, tarım ve küçük iş sektörlerinde ucuz işgücü olarak ve pek çok durumda yasal olmayan biçimlerde istihdam edilmektedir. Türk kökenli ve işten çıkarılan kişilerin %40 ila %100'ü işten çıkarılma sebepleri olarak Suriyeli

göçmenlerin varlığına işaret etmişlerdir. Ancak ORSAM bu iddiayı desteklememiş ve işten çıkarılmaları ekonomide yaşanan doğal değişim ve gelişim süreçlerine bağlamıştır (ORSAM, 2015: 17). Pek çok işveren, çeşitli düzenlemelerin getirilmesini ve Suriyeli işçilerin çalıştırılmasının daha fayda sağlayıcı ve yasal bir çerçeveye oturtulmasını istemişlerdir. ORSAM'ın bildirdiğine göre Gaziantep ve Kahramanmaraş gibi illerde, özellikle imalat ve tarım sektöründe sınırlı sayıda yerli işçi çalışmaktadır. Dolayısıyla, bu alanlardaki istihdam açıklığını Suriyeli göçmenler doldurabilmektedir. Aşağıdaki tablo, bahsi geçen kentlerde yaşayan göçmen nüfusu ile ilgili detaylı bilgi vermektedir (ORSAM, 2015: 18).

Suriyeli göçmen sayısındaki artıştan kaynaklı olarak, kiralık ve satılık evlerin ücretlerinde bir artış gözlemlenmiştir. Konuta olan talebin artmasıyla, Türk kökenli ev sahipleri fiyatları yükseltme eğilimine girmişlerdir. Ayrıca Türkiye'de, gıda fiyatlarında da, özellikle Kilis ve Gaziantep gibi illerde enflasyon değerlerinin üzerinde bir artış yaşanmıştır (ORSAM, 2015: 22-31).

Ancak, Türkiye'de göç durumu tamamen negatif değildir. Göçmen krizinin ardından, ülkede tekstil ve tarım sektöründe ciddi bir gelişme yaşanmıştır. Gaziantep'ten Suriye'ye yapılan ihracattaki kar oranı 2011 yılındaki 133 milyon Dolar seviyesinden, 2013 yılında 278 milyon dolara yükselmiştir. Her ne kadar Suriyeli göçmenlerin büyük bir kısmı kendilerini düşük gelir grubu içinde bulsa da, Halep kökenli ve üst gelir grubundan iş adamlarının pek çoğu da Türkiye'ye gelmiş ve bir liman ve ticaret kenti olan Mersin ağırlıklı olmak üzere ülkeye yerleşmişlerdir. 2011 yılından itibaren, Gaziantep Ticaret Odası Suriye kökenli iş kuruluşları başvurularında bir artış yaşandığını belirtmiştir (ORSAM, 2015: 18).

Orta Doğu ülkeleriyle bağlantıları bulunan bu iş adamları, Türkiye'de üretilen malların uluslararası ticaretini yapmaya başlamışlardır. Bu durum da yatırımlar için uygun bir ortamın doğmasına neden olmuştur. Yaklaşık 25 milyar dolarlık bir yatırım Güney Kıbrıs bankalarından Avrupa'ya aktarılmıştır (ORSAM, 2015: 18).

Yıl	Yabancı Kökenliler	Yasal Girişler	Yasadışı Girişler	Sığınma Talebiyle Gelenler
2001	258,854	161,254	92,400	%2 (5,200)
2002	243,464	157,670	82,000	3,794
2003	237,997	152,203	56,200	3,966
2004	220,608	155,500	61,200	3,908
2005	192,936	131,594	57,428	3,914
2006	243,117	186,586	51,983	4,548
2007	258,587	183,757	64,290	7,540
2008	253,644	174,926	65,737	12,981
2009	205,505	(79%) 163,326	(17%) 34,345	(4%) 7834
2010	186,869	176,944	32,667	9,226
2011	279,000	220,000	43,000	16,000
2012*	398,736	321,548	47,510	29,678
2013*	383,893	313,692	39,890	30,311
2014*	472,563	379,804	58,647	34,112
2015*	633,609	422,892	146,485	64,232

Kaynak: TÜİK, 2015; UNHCR, 2010; İçduygu 2012: 11; T.C. İşçileri Bakanlığı, 2014: 1

Ancak 2014 yılına gelindiğinde Türkiye'de Suriye kaynaklı yatırım çok fazla olmamıştır. 2016 yılının Mart ayında, Türkiye ve 28 AB üyesi ülke arasında bir anlaşma yapılarak Türkiye'den Ege Denizi'ne geçiş yapan göçmen miktarını kesme amacı güdülmüştür. Sadece 2016 Mart ayına bakıldığında, bu zorlu yolculuğu 137.000'in üzerinde göçmen yapmaya çalışmış ve bunların 350'si hayatını yitirmiştir. Yolların kapanması nedeniyle, sadece Yunanistan'da binlerce göçmen mahsur kalmıştır. Bu yapılan anlaşmanın 20 Mart 2016 tarihinde yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır (UNHCR, 2015).

Bu anlaşmanın şartına göre, Avrupa'da sığınmacı statüsü kazanamayan göçmenler Türkiye'de kalacaklardır. Buna karşılık olarak Türkiye de çeşitli politik imtiyazlar kazanacaktır. Türkiye'ye geri gönderilen her bir mülteci için, bir tane yasal Suriyeli göçmen Avrupa ülkelerine yerleştirilecektir. Ancak bu şekilde yerleştirilen kişilerin maksimum sayısı 72.000 ile sınırlandırılmıştır. Buna karşılık, Türk vatandaşları için koşulan vize şartı ortadan kaldırılacak ve Schengen pasaportu bölgelerine girişler Haziran 2016 tarihinden itibaren gerekli şartların sağlanmasını takiben serbest hale gelecektir (UNHCR, 2015). Bu durum Londra gibi Schengen kapsamı dışındaki bölgelere uygulanmayacaktır. Ayrıca, AB ülkeleri, Türkiye'nin göçmen krizine çözüm üretmesinde yardımcı olmak adına ülkeye 3,3 milyar Dolar tutarında parasal yardım sağlayacaktır. Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği de Temmuz ayında yeniden değerlendirmeye alınacaktır (Folkerts-Landau, 2015: 7).

Tablo 27: Suriyeli Mültecilerin Kentlere Göre Nüfusu	
KENT	NÜFUS
İSTANBUL	330.000
GAZİANTEP	220.000
HATAY	190.000
ŞANLIURFA	170.000
MARDİN	70.000
ADANA	50.000
KİLİS	49.000
KONYA	45.000
KAHRAMANMARAŞ	44.000
ANKARA	30.000
BURSA	20.000
BATMAN	20.000
SIRNAK	19.000
KOCAELİ	15.000
İZMİR	13.000
OSMANİYE	12.000
ANTALYA	10.000
KAYSERİ	9.500
DİYARBAKIR	5.000
ADIYAMAN	2.500
SAMSUN	1.230
NİĞDE	1.100
AYDIN	1.000

Kaynak: ORSAM, 2014: 15

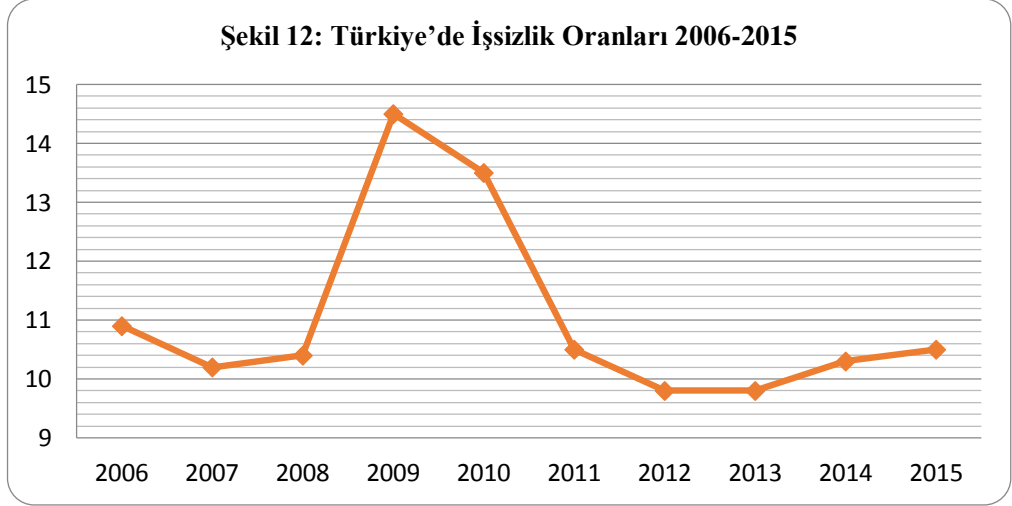
2.4.8. Göçmenliğin Ekonomik Etkileri

Göçün emek piyasasına olan etkilerini belirlemede Suriyeli mülteciler ve Orta Doğu ile Avrupa'dan gelen ekonomik göçmenler önemli bir yere sahiptir. Bu bölümde, göçün Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri incelenecektir. Türkiye yüksek işsizlik oranlarına, düşük işgücüne katılım değerlerine ve yüksek enflasyona sahiptir. Buna rağmen Türkiye, para havalelerinden faydalanmaktadır.

2.4.8.1. İstihdam, Ücretler ve İşgücüne Katılım Oranları

Türkiye'deki istatistiklere göre, tarım haricindeki işsizlik oranı 0,1 oranında artarak %12,6 değerine ulaşırken, gençlerdeki işsizlik oranı 0,4 oranında düşerek %19,3 olmuştur. 2015 yılında, 26,138 milyon olan istihdam değeri önceki yıllara kıyasla 987 bin civarında artarak 26.856 civarına yükselmiş ve istihdam oranını %46,2 oranına çekmiştir. İstihdam edilen kişilerin %20,4'ü tarım sektöründe (Ekim 2014 değerine göre -%0,3 değişim), %20'si sanayi sektöründe (önceki yıl aynı döneme kıyasla -%0,5 değişim), %7,6'sı inşaat sektöründe (Ekim 2014 değerleri ile aynı) ve %52'si hizmet sektöründe (Ekim 2014 değerine göre +%0,8 değişim) çalışmaktadır (TÜİK, 2015).

Aşağıdaki tablo, işsizlik değerlerinin 2008 yılında dünya çapında yaşanan finans krizinden etkilendiğini ancak takip eden yıllarda hızla toparlandığını göstermektedir. 2011 yılında başlayan ve hala devam etmekte olan Suriye Krizi'nin işsizlik oranlarına ciddi bir etki etmediği de bu tablodan anlaşılabilir. Geçtiğimiz altı yıllık süreç içerisinde işsizlik değerleri benzer oranlarda seyretmektedir. Türkiye'deki istihdam oranlarına 200.000'in üzerinde Suriye vatandaşı katılmış olsa da, dil engeli ve gerekli belgelere sahip olmama gibi sebeplerden ötürü mültecilerin büyük kısmı işgücüne katılım gösterememektedir. Ancak Gaziantep Ticaret Odası'na göre, işgücüne katılan mülteci sayısında bir artış yaşanmaktadır. Pek çok örnekte, Suriyeli iş sahiplerinin yine Suriye vatandaşı kişileri işe aldığı gözlemlenmektedir. Uyuşturucu ve fuhuş gibi yeraltı sektörlerinin en hassas kesimleri hedeflediği de iddialar arasındadır (ORSAM, 2015: 19-21).

Kaynak: Tradingeconomics.com, 2015

Ekim 2014’te işsizlik oranı %10,4 idi. Şubat 2016’te ise aynı değer %10,9’e yükselmiştir (TÜİK, 2015). TÜİK’a göre, 2005 ve 2015 yılları arasında işgücüne katılım oranları %46,84 ile %51,2 civarında seyretmiştir. Ayrıca kuruma göre, işgücüne katılım oranı önceki yıla kıyasla Ekim 2015’te %0,4 oranında artarak %51,6’ya ulaşmıştır. Bu oran erkekler için %0,4 artarak %71,9 oranına erişmiştir. Kadınlar için de aynı oran %0,9 artmış ve %31,8 olmuştur. Aşağıdaki tablo, bu değerlere dair tarihsel bir perspektif sunmaktadır (TÜİK, 2015).

Bahçekapılı ve Çetin’e (2015) göre, Türkiye’nin farklı bölgeleri için Suriye Krizi’nin etkileri de farklı olmuştur. Göç ve işsizlik ile ilgili daha net bir anlayış elde edilebilmesi için bu bakış açısının daha detaylı incelenmesi gereklidir. Yapılan çalışmada en fazla göçmen oranına sahip olan Gaziantep, Adıyaman ve Kahramanmaraş (GAK) gölgesi için işsizlik oranları lise altı eğitim seviyesine sahip olanlar için %4,15 oranında olmak üzere büyük bir düşüş göstermiştir. Ancak Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye (HKO) bölgesinde ise işsizlik artmıştır. Daha önce de değinildiği gibi GAK bölgesinde aynı zamanda, en fazla kira ve gıda tutarlarında olmak üzere enflasyon artışı da görülmüştür. Göç öncesinden sonrasına enflasyon oranı %8,61’den %8,65 oranına yükselmiştir (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 6-12).

Tablo 28: Türkiye’de Tarihsel Olarak İşgücüne Katılım Oranları	
2006	40,2
2008	40
2010	41
2012	43,2
2014	45
2015	50,4
2016	51,3

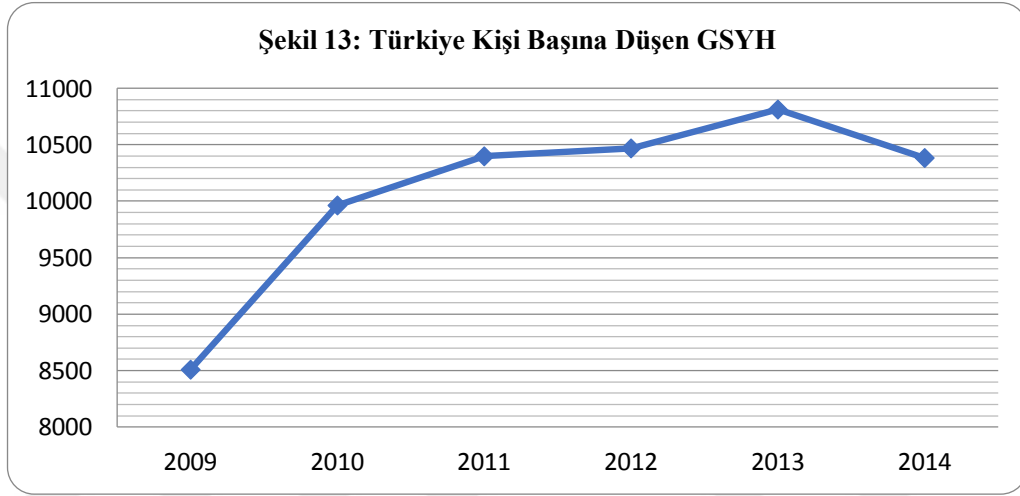
Kaynak: TÜİK, 2015

Ancak, mülteciler sebebiyle iç göç artmakta olduğundan Türk nüfusu azalış göstermektedir. HKO bölgesinde bu esnada enflasyonda artış da yaşanmaktadır. İşsizlik oranlarına bakıldığında en çok etkilenen şehirler olan Şanlıurfa ve Diyarbakır’da göçten önce %9,47 olan değer %17,45’e erişmiştir (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 8).

Ancak diğer bölgelerin aksine, işsizlik en çok kalifiye elemanlar için artarken, enflasyon oranı değişmemiştir. Buna karşılık, dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta tüm bu bölgelerde uluslararası ticaret değerlerinde bir artış olduğu gerçeğidir. Bu gelişmenin sebebi olarak Kuzey Suriye bölgesine yapılan ihracatın kesintiye uğraması ve aynı bölgedeki ithalatın hızla düşmesi gösterilebilir. Ayrıca göçmen Suriyelilerin bölgedeki diğer ülkelerle ticaret yapması, Türkiye’nin ihracat değerlerini yükseltmiştir (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 13-14).

Buna ek olarak GAK bölgesi haricinde ülke genelinde işsizlik oranı ile göçmen nüfusunun ülke nüfusuna oranı arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Bu da Suriyeli göçmenlerin daha düşük ücretlerle işe alınabildiğini göstermektedir. Türk kökenli işçiler bu sebeple Türkiye’nin başka bölgelerine göç etme eğilimine girmişlerdir. Mardin, Batman, Şırnak, Siirt ve GAK bölgesi hariç, ülke genelinde de enflasyonda düşüş görülmektedir. Ülke içinde göç hareketleri HKO bölgesi hariç olmak üzere artmıştır. Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, Konya, Karaman ve GAK bölgesinde işsizlik oranları Suriyeli hareketliliği ile birlikte artmıştır (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 8).

Bahçekapılı ve Çetin (2015)'e göre toplam işsizlik oranı, tüzel işgücündeki azalışın işsizlik oranındaki yükselişi engellemesi sebebiyle düşmemiştir. Onlara göre, göçmenlerin teşkil ettiği işgücü yerli işgücüyü, özellikle kalifiye olmayan elemanlar boyutunda rekabet etmektedir. İstanbul'da yer alan işgücü, göçmenlerin %2,5'ini işgücü değerlerine bir etki olmadan absorbe etmiştir. Diğer tüm kentlerde göçmen nüfusu %0,6'nın altında olduğundan, veriler göz ardı edilebilir niteliktedir (Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 7).

Kaynak: Focus Economics, 2015

Diğer taraftan, kişi başına düşen GSYH'ye bakıldığında, göç öncesi ve göç sonrası kıyaslandığında değerlerin yüzde olarak büyümesinde bir düşüş görülebilir. Buna rağmen, 2010-2014 arası kişi başına düşen GSYH değeri pozitif büyüme göstermektedir. Bu durum sanayi ve hizmet sektörlerinin göçün yarattığı şoku absorbe edip, zorluklara rağmen pozitif üretim kabiliyeti göstermesi ile açıklanabilir.

Resmi işler eğitim seviyesi yeterli olmayan veya yüksek okul diplomasına sahip olmayan erkekler arasında yaygınlaşacaktır. Tıpkı pek çok kadın gibi, yüksek yeteneklere sahip yerliler de bu alanlarda istihdam edilmemekte ve bu faydalardan yararlanamamaktadır. Türkler göçmen dalgalarına gayri resmi işlerden resmi işlere geçerek ve düzensiz işyerlerinden düzenli olanlara geçerek adapte olmaktadır. Net etkiler en düşük eğitim seviyesine sahip olanlar ve kadınlar için negatif olduğu için bu kimselerin işgücünden kopmalarına ve işsizlik oranlarının artmasına neden olur (Del Carpio ve Wagner, 2015: 4).

Marjinal üretim değişikliği gayri resmi sektörler için büyük ve negatiftir ve bu durum özellikle kadınları ve düşük yetenek seviyeli yerlileri etkiler. Bu durum ortalama ücretlerin yükselmesine ve gayri resmi sektörlerin marjinal üretimdeki düşüşe rağmen kuvvetlenmesine sebep olur. Bu değişim işgücü gruplarındaki sektörel kazanç oranlarının anlaşılması için büyük önem taşır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 5).

Güristan	8.524
Ukranya	6.023
Kırgıstan Cum	4.274
Suriye	4.019
Türkmenistan	3.323
Rusya Fed	2.936
Çin	2.882
Özbekistan	2.319

Kaynak: Türkiye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2015: 13-15

Suriyeli göçmen akışı Türkiye'deki iş imkânlarından kaynaklanmadığı ve oldukça ani biçimde yaşandığı için göçmenlik literatürü ile uyumsuzluklar gösterir ve sürpriz etkisi daha büyüktür. Ancak Çertioğlu vd (2015)'nin incelemesine göre 2012 yılından 2013 yılına gelinirken Suriyeli işgücünün resmi sektörlerde yer bulması sebebiyle, düşük yetenek seviyeli yerliler ve kadınlar için negatif etkiler gözlenmiş ancak yerinden edilen grupların ücretlerinde değişiklik gözlenmemiştir (Del Carpio ve Wagner, 2015: 5-6).

Türkiye'de belli coğrafi alanlarda yoğunlaşan ve sayısı 2 milyonun üzerinde olan Suriyeli mültecilerin etkileri açık bir biçimde görülmektedir. Del Carpio ve Wagner'in (2015) incelemesine göre, yasal çalışma izni bulunmayan Suriyeli göçmenler düşük yetenek seviyeli yerli halkın gayri resmi sektörlerde çalışma alanlarını ellerinden almış ve resmi sektörlerdeki ücret getirilerini mal ve hizmetlere talebi arttırmak yoluyla yükseltmiştir. Türkiye'de yer alan yeni kayıt olan işletmelerin %26'sının sahipleri veya sermaye kaynakları Suriye kökenlidir (Migration Policy Debates, 2015: 4).

2.4.8.2. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler

Global ölçekte toplam 60 milyon kişi çeşitli problemler sebebiyle yerinden olmuştur (UNHCR, 2015). Suriye'deki savaş son yirmi yıllık dönemdeki her problemden daha fazla sayıda göçmen oluşmasına neden olmuştur. 7,6 milyon kişi ülkeleri içinde yer değiştirirken, 4,6 milyon kişi ülkelerinden kaçmıştır. Mart 2016 değerlerine göre toplamda 2,1 milyon mülteci Türkiye'ye göç etmiş ve şu an dünyanın en büyüğü olan kampların içinde veya dışında yaşamak durumunda kalmıştır. Türkiye hükümeti mültecilere yardım amacıyla 7 milyar Euronun üzerinde bir miktarda harcama yapmıştır (Avrupa Komisyonu, 2014).

Mültecilerin %85'i kamplardan ayrılıp, işgücüne katılmıştır. Şok etkisi sebebiyle düşen ücretler ve gayri resmi sektörün beslenmesi sebebiyle Suriyelilerde işgücüne katılım oranı oldukça yüksektir. Bu göçmenler değişimlerden doğrudan etkilenmektedir. Gayri resmi işgücü, merkezi otoritelere kaydı bulunmayan, sosyal güvenlik bilgilerine sahip olmayan, mobil işletmelerde, evlerde, tarla ve bahçelerde çalışan kişileri tanımlamaktadır. Bu durum giderek artan oranda yerli halkın etkilenmesine, cinsiyet, yaş veya eğitim ayrımı yapmaksızın her 10 mülteci için 6 yerlinin işgücü içinde yer değiştirmesine neden olmaktadır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 4).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (ya da AFAD) tarafından toplanan verilerde kullanılan 2.700 hanehalkının sunduğu sonuçlara bakıldığında bu grubun %50'sini göçmenler veya azınlıkların, %50'sini kadınların, eğitim seviyelerinin yerlilerden düşük olduğunun ve %15'ini okuryazar kişilerin oluşturduğu görülür. Bu grubun %20'sinin lise veya lisans mezunu olduğu anlaşılır. Buna ek olarak ortalama hanehalkı geliri 447 Türk Lirasıdır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 4).

Özellikle eğitilmiş olmayan Türkler, özel sektör işgücünün %14'ünü teşkil eder. Buna rağmen resmi sektörden alınan sonuçlar muğlaktır. Mülteciler için daha düşük olan ücret oranları daha fazla işçi için talep oluşturur ve bu durum verimi arttırarak her 10 mülteci için 3 yerli kişiye resmi iş imkanı sunar ve üretim maliyetini düşürür (Del Caprio ve Wagner, 2015: 4).

Türkiye'de Nisan 2015'e kadarki göçmen miktarı 1,7 milyondur (UNHCR, 2015). Resmi rakamlara göre Türkiye nüfusunun %2,1'ini, resmi olmayan rakamlara

göre %2,5'ini Suriye vatandaşları teşkil etmektedir (ORSAM, 2015: 7-9). Suriye'deki iç savaştan kaçan mültecilere geçici koruma statüsü verilmiştir. Buna göre Suriyeli mültecilere koruma, yardım, sınırsız oturma izni, tekrar zorlamalara maruz kalınmasına karşı koruma ve acil durumlardaki ihtiyaçların temini gibi kolaylıklar sağlanacaktır (ORSAM, 2015: 7).

ORSAM'a göre, mültecileri %85'i mülteci kamplarının dışında yaşamaktadır ve 500.000'in üzerinde göçmen kamplardan hastanelere gönderilmiştir. Sağlık Bakanlığı'nın raporuna göre göç dalgasından beri 35.000'in üzerinde Suriyeli kadın, Türkiye'de doğum yapmıştır. Buna göre doğum öncesi ve sonrası ile doğum sürecinde Suriyeli göçmenlere sosyal refah hizmetleri sunulmuştur. Göçmenlerin %54'ü 18 yaşının altında ve %49,2'si kadın nüfus tarafından teşkil edilir. Hastanelere göre hizmetlerin %30'u Suriyeli göçmenlere sunulmuştur. Göçmenler ücretsiz sağlık hizmetlerine erişime sahip olduklarından dolayı, en fazla yoğunluğa sahip olan devlet hastanelerini sıkıntıya sokmuştur. Bu durum da sağlık hizmetleri ve kamusal kurumların işleyişini zorlaştırmıştır. Kamu görevlilerine göre, zamanında Türkiye'den silinmiş olan çocuk felci gibi hastalıklar yeniden baş göstermiş ve kızamık salgını gibi sorunlar ortaya çıkmıştır (ORSAM, 2015: 7).

Bu gibi gelişmeler, çocuk işçilerin artması ve sadece %10'u kamu okullarına erişebilen göçmenlerde eğitim düzeyinin ve hizmetlerinin düşmesi gibi durumların ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bu rakamlar ülkeye pasaport veya oturma izni ile giren göçmenler için geçerlidir. Zor durumda olan fakir ailelerin pek çoğu çocuklarını sokakta dilenmeye veya fabrikalarda işçilik yapmaya göndermektedirler. Suriye Krizi'nin henüz çözülmemiş olması ve gelecekte pek çok Suriyeli neslin Türkiye'de kalacağı tahmin edilirse bu sosyal problemin pek çok ekonomik sonucu olması muhtemeldir. Bu da önümüzdeki 20 yıl içinde Türkiye'nin pek çok kalifiye olmayıp, ortalama bir eğitim düzeyine sahip olamayan işçiler göreceği anlamına gelir (ORSAM, 2015: 17).

ORSAM'ın raporuna göre ayrıca, kentsel alanlarda yükselen nüfus, çöp toplama, trafik, kamusal ulaşım, kent temizliği, kolluk kuvvetleri, kültürel olaylar ve bina incelemeleri gibi kamusal hizmetlere duyulan ihtiyacı da orantılı biçimde artırmaktadır. Türkiye'de yıllık bütçe sunan yerel yönetim birimleri, özellikle Kilis

gibi 2014 yılında nüfusu iki katına çıkan illerde, kendi bölgelerinin sosyal ve kamusal ihtiyaçlarını karşılamakta ciddi zorluklar çekebilirler (ORSAM, 2015: 20).

Ancak, daha çok Suriyeli mülteci gerekli belgelerine sahip olup, yasal biçimde çalışmaya ve işgücüne dahil olmaya başladıkça, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, gelir vergisi ve benzeri vergilendirmelerle oluşan açığı kapatma şansı elde edebilir.

2.4.8.3. Yabancı Kökenli Yardımlar

28 AB ülkesi ile anlaşma yapılmadan önce, Türkiye, Uluslararası Göç Örgütü'nden (IOM) 15,472,431 dolar tutarında destek almıştır. Aşağıdaki tablo Türkiye'nin aldığı diğer bazı yabancı destekleri göstermektedir (UNHCR, 2015).

Kuruluş	Toplam Tutar
IOM Uluslararası Göç Örgütü	\$15.5 milyon
UNDP Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı	\$7.2 milyon
UNFPA Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu	\$3.7 milyon
UNHCR Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği	\$67.1 milyon
UNICEF Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu	\$83.3 milyon
WFP Dünya Gıda Programı	\$69.5 milyon
WHO Dünya Sağlık Örgütü	\$2.4 milyon
TOPLAM	\$248.7 milyon

Kaynak: Aktaran: UNHCR Bölgesel Stratejik Görünüm, 2015: 1; Bahçekapılı ve Çetin, 2015: 7

2.4.8.4. Yurtdışından Gönderilen Para Havaleleri

Yıl	Havale Miktarı
2004	804
2005	851
2006	1,100
2007	1,200
2008	1,400
2009	1,100
2010	829
2011	1,000
2012	9,570
2013	1,135
2014	1,128

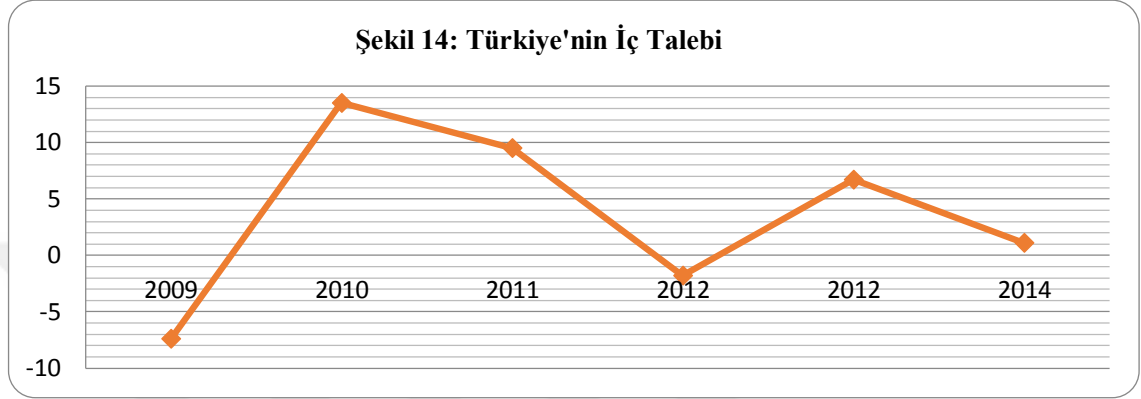
Kaynak: OECD, 2015c; İçduygu, 2013: 74

1980'li yıllarda, yurtdışından Türklerin ailelerine gönderdiği para havaleleri, iç ticaretteki açığın %50'sini kapatacak kapasitedeydi. 2000 ve 2001 yıllarında bu havaleler GSYH'nin %1,5'ini oluşturmaktaydı. Zaman geçtikçe, yeni evlerine iyice yerleşen ve yatırımlarını buraya yapan Türkler, daha az para havalesi yaptığından, bu oran oldukça ciddi bir düşüş yaşamıştır. 2012 yılında, havaleler GSYH'nin sadece %1'lik kısmını ve ticari açığın %12,5'ini teşkil etmekteydi. Bu sonuca göre, dışa göçün yaşandığı zaman dilimlerinde Türkiye ekonomisi belirli kazançlar elde edebilmiştir (İçduygu vd., 2013: 2; IOM, 2008: 23-24).

2.4.9. Bölüm Sonucu

Türkiye hem iç hem dış göç yaşayan bir ülkedir (Avrupa Ekonomik Komisyonu, 2014: 1). Tarihi bulgulardan da görebileceğimiz gibi, göç olgusu ülkenin toplum yapısı ve ekonomik koşulları üzerinde her zaman etki sahibidir. Türkiye 799,54 milyar dolarlık GSYH miktarı ve dünyanın en büyük 17. ekonomisi olma özelliği ile dünya ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. On yıldan daha az bir süre içerisinde, kişi başına düşen gelir neredeyse üç katına çıkarak, 10,500 dolar

miktarına ulaşmıştır. Türkiye Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (The Organization for Economic Co-operation and Development-OECD) ve G20 üyesi olmakla birlikte, giderek daha önemli olan Uluslararası Kalkınma İşbirliği Kurumuna (Official Development Assistance-ODA) bağışçı ülkelerinden biridir (Dünya Bankası, 2016: 1).

Kaynak: Focus Economics, 2014

Türkiye'nin gelişmekte olan ekonomisi sebebiyle, ülkede iç talep artmaktadır. 2009 krizinden beri, ekonominin gelişmesi ve nüfusun artması sebebiyle iç talepte ciddi yükselmeler yaşanmıştır. 2012 yılında, iç talepte bir düşüş ve yeniden yükseliş görülmüştür. Türkiye'nin artmakta olan zenginliği paylaşılmıştır. 2002 ve 2012 yılları arasında, ekonomik açıdan toplumun en alt %40'lık kısmının tüketim harcamaları ülkenin ortalama harcama tutarı ile yakın seviyelerde seyretmiştir. Aynı dönem içinde, en yüksek seviyeli yoksulluk oranı %13'ten %4,5'e düşerken, orta seviyeli yoksulluk oranı %44'ten %21'e düşmüş ve sağlık, eğitim ve belediye hizmetlerine erişim de ciddi biçimde yükselmiştir (Dünya Bankası, 2016: 1).

Global ekonomik durgunluk süreci sonrası, Türkiye ekonomisine 6,3 milyonun üzerinde çalışma pozisyonu eklemiş ve bu durum işsizlik oranının %10 civarında seyretmesini sağlamıştır. Türkiye'nin bu başarıları ve geleceğe dönük potansiyeli, yükselişte olan diğer ekonomilere örnek teşkil etmiştir (Dünya Bankası, 2016: 1).

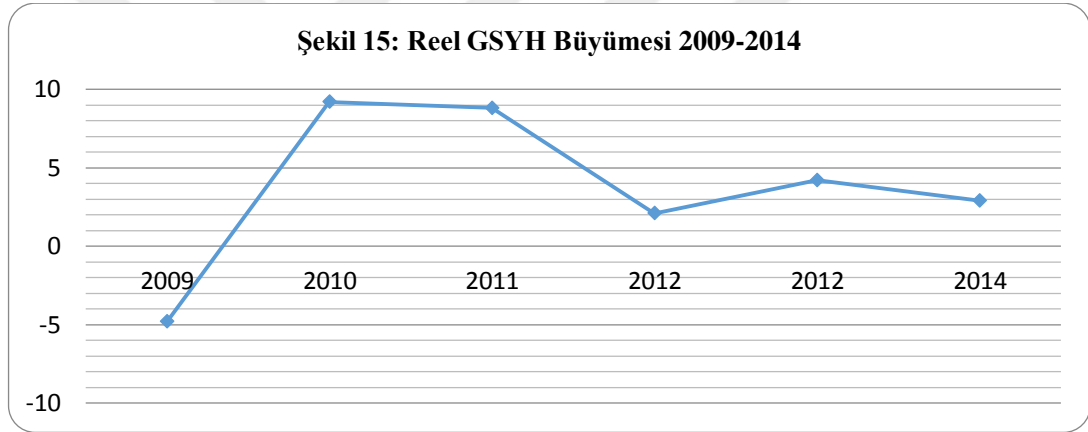
Ne yazık ki, ekonomideki borçlar Türkiye ekonomisini zayıflatarak GSYH'nin 2011 yılında %30 oranında etkilenmesine neden olmuş ve GSYH'nin %40'lık kısmını kapsamıştır. Güven ortamının oluşmaması tekrarlanan yatırımları engellemiştir. 2012'den 2013'e gelirken yabancı borçlar 337 milyar dolardan 367

milyar dolara yükselmiştir. Nispeten yüksek faiz oranları, kamusal hizmetlerdeki açıklıklar ve güven yoksunluğu bu durumu tetikleyen faktörler arasında gösterilebilir (Dünya Bankası, 2016: 1).

Yıl	Borç Artış Oranı	Yabancı Borç Stoğu Artışı
2010	6,5	4
2011	4	5.5

Kaynak: Dünya Bankası, 2015

AB'ye uyum süreci, ülkedeki gelişmeleri tetikleyen önemli faktörlerden biri olmasına rağmen, son yıllarda bu gelişme yavaşlamaya başlamıştır. AB Türkiye'nin önemli bir ekonomik ortağıdır ve Türk ticaretinin yaklaşık %40'ını oluşturur (Dünya Bankası, 2016: 1).

Kaynak: Focus Economics, 2014

Türkiye artan ihracat, ithalat ve finansmana erişim sebebiyle AB ile olan işbirliğinden azımsanmayacak ölçüde fayda sağlamıştır. Bu nedenle ötürü, 1999 yılında Helsinki'de Türkiye AB'ne tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. Üyelik görüşmeleri Ekim 2015'te başlamış ancak çeşitli politik engellerden ötürü (Güney Kıbrıs ile olan ilişkiler de dahil olmak üzere) süreç bir zaman sonra yavaşlamıştır. Her iki taraf da ivmeyi yeniden yakalamak için çaba göstermiş ve Gümrük Birliği'nin modernleştirilmesi ve enerji ilişkileri ağırlıklı olmak üzere ekonomik işbirliğine odaklanmıştır (Dünya Bankası, 2016: 1).

Ancak, 2012 yılından itibaren büyüme hızı başlamıştır. 2013, 2014 ve 2015 yıllarında, seçimlerde yaşanan belirsizlikler, jeopolitik engeller ve hükümetin yolsuzluk iddialarını ele alış biçiminden ötürü güven ortamı ve özel talep

zayıflamıştır. 2013 yılındaki %4,2 oranındaki büyümeden sonra, 2014 yılında ekonomik büyüme %2,9 oranına kadar gerilemiştir. Ayrıca Türkiye 2013 yılının ortalarından itibaren diğer yükselişte olan piyasalar ile birlikte yatırım hassasiyeti ve piyasa dalgalanmaları ile karşılaşmıştır. Orta seviyeli büyüme ve daha zayıf olan lira cari açığı 2011 yılındaki GSYH'nin %10'undan 2014 yılında %5,7'ye çekmiştir (Dünya Bankası, 2016: 1).

Türkiye ekonomisi göç sebebiyle, hem pozitif hem negatif etkilere sahne olmuştur. Verilerin yetersizliğinden dolayı hangi durumun etkisinin diğerinden büyük olduğunu kestirmek oldukça zordur. Akademik çalışmalara göre, mülteci yoğunluğu yüksek olan kentlerde işsizlik oranlarının etkilenmesine rağmen, ulusal ölçekte işsizlik düzeyleri etkilenmemiştir. Bu önemli soruların cevaplanabilmesi için göç özelinde yapılan detaylı çalışmaların artırılması şarttır.

2.5. BÖLÜM SONUCU

İşgücü arzı yetersiz olan ülkeler için dış göç bir avantajdır. Çünkü gelen göçmenler, çalışabilir nüfusu artırarak ülkedeki işgücü açığını gidermekte ve ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır (Bayraklı, 2007: 42). Göç alan ülkeler için; ilave yüksek becerili işgücünün var olması, Ar-Ge (Araştırma ve Geliştirme) ve ekonomik faaliyetlerin artmasına katkıda bulunmakta, yüksek gelişme sahalarında girişimçiliği artırmakta, gönderici ülkelerle işbirliği ve bilgi akışı sağlamakta, üniversitedeki öğretim üyelerinin ve araştırmacıların emekliliği ile oluşabilecek kaybı dengelemektedir. İşgücü talebinde bulunan ülke, artan nüfus dolayısıyla konut, okul, yol, hastane vs. gibi sosyal sabit sermaye yatırımlarını artırmak zorunda kalmaktadır (Bayraklı, 2007: 43).

Söz konusu ekonomik maliyetlere ek olarak, göç alan ülkelerde bazı toplumsal ve kültürel uyum sorunları yaşanabilmektedir. Ülkeye yeni giren işgücü, öncelikle işgücü eksikliği olan ve yüksek gelişme gösteren sektörlerde ücret modernizasyonunu sağlamak ve dolayısıyla işletme maliyetlerinin artışını engellemektedir. Maliyet avantajını elinde bulunduran firmalar da uluslararası rekabet koşullarından zarar görmemektedir (Bayraklı, 2007: 42).

Aşağıdaki tablo, dört OECD ülkesinden üçünün göç dalgalarını göstermektedir. En büyük dalgalanma Almanya'da yaşanmıştır. Avustralya, daha kademeli dalgalanmalar gösterirken ABD dünyanın en çok göç alan ülkesi olmasına rağmen inişler ve çıkışlar göstermektedir.

Göçün etkilerini farklılaştıran sebepler nelerdir? Bu sebepler genelde emek piyasasına dair politikalar ve ilgili kurumlar, göçmenlerin profili, ülkenin ekonomik yapısı, yerli göçmenlerin hareket kabiliyeti, göçmenlerin ekonomik olarak bütünleşebilme hızı (ya da ne kadar hızlı iş bulabildiği) olarak sıralanabilir.

Bu dört OECD üyesi ülkenin incelenmesi, göç olgusunun pek çok farklı yüzü olduğunu ve ekonomideki etkilerinin farklı olabileceği gerçeğini göstermektedir. Ekonomik politikalar, göç politikaları, ekonominin türü, coğrafi avantajlar ve dezavantajlar, emek piyasası türleri ve endüstrilerinin tamamı göç olgusunun bir ülkeyi nasıl etkileyeceğini belirleyen faktörler arasındadır. Göçün türü, göçün akış yönü ve pek çok diğer karakteristik özellik de içe göçün pozitif ya da negatif etkilere sahip olduğunun belirlenmesinde hayati nitelik taşır. Tüm ülkeler göçe dayalı olarak pozitif ve negatif gelişmeler deneyimleyebilir. Sonuçtaki durum ve piyasa dengesi, göçü etkilerinin pozitif ve negatif olarak belirlenmesinde büyük önem taşır.

Boubtane, Dumont ve Rault'un (2013) yaptığı çalışmaya göre, göçmenlerin beşeri sermayesinin ekonomik büyüme üzerinde pozitif bir etkisi olduğu göçmenlerin beşeri sermaye birikiminin mekanik seyrelme etkisinin üstesinden geldiği ve net etkinin oldukça düşük olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum özellikle seçici göçmen politikaları olan, Avustralya gibi ülkeler için doğrudur. Göçmen nüfusunun net göçünde görülen %50 oranında bir artış, OECD ülkelerinde yıllık üretimi ortalama %0,03 oranında arttırmaktadır (Boubtane, Dumont ve Rault, 2013: 3).

Avustralya ve Almanya'da, iç göç işgücü açısından önemli bir yer tutar. Yerli halk nüfusunun azalıyor olmasından dolayı, ülkenin nüfusunun artırılması ve bazı iş kolları için ihtiyaç duyulan kalifiye işçilerin bulunması için göç oldukça önemlidir. Avustralya kalifiye işçilere verilen bir puanlama sistemi geliştirmiş olmasına rağmen yüksek yeteneklere sahip olan çalışanlar arasında bu durum ciddi bir rekabet ortamı yaratmakta ve yerlilerin dışarıya göç etmesine neden olmaktadır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2015a).

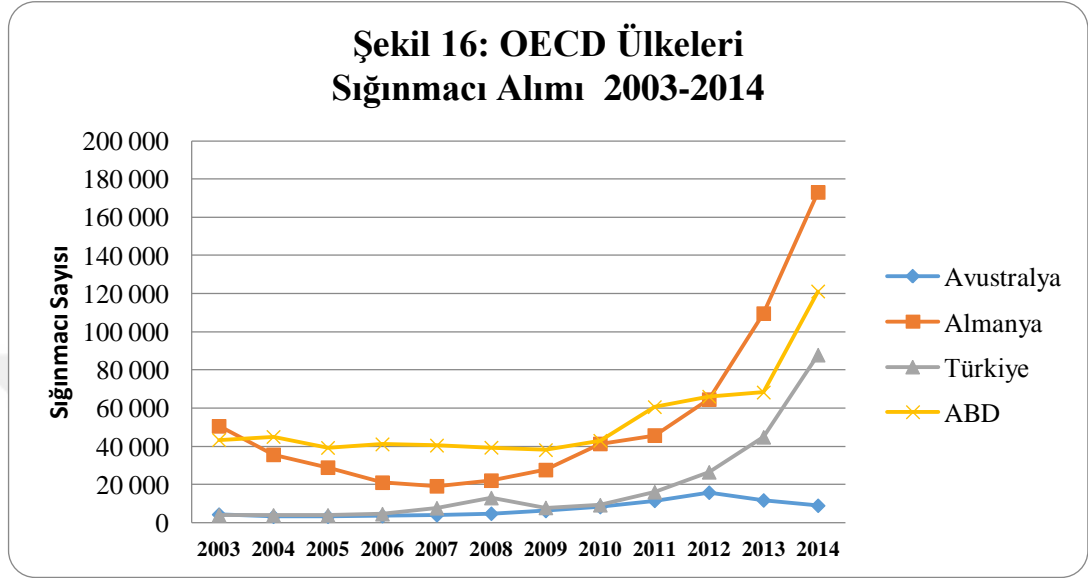
Almanya’da kullanılan sistem ise daha çok dönemseldir (Green 2013: 10). Almanya’da belirli bir dönemde işgücü açığı bulunan işgücü kollarına öncelik verilmekte ve bu alanlarda yetenekleri olan göçmenler iş bulma şansı edinmektedir. Bu aynı zamanda ciddi bir dış göç problemi olan Almanya’nın ekonomisine olumlu etki etmektedir. Ancak tıpkı Türkiye örneğinde olduğu gibi, Almanya da büyük Suriyeli mülteci akını ile ve diğer ekonomik göçler ile mücadele etmekte zorlanmaktadır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 3; Folkerts-Landu, 2015: 5).

Diğer yandan, ABD ve Türkiye yeterli oranda işgücüne sahiptir ancak bu ülkeler düzensiz ve yasal olmayan göç ile mücadele etmektedir. ABD’da, kalifiye ve kalifiye olmayan elemanların ülkeye girişi, büyümekte olan inşaat ve gıda sektörleri için gerekli pozisyonların doldurulmasına yardımcı olur. ABD’da uygulanan göç politikasına göre, ailelerin bir araya gelmesi, toplumsal çeşitlilik, değerli ve ihtiyaç duyulan yetenekler ve insani yardım amaçları göçmenlikte öncelik hakkı doğurur. Bu durum orta ve alt düzey yetenek seviyesine sahip olan işçilerin emek piyasasına girişini kolaylaştırmıştır (Amerikan Göçmenlik Konseyi, 2014: 1).

Ancak Türkiye’de, düşük yeteneğe sahip göçmenlerin girişindeki artış sebebiyle kalifiye olmayan yerli işçiler ve Avrupa ile Orta Doğu’dan gelen göçmenler arasında ciddi bir rekabet ortamı doğmuştur. Türkiye’de Türk toplumu ile ortak geçmiş değerlerine sahip olan ve toplum içinde eriyebilecek kişilere göç için öncelik tanınmaktadır. Ayrıca ülke doğrudan mülteci statüsü vermek yerine, 1951 anlaşması ve coğrafi yetersizlikleri nedeniyle göçmenlerin yeniden başka bir ülkeye yerleşim sürecini düzenler (Kirişçi, 2003: 1).

Bir diğer faktör ise göçmenlerin profilleridir. Göçmenler daha iyi hayat şartları ve daha güçlü ekonomik statü aramak amacıyla göçüyorlarsa onlara ekonomik göçmen denir. Bu sebeple ülkelerindeki politik dengesizlikler veya hayatı tehlikeye sokan koşullar sebebiyle anayurtlarını terk eden mültecilerden ayrılırlar. Ekonomik göçmenler, genellikle ülkenin toplam üretim miktarına katkıda bulduklarından ötürü ülke ekonomisine pozitif bir etki bırakırlar. Ancak mülteciler yasal olarak işgücüne genellikle katılamadıklarından ve geldikleri ülkede yardıma ihtiyaç duyduklarından o ülke ekonomisine etkileri negatiftir (Del Carpio ve Wagner, 2015: 5). Göçmenin ayrıca dahil olduğu topluma ne kadar çabuk uyum sağlayabildiği de önemli bir faktördür. Geçtiğimiz on yıllık süreç içinde, sığınmacı taleplerindeki

değişim aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bu değişim hükümetleri ekonomik koşullardan ziyade, insani koşulları düşünerek hareket etme yoluna yönlendirmektedir (Lalonde ve Topel, 1997: 828).

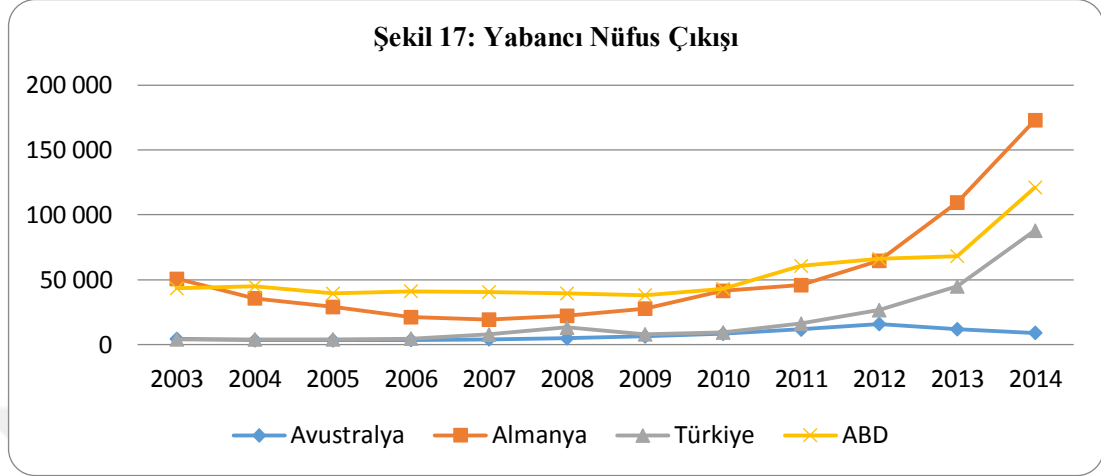
Kaynak: OECD, 2015c

Göç, kalifiye olmayan yerlileri ve kalifiye olmayan veya daha erken göç etmiş olan göçmenleri, yani en kırılgan grupları, daha fazla etkilemektedir. Kalifiye olmayan göçmenlerin sayısında %10'luk bir artış önceki göçmenlerin ücretlerini %8 oranında düşürmüştü ve kalifiye olmayan yerli işçilerin ücretlerinde de %0,6 oranında düşüş gözlemlenmesine sebep olmuştur (Hernandez-Murilli, 2003: 12). Dolayısıyla Türkiye gibi daha homojen bir toplum yapısını koruma amacı güden ülkelerde, uzun sürede çalışanların tam ikame edilebilmesi sebebiyle daha fazla rekabet gözlemlenmesi söz konusudur (Kirişçi, 2003: 1).

Bu açıdan bakıldığında, eğitim seviyesi, sahip olunan yetenekler, yaş, çalışma deneyimi ve Türkiye ile ilgili bilgilere sahip olma gibi faktörler, aynı iş için rekabet eden çalışanlar için daha da önem kazanmaya başlayacaktır.

Yeni göçmenler için bir dil engeli olması, esnek işgücü arzı veya işgücüne dahil olmada engeller bireyleri yarı zamanlı çalışmaya, kalifiye olmayan işlere başvurmaya iterek kişilerin cesaretini kırabilir. Göçmenlerin ayrıca hızla gelir elde etme isteği ve alacakları ücretin geldikleri ülkeye kıyasla daha yüksek olması,

normalden daha düşük ücretlere çalışma konusunda sıkıntı yaşamamalarını sağlayacağından, yerli çalışanlara göre göçmenlerin üretkenliği daha fazla olacaktır.

Kaynak: OECD, 2015c

Gençleri ve azınlık grupları içeren elastik işgücü arzı, göçe daha kolay tepki verir. Yerliler ve göçmenler eksik ikame edilebilir özelliktedir. Dolayısıyla işgücü daha az elastik bir hal alacaktır. Avustralya, Almanya ve ABD gibi topluluklarda bu durum daha farklı olabilir. Ancak, Türkiye'deki kadar fazla olmasa da hala bazı iş gruplarında rekabet gözlemlenmesi mümkündür (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2009: 3).

Almanya ve Avustralya, sosyal refah destekleri konusunda kayıplar yaşamaya daha meyillidir. Göçmenlerin yaşı ilerleyip, emeklilik ücretlerine kazanmaya başladıkça, göçmen bu parayı anayurduna aktarmaya başlayabilir. Ancak Türkiye ve ABD gibi sosyal refah konusunda aynı derecede cömert davranmayan ülkelerin bu biçimde kayıp yaşaması ihtimali daha düşüktür (Lalonde ve Topel, 1997: 840).

Göç daha fazla dikkat ve araştırmayı hak eden, büyüleyici bir konudur. Her ülkenin durumu ve göçe verdiği tepki farklı nitelikler taşır. Benzer ekonomik ve sosyal yapıya sahip olan ülkeler için, ülke özelinde yapılacak detaylı çalışmalar, daha net analizler yapılabilmesi açısından araştırmacılara yardımcı olacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÖÇMENLİĞİN BAHAMA ADALARI EKONOMİSİ ÜZERİNDE ETKİLERİ

3.1. GİRİŞ

Eğer vasıflı göçmenlerin beşeri sermayesi yerli nüfustan daha büyük ve düşük vasıflı göçmenler yerli işçilere göre tam ikame değilse, göçün Bahama Adaları ekonomisi üzerinde olumlu bir etkisi olabilir. 1990-2000 yılları Bahama Adaları'na yapılan göçün az yaşandığı ve hatta ülke dışına göçün görüldüğü bir zaman aralığıyken, 2000-2010 yılları arasında ülke içine göç artmıştır. Bu bölümde, göçün rolü ve beşeri sermaye gelişimi, ekonomik performans içerisinde incelenirken, göçün Bahama Adaları üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar, yakın zamanda ülkeye gelen göçmenlerin arz ve talepleri yanı sıra iş verimliliklerinde, Katma Değer Vergisi (ya da KDV) gelirlerine katkılarında, iş kurma ve mülkiyet sahibi olmalarında bir artış yaşandığını ortaya koymuştur. Bunların dışında, işsizlik ve işgücüne katılım oranlarında da artış gözlemlenmiş, ücretlerdeki artışın ise daha az olduğu görülmüştür. Göçmenler orantısız bir sosyal refah talep etmezler; bununla birlikte, göçmenlerin kamuya ait sağlık kurumlarını aşırı bir şekilde kullanması ve kazandıkları paraları ülke dışına göndermeleri bazı olumsuz etkilere sahip olabilir. Tasarrufların arttırılması, yanı sıra eğitim ve beşeri sermayeye yapılan yatırımlar ile, Bahama Adaları çok daha olumlu sonuçlar elde edebilir. Bahama hükümeti, GSYH'nin sadece %5'lik kısmını eğitime yatırım için ayırmıştır. Göçmen gençler arasındaki, bağımlılık oranının yüksek ve nitelikli işgücünün büyümesi gerektiği Bahamalar'da, eğitime daha fazla yatırım yapılması hem göçmenler, hem de yerliler için oldukça önemlidir.

3.2. BAHAMALAR'IN EKONOMİSİ

Ortalama yaşam süresinin uzun olduğu, düşük enflasyon oranlarına ve yüksek bir GSYH'ye sahip Bahama Adaları, ayrıca bölge ülkeleri arasında kişi başına düşen GSYH'si en yüksek devlettir. Fakat, işsizlik yüksek olduğu gibi, kamu borcu da

büyümeye devam etmektedir. Nüfusun %9,3'lük kısmı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bahama ekonomisi ağırlıklı olarak hizmet sektörüne dayanır (CIA, 2015e).

Endüstri	GSYH %'si	Çalışanların %'si
Tarım	1,98	3,7
İmalat	18,28	12,9
Hizmet	79,74	83

Kaynak: Quandl, 2015

Turizm, Bahama GSYH'nin %65'ine tekabül ederken, finans sektörü GSYH'nin %15'ini oluşturur (CIA, 2015e).

Bahama takımadaları 700 adadan oluşur ve bunların 15 tanesinde yerleşim vardır. Bahama ulusunun başkenti New Providence adası üzerindeki Nassau'dur, nüfusun yarıdan fazlası burada yaşar, Grand Bahama adası ise Bahamalar'ın sanayi merkezidir. 10 Temmuz 1973'te elde edilen bağımsızlık, adalar üzerindeki 325 yıllık barışçıl İngiliz hakimiyetini bitirmiştir. Bağımsızlıktan on yıllar önce, Bahama'nın yerlileri geçimlerini sağlamak için yaratıcı yollar aramış, korsanlık faaliyetleri dahil, gemi inşaatı, rom üretimi, Amerikan İç Savaşı boyunca pamuk ticareti gibi çeşitli işler yapmıştır. Zaman içerisinde, şeker üretimi ekonominin ana damarı haline gelse de, Bahama Adaları gerçek refaha turizmin gelişmesiyle ulaşmıştır. Aşağıdaki tablo, Bahamalar'ın ekonomik gelişimine ışık tutmaktadır. Bahamalar her ne kadar yüksek gelirlili bir ülke olsa bile, tablonun da ortaya çıkardığı gibi yüksek işsizlik ve ekonomik büyümenin yavaşlığı sorunlarıyla karşı karşıyadır (The Bahamas Official Website, 2015).

Kategori	Yüksek Gelir
GSYH	8.705 milyar dolar
Nüfus	383.100
Ortalama Yaşam Süresi	75 sene
Kişi başına düşen GSYH	20.980 dolar
Enflasyon	%1,98
İşsizlik	%15
Yıllık Büyüme	%0,5
Kamu Borcu	6.301,6 milyon dolar

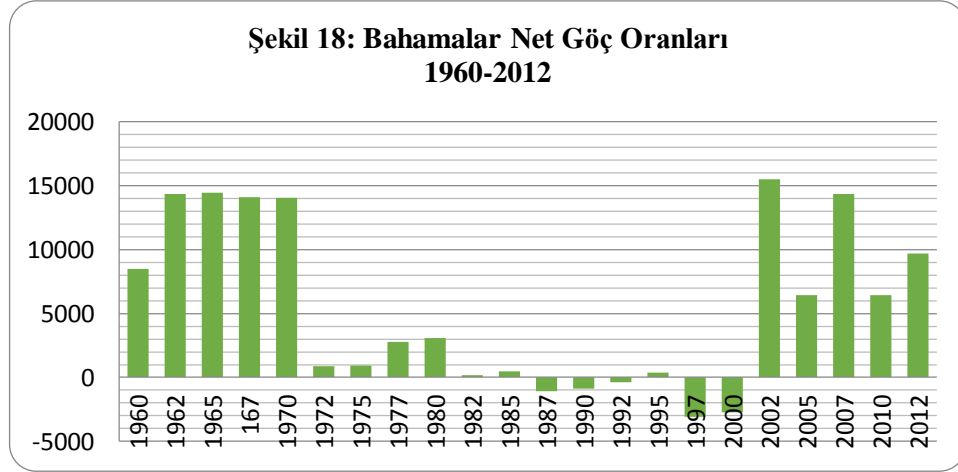
Kaynak: Dünya Bankası, 2015

011 Eylül terör saldırılarından sonra ABD ekonomisinin düşüşe geçmesiyle, Bahama Adaları'na gelen turistlerin %80'inin ABD kaynaklı olması, turizm sektöründe ciddi etkilerin doğmasına neden olmuştur. Bu olaydan büyük ölçüde etkilenen turizm sektörü, geride bıraktığımız dört senede, yaklaşık %2'lik yıllık büyüme oranıyla, yavaş yavaş eski haline gelmektedir. Son yıllarda, finansal hizmetler sektörü, ABD Federal Hükümeti'nin ve bazı uluslararası kuruluşların vergi kaçakçılığını ve banka gizliliği politikalarını yasaklamaya çalışmalarından dolayı büyük bir baskı altındadır. Bu düzenleyici kısıtlamalar birçok banka ve finansal şirketin ülkede bulunan şubelerini kapatmalarına neden olmuştur. Giderek daha çok banka ülkeyi terketmektedir ve küçük işletmelerin sayısı azalmaktadır (The Commonwealth, 2016; Economy Watch, 2010).

Bahamalar, çeşitli deniz ürünleri ve minerallerin yanı sıra kimyasallar, rom, kereste ve tuz ihraç etmektedir. Ülkede, Freeport İlaç Firması, PharmaChem Teknolojileri Ltd, BORCO Petrol Tesisleri, Morton Tuz Şirketi ve Commonwealth Bira gibi bazı sanayi firmaları mevcuttur ve bunların çoğunluğu yabancı sermayelidir. Bahama Adaları gelişmiş bir denizcilik endüstrisine de sahiptir, dünyanın en büyük üçüncü gemi sicil kaydına sahiptir (Bahamalar Yatırım Otoritesi, 2015).

3.3. BAHAMALAR'DA GÖÇ TARİHİ

20.yüzyıl Bahama Adaları için zor yılları da beraberinde getirmiştir. Birçok Bahamalı'nın sözleşmeli çalışan olarak ABD, İngiltere ve Kanada gibi ülkelere gitmesinden dolayı Bahamalar'da dışa göç oranı oldukça yükselmiştir. 1943 ile 1965 yılları arasında 30.000 Bahamalı'nın kısa vadeli sözleşmelerle tarımsal sektörde çalışmak için geçici olarak ABD'ye göç ettiği düşünülmektedir. İngiliz Batı Hint Adaları İşçi Programı adıyla bilinen işçi alımlarıyla, Amerikalıların daha kârlı savaş endüstrilerinde çalışmak veya II. Dünya Savaşı sırasında silahlı kuvvetlere katılmak için terk ettikleri çiftliklerdeki işgücü sıkıntısının giderilmesi amaçlanmıştır (Thompson, 2012: 7).

Kaynak: Dünya Bankası, 2013

Grafikten de anlaşılacağı üzere, 1990-2000 yılları arası Bahamalara yapılan göçün az yaşandığı ve hatta ülke dışına göçün görüldüğü bir zaman aralığıyken, 2000-2010 yılları arasında ülke içine göç artmıştır. Bu bilgi, karşılaştırmamız ve değerlendirmemiz açısından esastır. 1980'li yıllarda ülkeye gerçekleştirilen göçlerde bir düşüş görüldü. Göç kaynaklı nüfus artışı 1980'lerde önce %10,3'e gerilemiş, daha sonra zamanla tamamen tersine dönerek 1990'lara gelindiğinde -%8,0 ile ülke dışına göç haline gelmiştir (Şekil 18). Ancak, 2000 yılında itibaren, göçün, toplam nüfus artışındaki payı %8,1'e yükselmiştir. O tarihten beri, birçok Bahamalı vatanına geri dönmüştür ancak bununla birlikte hayatlarını ABD'de devam ettiren Bahamalıları da bulunmaktadır (BDOS, 2000: 30).

1950'li yıllarda, Haiti'deki siyasi ve ekonomik istikrarsızlığın yoğunlaşması sebebiyle Haitili göçmenlerin sayısında ani bir yükselme gözlenmiştir. 1970'li yıllar boyunca, turizm yatırımları vasıtasıyla ekonomi giderek düzelmeye başlamıştır. Birçok Bahamalı için iş bulup anavatanlarında kalmak mümkün olmaya başlamıştı. Ancak bu durum, Bahamalar'ın pozisyonunun zaman içerisinde göç veren ülkeden, göç alan ülkeye doğru değişmesine neden oldu. 1963 ile 2000 yılları arasında, göçmenlerin toplam nüfus içerisindeki payı %3,2'den, %7,1'e yükselmiştir (BDOS, 2000: 30).

Tablo 35: Kökenlerine Göre Bahamalar Göçmen Nüfusu (2010)	
ÜLKE	TOPLAM
Haiti	30.453
Amerika Birleşik Devletleri	10.367
Jamaika	8.423
İngiltere	1.944
Kanada	1.944
Diğer Devletlerden	11.662

Kaynak: BDOS, 2010

Hizmet sektörünün, özellikle de çok uluslu şirketlerin ve offshore bankaların kurulmasına olanak sağlayan finans sektörünün gelişmesiyle beraber, ABD, Avrupa ve Karayip ülkelerinden gelen vasıflı göçmenlerin sayısında ve ülke içinde yaygınlaşmalarında artış yaşanmıştır (Economic Watch, 2010).

Her ne kadar, bu tezin konusu dışında olsa ve yetersiz veriler objektif bir analize olanak vermese de, yasadışı göç Bahamalar için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Geride bıraktığımız beş yıl içerisinde, ülkesine geri gönderilen göçmenlerin sayısında artış yaşanmıştır. 2015 yılında, 5.398 göçmen ülkesine geri gönderilmiş, bu durum devlet bütçesinde 1,5 milyon dolarlık bir masrafa yol açmıştır (Bahamas Government, 2015).

Uluslararası Göç Örgütü (IOM, 2014) bölge içi göçlerin Karayipler'de yapılan tüm göçlerin yaklaşık %10'una denk geldiğini belirtmiştir (Boxill, 2010: 2). 2013 yılında, Bahamalar'da 5.000 kayıtlı yasal göçmen işçi ve bu göçmenlere bağımlı 0-14 yaş arası 13.000 kişilik bir nüfus bulunuyordu. Belgesiz ekonomik göçmenlerin sayısı ise 50.000 kadardı. Bahamalar'da kayıtlı 28 mülteci bulunmaktadır (IOM, 2014).

Bahamalar'a birçok ırktan ve etnik kökenden, farklı dil ve kültürlerle sahip göçmenler gelmektedir, fakat çoğunluğu, Haitililer başta olmak üzere Afro Karayipli uluslar oluşturur. Aşağıdaki tablo, Bahamalar'da yaşayan Haiti toplumunun son 60 yıl içerisinde nasıl büyüdüğünü göstermektedir (BDOS, 2010: 37).

Yıl	Haitili Göçmenler	Bahama Nüfusu	Haitili Göçmenlerin Toplam Nüfus içerisindeki %'si
1960	4.170	130.220	%3,2
1970	6.151	168.812	%3,6
1980	10.337	209.505	%4,9
1990	16.567	255.049	%6,5
2000	21.426	303.611	%7,1
2010	30.453	351.461	%8,7

Kaynak: Fielding vd., 2008: 45

3.4. BAHAMALAR'DA NÜFUS

2010 yılında gerçekleştirilen nüfus sayımına göre, Bahamalar'ın toplam nüfusu 351.461'dir. Nüfusun %12,5'lik kısmını ise melez Bahamalıları oluşturur (BDOS, 2010: 5-6). Nüfusun %12,5'lik dilimini oluşturan bu melez Bahamalıları, 86 farklı ülkede dünyaya gelmiştir. Dış ülkede dünyaya gelen Bahamalıların, %50'sini Haiti'de doğanlar, %12,9'unu Jamaika'da doğanlar ve %11,6'sını ABD'de doğanlar oluşturur (BDOS, 2010: 9).

Nüfus büyüme oranı (yüzde)	1,4
Doğurganlık oranı	1,9
Doğumdan itibaren ortalama yaşam süresi	75,3
15 yaş altı nüfusun yüzdesi	18,8
60 yaş ve üstü nüfusun yüzdesi	16,5
Net göç oranı (binde)	1,4

Kaynak: BM Ekonomi ve Sosyoloji İşleri Bakanlığı, 2014: 1

Yukarıdaki tablo, Bahamalar'ın demografik göstergelerini vermektedir. 2014 yılında, doğurganlık oranı nüfusun kendini yenileme seviyesinin altına düşmüştür. Bahamalar İstatistik Dairesi'ne, kısa adıyla BDOS'a göre, nüfusun neredeyse çeyreği, diğer bir deyişle büyümenin %24,5'i göçten kaynaklanmış ve bu durum 2010 yılında nüfus büyüme oranının üçe katlanmasına yol açmıştır. İstatistik Dairesi, yıllık nüfus artış hızının, ortalama %0,97 oranında olduğunu tahmin etmektedir. Toplam nüfusun 2040 senesi itibarıyla 454.060 kişiye yükselmesi ve 15-60 yaş arası nüfusun ise

%64,8'e gerilemesi beklenmektedir. Bu, 2040'a gelindiğinde yaşlı nüfusun üçe katlanacağı anlamına gelir. Bu sonuçlara göre, göç, işgücü verimliliği için çok daha hayati bir önem taşıyacaktır (BDOS, 2010: 4).

3.5. BAHAMALAR'DA DEMOGRAFİ

2000 yılında gerçekleştirilen Ulusal Nüfus Sayımı'na göre, 64 farklı ülkeden gelen 33.454 göçmen, nüfusun %12,7'sini oluşturmaktadır ve bu göçmenlerin %56'sı Haiti vatandaşıdır. İstatistik Dairesi'nin elde ettiği verilere göre, Bahamalar'daki Haiti vatandaşlarının sayısı son 10 yıl içerisinde %40 artmıştır (BDOS, 2010: 6).

2010 yılında gerçekleştirilen nüfus sayımına göre, Bahamalar'da 64.793 göçmen yaşamaktadır. Göçmenlerin nüfusu, Bahama Adaları nüfusunun %18,4'ünü oluşturmuştur. Yakın zamanda ülkeye gelen yeni göçmenler, tüm göçmen nüfusunun %45'ine tekabül eder. Ülkeye 2000 ile 2010 yılları arasında gelen yeni göçmenlerin sayısı 26.157'dir. Yeni gelen göçmenlerin %52,7'sini kadınlar, %43,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır (BDOS, 2010: 6).

Kadınlar, çalışma çağına gelmiş nüfus içerisinde de, erkeklerden sayıca üstündür. Göçmenlerin %70'i başkent Nassau'da yaşarken, %16'sı ise Grand Bahama Adası'nda yaşamaktadır (Tablo 38). Göçmenlerin büyük bir çoğunluğunu %75,9'luk bir oranla Afrika kökenliler oluştururken, beyazlar %12,5'luk ve melezler %4,6'lık kesmi oluşturur (BDOS, 2010: 7).

Bahama yasaları, ülkede doğan bireylere doğrudan vatandaşlık hakkı tanımaz. Göçmen nüfusun sadece %21'i Bahamalar'da doğmuştur; geri kalanların %47'si Haiti'de, %16'sı ABD'de, %13'ü Jamaika'da ve %3'ü ise Kanada ve İngiltere'de dünyaya gelmiştir. Bu ülkeler, Bahama göçmen nüfusunun %82'sini oluşturmaktadır (BDOS, 2010: 9).

Bahama Adaları'na yakın zamanda göç etmiş göçmenler, daha önceden gelenlere göre daha gençtir. Yeni göçmenlerin bağımlı nüfus oranı %16'dan fazladır ve bu Bahama Adaları'ndaki tüm göçmenlerin bağımlı nüfus oranını ikiye katlamaktadır. Yeni gelen göçmenlerin yaş ortalaması 32 iken Bahamalar'daki tüm göçmen nüfusun yaş ortalaması 39.8'dir (BDOS, 2010: 11).

Tablo 38: Bahamalar Göçmen Nüfusunun Adalara Göre Dağılımı – 2010		
Ada	Yeni Gelen Göçmenler	Tüm Göçmenler
New Providence Adası	20.452	45.064
Grand Bahama Adası	4.416	10.089
Abaco Adası	1.807	4.577
Eleuthera Adası	576	1.214
Exuma ve Cays Adası	578	1.185

Kaynak: İstatistik Dairesi, 2010: 5

3.6. BAHAMALAR'DA GÖÇ POLİTİKASI

Geçtiğimiz yıllarda, Karayipler Topluluğu (CARICOM), göç akışları bakımından etkili bir ekonomik strateji olan Karayipler Ortak Pazar Ekonomisi (CSME) teklifini öne sürmüştür. CSME, üniversite mezunlarının, sporcuların, müzisyenlerin, esnaf ve zanaatkârların, basın mensuplarının ve II numaralı protokol kapsamında maaşsız çalışan işçilerin serbest dolaşımını savunur. Topluluğun revize edilmiş antlaşması, vasıflı CARICOM vatandaşlarına serbest dolaşım hakkı verirken; hizmet sunma özgürlüğünü, iş kurma hakkını ve sermayenin serbest dolaşımını güvence altına alır (Fraser ve Uncle, 2010: 27).

Tüm bu haklar, sermaye, mal ve insan akışını ulusal sınırların ötesine taşıyarak, arttırır ve teşvik eder. Ancak, Bahamalar göç hususunda kendi çıkarlarını korumak adına Karayipler Topluluğu üyeleri arasında varılan bu serbest dolaşım anlaşmasına katılmamıştır. Diğer göç alan ülkeler gibi, Bahamalar'ın da nüfus hareketliliğinin olumsuz etkileri hakkında bazı çekinceleri bulunmaktadır. Bahamalar'ın bu çekincelerinden dolayı Jamaika ve Haiti gibi bazı CARICOM üyeleri bile Karayipler içinde seyahat etmek için vize almak zorundadır (Fraser ve Uche, 2010: 27).

Bahama Adaları Göç Kanunu, 1 Kasım 1967'de çıkartılmıştır. Aynı şekilde, 11 Kasım 1980 tarihinde göçmenlik konusunda düzenlemeler yapılmıştır (Deniz taşıtı kısıtlamaları). Birçok gemi ve deniz aracı, yasadışı göçmenlerin Bahama adalarına kaçak yollarla girişine yardımcı olduğundan, bu kanunla yetkisiz gemilerin Bahamalar'a gelmesi kısıtlanmış ve de kıyıya yanaşan gemilerin beyan etmesi zorunlu belgeler tanımlanmıştır. Ayrıca, kanunun çiğnenmesi durumunda

uygulanacak para cezaları ve diğer adli cezalar belirlenmiştir ve bu cezalar çoğu durumda 3.000 doları aşmaktadır (Bahama Adaları Göç Kanunu, 1967).

Kanada ve Avustralya göç sistemleri, göç politikalarının, içerisinde ülkeye kabul edilecek göçmenlerin bulunduğu göçmen havuzunun özelliklerini nasıl değiştirebileceğine güzel birer örnektir. Başvuru sahiplerine, eğitim, iş piyasası tecrübesi, yaş, dil yeterliliği ve aile bağlarına göre puan verilir. Puanı belirlenen eşik değerini aşan göçmen adaylarının başvuruları kabul edilir. Başvuru sahibi için aranan özellikler ve eşik değeri, göçmen politikası hedeflerine göre, yıldan yıla değişiklik gösterebilir. Bu sistemin arkasındaki düşünce, alıcı ülkeye en iyi şekilde uyum sağlayabilecek ve iş piyasasında başarılı olabilecek bireyleri seçebilmektir (Lalonde ve Topel, 1997: 810).

Bahamalar, ABD'ye ve nitelikli işgücüne sahip diğer uluslara yakın konumda bulunmaktadır. Ülkeye gelen göçmenlerin kalite düzeyini yükseltebilecek bir göçmen kotasının uygulanması işgücü piyasası için yararlı olabilir. Bahama Adaları'nın yerli nüfusu ve ülkedeki yasadışı göçmenler çoğunlukla düşük vasıflı olduğundan, vasıflı göçmenlerin belirli oranlarda ülkeye girişlerine izin verilmesi, işgücü sıkıntısı çekilen sanayi ve tarım sektörlerinde ölçek ekonomileri oluşmasını sağlayarak, ekonominin kalkınmasına yardımcı olabilir (Williams, 1995: 3).

Lalonde ve Topel, göçmenlerin becerilerine göre seçilmesi yönteminin, göçmen nüfusun beceri düzeyinin artırılması hususunda yetersiz kalacağını iddia edip; bunun nedenini ise ülkeye yeni gelen göçmenlerin eskilere nazaran çok daha eğitimsiz oluşu ve gönderici ile alıcı ülkeler arasındaki eğitim seviyesi farkı olarak göstermişlerdir (Lalond ve Topel, 1997: 808).

Ancak, İstatistik Dairesi verileri Bahamalar'a son yıllarda göç etmiş yeni göçmenlerin eskilerine göre daha eğitilmiş olduğunu ve İngilizce konuşulan Karayip ülkeleri ile Kuzey Amerika ve Avrupa ülkeleri arasındaki eğitim seviyesi farkının kabul edilebilir olduğunu ortaya çıkarmıştır (BDOS, 2010: 12-13). Bununla beraber, günümüzde Bahama hükümeti, işgücü ihtiyacına göre vize vermekte ve halkını dış rekabete karşı güvence altına almaktadır (Department of Immigration, 2015; US Department of State, 2015; The Bahamas Guide, 2015).

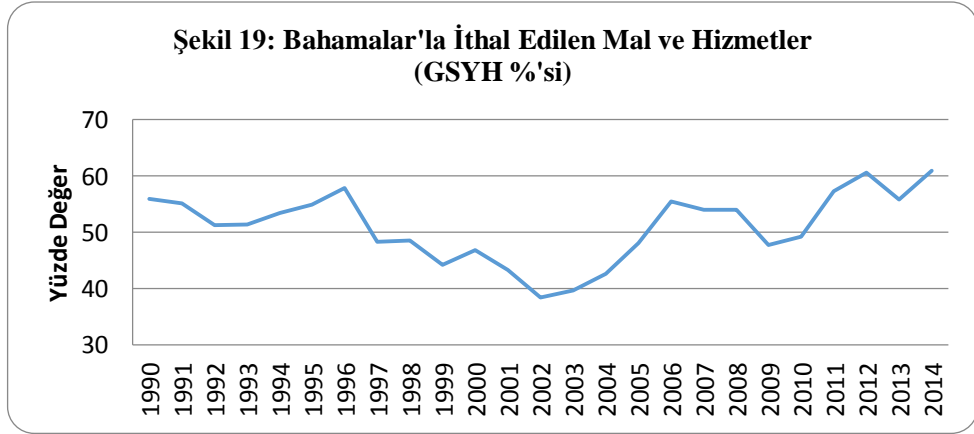
3.7. GÖÇMENLİĞİN POZİTİF ETKİLERİ

Bu bölümde, özellikle yurtiçi talep, işgücü etkileri, göçmenlerin beşeri sermayeye tesiri, yanı sıra ücretler ve gelir konuları vurgulanarak, göçün Bahama ekonomisi üzerindeki olumlu etkilerine dikkat çekilecektir.

3.7.1. Yurtiçi Talep

Beşeri sermaye, yeni teknolojilerin tanıtılması ve ekonomik yatırımlarla yurtiçi talebi arttırabilir. Beşeri sermaye düzeyi yüksek olan göçmenler gittikleri ülkelerde yeni iş sahaları açarlar, örneğin ABD'de bu tür göçmenler sayesinde patent sayısında %9 ila %18 oranında bir artış gerçekleşmiştir (Green ve Looney, 2010: 5; Hunt ve Gauthier-Loiselle, 2009: 5).

Yeni işletmelerin kurulması, tüketimi teşvik eder ve harcamaları arttırır. Göçmenlerin kalacak yer ve konut ihtiyaçları istihdamla desteklenir. Ticari mal ve hizmetlerin tüketimi, özellikle hizmet sektörü odaklı ekonomiler başta olmak üzere, her ekonominin temelini oluşturur (Greenstone ve Looney, 2010: 11; Nathan, 2013: 8).

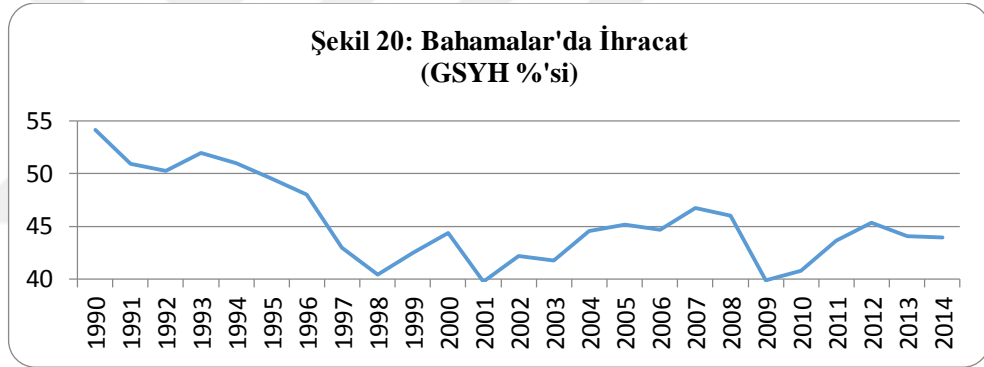

Kaynak: Dünya Bankası, 2015

Öte yandan, hem düşük vasıflı göçmenler, hem de vasıflı göçmenler, yurtiçindeki ticari mal ve hizmet talebini arttırır, bu ise bir ülkenin ve ülke ekonomisinin gelişimi anlamına gelmektedir. İşgücünün artması, ülke verimini arttırır. Yukarıdaki grafik, Bahama Adaları dış ticaret dengesinin yanı sıra geçtiğimiz

yıllar içerisinde yurtiçi talebin ve tüketimin arttığını göstermektedir. Bu durum aynı zamanda büyüyen ekonominin ve yükselen yaşam kalitesinin sebebidir. Göç, artan yurtiçi talep ve iş verimliliği kanalıyla gelişime eşlik eder (Massey vd., 1988: 384).

1990-2000 yılları arasında yurtiçi talep gerilerken, 2002-2014 yılları arasında her ne kadar bir dalgalanma olsa da zaman zaman artışlar görülmektedir. Göç, ülke nüfusunu dolayısıyla yurtiçi talebi artırır, bu durum hizmet endüstrisi için avantajlıdır; fakat bu aynı zamanda ithalatın büyümeye devam edeceği anlamına gelir. Bahamalar, kaynakları sınırlı bir ada ülkesidir. Bu durum, Bahamalar'ı dış ticarete oldukça bağımlı hale sokmaktadır. Bahamalar'ın nispeten küçük bir ülke oluşu, ithalat ikamesi olanaklarını sınırlamaktadır; kalitesiz malların yüksek fiyatlarla üretilmesi, küçük iç pazarın döviz ve ihracata bağımlılığı ve dar ürün yelpazesi yerel fiyatları etkileyip, ölçek ekonomilerinin oluşmasında engel teşkil etmektedir (Briguglio, 1995: 1616).

Kaynak: Dünya Bankası, 2015

Tüm göçmenlerin sadece %10'u işyeri sahibidir (BDOS, 2010: 13). Bahamalar'a fazla iş yatırımı yapılmamaktadır. İnovasyon ve girişimcilik oldukça sınırlıdır. Bahama ihracatının büyük bir kısmını gerçekleştiren endüstriyel tesis ve şirketler yabancı sermayelidir. Bu şirketler, Bahamalılara iş imkânı ve hizmet sunduğu gibi, Bahama Adaları'nda ihracatı da artırır. Sanayi her ne kadar GSYH içerisinde fazla bir paya sahip olmasa da, grafikte de gösterildiği gibi, bu firmaların varlığı, Bahama Adaları'nda ihracata önemli katkı sağlamaktadır. Göçün azaldığı 1990-2000 aralığında ihracat da azalmıştır. Ekonomik kriz yaşanmadan önce 2003-2006 aralığında ihracat belirli bir ivme yakalamış, krizle beraber ihracatta büyük bir

düşüş yaşanmış, ancak ekonomik durgunluk sona erdikten sonra ihracat değerleri yeniden yükselmeye başlamıştır (Economy Watch, 2010).

Bahamalıların sadece %14,9'u işyeri sahibidir, bu oran Bahamalar'a yeni gelen göçmenler arasında %10,4'tür. Yeni göçmenlerin %75'i özel sektörde çalışırken, %11,3'ü devlet tarafından işe alınmıştır (BDOS, 2010: 43).

3.7.2. İşgücü

Göç, işgücünü artırır ama ücretlerin düşmesine sebep olmaz. Bunun nedeni, göçmenlerin ve yerlilerin eksik ikame olması durumunda, göçün yerlilere ait marjinal ürünleri arttırmasıdır. Bu durum, eğitim, beceri düzeyi ve deneyim farklılıklarını daha karşılıksız hale getirir, böylelikle çalışanları doğrudan bir rekabet ortamına sokmak yerine endüstriyi güçlendirmiş olur (Borjas, Grogger ve Hanson, 2008: 7).

Göçün, çalışma ortamındaki değişkenlere göre, ekonomi üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri olabilir. Nüfus konusundaki tartışmalardan bir tanesi de, nüfus artışının ekonomik performans üzerindeki rolüdür. Nüfusun büyümesiyle, piyasaya yeni firmalar girer, bu firmalar rakiplerinden daha iyi ürünler imal etmeye veya halihazırda imal edilen ürünleri daha da geliştirmeye çalışırlar, böylelikle hem verim artmış olur, hem de sürdürülebilir kalkınma sağlanır (Strulik, 2003: 1).

Çalışan nüfus içerisinde iş verimi azaltılmaksızın seçilen nitelikli işgücü, üretimin önemli unsurlarından biridir. Yüksek beşeri sermaye verimi arttırdığı gibi, fiziksel sermayeye daha fazla yatırım yapılmasını teşvik eder (Schultz, 1961: 3). Bununla birlikte, beşeri sermayenin fiziki sermayeyi teşvik etmesi gibi, eğitim de fiziki sermayenin marjinal verimini artırır. Fiziksel sermayeleri düşük ülkelerin, fiziksel sermayeleri yüksek ülkelere göre daha hızlı büyüebilmesinin tek yolu eşit seviyede beşeri sermayeye sahip olmalarıdır (Dolado, Goria ve Ichino, 1994: 2).

Göç, işgücü eksikliğini tamamlayarak, işgücünü güçlendirir; böylelikle iş verimini artırır. Gerek düşük vasıflı göçmenler, gerekse yüksek kalifiye göçmenler, işgücünde ihtiyaç duyulan pozisyonlara yerleştirildikleri takdirde, ülke ekonomisine faydalı olurlar. Aşağıdaki tabloda, Bahamalar'da çalışan işgücü sayısı, çalıştıkları endüstriyel alanlara göre ayrılmıştır. Vasıflı ve vasıfsız işçiler arasında eşit bir dağılım bulunmaktadır. Göçün, göçmen işgücünün kullanımı ile iş verimliliğinin

artması vasıtasıyla, ekonomik büyümeyi arttırıcı bir etkisi olduğu gibi; ev sahibi ülkede yaşayan vasıflı ve vasıfsız işçi ücretlerinde düşüşe yol açan bir tahsisat etkisi de bulunmaktadır (Somerville ve Sumption, 2009: 27).

Borjas'ın da (2003) ileri sürdüğü gibi, düşük vasıflı işçilerin eklenmesiyle verimliliği artan işgücünün ücretlerinin düşmesi şart değildir. Düşük vasıflı işçiler işgücündeki boşluğu doldurur, bu da üretimi düşük maliyetli ve verimli hale getirir, dolayısıyla üretim ucuzlar ve hatta bazı işçilerin ücretleri artabilir (Somerville ve Sumption, 2009: 12).

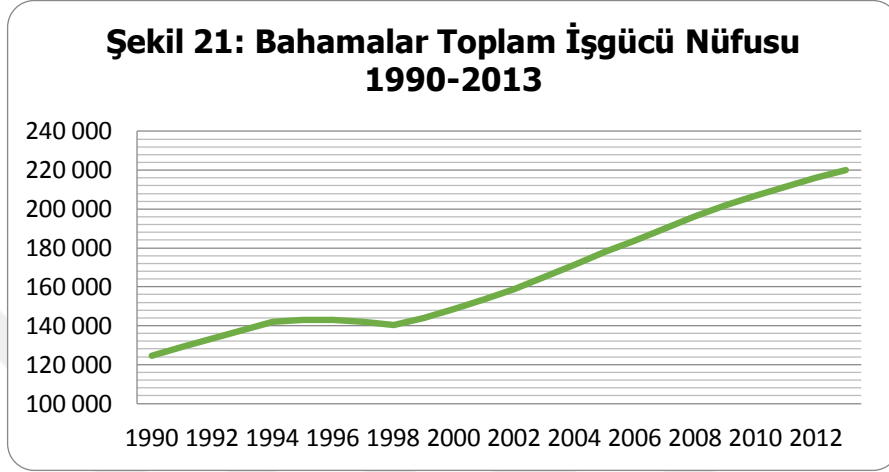
İşgücünün aldığı eğitimin verimliliği yükseldikçe, emeğin marjinal ürünü artacak ve dolayısıyla işgücünün gelecekte alacağı ücret oranlarında da artış yaşanacaktır. Bu durum, eğitim için yapılan teşvik tedbirleri arttıkça, eğitilmiş işgücünün, dolayısıyla ekonominin büyüme hızının artacağı anlamına gelir (Schultz, 1961: 5). Diğer bir deyişle, işgücüne dahil edilen yüksek kalifiye işçilerin, iş piyasasının verimliliğini arttırmakla beraber becerilerini eğitim vasıtasıyla diğer işçilere aktararak, onların da üretkenliklerini arttırabilecekleri görülmektedir.

Endüstriyel Alan	Toplam	Erkek	Kadın
Tarım, avcılık, ormancılık ve balıkçılık	3.010	2.865	145
Madencilik, taş ocağı, elektrik, gaz ve su	2.850	2.210	640
İmalat	6.960	4.420	2.540
İnşaat	18.250	17.170	1.080
Toptan ve perakende satış	24.900	13.370	11.530
Otel ve restoranlar	33.095	13.095	20.000
Ulaştırma, depolama ve iletişim	12.905	8.215	4.690
Finans, sigorta, emlak ve diğer ticari hizmetler	68.150	24.490	40.660

Kaynak: BDOS, 2011: 47

Vasıflı göçmenlerin işgücü üzerindeki olumlu etkileri yanı sıra, vasıfsız işçilerin de işgücüne olumlu katkıları bulunmaktadır. Birçok düşük vasıflı iş, düşük vasıflı göçmenlerin varlığı sebebiyle geçerli iş alanları haline gelmiştir (Somerville ve Sumption, 2009: 28). Düşük vasıflı işgücü, bir ülkenin daha az sermayeyle daha çok verim almasını sağlarken, nitelikli işgücü ekonomideki işgücü eksikliğini doldurarak, inovasyonu ve yeni teknolojileri ülke endüstrisine tanıtmış olur. Bu gerçekleşirken, hem emek arzı, hem de mal ve hizmet talebi artar (Somerville ve Sumption, 2009: 24-25).

1950'den beri, Haitili göçmen nüfusunun artışı ile birlikte turizm ve finans sektörlerinin gelişimiyle, Bahama endüstrisi, ekonomisi ve toplam nüfusu muazzam bir büyüme gerçekleştirmiştir. Bu tez kapsamında, göç ve beşeri sermaye artışının, pozitif ekonomik büyüme ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir (BDOS, 2011: 50).

Kaynak: Dünya Bankası, 2013

Bahamalı işgücünün yaklaşık 212.195 kişiden oluştuğu tahmin edilmektedir. Bahamalar'ın iş gücüne katılım oranı %75,6'tür. Yukarıdaki grafik, Bahama Adaları'ndaki işgücünün zaman içerisindeki dengeli büyümesini göstermektedir. Ülkedeki endüstri alanlarının gelişmesiyle, daha fazla Bahamalı ve göçmen istihdam edilebilmiştir. Ülke içerisinde istihdam edilenlerin oranı 1990'dan beri %91,3 oranında artmıştır (Dünya Bankası, 2014).

Bahamalar'da en çok istihdam sağlayan alanlar finans, sigorta, emlak ve diğer ticari faaliyetlerdir; bu alanları turizm endüstrisini oluşturan otel ve restoranlar takip eder. Bununla beraber, adalara pek çok ithal malın girmesinden ötürü toptan ve perakende satış sektörleri de önemlidir. Bahamalar ciddi ölçüde birçok vasıflı ve vasıfsız işçiye ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle, vasıflı ya da vasıfsız göçmenlerin tükenmesi Bahama ekonomisi için negatif sonuçlar doğurabilir ve iş piyasasındaki ihtiyaçların karşılanması için bu hususta bir denge gerekmektedir.

Vasıflı ve vasıfsız göçmenlerin işgücüne olumlu etkilerinden biri, yukarıdaki grafikte de gösterildiği gibi, işgücünün sürekli büyümesine katkı sağlamaktır. Ülkeye yeni gelen göçmenler, ülkeye eskiden gelmiş olan göçmenlerle ve düşük vasıflı

yerlilerle rekabet edebileceğinden, bireysel düzeyde bazı olumsuz etkiler görülebilir, ancak bu genel duruma yansımamıştır ve ekonomik göstergeler Bahama işgücünün büyümeye devam ettiğini göstermektedir. Düşük vasıflı göçmenlerin, iş piyasasına tahsis edilmeleri piyasanın verimliliğini arttırmıştır (Borjas, 1989: 457).

Aynı şekilde vasıflı göçmenler de, mevcut göç politikaları uyarınca iş piyasasına paylaştırılır; göç politikaları vasıflı göçmenlere sadece yerli kalifiye işçi yoksunluğunda çalışma izni sağlar. Çalışma izni elde eden bu vasıflı göçmenler, ülkenin eksikliğini çektiği beşeri sermayeye katkıda bulunarak, işgücünü güçlendirir ve verimliliği artırır. İşgücünü oluşturan unsurlar kesinlikle ele alınmalıdır (Borjas, 1998: 9).

3.7.1.1. İstihdam

Bir önceki bölümde, Bahamalar'ın giderek artmakta olan işgücüne katılım oranı açıklanmıştır. İşgücü, milli üretkenliği güçlendirmek ve randıman artışını sağlamak amacıyla verimli bir şekilde çalışmalıdır. Yerliler ve göçmenler arasındaki farklılıklar, göçmenlerin, yerlilerin yapmadığı itibarı düşük ya da çalışma koşulları kötü işleri yaptığı düşüncesiyle ilgili tartışmaları alevlendirmiştir. Göç Danışma Komitesi, Nisan 2008'de, en yoğun sezonda tarımsal işgücünün %84'ünün yabancı işçilerden oluştuğunu ve eğer göçmenler olmasaydı bu işleri yapacak işgücünün bulunamayacağını belirtmiştir (Somerville ve Sumption, 2009: 22).

Bahamalar'da, birçok göçmen; ev hizmetlisi, saha çalışanı, tarla işçisi, bahçıvan ve inşaat işçisi olarak çalışır. Bu iş sahalarında, Bahamalılar da çalıştığı halde, göçmenler sayıca daha üstündür. Bu bağlamda, düşük vasıflı göçmenler Bahamalar'da istihdam oluşturup, işgücü eksikliklerini doldurarak, bu tür endüstrilere olumlu etkide bulunurlar (BDOS, 2011: 47).

Tablo 40: Bahama İşgücü ve Bileşenleri Mayıs (2015)					
BAHAMALAR'IN TÜRÜ	TOPLAM İŞGÜCÜ	ÇALIŞAN İŞGÜCÜ	ÇALIŞMAYAN İŞGÜCÜ	İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI	İŞSİZLİK ORANI
TOPLAM	208.895	183.915	24.980	%73,00	%12,00
KADINLAR	103.290	89.915	13.375	%71,50	%12,90
ERKEKLER	105.605	94.000	11.605	%78,50	%11,00

Kaynak: BDOS, 2015b: 1

Göçün piyasadaki iş imkanlarını arttırdığına inanılmaktadır, çünkü göç ticari mal ve hizmetlerin daha ucuza üretilmesini, böylelikle işletmelerin daha çok üretilen ürünlerini diğer bölgelere ve ülkelere satmasını sağlar. İşletmeler, emekten tasarruf sağlayan pahalı teknolojileri satın almak yerine mevcut işgücünden istifade etmeyi tercih edecektir (Somerville ve Sumption, 2009: 24). 2010 yılında gerçekleştirilen Ulusal Nüfus Sayımı sonucunda elde edilen verilere göre, göçmenler işgücünün %11,8'ini oluşturur ve yeni göçmenlerin %63'ü iş sahibidir (BDOS, 2010: 12).

Göçmenler, mal ve hizmetlere olan talebi canlandırır, böylece talep edilen mal ve hizmetleri üretmek için gerekli emek gücü ihtiyacı artar. Literatürdeki bazı çalışmalarda, vasıfsız göçün, iş tasarrufu teknolojisinin benimsenmesini yavaşlatığı iddia edilmektedir (Somerville ve Sumption, 2013: 26).

Ancak göçün, teknolojinin gelişmesinde problem teşkil ettiği iddiası acele ile ortaya atılmış bir varsayımdır. Aynı şekilde, işletmelerin göçmen yokluğundan ve pahalılıktan ötürü tasarruf sağlayan teknolojileri satın almadığı ve bu durumun maliyetinin tüketiciye yansıtacağı iddiası da aceleci bir varsayımdır. Piyasa dengesi içerisinde, işverenler düşük vasıflı işler arz ettiklerinde, düşük vasıflı yerlilerin işlerine devam ettiği, işçilikleri göçmenleinkine birbirini tamamlayıcı olan yarı kalifiye ve yüksek kalifiye işçilerin ise terfi ettirildikleri düşünülmektedir. Böylelikle, işletmeler gerçekten de ucuz üretimin sunduğu avantajlardan yararlanırken, tüketiciler de düşük fiyatların keyfini sürmüş olurlar (Somerville ve Sumption, 2013: 26).

Eğer işçilerin maliyeti göçmen olmaları sebebiyle daha düşükse, işletmeciler için göçmenler ile yapılacak olan iş daha kârlı olacaktır. Böylece firmalar, göçmenlerin yoğun olarak çalıştığı tarım ve madencilik gibi sektörlerde üretimi daha düşük maliyetli hale getirirler. Bu durum, firmaları daha rekabetçi hale getirir,

böylelikle ürünlerini yurtdışına ihraç etmek ya da yurtiçi pazarlarda satmak amacıyla üretimlerini daha da genişletirler. Göçmenlerin üçte biri vasıflı iken, çoğunluğu düşük vasıflıdır. Yerlilerin becerilerinin yetersiz kaldığı alanlarda, göçmenlerin oluşturduğu nitelikli işgücü, oluşan eksiklikleri tamamlamaktadır (BDOS, 2011: 39).

Bahama işgücü homojen bir yapıdadır, işgücünün büyük bir kısmı düşük vasıflı Kreolce konuşan Haitililer ile Karayipli göçmenlerden oluşmaktadır (BDOS, 2011: 8). İstatistik Dairesi verilerine göre, yerli işgücünün sadece %20'si üniversite ya da mesleki diplomaya sahiptir, geri kalanlar ise yarı kalifiye ya da düşük vasıflı işçilerdir (BDOS, 2011: 39). Buradan, vasıflı göçmen işçilerin, yerlilerle doğrudan rekabet halinde olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bahamalar, dünyanın dört bir yanından gelmiş çeşitli kabiliyetleri olan geniş bir işgücüne sahiptir; farklı beceri ve eğitim geçmişleriyle vasıflı Amerikalı göçmenler, toplam göçmen stokunun %17,4'ünü oluşturmaktadır (BDOS, 2010: 71-75).

Bu yüzden, emek esnekliği işgücü piyasasına bağlıdır. Bahamalı işgücü diğer ülkelerle karşılaştırıldığında daha küçük olduğundan, vasıflı ve vasıfsız olmak üzere ikiye ayrılabilir. Düşük vasıflı işçilerin sayısı daha fazla olduğundan ve birbirleriyle iş rekabetine girdiklerinden, vasıfsız işgücü piyasasının esnek olduğu düşünülmektedir. Yerli işçilerin yerine tam ikame işlevi gören vasıfsız göçmenlerin sayısı arttıkça, işgücü emek fazlalığı karşısında daha esnek hale gelir. Ancak, Borjas'a (2003) göre, İngilizce konuşmayan milletlerin, yerliler için tam ikame olduğu düşünülmemektedir. Birbirlerini tamamlamaları açısından, göçmenler ve yerliler sadece benzer eğitim geçmişine değil, aynı zamanda dil becerilerine ve iş deneyimlerine sahip olmalıdırlar (Borjas, 2003: 3). Vasıfsız işgücünün büyük bir bölümü Haitili ve Kreolce konuşan göçmenlerden oluşur, istihdamdaki dalgalanma ve işçi ücretleri azalabileceğinden, bu durum yerliler için oldukça olumludur. Esneklik iş piyasasında kesin etkilere yol açabileceğinden dikkatle değerlendirilmelidir, esnekliğin az olduğu iş piyasaları daha farklı davranabilir, ücretlerdeki düşüş daha az olabileceği gibi, arzın artması durumunda ücretler de yükselebilir. Öte yandan, yerli kalifiye işgücünün az olduğu ve şirketlerin, yerel işgücündeki bu eksikliği gidermek için, vasıflı göçmenleri işe aldığı göz önüne alındığında, nitelikli işgücü piyasasının fazla esnek olmadığı düşünülmektedir (US Department of State, 2015: 1).

Haiti vatandaşları, Bahama işgücünün düşük maliyetli vasıfsız eleman ihtiyacını karşılar. Birçoğunun sınırlı bir eğitimi vardır ve İngilizce becerileri yetersizdir. Bu şartlar altında, kendilerine çok düşük ücretli, fazla beceri gerektirmeyen işler verilmektedir. Göçmenler, çalıştıkları ülkelerin ekonomik etkinliğine katkıda bulunurlar. Uzun vadede, bu durum ekonominin daha fazla işgücü talep etmesine yol açar. Haitili göçmenler arasında yapılan bir ankette, Haitili göçmenler istihdam edildikleri iş sahalarında becerilerinden istifade edilmediği iddiasında bulunmuşlardır (Johnson vd., 2005: 75).

Anketten elde edilen sonuçlara göre, Haitililerin %40,7'si aynı işi yaptıkları halde Bahamalı iş arkadaşlarından daha az ücret aldıklarını söylemiştir. Haitililerin %40,3'ü kendileriyle aynı iş yerinde çalışan Bahamalıların daha iyi iş şartlarına sahip olduğunu ileri sürerken, %54,4'ü ise Haitili göçmenlerin yönetim mevkilerine alınmadıklarını belirtmiştir. Bu durum, işgücü piyasasında verimsizliğe yol açabilir. Her ne kadar, işgücü pazarının paylaşımıyla ilgili değerlendirmeler göçmenler açısından ideal olarak görülme de, piyasa şartlarında elden gelenin en iyisinin bu olduğu kabul edilmelidir (Johnson vd., 2005: 77).

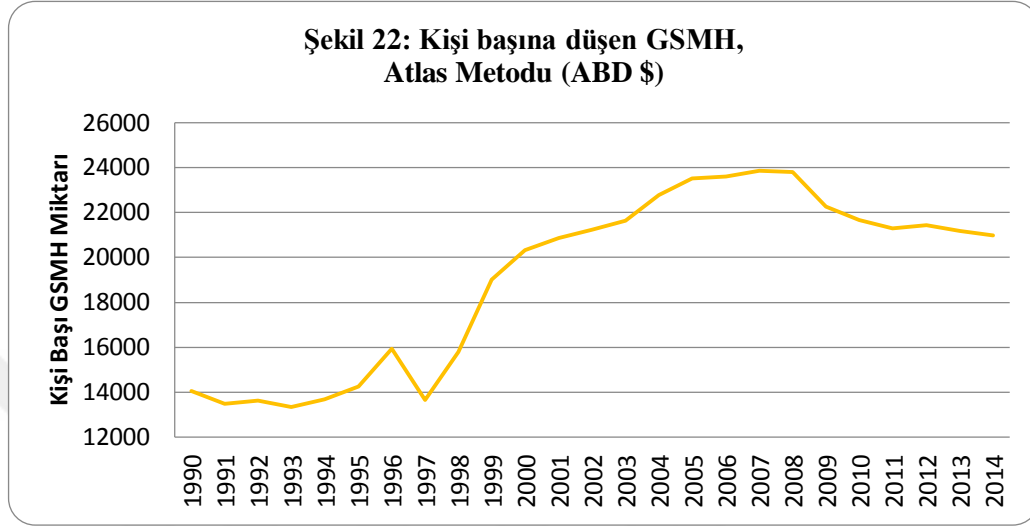
İşçilerin işgücü piyasasındaki dağılımı ihtiyaca göre yapıldığında, olumlu sonuçlar alınmaktadır. Fakat, göçmenlerin işlerinden memnun olmamaları belirli piyasalarda yüksek personel değişim oranlarına yol açıp, iş verimsizliğine neden olabilmektedir. Bu verimsizlik ise, çalışan ücretleri gibi işgücü piyasasını oluşturan diğer unsurlarda yayılma etkisi (spillover effect) oluşturabilir (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2008: 8).

3.7.1.2. Ücretler ve Gelir

Göç ile ilgili literatür, son yıllarda oldukça genişlemiştir. Bir önceki bölümde, literatürdeki birçok çalışmanın ve deneysel araştırmanın, göçün işgücü ve istihdam üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu ortaya koyduğu görülmüştür (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2008: 10).

Aşağıdaki grafikte, Bahamalar'ın GSMH son 20 sene içerisindeki değişimi gösterilmiştir. Bahamalar göç veren bir ülkeyken, turizm ve finans endüstrilerindeki kalkınma sonucu göç alan bir ülkeye dönüşmüştür. Bu dönüşümden beri, ülkeye

gelen göçmenlerin sayısı artsa da, ücretler düşmemiş, aksine yükselmiştir. 2008'de yaşanan Küresel Ekonomik Kriz'in etkisiyle ücretlerde düşüş gözlemlenmiştir. Gelir 2010-2014 yılları arasında sabit kalmıştır.

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Göçün işgücü üzerine etkileri üzerine geniş bir literatür bulunurken, ücretler üzerine etkileri hakkında net bir fikir birliğine varılamamıştır. Borjas (2003), göçün vasıfsız yerli işçi ücretlerini düşürücü etkisi olduğunu ileri sürerken, Card (2004), göçün ücretler üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını savunur (Aktaran: Somerville ve Sumption, 2009: 12).

Borjas (2009), hem kısa vadede hem de uzun vadede göçün ücretleri olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmiş olsa da, yerel ürünler için tüketici tabanının artırılması sayesinde bu durum pozitif etkiler gösterebilir (Borjas, 2009: 36). Ancak, Peri (2009), ABD'de gerçekleştirilen göçler sonucu istihdamın %1 arttığını, ve bu artışla işçi başına düşen gelirin %0,5 yükseldiğini ileri sürmüştür (Peri, 2009: 11). Dolayısıyla, göçün ücretler üzerindeki etkisine ilişkin literatür ve deneysel sonuçlar belirsizdir. Göç konusuna ilgi duyan çalışma ekonomistleri, işgücü piyasasının ücretler ve istihdam gibi sonuçları üzerine deneysel şekilde odaklanmışlardır. Çalışma ekonomistlerinin tipik varsayımlarına göre, ekonomi, sabit gelirleri belirli bir ölçekte sergileyen bütünüleyici bir üretim teknolojisine sahiptir (Somerville ve Sumption, 2009: 12).

Bazı ekonomistler, göç ile ekonomik büyüme arasında bir bağlantı kurmaya çalışsa da, bu bağlantı diğer unsurların da devreye girmesiyle belirsiz bir hal almaktadır (Friedberg ve Hunt, 1995: 39).

Ancak, işgücü piyasasının etkisi ve ücretler gibi ölçülebilir değişkenler, göçün bütüncül ekonomik sonuçlar üzerindeki etkileri hakkında ipucu verebilmektedir. İkame esnekliği değişkenlere duyarlıdır; ücretler belirlenirken, kazancın yıllık mı, yoksa aylık mı olduğuna, çalışanların yarı zamanlı mı, yoksa tam zamanlı mı olduğuna, işçilerin erkek mi, yoksa kadın mı olduğuna bakılması gerekir. Borjas, ayrıca, göçün iş piyasası üzerindeki etkisinin, ulusal işgücü pazarı içerisinde belirlenecek nispeten daha küçük bir beceri grubunun ücret gelişiminin dikkatlice takip edilmesiyle, ölçülebileceğini ileri sürmüştür (Borjas ve Aydemir, 2011: 70).

Daha önce de belirtildiği gibi, Borjas vd. (2008), belirli grupların ücretleri ile göçün o grup için ulusal düzeyde tetiklediği arz şokları arasındaki olumsuz ilişkinin varlığını belgeleyen araştırmalar yürütmüştür. Borjas, gruplar arasında çapraz etkileşime olanak sağlayan yapısal bir model oluşturmuştur. Daha sonrasında, model vasıtasıyla hesap edilen ikame esnekliği, göçün tetiklediği arz şoklarının her bir beceri grubunun ücret durumunu nasıl etkilediğinin simülasyonunu oluşturmak için kullanılmıştır. Standart ekonomi modelleri, göçteki artışın, ücretlerde düşüşe yol açacağını belirtse de, bu iddiaları destekleyecek ampirik bulgular bulunmamaktadır (Borjas ve Aydemir, 2011:70).

Borjas (2003), göçün yerli kalifiye işçilerin ücretlerinde net pozitif bir artış oluşturmasına rağmen vasıfsız yerli işçilerin ücretlerini düşürdüğünü savunurken; Card (2009), göçün ücretler üzerindeki bu etkilerinin önemsiz olduğunu belirtmiştir. Araştırmaları, göç ve ücret eşitsizlikleri arasındaki karşılıklı ilişkilere odaklanmıştır (Borjas, 2009:3).

Tablo 41: 15 yaş ve Üstü Çalışan Nüfusun Uyruğuna göre Ortalama ve Medyan Kişisel Gelir Toplamları		
Uyruğuna göre Çalışan Nüfus	Ortalama Kişisel Gelir (Bahama Doları)	Medyan Kişisel Gelir (Bahama Doları)*
Toplam	26.050	19.200
Bahamalı	26.453	20.356
Bahamalı Olmayan Nüfus	23.752	13.000
Yeni Göçmen Nüfusu	30.043	17.500

Kaynak: BDOS, 2010: 16 (Not: Gelir beyanında bulunmayan bireyler hariç tutulmuştur)

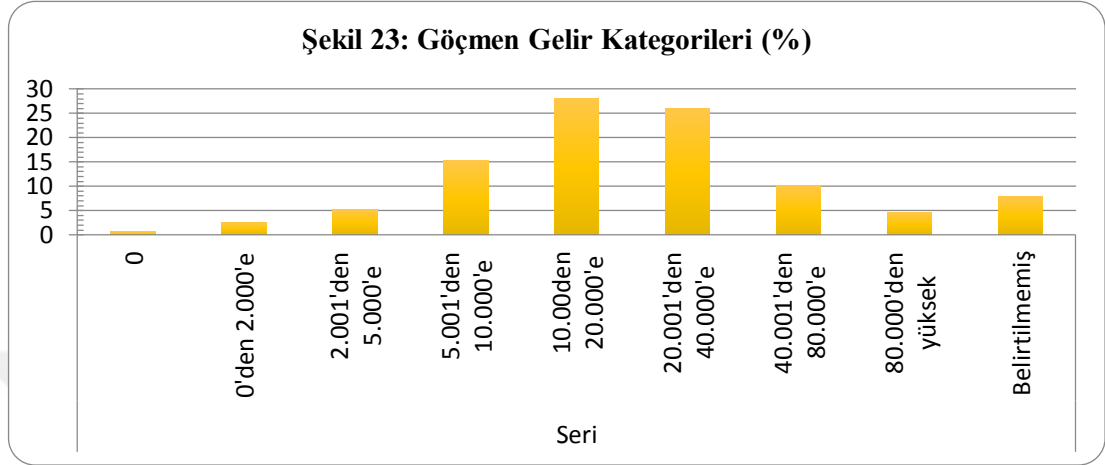
Tablo 41, işgücünün ortalama ücret toplamlarını uyruklarına göre göstermektedir. Ücretler arasında en yüksek medyan değeri Bahamalıları aittir. Ancak, yeni göçmenler ortalama kişisel gelirden en üst sırada yer almaktadır ve bu grubu Bahamalı ve Bahamalı olmayan nüfus takip etmektedir. Bu bulgu oldukça önemlidir, çünkü teorilerin de ortaya koyduğu gibi ülkeye yeni gelen göçmenlerle, ülkeye önceden gelmiş göçmenlerin doğrudan rekabet halinde olduğu oldukça barizdir (D'Amuri, Ottaviano ve Peri, 2013: 3; Somerville ve Sumption, 2009: 39; Pienkos, 2006: 31).

Tablo 41, çalışan nüfusun tümü için ortalama geliri 26.050 doları olarak göstermiştir. Göçmenlerin toplam geliri bu ortalamadan altındadır, ancak, yeni göçmenlerin ortalaması 30.043 dolarıdır ve diğer tüm grupların ortalamasından daha yüksektir. Bu durumda, yeni göçmenlerin iş için yerlilerle rekabet halinde olmadığı ortaya çıkmaktadır (BDOS, 2010: 16).

Bir önceki bölümde açıklandığı gibi, göç akışı, alıcı ülkedeki işgücü arzını arttırmaktadır. İşgücü arzı sonucunda oluşan istihdam, hem iş verimini, hem de yerlilerin kişi başına düşen gelirini artırır; ancak geliri, üretim faktörleri arasında yeniden dağıtır. Göç ile ilgili politika tartışmalarının birçoğu göçün gelir dağılımı üzerindeki etkileri ile ilgilidir (Lalonde ve Topel, 1997: 817).

Tüm gruplarda, erkeklerin ortalama geliri kadınlardan daha yüksektir ve ülkedeki en yüksek geliri ise ülkeye yeni gelen erkek göçmenler elde etmektedir. Yine de, yerli kadın işçiler, ülkeye yeni gelen kadın göçmenlerden daha fazla kazanmaktadır. Yüksek ücretler ve fiziksel sermaye girdileri, yüksek düzeyli beşeri sermayenin bir sonucu olma eğilimindedir. Ortalama kazanç artışının, genellikle teknik bilgi birikimi ve kazanç sahibi başına düşen fiziki sermaye artışıyla doğru orantılı olduğu söylenmektedir; beşeri sermayenin önemi zamanla oluşan ücret farklılıklarını açıklar (Tallman ve Wang, 1994: 102). Bu açıklama, vasıflı işçiler neden vasıfsız işçilerden daha fazla ücret alır sorusunun cevabını tam olarak vermektedir. Ortalama olarak bakıldığında, üniversite mezunlarının en yüksek geliri elde ettiği, bu grubu ise sırasıyla meslek yüksek okul ve lise mezunlarının takip ettiği görülmektedir. Eğitim düzeyi lise diplomasından aşağı olan bireyler ise düşük gelir aralığında bulunmaktadır. Elde edilen veriler, 8 yıllık eğitim geçmişine sahip

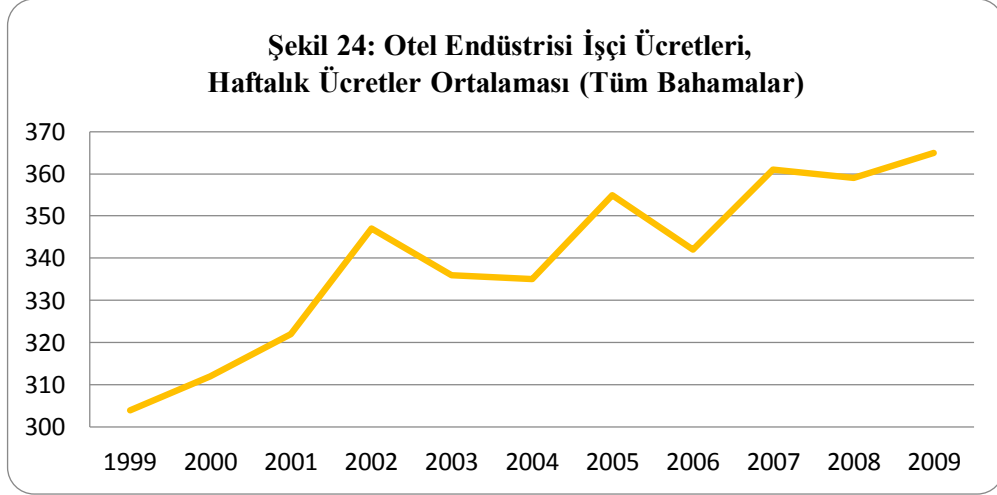
Portekizli ve Meksikalı göçmenlerin, yerlilerden %40 daha az kazandığını gösterirken, Avustralya ve Güney Afrika'dan gelmiş 15 yıllık eğitim geçmişine sahip göçmenlerin yerlilerden %30 ila %40 daha fazla kazandığını ortaya koymuştur (Borjas, 1998: 16).

Kaynak: BDOS, 2010: 76-78

Şekil 23, Bahamalar'da bulunan göçmenlerin gelir aralığı toplamını göstermektedir. Bahamalar'ın en vasıflı grubu olan Kuzey Amerikalı göçmenler, aynı zamanda en çok gelir elde eden grubunu oluşturmaktadır. Amerikalı, Asyalı ve Avrupalı göçmenlerin %78'i yılda 10.000 dolarıdan fazla kazanmaktadır. Amerikalı göçmenlerin %22'si, Avrupalı göçmenlerin ise %14'ü, yılda 40.000 dolarıdan fazla kazanmaktadır. Afrikalı göçmenleri sayısı diğer gruplara göre nispeten daha azdır, ancak %81'inin yıllık ortalama gelir aralığı 10.000 doları ve üstüdür. Karayipli göçmenlerin %54,7'si yılda 10.000 doları ve üstü kazanmaktadır, ancak sadece %4,8'i yılda 40.000 doları ve üstünü elde etmektedir (BDOS, 2010: 76-78).

Şekilden de anlaşılacağı gibi, göçmenlerin birçoğu yoksulluk sınırının üzerinde yüksek kazançlar elde etmektedir. Her ne kadar GSMH, Şekil 23'ün belirtilen zaman aralığında giderek artmışsa da, otel endüstrisinde çalışan işçilerin ücretlerinde geçtiğimiz 10 sene içerisinde ciddi bir artış olmamıştır. Son 10 yıl içerisinde, işçilerin aldığı haftalık ortalama ücret, biraz artarak 310 dolarıdan, 360 dolarıya yükselmiştir. Bu işçi ücretlerinin yavaşta olsa arttığının bir göstergesidir. Bu durumun ana nedeni Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) olabilir, çünkü genelde düşük vasıflı işgücündeki artış, düşük vasıflı işçi ücretlerini azaltır.

Kaynak: BDOS, 2011a: 8

İstatistik Dairesi'ne göre, Bahamalar'da uygulanan asgari ücretin saati 4 dolar, günlüğü 30 dolar ve haftalığı ise 150 dolardır. İşgücü piyasasının esnekliği, asgari ücret ve sendikalardan dolayı oldukça zayıftır. Bununla beraber, hükümetin ulusal bir asgari ücret belirlemesi de ücretler oranlarını etkileyebilir (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2008: 40; Coppel, Dumont ve Visco, 2001: 16).

Gelir dağılımlarında daralma yaşayan ev sahibi ülkelerin, yüksek vasıflı göçmenleri cezbetmesi, gelir ortalamaları birbirine daha yakın ev sahibi ülkelere göre daha az olasıdır; üstelik bu ülkelerin gelir dağılımında eşitsizlikler görülmektedir. Nitekim, Almanya ve İsveç gibi gelir dağılımlarının dar olduğu ülkeler daha az vasıflı göçmeni kendilerine çekebilirken, ABD gibi yapılan işin karşılığının fazlasıyla ödendiği ülkeler, vasıflı göçmenler için daha cezbedici olmaktadır (Lalonde ve Topel, 1997: 819).

Bu bağlamda, Karayipler bölgesindeki göçmen akışının ağırlıklı olarak düşük vasıflı bireylerden oluştuğunu görmekteyiz. Yüksek vasıflı göçmenler ise, Bahamalar'ı, anavatanlarıyla, gidecekleri ABD ve Kanada gibi ülkeler arasında bir köprü olarak kullanmaktadır. Bununla birlikte, Bahamalar, ilgili alanda Bahamalı vasıflı işgücü eksikliği durumunda, yüksek ücret vererek alanında uzman çalışanları kiralyan ya da kalifiye göçmenleri işe alan çok uluslu işletmelere, kıyı bankacılığı bankalara ve kurumlara da sahiptir (Lalonde ve Topel, 1997: 821).

Thomas-Hope'a göre, göçmenlerin eğitim düzeyi ortalaması, yerli nüfusunkinden yüksektir. Bahamalar'da bulunan üniversite eğitimi almış göçmenlerin oranı %19,4 iken, Bahamalı yerli nüfusun yükseköğrenim oranı

%7,4'tür (Thomas-Hope, 2003: 124). Göçmen yoğunluğunun belirli endüstrileri hedef alması, göçü teşvik eden sektörlerdeki (örneğin finans sektörü) ekonomik büyümenin tarihi bir göstergesidir (Thomas-Hope, 2003: 128).

Göçmenlerin eğitim ve becerileri, göçün ev sahibi ülke üzerindeki etkileri bakımından belirleyici unsurlardır, bu yüzden bir sonraki bölümde bu unsurlar derin bir biçimde ele alınacaktır.

3.7.1.3. Eğitim ve Beceriler

Beşeri sermaye yatırımı, üniversite eğitimini, iş üstü eğitimini, sağlık hizmetlerini, düzenli besin tüketimini ve piyasalardaki ekonomi anlayışını içermektedir. Tüm bunlar, insanın hem ruhsal hem de bedensel kapasitesini, yanı sıra gelir düzeyini geliştirir. Elde edilen kanıtlar, teknolojik gelişmelerin, kişi başına düşen sermaye artışını etkilediğini göstermektedir. Teknolojinin gelişimi, beşeri sermaye gelişimine bağlanmaktadır (Becker, 1994: 24).

Kazanç yaşla beraber artarken, aynı zamanda beşeri sermaye ve beceri düzeyine bağlı olarak azalabilmektedir. Gelir dağılımı, profesyonel ve vasıflı işçilerin lehine eğilim göstermektedir. Beceri ve yeteneği olan işçilere, ileri eğitim ve öğretim sağlanmaktadır (Becker, 1962: 10).

Eğitimsel Kazanım	Toplam	Yüzde
TOPLAM	28.365	100,0
Ortaöğretim	12.761	45,0
Yüksekokul/Üniversite	9.021	31,8
İlköğretim	3.710	13,1
Lise Sonrası/Mesleki/Teknik Eğitim ve Öğretim	1.738	6,1
Hiç Eğitim Almamış/Okul Öncesi/Kreş	1.135	4,0

Kaynak: BDOS, 2010: 12

Bir önceki bölümde, beşeri sermayesi daha fazla olan göçmenlerin nasıl daha yüksek ücretler aldıkları, ve göçün işçi ücretlerini olumsuz etkilemediği belirtilmiştir. Vasıflı göçmen işçiler, yerli işçilerle doğrudan rekabet halinde değillerse, yerli işgücünün ücretlerin olumlu yönde etkileyebilir.

İstatistik Dairesi verilerine göre, Bahamalar'daki mevcut göçmenlerin %39'u, yönetici pozisyonlarında, uzmanlık gerektiren meslek dallarında ve yardımcı uzman meslek gruplarında çalışırken, %21'i herhangi bir nitelik gerektirmeyen mesleklerde, %16'sı hizmet ve satış sektöründe, ve %14'ü ise ticaret sektöründe istihdam edilmektedir. Bu istatistiki bilgiler, göçmenlerin de, nitelikli ya da yarı kalifiye işçiler olduğunu göstermektedir. 15 ila 64 yaş arası yeni göçmenlerin %55'i iş sahibidir (BDOS, 2010: 74-76).

Tablo 43, bu göçmenlerin %76,8'inin üniversite ve lise mezunu olduğunu göstermektedir. Yerli işgücünün ise sadece %30'u, yükseköğrenimlerini tamamlamıştır. 2014 yılında, Bahama da harcamıştır GSYH'nin %3'lük kısmından daha azı eğitime harcanmıştır. Tablo 43, 2012 itibariyle, 15 yaş üstü Bahamalıların sadece %20'sinin yüksekokul ya da üniversite eğitimi aldığını göstermektedir. Bahamalar'da yaşayan mevcut göçmen stokunun %45'i liseyi, %31,8'i üniversiteyi, %6,1'i meslek okullarını bitirmişken, %4'ü ise hiç eğitim almamıştır (BDOS, 2011: 32).

Tablo 43: İstihdam Durumlarına göre İşgücü Eğitimsel Kazanımı - 2011				
	TOPLAM		ÇALIŞAN	İŞSİZ
EĞİTİMSEL KAZANIM	TOPLAM	%	TOPLAM	TOPLAM
EĞİTİM ALMAMIŞ	3.520	2	2.465	1.055
İLKÖĞRETİM	10.650	6	9.225	1.425
TAMAMLANMAMIŞ ORTAÖĞRETİM	17.695	9	13.140	4.555
TAMAMLANMIŞ ORTAÖĞRETİM	100.200	53	84.720	15.480
ÜNİVERSİTE	38.620	20	36.835	1.785
DİĞER YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI	18.910	10	17.300	1.610
BELİRTİLMEMİŞ	480	0	435	45
TOPLAM	190.075	100	164.120	25.955

Kaynak: BDOS, 2011: 39

Beşeri sermaye, Bahamalarda eğitimi ve Bahama işgücünün vasıflarını iyi yönde etkiler. Bahamalar, ağırlıklı olarak düşük ve yarı vasıflı işgücüne sahiptir. Bu, Kuzey Amerika ve dünyanın farklı yerlerinden gelen vasıflı işçilerin gerçekten de Bahama işgücü ve ekonomisi için hayati önem taşıdığı anlamına gelir. Vasıflı işçiler olmadan, Bahama işgücündeki vasıflı eleman eksikliği ticari mal ve hizmetlerin

üretiminde verimsizliğe neden olabileceği gibi, üretimin keskin bir şekilde düşmesine de neden olabilir.

İş becerileri açısından baktığımızda, en dezavantajlı grubu Haitili göçmenler oluşturmaktadır. Haitili işgücünün, %10,3'ü hiç eğitim görmemiştir ve Haitili göçmenlerin sadece %1,8'i üniversite eğitime sahiptir (Johnson vd., 2005: 24). Ortalama bir işçi, düşük ya da yarı vasıflıdır. Bununla birlikte, Haitili göçmenler tam ikame değildirlir. İngilizce dil becerisi, kültür ve hatta deneyim düzeyi gibi doğal beceriler, Haitili göçmenler ile düşük vasıflı yerli işgücünün birbirleriyle eksik ikameli hale gelmelerine neden olmaktadır (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 2; Kerr ve Kerr, 2011: 14; Somerville ve Sumption, 2009: 15).

Tablo 44: 15 yaş üstü Haitili Göçmen Nüfusunun, Eğitimsel Kazanım ve Okula Gitmemelerine göre Bahamalar İçerisindeki Dağılımı	
En yüksek eğitimsel kazanım	Haitili Göçmenler
Eğitim almamış	% 12,2
Anaokulu	%0,6
İlkokul	%29,4
Lise, 1. ve 3. sınıf arası	%29,2
Lise, 4. sınıf ve üstü	%27,0
Yüksekokul ve üstü	%1,8
Toplam	13.775

Kaynak: Johnson vd., 2005: 74

Lise eğitimi almamış fakat uzun yıllara dayalı iş tecrübesine sahip yerli işgücü, bu yüzden düşük vasıflı Haitili göçmenlere göre daha yüksek vasıflıdır (Borjas, 2008:3). Ancak, İngilizce diline hakim düşük vasıflı Karayipli işçiler, özellikle de eski ya da mevcut İngiliz kolonilerinden gelip, aynı eğitim düzeyine sahip olanları, yerli işgücü yerine mükemmel bir ikame oluşturabilmektedir. Lise eğitimi almamış göçmenlerin yaklaşık %42'sini Haitililer, %8'ini ise Haitili olmayan göçmenler oluşturur (Johnson vd., 2005: 24).

Yerlilerin %30'u üniversitelerde ya da farklı yükseköğretim kurumlarında eğitim almıştır, bunların çoğunluğunu ise kadınlar oluşturmaktadır (BDOS, 2011: 29). Bahamalı erkekler, eğitim becerileri ve gelişimleri konusunda yetersizdirler. Bu durum, Bahamalı erkekleri, ülkedeki en yüksek ücretlere sahip kesim olan göçmen erkeklerle doğrudan rekabet haline sokmaktadır. İşsizlik sorununun derinleşmesi kaliteli eğitim ve beceri eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Göçmen nüfus yerli nüfus

ile rekabet halinde olabileceği gibi, yerli nüfusu bütünüleyici bir unsur da olabilir (BDOS, 2010: 15-16).

3.7.1.4. Yüksek Beşeri Sermayeye Sahip Göçmenlerin Etkileri

Neoklasik büyüme modelleri göz önüne alındığında, nüfus artışının, kişi başına düşen geliri ve ekonomik büyümeyi azaltan negatif etkilerle ilişkilendirildiği görülmektedir. Aynı zamanda, bu modeller, nüfus artışının, işgücünün verimliliğini de azalttığını göstermektedir. Ancak, göç unsuru; nüfus artışı, beşeri sermaye ve ekonomik büyüme denkleminde dahil edildiğinde, göçmenlerin işgücünün üretim verimliliğine katkı sağlayan ve yerli nüfustan farklı şekilde kolayca erişilebilir bir kaynak olduğu anlaşılmaktadır (Dolado, Goria ve Inchino, 1994: 3).

Beşeri sermayenin, üretim fonksiyonuna dahil edilmesi sabit verimin elde edilmesine olanak sağlar. Göçmenler, anavatanlarında edindikleri birikimler vasıtasıyla beşeri sermayeyi göç ettikleri ülkelere taşıyabilecekleri gibi, beşeri sermayelerini entegrasyon ya da karşılıklı etkileşimle yerli nüfusa aktarabilirler. Bu yüzden, göçmenlerin entegrasyonu ev sahibi ülkenin ekonomisi için oldukça önemlidir (Dolado, Goria ve Ichino, 1994: 2).

Beşeri sermaye ve göç faktörlerinin ilave edildiği Solow Büyüme Modeliyle elde edilen bulgular, göçmenlerin beşeri sermayesi arttıkça, göç unsurunun büyüme üzerindeki olumsuz etkilerinin daha önemsiz hale geldiğini göstermiştir. Ancak, göç akışının olumsuz etkilerinin bertaraf edilebilmesi için göçmenlerin beşeri sermayesinin yerli nüfusunkine göre çok daha güçlü olması gerekmektedir (Dolado, Goria ve Inchino, 1994: 3).

Göçmenlerin etkisi, beşeri sermayenin yerli kapasitesine, teknolojiye ve altyapıya bağlıdır (Borjas ve Hanson, 2008). Ottaviano ve Peri (2008), Peri ve Sparber (2009) yanı sıra Hunt ve Gauthier-Loiselle (2008), vasıflı göçmenlerin ekonomi üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu öne sürmüş, ve bu konuda, 1950-2000 yılları arasında yapılan, ABD'de bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında çalışmak üzere gelen göçmenlerin sayısındaki %1'lik artışın, ABD'de çıkarılan patent sayısını %6 arttırdığını gösteren araştırmayı örnek göstermişlerdir (Hunt ve Gauthier-Loiselle, 2009: 3).

Tüm bu ifadelerden çıkarılabilecek temel sonuç şu şekilde belirtilebilir: ceteris paribus (diğer tüm değişkenler sabitken), göç akışı büyüme ve verim üzerinde olumsuz etkilere sahipken, yüksek bir beşeri sermaye içeren göç akışı olumlu etkilere sahiptir. Bir ülkenin göçün olumsuz etkilerine maruz kalması, gelen göçmenlerin beşeri sermayesinin, göçün büyüme ve verim üzerindeki olumsuz etkilerini dengelemek için düşük kaldığı anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, göçün, ekonomik performansı üzerindeki olumsuz etkisi, yerli nüfus artışına göre daha azdır. Mevcut işgücüne iyi bir alternatif olmamasından dolayı işgücü talebi yeterince esnek değilse, herhangi bir darbe etkisiyle ücret oranları artarken, istihdam oranları etkilenmez. Bunun sonucunda, bireysel düzeyde bazı işçiler işlerini kaybetse bile, geri kalan işçiler kazançlı çıkacaktır (Dolado, Goria ve Ichino, 1994: 13).

Eğer işgücü piyasası, işgücü hareketliliği ve benzer becerilere sahip işçilerden dolayı oldukça rekabetçi bir ortama sahipse, ücretler belirli bir dengede kalır. Ancak, gerçek hayatta, ücretler aynı iş için bile farklılar göstermektedir. Bu durumun, beşeri sermaye farklılıkları, mesleğe yönelik eğitim, beceri düzeyi ve okullarda alınan resmi eğitim gibi birçok farklı nedeni vardır (Dolado, Goria ve Ichino, 1994: 13).

Bahamalar'da işgücünün sadece %30'u vasıflı işçi sınıfına girmektedir. Bu %30'luk grup, üniversitelerden ya da mesleki eğitim veren kurumlardan mezun olup, vasıflı işçiye ihtiyaç duyulan sektörlerde çalışmaktadır. Bu grup, vasıflı göçmenlerle rekabet halindedir. Üniversite eğitimini tamamlayıp adalara geri dönen birçok Bahamalı, istihdam olanaklarının yetersizliğinden yakınmaktadır. Massey vd. (1993), bu olguyu, Göçün İkili Teorisi içerisinde açıklamışlardır. Göçmenler işyeri sahibi ve yönetici oldukları zaman, işe daha çok göçmen alma eğilimi gösterirler, özellikle de kendi vatandaşlarına öncelik verdiklerinden, işe alımlarda aranan tecrübe, kültürel geçmiş ve sosyal yapı gibi gereksinimler yöneticilerin arzuları doğrultusunda değişebilmektedir. Bu varsayım, 1980'de yaşanan Mariel Boatlift hadisesiyle (binlerce Kübalı göçmenin, ABD'nin Florida eyaletine gelmesi) kanıtlanmıştır (Massey vd., 1993: 44). Bu durum, birçok çok uluslu şirketin bulunduğu Bahamalar'da, Bahama nüfusunun sadece %30'unun üniversite mezunu olmasına rağmen, vasıflı Bahamalıların %1,8'inin işsiz oluşunun ya da eksik istihdamının nedenini açıklamaktadır (BDOS, 2011: 39). Bu hususta, başka ülkelere göç ettiği için bu verilere dahil edilmemiş Bahamalıları da göz önünde tutulmalıdır.

Kendi işine sahip, ve de ücretli ya da ücretsiz işçi istihdam eden göçmenlerin çoğunluğunu Amerikalılar oluştururken; azınlığı ise Karayipli göçmenler teşkil etmektedir. Üstelik yöneticilerin, profesyonel meslek mensuplarının ve teknisyenlerin büyük bir çoğunluğu Kuzey Amerika ve Karayipler'den gelmiştir (BDOS, 2010: 71-75).

Tablo 45: Göçmen Gruplarının En Çok Çalıştığı Endüstriler		
Endüstri	Uyruk	Yüzde
Profesyonel Meslekler	Kuzey Amerikalılar	%79
	Afrikalılar	%59
	Güney Amerikalılar	%43
	Avrupalılar	%40
Zanaat ve Zanaat Ticareti	Orta Amerikalılar	%34
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Karayipli Uluslar	%40
Yöneticiler	Okyanusyalılar	%73

Kaynak: BDOS, 2010: 74-75

Nüfus sayımı verilerine göre, Kuzey Amerikalı göçmenlerin çoğunluğu profesyonel mesleklerde, bilim ve mühendislik alanlarında, satış ve hizmet sektöründe, zanaat dallarında ve zanaat ticaretinde yanı sıra teknisyenlik işlerinde ve yöneticilik pozisyonlarında çalışmaktadırlar; %79'u vasıflı işçi ya da profesyonel meslek mensubuyken, %9'u zanaat ve ticaret endüstrisinde çalışmaktadır. Kuzey Amerikalı göçmenlerin en az çalıştıkları sektörler tarım ve ormancılıktır.

Afrikalı göçmenlerin %59'u profesyonel meslek mensubu, yönetici ya da teknisyendir. Orta Amerikalı göçmenlerin %34'ü zanaat endüstrisinde ve zanaatla ilgil ticari işlerde çalışırken, %23'ü profesyonel meslek gruplarında, bilim ve mühendislik alanlarında ve de teknisyenlik işlerinde çalışmaktadır. Orta Amerikalı göçmenlerin, en az çalıştığı meslekler santral işçiliği ve makina operatörlüğüdür. Güney Amerikalı göçmenlerin, %43'ü profesyonel meslek gruplarında çalışır ve ticari işlerle uğraşır, bu göçmenlerin en az görüldüğü yer tarım endüstrisidir. Güney Amerikalıların %20'si ise zanaat ve zanaat ticareti ile uğraşmaktadır.

Asyalı göçmenlerin çoğunluğu satış ve hizmet sektöründe, zanaat ticaretinde ve teknisyenlik işlerinde çalışmaktadır. Asyalı göçmen nüfusu diğer göçmen gruplarına göre daha heterojen bir yapıya sahiptir; yüksek, yarı ve düşük vasıflı işlerde çalışmaktadırlar.

Bununla birlikte, tüm göçmen grupları arasında düşük vasıflı işgücüne en çok katkı yapan Karayipli uluslardır. Karayipli göçmen nüfusun %39'u nitelik

gerektirmeyen mesleklerde, %18'i satış ve hizmet sektöründe, %16'sı zanaat ve zanaat ticareti endüstrisinde ve %2,3'ü yöneticilik pozisyonlarında çalışmaktadır. Karayipli göçmenlerin %2,1'i ise büro hizmetlerinde çalışmaktadır.

Avrupalı göçmenlerin, %40,4'ü teknisyen ve profesyonel meslek erbabı olarak, %19'u ise yönetici pozisyonlarında çalışmaktadır. Avrupalı göçmenlerin en az görüldükleri yerler tarım sektörü, santral işçiliği ve büro hizmetleridir. Avrupalı göçmenlerin %12'si zanaatçılık ve ticaretle uğraşmaktadır.

Okyanusyalı göçmenlerin %73'ü yöneticilik pozisyonlarında, profesyonel mesleklerde ve teknisyen işlerinde çalışmaktadır. Okyanusyalı göçmenlerin en az görüldüğü iş kolları, santral işçiliği, makine operatörlüğü ve nitelik gerektirmeyen mesleklerdir.

Bunlara ek olarak, İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth) üyesi olmayan ülkelerden gelen göçmenler çoğunlukla, teknisyenlik işlerinde, bilim alanında, büro hizmetlerinde ve bunların yanı sıra satış ve hizmet sektörlerinde görülürler, bu alanlarda çalışanlar toplam nüfuslarının %83'üne karşılık gelmektedir. Tabloda detaylı şekilde görüldüğü üzere, vasıflı işçilerin birçoğu Kuzey, Güney ve Orta Amerika yanı sıra Avrupa ve Karayipler'den gelmektedir. Yarı kalifiye ve düşük vasıflı işgücü içerisinde Karayipli, Asyalı ve Orta Amerikalı göçmen işçi bolluğu bulunmaktadır.

Tablo 46: Belirli Meslek Gruplarındaki Mevcut Göçmen Sayısı – 2010 Nüfus Sayımı	
Meslekler	Toplam
İSTİHDAM EDİLMİŞ GÖÇMEN SAYISI TOPLAMI	15.717
Yöneticilik, Profesyonel ve Yardımcı Profesyonel Meslekler	5.967
Vasıfsız İşçiler	3.326
Satış ve Hizmet Sektörü Çalışanları	2.485
Zanaatkarlık ve Zanaat Ticareti Çalışanları	2.233
Diğer Meslekler	1.257
Belirtilmemiş	449

Kaynak: BDOS, 2010: 15

Yerlilerin ve göçmenlerin farklı eğitim düzeylerine, becerilere ve iş tecrübesine sahip olduğu, eksik ikame teşkil ettikleri ve işgücü içerisinde birbirlerini bütünleyici oldukları ülkeler için göç daha yararlıdır. Göçün faydaları ulus içerisinde eşit bir şekilde yayılmasa ya da dağıtılsa da, gelirler arasındaki farklılığın

artmasıyla birlikte göçün faydaları da artmaktadır (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2008: 6; Borjas 2008: 28; Card, 2009: 18).

Tablo 47: Bahama Adaları'nda Yaşayan Göçmenlerin Çalıştıkları Endüstriyel Alanlara Göre Dağılımı		
	Haitili Olmayan Göçmenler	Haitili Göçmenler
Özel ev hizmetleri	%3,2	%25,2
İnşaat	%10,8	%23,2
Tarım	%0,9	%13,5
Toptan ve perakende ticaret, tamirat	%15,0	%11,9
Otel ve restoranlar	%17,7	%10,9
İmalat	%4,2	%4,2
Emlak ve kiralama	%5,3	%3,6
Diğer sosyal ve bireysel hizmetler	%6,0	%2,8
Ulaştırma, depolama ve iletişim	%7,7	%1,7
Eğitim	%6,2	%0,9
Balıkçılık	%1,8	%0,8
Sağlık & Sosyal Hizmetler	%3,9	%0,3
Kamu Yönetimi	%9,5	%0,3
Finansal Aracılık	%6,0	%0,2
Elektrik, gaz ve su	%1,3	%0,1
Sımrötesi Kuruluşlar	%0,2	%0,1
Madencilik	%0,3	%0,1
Toplam	100	99,8

Kaynak: Fielding vd., 2008: 42

Tabloda detaylı şekilde görüldüğü üzere, birçok vasıflı göçmen bulunduğu gibi, Karayipler'den gelmiş düşük vasıflı işçi bolluğu da görülmektedir. Bu nedenle, hükümetlerin, yerli işgücünün beceri düzeyini yükseltecek ya da işgücü eksikliğini tamamlayacak uygun göçmenlerin ülkeye gelmelerine olanak sağlayan göç politikalarını, işgücünün çıkarlarına en uygun şekilde oluşturmaları oldukça önemlidir. Göç akışını oluşturan göçmenler sadece vasıflı ya da vasıfsız göçmenleri içeriyor, ve yerli işgücünün vasıflarına göre farklılık teşkil ediyorsa, göçmen fazlalığı faydalı bir biçimde kullanılır (Borjas, 1998: 7).

Borjas (2003), aynı eğitim geçmişine ve farklı iş tecrübesine sahip, yerli ve göçmenlerin, tam ikame olmadığını, dolayısıyla ulusal işgücüne katılabileceklerini ileri sürer. Bu literatüre göre, göçmen işgücü arzındaki %10'luk artış, ücretleri %3 ila %4 oranında düşürür (Borjas, 2003: 3). Borjas, göçmenlerin eğitim geçmişleri ve iş tecrübeleri gibi özelliklerinden yola çıkarak beceri gruplarının tanımlanabileceğini, ve bu grupların dikkatlice incelenmesiyle, göçün yerli işgücünün istihdamı üzerindeki etkilerinin değerlendirilebileceğini savunmuştur. Aynı eğitim geçmişine,

fakat farklı iş tecrübesine sahip işçilerin eksik ikame teşkil ettiğine dair bir varsayım bulunmaktadır. Bu durumun ücretler üzerindeki etkisi, eğitim geçmişine göre çarpıcı bir biçimde farklılıklar göstermektedir; ücretler liseyi bırakanlarda %8,9 oranında, yükseköğrenim görmüş işçilerin ücretlerinde neredeyse değişiklik görülmemektedir (Borjas, 2003: 3).

3.8. BAHAMALAR'DA GÖÇMENLİĞİN NEGATİF ETKİLERİ

Bir önceki bölümde, göçün Bahama ekonomisi üzerindeki olumlu etkileri vurgulanmıştır. Bir sonraki bölümde, göçün işsizlik, toplumsal refah ve para havalesi gibi olumsuz etkileri tartışılacaktır.

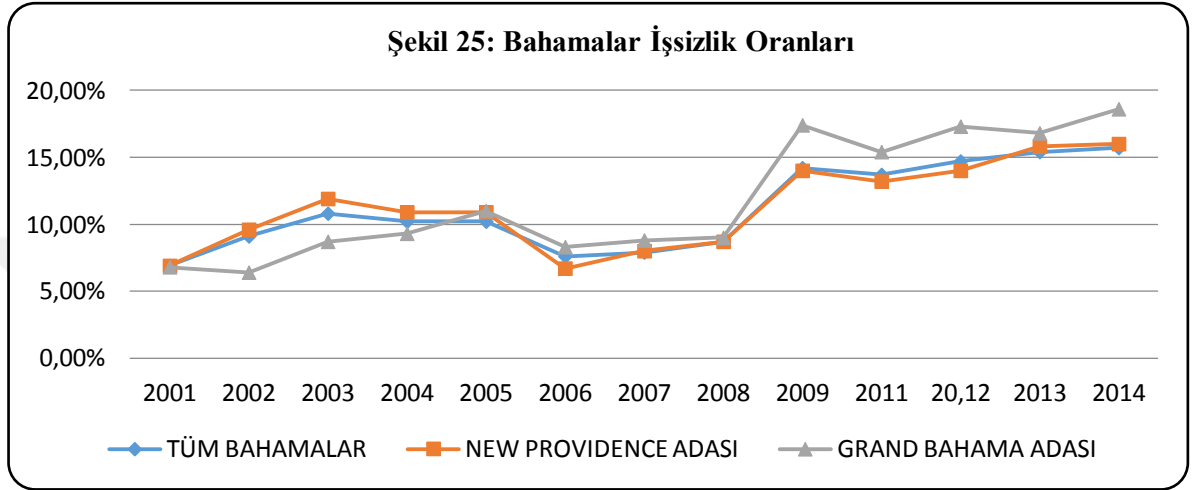
3.8.1. İşsizlik

İşsizlik ve beceri düzeyi arasında ters orantı vardır (Becker, 1994: 24). Göç, işgücü piyasasıyla ilgili düzenlemelerin yapılmasıyla, uzun vadede işsizliğe sebep olmamaktadır fakat göç akışının başlangıç aşamasında, özellikle düşük vasıflı işçiler ve ülkeye daha önceden gelmiş düşük vasıflı göçmenler arasında işsizlik artabilir. Çünkü tüm bu gruplar iş için rekabet halindedir ve piyasa verimini arttırmak için düzenlemelere gidilir. Bununla birlikte, yüksek vasıflı göçmenler, işgücünün ve düşük vasıflı göçmenlerin beşeri sermaye eksikliğini tamamlar (Friedberg ve Hunt, 1998: 28-42).

Bahamalar'ın işsizlik oranı geçtiğimiz senelerde önemli derecede artmıştır. Aralık 2014 yılı itibariyle, Bahamalar'ın işsizlik oranı %15,7'ye yükselmiştir, Bahamalı gençler arasındaki işsizlik oranı neredeyse %30'dur. Şekil 25'de gösterildiği gibi, Bahamalar'da geçtiğimiz 10 sene içerisinde işsizlik oranları tırmanışa geçmiş, dolayısıyla hem yerli nüfus hem de göçmen nüfus iş bulma konusunda sıkıntı çekmeye başlamıştır. 2006 yılına gelindiğinde, ekonomi her ne kadar 2001 yılında yaşanan ekonomik çöküşün yaralarını sarmaya başlayıp, istikrarlı bir şekilde büyüse de, bu olumlu hava çok kısa sürmüştür. Sonraki yıllarda, işsizlik oranı sürekli bir biçimde artmıştır. İşsizlik, eksik istihdam ve yeni iş sahalarının

açılmasıdaki durgunluk, Bahamalar'ın ekonomik büyümesinin önünde engel oluşturmaya devam etmektedir (BDOS, 2015: 1-2).

Bahamalar'ın dolaysız dış yatırıma, ithalata, yabancı nitelikli işgücüne ve turizme bağımlı olması, Bahama ekonomisini dış etkilere ve değişimlere karşı oldukça hassas hale getirmiştir.

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre işsizlik, 34-64 yaş arası bireyleri, diğer yaş gruplarından daha fazla etkilemektedir. İşsiz bireylerin, yeni bir iş bulmaları neredeyse bir yıl almaktadır (BDOS, 2011: 20). Bahama Adaları'nda inşaat, finansal hizmetler ve turizm endüstrilerinin nitelikli işgücü talebi arttıkça, yüksek vasıflı işçi taleplerinin yerli işgücü arasından karşılanması giderek daha da zorlaşmaktadır. Aynı sorunlarla, düşük vasıflı yerliler ve göçmenler de karşılaşmaktadır. Haitili göçmenler arasındaki işsizlik oranı oldukça yüksektir. Haitili göçmenlerin %11,2'den fazlası işsizdir. Bu oran diğer göçmen grupları için %4,2'dir. Bahamalar'da yaşayan 15 yaş ve üstü Haitili göçmenlerin ortalama yıllık geliri 8.253 dolar iken, Haitili olmayan göçmenlerin ortalama yıllık geliri 26.925 dolar. Bahamalar'ın yoksulluk sınırı 11.452 dolar (yıllık gelir), ve Haitili göçmenlerin büyük bir çoğunluğu yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır (Fielding vd., 2008: 43).

3.8.1.1. Göçmenler Arasında Fakirlik

Vasıflı göçmenler, yeterli eğitim ve beceri düzeyine sahip olmayan vasıfsız göçmenlere nazaran yoksulluk konusunda daha şanslı konumdadırlar. Mutlak yoksulluk sınırının, günlük 11,64 dolar olduğu Bahamalar'da, yerli nüfusun %12,58'i bu sınırın altında yaşamaktadır (Johnson vd., 2005: 7).

Göçmenler arasındaki en büyük grubu oluşturan Haitili toplumun yoksulluk oranı %37,69 iken, bu oran Kuzey Amerikalı ve Avrupalı göçmenler için %3,36'dır. Geri kalan göçmenler içinse %3,69'dur (BDOS, 2013: 1).

Daha önceden de belirtildiği gibi, işsizlik, yoksulluk içerisinde büyük bir rol oynamaktadır. Yoksulluk sınırının altında yaşayan göçmenler sosyal refah ve toplumsal destek aramak zorunda kalır. Haitili göçmenlerin %11,2'den fazlası işsizdir ve bu oran diğer göçmen grupları için %4,2'dir. Tüm bu rakamlar sosyal destek arayan savunmasız kişilerin sayısını arttırmaktadır (Fielding vd., 2008: 43).

Tablo 48: Bahamalar'da Yaşayan Haitili Ailelerin Hanehalkı Gelir Ortalaması (Yıllık)	
Ada	Hanehalkı Gelir Ortalaması
Abaco	\$14.095
New Providence	\$12.247
Grand Bahama	\$ 9.928
Eleuthera	\$ 7.134
Ortalama Toplam	\$11.759

Kaynak: Johnson vd., 2005: 27

Çevre ve Konut Bakanlığı'na göre, birçok göçmen yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bu yüzden, göçmenlerin çoğunluğu sağlıksız yaşam koşullarına sahiptir ve yaşamlarını ulusal sağlık standartlarının altında sürdürmektedir. Göçmenlerin %57,4'ü aileleriyle beraber yaşamaktadır (Johnson vd., 2005: 21-22). Fielding vd. göre, içerisinde buldukları yaşam şartlarından dolayı, Haitili ve diğer kaçak göçmenlerin yaşadıkları gecekondu semtleri birçok ciddi hastalığa, maraza ve illete sebep olan birer mikrop yuvasıdır (Fielding vd., 2008: 43). Haitililer çoğunluğu kiralık evlerde yaşayıp, aylık ortalama 162 dolar kira ödemektedir (Fielding vd., 2008: 46).

BDOS'in verilerine göre, çalışan göçmenler arasında, Abaco'da bulunanların %29,1'i ve Grand Bahama'dakilerin %9,4'ü yoksulluk sınırının altında

yaşamaktadır. Yoksulluk oranının en düşük olduğu yer ise, %3,17 ile New Providence'dır (BDOS, 2013:1).

3.8.1.2. Entegrasyon

Göç, konut ihtiyacının artmasına, dolayısıyla ev fiyatlarının yükselmesine neden olmaktadır. Bahamalar'da gayrimenkul yatırımları sınırlı olduğundan, ev fiyatları gelen talep doğrultusunda yükselmeye devam etmektedir. Lordlar Kamarası, İngiltere çapında bir araştırma gerçekleştirmiş ve mevcut net göç oranlarının bu şekilde devam etmesi durumunda, ev fiyatların 20 yıl içerisinde, göçün hiç gerçekleşmemesi durumunda oluşabilecek fiyatlara göre, %10 pahalanaacağı sonucuna ulaşmıştır (Greenstone ve Looney, 2008: 165). Farklı kökenlere sahip insanların, belirli bir bölgeye ulaşması, o bölgede çarpan etkisi oluşturmaya meyillidir. Bir diğer deyişle, kaynak ülkeden gelen göçmenler, göç ağları vasıtasıyla anavatanlarından daha fazla kişinin göç etmesine sebep olacaktır (Lalonde ve Topel, 1997: 833).

Göçmenler alıcı ülkeye yerleştikçe, belirli şehir ve coğrafi konumlarda kümelenmeye başlarlar. Bu topluluklar içerisinde ihtiyaç duydukları desteğe ve bilgiye kolaylıkla ulaşabildikleri gibi, aynı dili konuştukları ve yakınlık duydukları insanlarla beraber yaşama imkanı bulurlar. Bu durum, genellikle, göçmenlerin yerleştiği bölgelerde yaşayan yerli nüfusun başka yerlere göç etmesine neden olmaktadır (Lalonde ve Topel, 1997: 804).

Yerliler ve göçmenler arasındaki dil farklılıklarından dolayı, göçmenlerin Bahama toplumuyla bütünleşmesi zor olabilmektedir (Lalonde ve Topel, 1997: 828). Kuşaklar arası hareketlilik (sosyal mobilite) kısıtlanmıştır. Bu durum, göçmen çocuklarının 18 yıl boyunca devletsiz (tabiiyetsiz) kalıp; çalışma, seyahat etme, üniversite eğitimi alma gibi haklardan mahrum kalmalarından dolayı sorun haline gelmektedir (BDOS, 2010: 7). ABD'de vasıflı göçmenlerin toplum içerisinde entegrasyonu, düşük vasıflı göçmenlere göre çok daha hızlı gerçekleşmektedir. Belirli bir eğitim düzeyi ve beşeri sermayeye sahip göçmenler, göç ettikleri ülkeyi daha hızlı özümserler (Lalonde ve Topel, 1997: 836).

İşgücündeki boşlukları dolduracak yetenekli ve becerikli göçmenleri cezbetmek isteyen ülkeler için entegrasyon oldukça önemlidir. Haitili göçmenlerin, %12'si herhangi bir eğitim almamıştır. Düşük vasıflı göçmenlerin ilk işlerinde çalıştıkları süre ortalama 2,7 senedir. Bu süre, Bahamalar'a çalışma amacıyla gelen ilk göçmenlerden, günümüze kadar geçen süredeki tüm göçmenlerin ilk işlerinde çalışma süresi ortalamaları olan 10,7 sene ile karşılaştırıldığında düşük kalmaktadır (Johnson vd., 2005: 78).

Haitili göçmenler %56,1'i ilk işlerini yaklaşık 1 sene içerisinde terk ettiklerini belirtirken, işlerinden istifa etme nedenlerinin başında %26,6 ile düşük ücretler gelmektedir (Johnson vd., 2005: 78). Bahamalar'a göç eden düşük vasıflı göçmenlerin sadece %1'i iş teklifi almış şekilde ülkeye ulaşır. Bu yüzden geri kalanlar karşılaştıkları ilk istihdam olanağını değerlendirmek durumundadır. İş durumlarını düzenli hale soktuktan ve çalışma izinlerini aldıktan sonra, becerilerine ve iş tecrübelerine uygun, daha iyi çalışma koşullarına sahip ve daha çok kazanç sağlayabilecekleri işlere geçme şansına kavuşurlar (Johnson vd., 2005: 64; Fielding vd., 2008: 47).

Yıl	Çalışma İzni Sayısı
2012	1.801
2013	2.340
2014	3.289

Kaynak: Johnson vd., 2005:33

Yukarıdaki tablo, Haitili göçmenlerin çalışma izni başvurularının giderek arttığını göstermektedir. Birçok Haitili ve Karayipli göçmen Bahamalar'a yasadışı yollarla gelip, sonrasında, ülkedeki mevcudiyetlerine yasallık kazandırmaktadır. Ancak, çalışma izni alma süreci o kadar yavaştır ki, sistemdeki gecikmeler, çalışma iznine sahip olmadıkları için daha iyi istihdam olanaklarını değerlendiremeyen yasadışı göçmeler arasında yoksulluğu arttırmaktadır. Bazı göçmenler birkaç ay, bazılarıysa neredeyse bir sene boyunca çalışma izinlerinin çıkarılmasını bekler. Bu bekleme süresi, işgücü piyasası için de yararlıdır. İş arama ve işe yerleşmeye yardımcı olur. Bu yüzden ülkeye yeni gelen göçmenler arasındaki iş hareketliliğinin yüksek olması beklenmektedir (Johnson vd., 2005: 33).

Bununla birlikte, elde edilen verilere göre, göçmenler arasında dairesel göç ve dönüş göçü oldukça yüksektir. Yakın zamanda ülkeye gelen yeni göçmenler,

ülkedeki toplam göçmen nüfusunda %45'lik bir paya sahiptir (Johnson vd., 2005: 98). Göçmenlerin sadece %27,7'sinin kendilerine ait bir evi bulunmaktadır. Hayatlarını ev sahibi ülkede devam ettirmeyi düşünen göçmenler, büyük bir hevesle beşeri sermayelerine yatırım yaparlar (BDOS, 2010: 18).

Ölçülebilir bir tanım yapacak olursak, entegrasyon, göçmenlerin ve yerli işgücünün ücretleri arasındaki yakınsama oranıdır. ABD'de yaşayan Meksikalılar, ücret entegrasyonu nadiren başarırlar; Lalonde ve Topel ücret entegrasyonun hiç gerçekleşmediği durumlarda, göçün uzun vadede ulusal refah üzerinde büyük bir yük oluşturacağını iddia etmektedir (Lalonde ve Topel, 1997: 806). Chiswick (1989), ABD'ye gelen göçmenlerin, entegrasyon süreçlerinin yaklaşık 13 sene olduğunu ileri sürmüştür. Bir diğer deyişle, göçmenler ABD'de kaldıkları süre boyunca beşeri sermayelerini geliştirip, zaman içerisinde yerli işgücüne iyi bir alternatif haline gelmektedirler (Lalonde ve Topel, 1997: 806).

Elde edilen veriler, daha çok ülkeye yeni gelen göçmenleri kapsadığı ve toplam göçmen nüfusunu dikkate almadığın için ülkeye daha önceden gelen göçmenlerin ücret entegrasyonlarının analizi oldukça zordur. Bununla beraber, aldıkları ücretlerin toplamı incelediğinde, vasıflı göçmenlerin, yerli işgücüne nazaran daha düşük ücretler aldığı anlaşılrsa da, ücretler arasındaki farklılıkların fazla olmadığı, dolayısıyla vasıflı göçmenlerin ücret entegrasyonunu başardıkları görülmektedir (BDOS, 2010:16).

3.8.2. Refah, Sosyal Aktarımlar ve Vergiler

Göçmenlerin beşeri sermayesi, ulusal refaha olumlu biçimde etki etmektedir. Bir önceki bölümde, göçmenler arasındaki yoksulluk ve ücret entegrasyonu üzerinde durulmuş, vasıflı göçmenlerin nasıl yüksek kazanç elde ettiği, iş bulduğu, işini kaybetmediği ve devlet yardımına ihtiyaç duymadığı anlatılmıştır. Lalonde ve Topel (1997), sosyal yardım hizmetleri güçlü olan ülkelerin, göçmenler için oldukça cezbedici olduğunu belirtmiş ve bu ülkelerin akıllıca davranarak göçmenler içerisinde vasıflı olanları seçip, göç akışından yarar sağlamaları gerektiğini savunmuştur (Lalonde ve Topel, 1997: 840).

Bahamalar'ın sosyal güvence sistemi, göçmenlerin yardım talepleri için teşvik edici değildir. Sosyal yardımların büyük bir kısmı yerli nüfusun ve Ulusal Sosyal Güvence Kurulu (ya da NIB) sistemi'ne ödeme yaparak katkıda bulunan göçmen işçilerin yararına ayrılmıştır. Sosyal hizmet yardımları, başvuran kişilerin durumuna göre, genellikle tek seferlik hibe şeklinde verilmektedir. Düşük vasıflı göçmenlerin doğurganlık oranı yüksektir ve bu durum, sosyal yardım programlarına katılım paylarının neden giderek arttığını açıklamaktadır. Yüksek vasıflı göçmenler, daha az çocuk sahibi olmaya eğilimli olduğu gibi, sağlık ve sigorta hizmetlerine kolayca erişim sağlamaktadır (Lalonde ve Topel, 1997: 843).

Haitili göçmen kadınların doğurganlık oranı, yerli kadınlardan yüksektir. Yerli kadınlarla karşılaştırıldığında doğum yapma yüzdesi daha fazla olan Haitili göçmen kadınlar sosyal yardımlardan ve sağlık hizmetlerinden daha çok yararlanmaktadır. Haitili anneler tarafından canlı olarak dünyaya getirilip, nüfusa kaydedilen bebeklerin yüzdesi 1987 ile 1991 yılları arasında genel bir artış göstererek sırasıyla %7,8 - %9,9 - %11,8 - %12,2 ve %13,4 olmuştur. Haitili göçmen kadınların gerçekleştirdiği doğumlar, 1994 yılında, genel nüfus içerisinde %9,8'lik bir paya sahipken, 2003 yılına gelindiğinde artarak %11,2 olmuştur (Johnson vd., 2005: 34). Bu durum, Haitililerin, Bahama toplam nüfusu içerisindeki sayısını büyük oranda arttırmıştır.

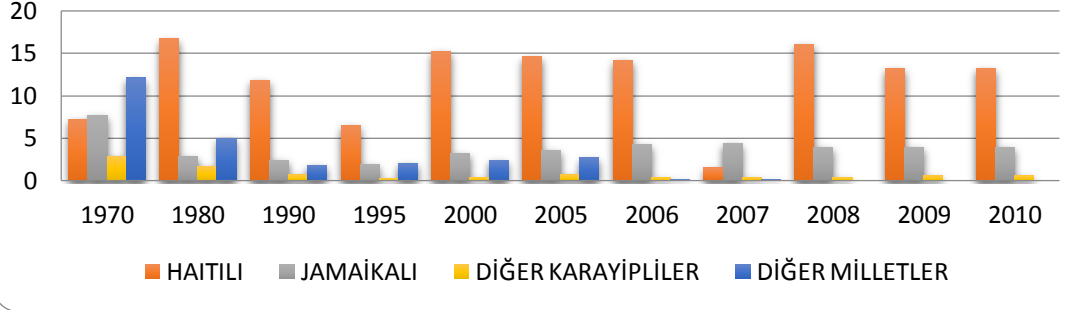
1991 yılında, Ulusal Sosyal Güvence Kurulu'nun bütçesinden, Haitili göçmenler için ayrılan miktar 21.4 milyon dolar olmuştur (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 34). İstatistik Dairesi Nüfus Sayımı verilerine göre, neredeyse tüm göçmen grupları, kökeni ne olursa olsun, yerli kadınlardan daha yüksek doğurganlık oranına sahiptir. Bahamalar'da, doğum öncesi sağlık hizmetleri, devlet tarafından cüzi bir ücret karşılığı temin edilmektedir. Canlı doğum gerçekleştiren yerlilere ve hatta bazı göçmenlere, durumlarına göre doğum yardımı yapılmaktadır (her üç senede bir). Haitili göçmen kadınlar, Bahama vatandaşlarından ve ülkede yaşayan diğer yabancı uluslardan daha fazla çocuk yapmaktadır. Bu durum, ülkedeki göçmen nüfusun geçtiğimiz 40 sene içerisinde ikiye katlamasına sebep olmuştur (Fielding vd., 2008: 44). Haitililer toplam nüfusun %8,1'ini oluştursa da, Bahamalar'da gerçekleşen canlı doğumların %14'ü Haitili

kadınlara aittir. 1990'da, nüfusun büyüme oranı %9,4 iken, doğum oranındaki artış %17,2 idi (Fielding vd., 2008: 44).

2000 yılında gerçekleştirilen nüfus sayımı verilerine göre, 15 ila 44 yaş arası Bahamalı kadınların binde 78'i doğum yapmıştır. Bu oran, 15 ila 44 yaş arası yabancı kadınlarda binde 122'dir (BDOS, 2000: 3). Bahamalı kadınların doğurganlık oranı 2,46 iken, göçmen kadınların doğurganlık oranı 3,16'dır (BDOS, 2000: 3). Göçmen kadınların çocuk sahibi olma ihtimali, yerli kadınlara göre daha yüksek olduğundan, göçmen ailelerin çocukları için sosyal yardım almaları yanı sıra eğitim hizmetlerinden ücretsiz faydalanmaları daha olasıdır. Resmi raporlar, Haitili göçmenlerin, eğitim ve sağlık hizmetlerinden, nüfuslarına düşen paya oranla daha fazla yararlandıklarını, fakat diğer sosyal hizmetlerden faydalanamadıklarını ortaya koymuştur (Johnson vd., 2005: 30).

Bahamalar içerisinde sosyal yardım desteği sağlayan, yanı sıra sigorta ödemelerini ve sigorta katkı paylarını ayarlayan Ulusal Sosyal Güvence Kurulu'nun (NIB) 2004 yılı raporuna göre, sosyal yardım desteğine başvuran göçmenlerin sayısında düşüş yaşanırken, ulusal sigorta sistemine katkı payı ödeyen göçmenlerin sayısı 2000 yılı itibariyle artmıştır (Johnson vd., 2005: 30). NIB tarafından Haitili göçmenlere ödenen sosyal yardımlar, ödeneklerin %2'lik kısmına denk gelmektedir. Sosyal yardımların yerliler ve göçmenler arasında nüfusa göre eşit oranda dağıtıldığı bir senaryoda, Haitili göçmenlerin ödeneklerden alması gereken oran %8'dir. Bu durum, Haitili göçmenlerin aldığı %2'lik sosyal yardımın paylarına düşenden az olduğunu göstermektedir (Johnson vd., 2005: 30; NIB, 2000: 5).

Şekil 26: Annelerinin Doğduğu Ülkelere Göre, Göçmenlerin Canlı Doğum Oranı

Kaynak: BDOS, 2010: 10

Yukarıdaki şekil Bahamalar'daki toplam canlı doğum sayısı ile oranlı göstermektedir. Haitili göçmenlerin aldığı doğum yardımları ve hibelerin yüzdesi düşük olsa da, yapılan yardımların nominal değeri istikrarlı bir şekilde artmaktadır. 2001 yılında 25.504 dolar olan ödenekler, %334 artarak, 2004 yılında 110.764 dolar olmuştur (Johnson vd., 2005: 28).

Aşağıdaki tablo, işgücüne mensup bireylerden gelen ödemeleri katkı payı olarak ve yine bu bireylere aktarılan ödenekleri harcama olarak değerlendiren performans göstergelerinin bir profilini sunmaktadır. Birçok Bahamalı ve göçmen benzer şekilde NIB planlarından yararlanmaktadır.

Tablo 50: Ulusal Sigorta Kurulu, 2014 Raporu			
Performans göstergeleri	2014	2013	Değişim yüzdesi (%)
Katkı Geliri (Net Toplam)	244.5 Milyon \$	229.4 Milyon \$	%6,6
Yatırım Geliri	66.6 Milyon \$	86.3 Milyon \$	-%22,8
Sosyal Yardım Harcamaları	244,1 Milyon \$	222,7 Milyon \$	%9,6
Ulusal Reçeteli İlaç Programı Harcamaları	11.2 Milyon \$	9.5 Milyon \$	%17,9
İdari Harcamalar	46.3 Milyon \$	45.1 Milyon \$	%2,7
Toplam Kapsamlı Gelir	11.5 Milyon \$	33.7 Milyon \$	-%65,9
Katkı Gelirindeki İdari Harcamaların Yüzdesi (Brüt)	%18,9	%19,6	-%3,6

Kaynak: NIB, 2014: 9

Doğum yardımını 450 dolar'dan 465 dolar'a, cenaze yardımını ise 1.680 dolardan 1.720 dolar'a yükselmiştir. Bununla birlikte, dört yıl boyunca katkı payları, harcamalardan daha yüksek olmuştur. 2013 yılında 33.7 Milyon dolar olan toplam kapsamlı gelir, 2014 yılında 11.5 milyon dolar'a gerilemiştir (NIB, 2014: 7).

Yukarıdaki tabloda, ulusal sosyal güvence programıyla ilgili önemli performans göstergeleri sunulmuştur. Katkı paylarından elde edilen gelir, 2013'den 2014'e, %6,6'lık bir büyüme göstermiştir. Göçün etkilediği nüfus artışı, işgücü fazlalığı ve talep artışı göçmenlere ve yerlilere yapılan sosyal yardım ödemelerinin miktarını arttırmaya devam edecektir.

Performans Göstergeleri	2014	2013	Değişim yüzdesi (%)
Katkı Yapan İşverenler	13.001	12.612	%3,1
Kendi İşine Sahip Bireylerin Katkıları	9.581	8.872	%5,7
Aktif Çalışanlar (tahmini)	146.000	142.000	%2,1
Kısa Vadeli Sosyal Yardım Taleplerinin Karşılanması	31.102	31.970	-%2,7
Uzun Vadeli Sosyal Yardım Taleplerinin Karşılanması	3.147	3.578	-%4,5
Katkıda Bulunan Emekliler (yıl sonunda)	30.006	29.185	%2,8
Emekli yardımı (yıl sonunda)	4.939	5.064	-%2,5
Kovuşturma için Onaylanmış Davalar	685	474	%44,5
İşçiler (Aralık ayı)	579	548	%5,7

Kaynak: NIB, 2014: 9

Zorlu ekonomik koşullara rağmen, işçilerin NIB programlarına ödedikleri katkı paylarında %3,1'lik net bir artış görülmektedir. Yukarıdaki tablo, kendi işine sahip bireylerin ve aktif çalışanların sigortaya ödedikleri katkıların sırasıyla %5,7 ve %2,1 arttığını göstermiştir. Yine tabloya göre, uzun ve kısa vadeli sosyal yardım taleplerinde sırasıyla %2,7 ve %4,5 düşüş yaşanmıştır. Bu durum, NIB gelirlerinin bir önceki yıla göre artış göstermesinin nedenini açıklamaktadır.

Yıl	Gelir	Harcama
2014	311.738	278.787
2013	304.227	316.113
Katkı Payları ve Talepler (Net Toplam)		
Yıl	Katkı Payları (Net)	Talepler (Net)
2014	244.535	229.369
2013	244.076	222.689

Kaynak: NIB, 2014: 10

Haitili göçmenler, Bahamalar'da bulunan vasıfsız göçmen grupların en büyüğüdür. Araştırmalara göre, 2000 yılında NIB'a katkı payı ödeyen göçmenlerin sayısı 9.451'dir. 2004 yılına gelindiğinde ise bu sayı, her sene ortalama %6 yükselerek, toplamda %34 artış göstermiş ve 12.651 göçmene ulaşmıştır (Johnson vd., 2005: 28). NIB sosyal güvence sistemine giren göçmen işçi sayısının artışıyla, katkı payı gelirleri de yükselmiştir. Göçmenlerin 2001 yılında ödedikleri katkı payı 2.512.565 dolar iken, bu rakam %40 artarak, 2004 yılında 3.529.104 dolar'a ulaşmıştır. Bununla birlikte, göçmenler tarafından alınan sosyal yardımların oranı %1,5'tan, %1,8'e yükselmiştir (Johnson vd., 2005: 28).

Harcamalar gelirleri aştığından dolayı, 2013'te net kayıp yaşanmıştır. Ancak, 2014'e gelindiğinde 32.951 dolar'lık net kazanç sağlanmıştır. Bununla birlikte, göçmenlerin, sosyal yardımlar hususunda kendilerine düşen paydan daha fazlasını kullandığına dair güncel veriler ya da kanıtlar mevcut değildir.

3.8.2.1. Halk Sağlığı

Beşeri Sermaye Teorisine göre, beşeri sermayesi yüksek göçmenler, özel sektördeki işverenleri tarafından sağlanan sigortalardan dolayı, sağlık sistemine olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Becker, 1994: 2). Aynı zamanda, çok para kazanmakta, bu da sigorta programı satın almalarına imkân vermektedir. Yoksulluk, bireyler arasındaki refah seviyesini düşürdüğü gibi, hastalıklara davetiye çıkarır ve emniyetsiz konutlarda yaşamaya sebep olur. Stubbs, 1984 yılında, Grand Bahama adasındaki hastanelerde yatan hastaların %9'unun, ayakta tedavi gören hastalarınca %10'unun Haitililerden oluştuğuna dikkat çekmiştir (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 31). Stubbs (1994), ayrıca, Haitili göçmenlere sağlık hizmeti sağlayan bazı hastane ve klinikleri listelemiştir; örneğin Princess Margaret Hastanesi'nde ayakta tedavi gören ve acil servis bakımından yararlanan hastaların %13'ü, Carmichael Road Kliniği'nde çocuk sağlığı ve doğum öncesi bakımdan faydalanan hastaların ise %72,5'i Haitili'dir (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 31).

Sağlık otoriteleri, özellikle belgesiz Haitili göçmenler arasında rastlanan bulaşıcı hastalıklar konusunda ciddi endişeler taşımaktadır. 1987 ile 1992 yılları arasında ortaya çıkan yeni tüberküloz vakalarının üçte biri ve yine 1984 ile 1992 arasında görülen tifo hastalıklarının %32'si Haitililer arasında görülmüştür (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 30-31). Ancak, tüm bu endişelere rağmen, yapılan araştırmalar sonucunda, Haitili göçmenlerin hastane hizmetlerinden yararlanma oranının diğer gruplara göre %15 olduğu ortaya çıkmıştır (Johnson vd., 2005: 2).

Tablo 53: Bahamalar'daki Sağlık Hizmetlerinin Haitili Göçmenler Tarafından Kullanımı (Anket, 2008)	
Sağlık Hizmeti	Yüzde
Doğum yapmak için Bahamalar'daki devlet hastanelerini kullanmak	98
Eczaneden ilaç almak	50,6
Doktora muayene olmak	20,8
Haitili toplumdaki yardıma ihtiyacı olanları bulmak, Haitili doktorlara gitmek, Tıbbi yardım için Haiti'ye gitmek	5
Geleneksel tedavi yöntemlerinden yararlanmak	7,1

Kaynak: Johnson vd., 2005: 30

Ne yazık ki, yoksulluk sınırının altında yaşayan düşük vasıflı göçmenlerin sayısının artmasıyla birlikte, yaşam şartları kötüye gitmiş ve sağlık hizmetlerinden yeterince faydalanılamaması sonucunda, toplumsal düzeyde sağlık riskleri ortaya çıkmıştır. Yukarıdaki tablo, Haitili göçmenlerin sağlık hizmetlerinden yararlanmak için hangi yollara başvurduğunu açıklayan anketin sonuçlarını göstermektedir. Ulusal bütçeden sağlık hizmetlerine ayrılan pay 1986 yılında 69.3 Milyon BSD iken, %40 oranında artarak, 1995 yılında 97 Milyon BSD olmuştur.

Tablo 54: Haitili Göçmenlerin Devlet Hastanelerinden Faydalanması				
1997	1998	1999	2000	2001
%7,1	%8,7	%10,6	%11,8	%11,2

Kaynak: Johnson vd., 2005: 36

Yukarıdaki tabloda, göçmenlerin, 1997-2002 yılları arasında, devlet hastanelerinden faydalanma yüzdelerindeki orantısız artış gösterilmektedir. Mevcut veriler, düşük göç dönemi (1990-2000) ile yüksek göç dönemi (2000-2010) arasındaki farklılıkların karşılaştırılması için yeterli değildir. Ancak, 1997-2001 yıllarında yaşanan bu artış, büyük bir olasılıkla, göçmen sayısının önemli ölçüde artmasıyla doğru orantılı gerçekleşmiştir. Elde edilen sonuçlardaki istikrarlı artış, göçmenlerin sağlık hizmeti tesislerinin kullanımının, göçmen nüfusu ile orantısız bir şekilde gerçekleştiği spekülasyon yol açmıştır (Johnson vd., 2005: 38).

Tablo 55: Devlet Hastanelerinde Ayakta Tedavi Gören Hastalar (2001)	
Bahamalılar	%73,4
Haitililer	%22,3
Diğer Göçmenler	%4,4

Kaynak: Johnson vd., 2005: 38

3.8.2.2. Halk Eğitimi

Bahamalar devleti sağlık ve eğitim hizmetlerini ücretsiz olarak sağlamaktadır ve özel okulları desteklemektedir. Bahamalar'da ilköğretime katılım oranı %99, ortaöğretime katılım oranı ise %97'dir (Dünya Bankası, 2014). 1991 yılında, Bahama devlet okullarına giden öğrencilerin %7,4'ünü Haitili göçmenler oluşturmuştur. Hükümetin 1991 yılında eğitime ayırdığı bütçe 106 Milyon dolardır, bu bütçenin 4,2 Milyon dolar'ının Haitili gençliğin eğitilmesi için ayrıldığı düşünülmektedir (Göçün Karayip Mikrodevletleri Üzerindeki Etkisi Raporu, 1998: 29). İlköğretim düzeyindeki 2.550 öğrencinin eğitimi için 3,1 Milyon \$, ortaöğretim düzeyindeki 796 öğrencinin eğitimi için ise 1.1 Milyon dolar tahsis edilmiştir. Ayrıca, ders araç gereçleri için 163.551 dolar harcanmıştır (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 29).

1986 ile 1995 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde, eğitim için ayrılan sermayenin arttırımı istikrarlı bir şekilde 7 Milyon BSD\$'da kalırken, tekrarlayan harcamalar %36 artarak 85,5 Milyon BSD dolar olmuştur (Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu, 1998: 29).

Tablo 56: Haitili Göçmenlerin Genel Nüfus İçerisindeki Yüzdesi ve Haitili Öğrencilerin Devlet Okulları İçerisindeki Yüzdesi

	Haitili Göçmenlerin Genel Nüfus İçerisindeki Yüzdesi (%)	Haitili Öğrencilerin Devlet Okulları İçerisindeki Yüzdesi (%)
Abaco	%16,9	%31,3
New Providence	%7,2	%12,5
Grand Bahama	%5,4	%5,8
Eleuthera	%9,5	%10,0

Kaynak: Fielding vd., 2008: 41

Yeni göçmenlerin bağımlı nüfus oranı %16'dır (BDOS, 2010: 11). Tablo 56'e göre, devlet okullarına kaydolun çok sayıda göçmen çocuk bulunmaktadır. Vasıflı göçmenler, okul ücretlerini karşılama konusunda sıkıntı çekmediklerinden, çocuklarını genellikle özel okul ve uluslararası enstitülere göndermektedir. Bu noktada, Denge Yasası işlevsel hale gelmektedir. Araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, yerli ve göçmen öğrencilerin kamu harcamaları üzerinde oluşturduğu yük arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Vasıflı genç göçmenler ekonomiye girdikleri zaman, sahip oldukları becerileri eğitimle ilgili herhangi bir harcama yapmadan ekonomiye kazandırmak mümkündür.

Eğitim verilen göçmen çocuklarsa, edindikleri becerileri mezuniyetlerinden sonra ekonomiye aktararak, üretimdeki verimliliği arttırmaktadır. Haitili çocuklar Bahamalar'daki en önemli savunmasız gruplardan birini oluşturur. Haitili göçmenlerin %8'i 14 yaş altı çocuklardan, %21'i ise 15 ila 24 yaş arası gençlerden meydana gelmektedir (Bakker vd., 2009: 10).

Göçmenlerin ve yerlilerin çocukları aynı eğitimi alıp, aynı ülkede büyüdükleri zaman, birbirleriyle tam ikameli hale geldiklerinden, bu durum doğrudan rekabet gibi bazı sonuçlar doğurmaktadır.

3.8.3. Para Havaleleri

Göçmenler, 2012 yılında, Bahamalar'dan yurtdışına 140 Milyon dolar değerinde döviz göndermiştir ve bu miktar 2013 ve 2014 senelerinde de istikrarlı şekilde devam etmiştir (Dünya Bankası, 2014). Dünya Bankası'nın beklentilerine göre, 2016 yılında, yüksek gelirli ülkelere, düşük gelirli ülkelere gönderilecek olan işçi dövizlerinin toplam değeri 707 Milyar doları aşacaktır, diğer bir deyişle işçi

dövizlerinin yıllık %9 artış göstermesi beklenmektedir (Dünya Bankası, 2013: 1). Ülke dışına çıkan işçi dövizlerinin artması, gerçek döviz kuru oranlarının değerinin düşmesine ve aynı zamanda ticareti yapılabilen ve yapılamayan mallardan gelen kaynakların yeniden tahsis edilmesine yol açmaktadır (Baas ve Melzer, 2012: 2). İşçi dövizlerinin gönderildiği ülke açısından bakıldığında, işçi dövizlerinin sadece yurtiçi tüketimi ve tasarrufları azaltmadığı, aynı zamanda reel döviz kuru kanalları vasıtasıyla ihraç eşyası taleplerini ve işgücü arzı kanalıyla üretim faktörlerini etkilediği görülmektedir. Üstelik, anavatanlarında belirli ekonomik hedefleri (ev yapmak, çocuğunu üniversiteye göndermek ya da yeni bir iş kurmak) olan, ya da bekar ve çocuksuz olup küresel göçebe şeklinde dünyayı dolaşan genç göçmenlerde ülke dışına yüksek miktarlarda döviz götürmeye/göndermeye meyillidir (IOM, 2006: 31-33).

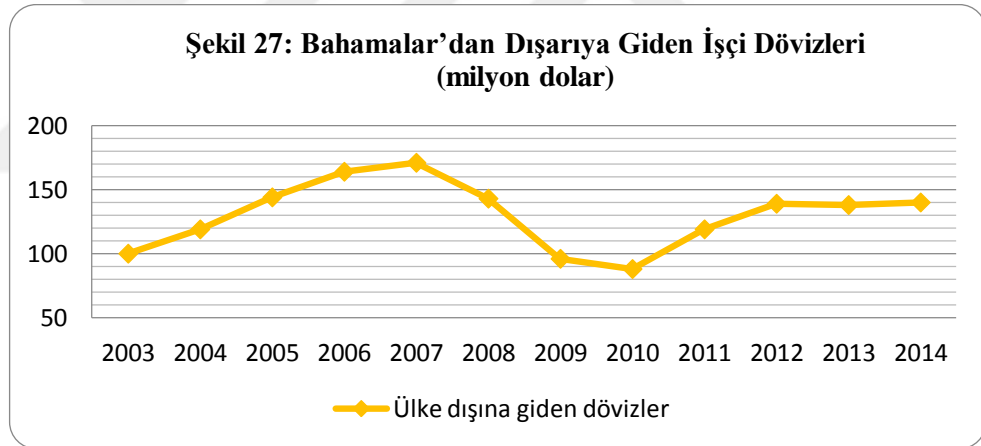
Tablo 57: Haitili Göçmenlerin Para Havalesi Gönderme Sıklığı - 2005	
Her Hafta / İki Haftada Bir	%1,6
Üç Haftada Bir / Ayda Bir	%18,6
Hiçbir Zaman	%16,8
Nadiren	%29,6

Kaynak: Johnson vd., 2005: 81

İşçi dövizleri, gönderici ülkeler için önemlidir, ancak ev sahibi ülkeler üzerinde olumsuz etkilere sebep olabilir. 2005 yılında, Sahraaltı Afrika'da gerçekleştirilen dolaysız yabancı yatırımların %65'i işçi dövizidir. Bu oran, Haiti için %53'ü bulmaktadır (Dünya Bankası, 2013: 1). İşçi dövizleri, kaynak ülkelere göçmenler tarafından aktarılmaktadır. Bahamalar'ın en kalabalık göçmen grubu olan Haitili göçmen toplumu arasında 136 katılımcılı bir anket düzenlenmiştir. Ankete katılanların %10'u ülkelere para gönderdiklerini, %16,8'i ise hiçbir zaman para göndermediklerini belirtmiştir (Johnson vd., 2005: 81).

Gelişmekte olan 71 ülkeyi kapsayan bir araştırma, kişi başına düşen gelirin %10 artması ve uluslararası işçi döviz aktarımları vasıtasıyla, dünya genelinde yoksulluk içinde yaşayan nüfusun %3,5 oranında azalacağını bulmuştur (Adams ve Page, 2005: 1660).

Ancak, kaynak ülkelere gönderilen işçi dövizleri, Bahamalar için ülke kaynaklarının yurtdışına aktarılması anlamına gelmektedir. Konuyla ilgili literatürlere göre, beşeri sermayesi yüksek göçmenler, düşük vasıflı göçmenlere göre yurtdışına daha az para göndermektedir. IOM raporuna göre, yüksek ücret alan vasıflı göçmenler, köklü ailelerden geldiği ve finansal sorumlulukları bulunmadığından, ev sahibi ülkeye yatırım yapmaya meyillidirler (Niimi, Özden ve Schiff, 2008: 1). Faini (2002)'nin yanı sıra De la Graza ve Lowell (2002), göçmen becerileri ile işçi dövizlerinin ters orantılı olduğunu, göçmenlerin beşeri sermayesi arttıkça, işçi dövizlerinin düşeceğini ileri sürmüşlerdir (Niimi, Ozden ve Schiff, 2008: 1). Dolayısıyla, düşük vasıflı göçmenler, ülke dışına para gönderdiklerinden, ekonomik performansı olumsuz yönde etkileyebilir, öte yandan yüksek vasıflı göçmenler ev sahibi ülkeye yatırım yapıp, anavatanlarına daha az para gönderdiklerinden ya da neredeyse hiç para göndermediklerinden ekonomik performansa olumlu yönde katkı yapabilirler (IOM, 2016: 23).

Kaynak: Dünya Bankası, 2013: 1; Knoema.com, 2015

Uzun vadeli planları olan göçmenler, geçici göçmenlere göre yurtdışına para gönderme konusunda daha dikkatlidir. Geçici göçmenlerin ülkelerine gönderdikleri dövizler, kalıcı göçmenlerin gönderdiklerinin neredeyse iki katıdır. Bu durumda, anavatan ile olan bağlar azaldıkça, işçi dövizlerinin de azalacağı söylenebilir. Bahamalar'da yaşayan göçmenlerin %25,7'si ev sahibidir (BDOS, 2010: 18). Bu durum, göçmenlerin Bahamalar'da kalıcı olarak yerleşme amacını ortaya koymaktadır çünkü daimi oturma izni ancak ülkede yıllarca ikamet ettikten sonra verilmektedir.

Ülke dışına çıkan işçi dövizleri, alım gücünde dışarıya çıkmasına sebep olur dolayısıyla ithalatın payı azalırken, ihracatın payı artar. Hizmet sektörü için işçi dövizleri avantajlı değildir; çünkü işçi dövizlerinin artması göçmenlerin tüketimini, dolayısıyla ev sahibi ülkedeki ticari mal ve hizmet talebini azaltır. Yapılan çalışmalar, Almanya gibi ülkelerin, Hollanda sendromunun etkilerini tersine çevirerek, özellikle ticareti yapılabilen malların imalat sektörlerinde rekabeti arttırıp, bu durumdan yarar sağlayabileceğini ortaya koymuştur (Baas ve Melzer, 2012: 3).

Ancak, ihracatın düşük olduğu ve ekonominin hizmet sektörüne dayandığı Bahamalar'da, işçi dövizlerinin etkisi olumsuz yönde olabilir (Olney, 2014: 2).

3.9. BAHAMALAR'DA GÖÇ VE GÖÇ TEORİSİ

Önceki bölümlerde açıkladığı gibi, göçün pek çok ekonomik ve sosyal teorisi bulunmaktadır. Bunların pek çoğu oldukça geniş kapsamlıdır. Ancak her biri, belli bir ülkeye bakıldığında kendi iddialarında belli doğruluk paylarına sahiptir. Bahama Adaları, 1900'lü yılların başlarında dışarıya göç veren bir ülkeydi. Ancak 1950'lerden itibaren, turizm yatırımlarının artışı ile birlikte, özellikle Karayipler'den göç almaya başladı. Yıllar içinde, Haitililer, Kübalılar ve Jamaikalıların ülkeye gelmesiyle Bahama Adaları ciddi bir göç dalgası ile karşılaşmıştır. Ayrıca ülkeye, belli bir seviyede Amerikalı, Avrupalı ve Afrikalı göçü de yaşanmış ve bu göçmenler genelde yüksek yetenek seviyesine sahip ve belirli alanlarda ihtiyaç duyulan kimseler olmuştur. Ancak bu kesim, Bahama Adaları'ndaki göçmen stokunun küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla, Bahamalar vasıflı ve vasıfsız göçmenlere sahip, gelişmiş bir hizmet sektörü olan ve kişi başına düşen GSYH oranı oldukça yüksek bir ülke olduğundan, hızla Bahamalar'da ikili emek piyasası modeline uyumlu bir göç yaşandığı sonucuna varılabilir. Ancak, dikkatli bir incelemeden sonra, Bahamalar, henüz ABD veya Kanada kadar gelişmiş bir düzeyde olmadığından Bahama Adaları'nın bu modelin uygulanabileceği bir ülke olmadığı kanaatine varılabilir. Kesinlikle, tıpkı uluslararası göç teorisinin açıkladığı gibi, her ülke kendi piyasalarında tüm teorilerin işlediğini görebilir; çünkü özünde her ülke, diğer ülkelerle yarışabilmek için ücret dengesine erişmeye çalışmaktadır.

Dolayısıyla, Bahama Adaları için en geçerli teori olarak yeni işgücü göçü teorisi belirlenmektedir. Yeni ekonomik teori, göçün ev halkı ile birlikte verilen bir karar olduğunu, bunun sebebinin de riskten kaçınma ve asıl ülkenin hedef ülkeye kıyasla sahip olduğu sermaye sınırlamalarından korunmasının en kolay yolu olduğunu açıklamıştır. Pek çok göçmenin daha iyi gelir seviyesi elde etmek isteyen ekonomik göçmen olması da bu teoriyi doğrular niteliktedir.

Ancak, göçün neoklasik teorisi, yeni ekonomi teorisine çok yakın olduğu için, her ikisinin de Bahama Adaları'ndaki göçü açıklamada yardımcı olabileceğini iddia etmek mümkündür. Göçmenler ile ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, bazı göçmenlerin evlerine para göndermedikleri belirlenmiştir. Ancak, gözlemlenen göçmenlerin %77'si evdeki akrabalarına para gönderdiklerini ifade etmişlerdir. Yeni ekonomi teorisinin açıklamasına göre, memlekete gönderilen para, gelir açıklarını kapatmak için kullanılmaktadır. Ayrıca, eve gönderilen bu para, yerel ekonomiyi etkileme gücüne sahiptir. Neoklasik teoriye göre ise göçmenler, kendilerine en çok gelir getiren işte ömürleri boyunca çalışırlar. Bu uzun yıllar Bahama Adaları'nda yaşayan, aile kuran ve tamamen yerleşen pek çok göçmen için doğru olsa da, araştırmaların gösterdiğine göre, pek çok göçmen bir süre sonra, ülkelerine geri dönmektedir. Bu da, yeni ekonomi teorisi ile daha yakından bağlantılıdır. Bu teori ayrıca, Bahamalar ve Karayipler'deki diğer ülkeler arasında yer alan gelir eşitsizliğini de ele alır ve bu ülkeler arası göç fazlasıyla görülür. Ayrıca bu teori, ülke sınırları arasındaki piyasa farklılıklarına da dikkat çeker. Bahama Adaları, fazlaca bulunan vasıflı ve vasıfsız işgücü sayesinde, tamamlanmış ve iyi işleyen bir emek piyasasına sahiptir. Bu da yeni ekonomi teorisi için bir başka gerekli unsurdur. Kaynak ülkede görülen market ve sermaye kısıtlamaları ve ailelerin ekonomik iyileşmeye duydukları ihtiyaç, sermaye teşvikleri yaratır ve kaynak ülkelerdeki ailelerin ekonomik konumlarını eşitlemek için Karayip ülkeleri arasında (Bahamalar, Barbados ve Aruba) göç görülür. Amaç, kaynak ülkedeki aileleri de belli bir ekonomik seviyeye getirmektir ancak, ülkelerinde politik ve ekonomik işkence gören Haitili göçmenlerin durumunda, kesin bir gelir artışının da hedeflendiğini iddia edebiliriz. Bu teoriye göre, böylesi bir durumda, Haitililer ve diğer ekonomik göçmenler yerli halkın kabul etmediği ve yerelde daha az gelir getiren işleri,

kendilerini toplumun bir parçası olarak görmediklerinden kabul edebilirler ve bu işleri kendi ülkelerinde alacakları ücrete kıyasla her türlü kârlı bulurlar.

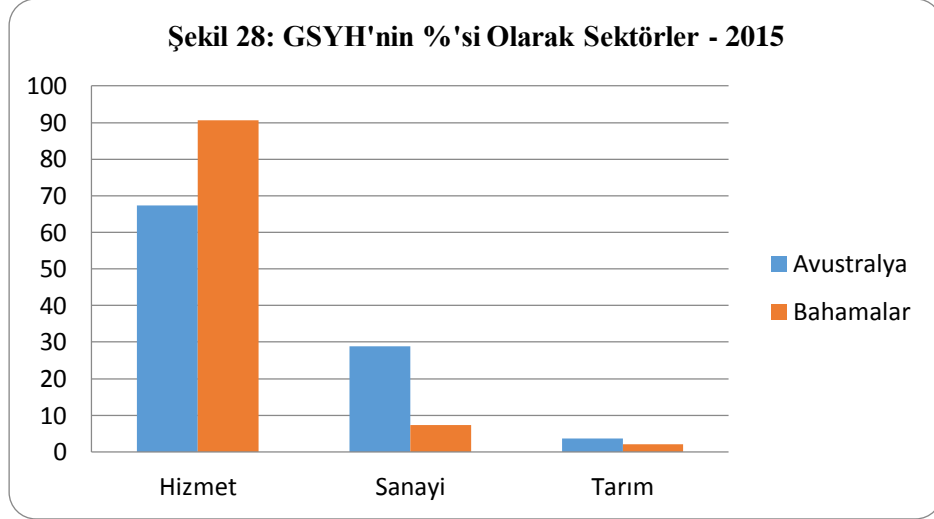
Daha önce de belirtildiği gibi, Bahama Adaları'ndaki durum göz önüne alındığında, birbirini oldukça iyi tamamlayan neoklasik teori ve Yeni ekonomi teorisi, bu bölgedeki göç durumunu derinlemesine açıklamakta etkilidir.

3.10. BAHAMA ADALARI'NIN KARŞILAŞTIRILMASI

Çalışmada incelenen OECD ülkelerine kıyasla, Bahama Adaları'nın ekonomisi kendine has özellikler gösterir. Ülke ekonomisi ağırlıklı olarak hizmet sektörüne dayalıdır, nüfusu oldukça azdır ve ihracattan ziyade ithalata yer verilir. Karşılaştırmanın gösterdiğine göre diğer ülkelere kıyasla Bahama Adaları en düşük birikim ve yatırım oranlarına, yerliler ve göçmenler içinde en yüksek genç nüfus bağımlılık oranına ve Türkiye ile birlikte en az beşeri sermayeye sahiptir. Ülke için düşük enflasyon oranları yüksek işsizlik oranlarında etkili olabilir. Ülke ayrıca ABD ve Almanya'ya kıyasla, göçmenler arasında daha düşük yoksulluk oranlarına sahiptir ve vergi tahsilatları Almanya ve Avustralya'ya göre daha düşük ancak ABD'ye yakın oranlardadır (Dünya Bankası, 2014).

Bu bölüm, ülkeler arasındaki benzerlik ve farklılıklara odaklanarak bir ülkenin diğerine kıyasla, göçmenlikten ötürü deneyimlediği etkileri inceleyecektir.

Aralarında farklılıklar bulunmasına rağmen Bahama Adaları ve Avustralya büyük benzerlikler gösterirler. GSYH payında benzer ekonomik yapı ve dağılım gösteren biçimde pay oranları hizmet sektörü, sanayi ve tarım biçimindedir. Avustralya'nın hizmet sektörü 2012 yılına dek yıllık %3,5 oranında düzenli büyüme göstermiştir (CIA, 2015b).

Kaynak: CIA World Factbook, 2015

2008 yılındaki ekonomik kriz sürecinde, Avustralya ekonomisi düşük enflasyon ve işsizlik oranlarını koruyarak, krizden fazla etkilenmemiştir. Ekonomik gücü korumak için ülke büyük yatırımlar ve mal ihracatı yapmaktadır. Avustralya'ya kıyasla Bahama Adaları'nda yatırım ve birikim değerleri daha düşüktür. Bu nedenle, Bahama Adaları, Türkiye ve Almanya'ya kıyasla Avustralya daha büyük büyüme hızına ve kişi başına düşen GSYH değerlerine sahiptir (Dünya Bankası, 2014).

Demir gibi ihracat mallarında düşen fiyatlara rağmen, Avustralya'nın beşeri sermaye ithalatı ülkenin ekonomisinin canlı kalmasına yardımcı olmuştur. Ayrıca ülke daha yüksek enflasyon oranlarına ve daha düşük cari açık değerlerine sahiptir. Cömert bir refah devleti olan ülke, daha yüksek vergi oranlarını yürürlüğe koymuş ve bu sayede büyük birikim oranlarını ve GSYH'nin %33,2'sini elde etmiştir (Index Mundi Verileri, 2013). ABD de benzer biçimde büyük bir hizmet sektörüne sahip olsa da, buna ek olan büyük bir sanayi varlığı bulundurduğundan GSYH'sinin kaynaklarını çeşitlendirme şansına sahiptir. Almanya büyük bir sanayi ve ticaret ülkesi iken, Türkiye ise imalat, sanayi ve alım satım odaklıdır.

Bahama Adaları'nda turizm, işgücünün %50'sine iş olanağı sunar ve inşaat sektörünü besler (CIA, 2015e). Avustralya örneğinden açıkça görülebildiği üzere, teorik olarak savunulduğu biçimde yatırımlar ve birikimler orantılı olduğu sürece, yüksek yeteneğe sahip göçmenlerin varlığı hizmet ekonomisinde düzenli bir büyüme sağlar. Avustralya'nın yetenekli göçmenlere odaklanan politikası sayesinde kalifiye göçmenlerin iş ve konut bulması ve Avustralya kültür ve toplumuna adapte olması oldukça kolaylaşmıştır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2009a). Bahama Adaları da

benzer bir yaklaşım geliştirerek, yetenekli göçmenleri ülkeye çekmeli ve beşeri sermayeyi arttırmalıdır. Yıllar içinde, Almanya ülkenin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde göçmenlik politikalarını değiştirmiştir. Almanya'nın politikaları 1970 ve 1980'lerde konuk işçiler biçiminde yaşanan göçmenlik iken, 1990'larda mavi kart uygulamasına dönüşmüştür. Ancak Almanya, modern bir göçmenlik politikasına sahip değildir (Göç ve Mülteciler Alman Federal Bürosu, 2013: 22).

Bahama Adaları da Almanya'ya benzer bir göç politikası uygulamakta ve ülkedeki iş alanlarındaki açıklıklara göre ülkeye göçmen almaktadır. Karayipler Komitesi veya CARICOM tarafından oluşturulan Karayipler Ortak Pazar ve Ekonomi (CSME), Karayiplerde serbest hareketin sağlanmasını önermiştir. Ancak büyük göçmen dalgalarının yaşanmasından çekinen Bahama Adaları bu karara ortak olmamıştır (Mirkin, 2005: 39; Pienkos, 2006: 4).

Avustralya'nın yetenekli göçmenlere sağladığı serbestlik, yerlilerde %66 ve göçmenlerde %69 oranında yüksek işgücüne katılım oranlarının elde edilmesini sağlamıştır (Avustralya İstatistik Bürosu, 2013: 1). Pek çok iş, göçmenler ülkeye girmeden önce ayarlandığı için, göçmenlerin yerleşmesi ve işgücüne katılması oldukça hızlı bir biçimde gerçekleşmektedir. Türkiye'de işgücüne katılım oranı %51,3 oranındadır. (TÜİK, 2015) Pek çok yüksek yetenekli Türk vatandaşı iş olanakları için Avrupa ve Ortadoğu ülkelerine yerleşmişlerdir (Kirişçi, 2003: 1). Bahama Adaları'nda göçmenler işgücünün %11,8'ini oluşturur ve göçmenlerde işgücüne katılım oranı, yerlilerin %73'lük oranına kıyasla daha düşük ve %63 değerindedir (BDOS, 2011: 10).

Düşük yetenekli işgücünün üretim maliyetini düşürdüğü bilinmektedir. (Hanson, 2012: 32). Ancak, pek çok göçmen ülkeye yasadışı yollardan girdikleri ve girişten sonra yasallaşabildikleri için, işgücüne katılımları bir yıla kadar gecikebilmektedir (Johnson vd., 2005: 64). İşgücündeki açıklıklar göçmenlerin ilk buldukları işe girmesi ile dolmaktadır ancak göçmenlerin yetenekleri doğru biçimde değerlendirilmemektedir. Göçmenler Bahama Adaları'nda yerlilere göre tam ikameli kabul edilmediğinden, göçmenler işgücü açığını doldurmakta ve düşük ücretlerle işe girmektedirler (Borjas, 2003: 31).

Avustralya ve Almanya'nın göçmenlik politikaları ülkelerin işgücü verimliliği açısından büyük önem taşır. 2008 ve 2009 yıllarında, Almanya negatif net

göç akışları yaşamıştır (Alman Federal İstatistikler, 2015). Bu kriz dönemi aynı zamanda Almanya'nın büyüme hızında da düşüş yaşanmasına neden olmuştur (CIA, 2015a). Refah sisteminin göçmenlerin varlığı sebebiyle sıkıntıya gireceğine dair düşünceler ZEW (Avrupa Araştırma Merkezi-Almanya) tarafından çürütülmüş ve göçmenlerin vergi payından aldıklarından fazlasını ülkenin finansal varlığına kattıkları ortaya koyulmuştur. Hatta göçmenler, ekonomiye yapılan katkılar baz alındığında yerlilerin önüne geçmişlerdir (Bonin, 2014: 1).

ABD ve Bahama Adaları sağlıklı bir nüfus artışı yaşarken, sadece Türkiye yüksek doğum oranlarından kaynaklı nüfus büyümesi yaşamakta ve ayrıca mevcut göçmen akışları sayesinde, işgücündeki boşlukların doldurulması adına yeni göçmenlere ihtiyaç duymamaktadır. Ancak Türkiye ve Bahama Adaları'nda gözlemlenen düşük üretim kapasitesi ve büyüme oranları, mevcut sanayi kollarını ve ekonomik gelişmeyi destekleyecek yeterli beşeri sermayeye sahip olmadıklarını göstermektedir. Bahama Adaları'ndaki işgücü kapasitesi yaklaşık 200.000 kişidir ve işgücüne katılım oranı %73'ün üzerindedir. Beşeri sermaye olmadan işgücünün varlığı doğrudan yüksek üretim kapasitesinin oluşacağı anlamına gelmez. Türkiye ve Bahama Adaları yüksek genç nüfus bağımlılık oranlarına ve güçlü nüfus büyümesine sahip olsalar da, diğer ülkelerle kıyaslandığında en düşük kazancı elde etmektelerdir. Ayrıca bu ülkeler yüksek işsizlik oranlarına ve borç miktarına sahiptir ve Bahama Adaları beş ülke arasında en yüksek işsizlik oranına sahip olan ülkedir.

Son yıllarda, Bahama Adaları'ndaki işsizlik oranı %16 civarına yükselmiştir (BDOS, 2015: 1). Bu durum ekonomi açısından büyük bir problem yaratmakta ve yerli halkın göçmenlikten korkmasına neden olmaktadır. Ancak, hem göçmenler hem de yerliler aynı biçimde yüksek işsizlik oranları ile karşı karşıya kalmaktadır. 2013 yılında, OECD ülkelerinde yerliler için ortalama işsizlik oranı %7,5 iken, aynı oran göçmenler için %11 idi (OECD, 2015d: 1). Geçtiğimiz iki yıllık süreçte hem işsizlik oranları hem de göçmenler ile yerliler arasındaki eşitsizlikler ciddi biçimde azalmıştır. Her 10 göçmen için, 6 Türk yerli, cinsiyet, yaş veya eğitim seviyesinden bağımsız olarak yerinden edilmiştir (Del Carpio ve Wagner, 2015: 4). Her ne kadar ORSAM sonuçları doğrulamasa da, Suriyeli mültecilerin sayısında yaşanan artış ve mültecilerin düzensiz iş alanlarında yaygınlaşması pek çok yerlinin işinden olmasına neden olmuştur. ORSAM'ın iddiasına göre işsiz kalan Türkler, marketin ve

ekonominin doğal koşullarından ötürü bu duruma maruz kalmaktadır ve Kahramanmaraş ve Gaziantep gibi şehirlerde tarım ve imalat alanlarında işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Genç nüfus arasında gözlenen işsizlik değerleri de ortalama işsizlik gibi ufak oranda yükselmiş, 2014'teki %10,4 oranından 2015'te %10,5 oranına erişmiştir (ORSAM, 2015: 19).

Türkiye	41.7
Bahamalar	3.1
ABD	2.1
Avustralya	2.8
Almanya	1.5

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Gaziantep, Adıyaman ve Kahramanmaraş gibi pek çok bölgede, düşük yeteneğe sahip mültecilerin sayısının artmasıyla birlikte işsizlik oranları düşmeye başlamıştır. Bahama Adaları'nda, özellikle genç nüfus arasında işsizlik oranları yüksektir. Ancak enflasyon değerlerine bakıldığında, Bahama Adaları'nın beş ülke arasında en düşük orana sahip olduğu görülmektedir. Parasal ve mali politikaları kontrol eden Bahama Adaları Merkez Bankası yerel para birimini ABD dolarına uyacak biçimde sabit tuttuğu için enflasyon ve işsizlik arasındaki dengelenme, yüksek işsizlik oranlarının yarattığı baskıyı azaltabilir (Dünya Bankası, 2014)

Tablo 59: Ülkelere Göre İşsiz Göçmenler		
Ülke	Yabancı Doğumlularda İşsizlik Oranı	Yerliler ile Yüzde Olarak Farklılık
Almanya	%8.5	%3.6
ABD	%7.5	%-0.5
Avustralya	%5.7	%0.2
Türkiye	%11.1	%2.5
OECD Toplam	%10.9	%2.9

Kaynak: OECD 2015b: 1

Pek çok akademisyen işsizlik ve yetenekler arasında ters ilişki olduğu için, işsizliğin azalan beşeri sermaye ve yetenekler sebebiyle yaşandığını düşünmektedir (Becker, 1994: 2). Pek çok genç Bahama Adaları vatandaşı, lise düzeyinde eğitimlerini bitirdikten sonra yüksek eğitime yönelmek yerine doğrudan işgücüne katılma yolunu tercih ederler. Yerliler arasında %15,7'lik, Haitili göçmenler arasında %11,2 ve diğer göçmenler arasında %4,2'lik işsizlik oranı, işsizliğin en çok düşük yeteneğe sahip olanlar arasında yaşandığını göstermektedir (Fielding vd., 2008: 42). Diğer göçmenlerin %3,4'lük oranına kıyasla Haitili göçmenlerde gözlenen %37,7'lik fakirlik oranının gösterdiğine göre, Haitili göçmenler sosyal refah hizmetlerinden, sağlık kuruluşlarından veya kamusal eğitim kurumlarından faydalanmaya daha fazla ihtiyaç duyarlar (Johnson vd., 2005: 27).

Avustralya örneğine bakıldığında, Avustralya'nın göçmenlere çeviri veya İngilizce dili yardımı gibi hizmetler sunuyor olması göçmenlerin topluma adapte olmasını ve karışmasını kolaylaştırmaktadır (Williams, 1995: 4). Göçmenlerin ekonomiye olan katkılarını belirlediği için, göçmenlerin ev sahibi ülkeye olan adaptasyonu oldukça önemlidir. Etkili bir topluma katılım süreci, göçmenin toplumun uzun süreli olarak bir parçası olmak istemesini ve sosyal destek unsurları ve parasal desteklerden faydalanmamayı tercih etmelerini sağlayabilir (Lalonde ve Topel, 1997: 800-828). Göçmenler arasındaki fakirlik, emek piyasasındaki verimsizliklerin bir sonucudur. Fakir kesimin üzerindeki vergi baskısı, bireylerin topluma adapte olmasını güçleştirir (Holzer, 2011: 13).

Tablo 60: Ülke Bazında Göçmenler Arası Fakirlik		
Ülke	Göçmen Yüzdesi	Yerli Yüzdesi
Almanya	%21	%16
ABD	%37	%25
Türkiye	-	%22,4
Bahamalar	%12	%9
AB Toplamı	%29	%18
OECD Toplamı	%33	%18

Kaynak: OECD 2015b: 1

Bahama Adaları ve Almanya kişi başına düşen GSYH değeri sırasıyla 32.000 dolar ve 39.500 dolar olmak üzere, yakın seviyelerdedir. 2013 yılında, yıllık GSYH ve sanayi büyümesi, Bahama Adaları'nda Almanya'ya kıyasla daha fazla olmuştur (Index Mundi Data, 2014). Bahama Adaları'nda yüksek ücret oranları, işsizliğin yüksek seviyelerde olmasının doğrudan bir sebebi olabilir. Ayrıca alt sınırı belirlenmiş olan ücret oranları emek piyasasında hassasiyet yaratır. Avustralya'da göçmenlik sebebiyle ücretlerinde ters bir etki görülmemektedir (Williams, 1995: 15; Avustralya İstatistik Bürosu, 2006b: 77). Almanya'da 1994 yılında kalifiye olmayan işçilerin ücretler, kalifiye göçmenlerin ülkeye gelişiyle düşüş göstermiş ve şu sıralar yerlilerin ücretleri üzerinde göçmenlerin varlığı küçük negatif etkiler gösterebilmektedir (Alman Federal Göç ve Mülteci Kurumu, 2005: 21). Ancak, istihdam oranlarına bakıldığı zaman, Bahama Adaları ve Avustralya'da göçmenliğin negatif etkisi görülmemektedir. ABD'de göçmenler kalifiye elemanların ücret oranlarını, yerli kalifiye elemanlar için daha da arttırmıştır. Buna rağmen, yüksek yetenek grubundan olan işçilere kıyasla, düşük yetenek grubundan işçiler üzerinde daha çok negatif etki gözlemlenmiştir. Akademik çalışmaların gösterdiğine göre yetenekli göçmenler, eğitim kurumlarından mezun olduktan sonra ülkede kalmalarına izin verildiği takdirde ABD ekonomisine 6 milyon dolardan fazla katkı sağlayabilir (Furchtgott-Roth, 2014: 3-8).

Bahama Adaları'nda yetenekli göçmenlerde ücret entegrasyonu görülmüştür. Ücretler göçmenlik sebebiyle düşüş göstermemektedir; ancak geçtiğimiz son on yıllık dönemlerde, özellikle de ülkenin ana endüstrisi olan turizm sektöründe ücret artış hızı oldukça düşük seviyelerde olmuştur. İstihdamda göç dalgalarından

kaynaklanan %1'lik bir artışın sonucu olarak çalışan işçi başına %0,5 oranında gelir artışı yaşanmaktadır (Ottaviano ve Peri, 2008: 4).

Kalifiye veya kalifiye olmayan olarak tanımlanabilecek olan göçmen grupları arasında ücret etkileri açıkça görülebilmektedir. Kalifiye ve yüksek yetenek sahibi elemanlar üst gelir grubuna dahil iken, düşük yetenek seviyesine sahip olan işçiler daha az gelir elde etmektedir. Bahama Adaları'nda profesyonel, bilimsel ve yönetsel pozisyonlarda bulunan göçmenlere kıyasla en büyük düşük yetenekli göçmen grubu olan Karayip kökenli göçmenler çok daha düşük oranda gelir sahibi olabilmektedir. Borjas'ın (2005) düşüncesine göre yüksek yeteneğe sahip göçmenlerin sayısında %10'luk bir artış, ABD'de birbiriyle yarışan çalışanların ücretlerini %3 oranında düşürmüştür (Borjas, 2003: 36).

Ancak Bahama Adaları'nın yüksek yeteneğe sahip olan nüfusunun oldukça az olması sebebiyle sonuçlar kesinlikle doğru kabul edilemez. Göçmenliğin ücretler üzerindeki etkileri göz ardı edilebilir boyutlardadır.

Avustralya	22,6
Almanya	11,1
Türkiye	16,6
ABD	10,7

Kaynak: Dünya Bankası, 2014

Avustralya ve Almanya cömert refah devletleridir. GSYH'nin yaklaşık %33'üne denk gelen veya %33'lük kısmını halktan toplanan yüksek vergi gelirleri aracılığıyla elde ederek, refah hizmetlerini halka sunarlar (Index Mundi Verileri, 2014). Bu senaryoya yerli halktan daha çok göçmenlerin destek olması daha yüksek ihtimaldedir (Kober, 2015a: 1). Bahama Adaları, Almanya veya Avustralya kadar yüksek refah hizmetleri sunamıyor olsa da, daha düşük olan vergi oranları, göçmenlerin sonuç olarak daha rahat etmelerini sağlayabilir. ABD ve Almanya'ya kıyasla Bahama Adaları ayrıca daha düşük yoksulluk oranlarına sahiptir, ancak vergi gelir oranları ABD'nin oranlarına yakındır. Almanya cari işlemler bilançosu fazlasına sahiptir ve vergilerden elde edilen birikimler ve kârlar GSYH'nin %45,3'ünü teşkil eder (Index Mundi Verileri, 2014). Bahama Adaları'nda gelir veya kurumlar vergisi toplanmaması sebebiyle göçmenlerin yerlilerle orantılı vergiler verip vermediği belli değildir. Ancak, Ocak 2015'te uygulanmaya başlanan KDV

sayesinde yüksek nüfus ve yüksek tüketim oranlarından gelir elde edilmesi garanti altına alınmış olur. Dolayısıyla artan talep durumu pek çok mali avantajı da beraberinde getirir. Her ne kadar Bahama Adaları'nda gelir ve kurumlar vergisi alınmasa da, toplanan konut vergisi ve KDV, göçmenler arttıkça göçmenler aracılığıyla devlete aktarılan paranın da artmasını sağlamaktadır.

Tüm ülkelerde, göçmenliğin artışı konut, eğitim, sağlık hizmetleri, mal ve hizmetlere olan talebi arttırır. Bu talep ekonomik gelişme ve altyapı gelişimi için oldukça önemlidir. ABD tüm ülkeler içinde, büyük nüfusu tarafından beslenmekte olan en büyük talep ekonomisine sahiptir. 2011 yılından 2013 yılına gelindiğinde, göçün artışından kaynaklı olarak Kilis ve Gaziantep'te tekstil ürünlerine olan talebin getirdiği sermaye fazlası 133 milyon Dolardan 278 milyon Dolara yükselmiştir (ORSAM, 2015: 18). 1992 yılında, Almanya'da göçün olmadığı bir senaryoya kıyasla konjonktür devreleri %6 oranında daha yüksek oranda çalışmış, göçmenlerin ödedikleri vergiler devlete yeni iş alanlarının açılmasında yardımcı olmuş ve 1997 yılında GSYH'nin %1,3'lük oranda büyümesini sağlamıştır (Alman Federal Göç ve Mülteci Kurumu, 2005, 2005: 22).

Aynı biçimde, Türkiye'de yurtdışındaki göçmenlerin ülkeye gönderdikleri paralar pozitif mali bütçenin önemli bir katkı sağlayıcısıdır. Her ne kadar yıllık akışlar arasında çeşitli dalgalanmalar görülse de, yine de milyonlar yıllık olarak Türkiye'ye gönderilmektedir. 2000 yılında, yurtdışından gönderilen bu paralar GSYH'nin %1,2'sini oluşturmuştur (İçduygu vd., 2013: 2). Ancak son yıllarda bu oranlarda belli bir düşüş gözlemlenmiştir. Avustralya, Almanya, ABD ve Bahama Adaları para havalelerinin göndericisi konumunda olan ülkelerdir. Literatürdeki pek çok çalışma ev sahibi ülkeden ziyade kaynak ülkenin para havalelerinden ne şekilde etkilendiği olgusuna odaklanır. Para havaleleri yerel para biriminin değerini negatif yönde etkileyerek ithalat fiyatlarının artıp, ihracat fiyatlarının azalmasına neden olabilir. Ticarete dayalı ekonomiler, hizmete dayalı ekonomilere kıyasla bu durumdan daha çok faydalanabilirler. Buna ek olarak para havaleleri yerel talep ve birikimleri de azaltıcı bir etkiye sahiptir (Baas ve Melzeri 2012: 3). Para transferlerinin, bireylerin kaynak ülkeye yatırım yapma ihtimalleri artacağından ötürü, yetenekli göçmenlerin sayısının artışıyla azalacağı öngörülür. Para transferleri,

tıpkı sosyal refah hizmetleri gibi ekonomide bir kayıp olarak görülür (Niimi, Ozden ve Schiff, 2008: 2).

Almanya'da sosyal refah sistemine 25 yıldan fazla süredir destek olan göçmenler, ekonomi açısından net katkı sağlayıcı olarak görülürler. Avustralya'da bulunan göçmenlerin ülkede kalma süreleri uzadıkça, sosyal refah hizmetlerinden faydalanma ihtiyaçları da o denli azalış gösterir (Alman Federal Göç ve Mülteci Kurumu, 2005: 19). Avustralya'daki pek çok göçmen hükümet tarafından kendilerine verilen imtiyazlar aracılığıyla sürekli oturma izni kazanırlar. Ancak, geri dönüş yapan göçmenlere verilen emekli ücretleri Avustralya ekonomisinden bir kayıp olarak yansımaktadır (Alman Federal Göç ve Mülteci Kurumu, 2005: 19). Her ne kadar göçmenler emekli ücretlerine net olarak katkı sağlasalar da, bu bireyler sağlık ve işsizlik sigortası sistemleri üzerinde bir yük teşkil ederler (Williams, 1995: 9). Avustralya ve Almanya hükümetlerinin sosyal refah hizmetleri çok daha cömert olduğundan, ekonomik kayıplara daha açıktır. ABD sosyal refah sistemi göçmenlere ancak gerekli izinleri alıp, kayıtlı göçmen haline geldiklerinde ulaşılabilir olmaktadır. Yerli halkın %14'ü bu refah hizmetlerinden faydalanırken, göçmenlerin %21'i aynı yardımlardan faydalanmaktadır (Kerr ve Kerr, 2011: 16). Diğer taraftan, Bahama Adaları'ndaki sosyal refah sistemi, işgücüne katılan bireylere hizmet vermekte ancak ihtiyacı olanlar için sunulan sağlık ve eğitim hizmetleri orantısız bir biçimde kullanılmaktadır (Johnson vd., 2005: 36).

Tarihe bakıldığında, Alman ekonomisinin işgücü fazlasının yarattığı şokları absorbe etmekte daha dirençli olduğunu görmek mümkündür. Bunun en iyi örneği II. Dünya Savaşı sonrası ülkeye akın eden sürgün edilmiş vatandaşların sayısındaki artıştan sonra, kısa vadede işgücüne katılımında düşüş ve ücretlerde değişmezlik görülmüşken, uzun vadede Almanya'nın ülkeyi ve ülke altyapısını yeniden inşa ettiğinin, sermayeye yatırım yaptığının ve ekonomik büyümeyi gerçekleştirdiğinin görülmüş olmasıdır (Braun ve Omar Mahmoud, 2014: 80). OECD Raporlarının gösterdiğine göre, göçmenlerin yaklaşık %80'i ev sahibi ülkeye vardıklarında sosyal refah hizmetlerine ihtiyaç duyduklarından, ülke için kâr kazandırabilmeleri 10 ila 15 yıl sürebilmektedir (OECD, 2015a: 2).

Tablo 62: OECD Ülkelerinde Yıllara Göre Sığınmacı Verileri			
Ülke	2013	2014	2015
Almanya	%20	%22	%26
ABD	%12	%12	%8
Türkiye	%8	%11	%9
Diğer OECD	%23	%18	%18

Kaynak: OECD, 2015: 1

Türkiye ve Almanya'nın insani destek çabaları da göz önünde bulundurulmaya değerdir. 2011 yılından beri Türkiye, mültecilere geçici olarak koruma hizmeti sunmuş ve 2014 yılında GSYH'nin %0,8'ine kadarı Suriyeli mültecilere aktarılmıştır. Bu durum ekonomide canlılığın baki olmasını gerektirmektedir (OCED, 2015a: 1). Türkiye'de mülteciler sağlık hizmetlerine ayrılan bütçede %30 oranında kayba sebep olmakta, 35.000 civarında rapor edilmiş yeni doğanın varlığı genç nüfus bağımlılığını arttırmakta, ancak çocuk nüfusunun sadece %10'u, dil engeli veya yetersiz belgeler durumunu aşabildiğinden eğitime katılabilmektedir (ORSAM, 2015a: 20). Benzer biçimde Bahama Adaları'nda, Bahamalıları kıyasla göçmen kadınlarda doğum oranı daha yüksektir. Bu sebeple göçmen nüfusunda sosyal hizmetlere bağımlılık oranı %16'tır (BDOS, 2010: 11). NIB, sosyal refah hizmetlerinin %2'sini göçmenlere aktarmayı vaat etmiştir. Bu sebeple göçmenlere aktarılan sosyal hizmetler, nüfusun geri kalanına göre orantısız biçimde olmamaktadır. Ancak, devlet okullarında olup, hükümetin finanse ettiği sağlık hizmetlerinden faydalanan göçmen nüfusu oldukça yüksektir (Johnson vd., 2005: 36; Fielding vd., 2008: 41).

ABD ekonomisi, zengin ve fakir ile kalifiye olan ve kalifiye olmayan çalışanlar arasındaki dengesizliği büyütmektedir. Amerikan ekonomisi talep üzerine kuruludur. Kalifiye olan ve kalifiye olmayan işçiler, tüketim üzerine kurulu ekonomiye sahip olan ülkeler için büyük önem taşırlar. Benzer biçimde, Bahama Adaları birbirine yakın sayılarda kalifiye olan ve kalifiye olmayan göçmenlere sahiptir ve bu göçmenler endüstrinin çeşitli alanlarında talep aracılığıyla gelişimi desteklemektedir. Buna benzer şekilde ABD'de yer alan göçmenler yerli halka kıyasla %30 oranında daha fazla iş kurmakta ve yerli halka göre kurumsallaşmaya daha fazla yönelmektedirler (Greenstone ve Looney, 2010: 8-11). Türkiye'de Halep

kökenli iş adamları Mersin ve diğer sınır kentlerinde, Ticaret Odası'nın kayıtlarına göre pek çok iş kurarak yeni iş alanları yaratmış ve 2014 yılına gelindiğinde Suriye kökenli iş kuruluşlarının sayısı artmıştır (ORSAM, 2014: 18).

Bahama Adaları'nda yerli nüfusun %14,9'u ve göçmenlerin %10'u kendi işlerini kurmuşlardır (BDOS, 2010: 13). Göçmenler arasındaki girişimciler, göçmen nüfusu toplam nüfusun sadece %17'sini oluşturduğundan, göçmenlerin büyük bir kısmını teşkil eder. Bu iş kuruluşları ülkede talep oluşturduğundan yerel ekonominin canlılığını korumasını sağlamaktadır. Bahama Adaları, gelişmekte ve ekonomik olarak büyümekte olan ülkeler için oldukça normal olan bir ticari işlemler açığına sahiptir. Orantısal olarak sayıları az olan yerli işletmeler, dolaysız yabancı yatırımların ekonomiyi canlı tuttuğunun göstergesidir. Ülkedeki sermayenin büyük bir kısmı, nüfusun küçük bir kesiminin elindedir.

2001 yılında yatırımcıların güvensizliği Türkiye'yi büyük bir ekonomik krize sürüklemiştir. IMF'nin yardımlarıyla, özelleştirme ve sıkı mali politikalarla, enflasyon düşürülmüş ve yıllar içinde güven ortamı yeniden olduğundan, bölgesel istikrarsızlığa rağmen dolaysız yabancı yatırımlar 2013 yılında 195 milyar dolara yükselmiştir (Dünya Bankası, 2016: 1). Dolaysız yabancı yatırımlar ayrıca Bahama Adaları'ndaki turizm sektörünün canlılığının artışından ötürü büyük önem taşımaktadır. Yabancı kaynaklı sermaye, yatırımlar ve mallar ekonominin hareketliliğini arttıran faktörlerdir.

Ülke	Göçmen Nüfusu	İşgücünün Göçmen Yüzdesi
ABD	%1	%17
Almanya	%13	%1.56
Avustralya	%28	%1,1
Türkiye	%1,3	%1,9
Bahama Adaları	%18	%11,8

Kaynak: OECD, 2015c: 1; BDOS, 2014: 1; Alman Federal İstatistikler, 2014; AMP NATSAM, 2014: 8

Beşeri sermaye ücretler ve istihdam ile pozitif bir ilişkiye sahiptir. 2000 yılından itibaren göçmen nüfusu, yüksek eğitime sahip işgücü artışının Kanada'da %31'ini, ABD'de %21'ini ve Avrupa'da %14'ünü teşkil etmiştir (OECD, 2015a: 2).

Her ne kadar ABD düşük yetenek seviyesine sahip göçmenlerin topluma kaynaşmasını iyi bir biçimde sağlasa da, aynı durumun yüksek yetenekliler için geçerli olması zaruri değildir. 12,1 milyon yüksek eğitim seviyesine sahip, 5-64 yaş arası yabancı kökenli kişinin 6,1 milyonu (veya yaklaşık %50'si) ya aktif olmayan durumda, işsiz veya eğitim seviyelerinin fazla altında olan pozisyonlarda bulunmaktadır (Migration Policy Debates, 2015, Sayı 5:2). Aşağıdaki tablo OECD ülkelerinde bölgesel olarak göçmenlerin beşeri sermayesindeki gelişimleri göstermektedir.

Tablo 64: OECD Ülkelerinde Yüksek Yetenek Seviyeli Göçmenlerin Köken Olarak Oranları		
Bölge	2000 yılı %	2010 yılı %
Asya ve Okyanusya	4	8,2
OECD Dışı, Orta Asya ve Avrupa	2	4
OECD Ülkeleri	7	11
Ortadoğu / Kuzey Afrika	1	2
Latin Amerika / Karayipler	2,1	4
Sahra Altı Afrika	1	2

Kaynak: OECD, 2015d: 1

Avustralya, yüksek yetenek seviyeli işçilerin yanı sıra düşük yetenek seviyeli işçilere de sahiptir. Tıpkı ABD'de olduğu gibi, düşük yetenek seviyesi gerektiren işlere talep fazladır. ABD'deki göçmenlerin %30'u düşük yetenek seviyesine sahipken, %35'i yetenekli kimselerdir (Greenstone ve Looney, 2010: 10). ABD'de düşük yetenek gerektiren işler artmaktadır ve ilerleyen yıllarda emek piyasasının verimliliğinde bu pozisyonlar büyük önem taşıyacaktır (Carson, 2006: 1).

AB üyesi olan OECD ülkelerinde %34 olan, yeni göçmenlerin en az üniversite derecesi olanlar oranı, ABD için %37 seviyesindedir. Ancak, bu yeni göçmenlerin %27'si eğitimsiz iken aynı oran ABD yerli halkı için %8 seviyesinde seyretmektedir (OECD, 2015a: 2).

OECD çalışmaları AB göçmenlerinin daha yüksek yetenekli ve üretken olduğunu ortaya koymuştur. Tüm ülkeler farklı ülke ve kültürlerden gelen göçmenlerdeki yetenek çeşitliliği sebebiyle, beşeri sermayeye yapılan katkıları gözlemlemektedir. Diğer taraftan, her ne kadar Türkiye'ye yapılan göçlerde çeşitlilik

görülse de, Türkiye göçmenlik politikası benzer köken ve kültürlerden gelen göçmenlere öncelik tanımakta ve bu sayede emek piyasasının homojen olmasını sağlamaktadır.

Bahama Adaları'nda işgücü içinde yetenekli işçilerin oranı %30'dur (BDOS, 2011: 39). Bahama Adaları'ndaki yeni göçmenlerin %76,8'si üniversite veya lise mezunudur ve yeni göçmenlerin 15-64 yaş arası olanlarının %55'i istihdam edilmiştir (BDOS, 2010: 13-14). Beşeri sermaye teorisine göre, yüksek beşeri sermayeye sahip olan göçmenler, yeni teknolojilere ve toplam üretkenliğe pozitif biçimde etki ettiklerinden, GSYH ve verimde artış sağlarlar (Becker, 1994: 24).

SONUÇ

Bu tez, bir ülkeden diğerine yapılan göçmenliğin nedenselliğini ve devamlılığını açıklayan göçmenliğin ekonomik teorilerinin değerlendirilmesi ile başlamaktadır. Bahama Adaları 1900'lü yıllarda dışa göç veren bir ülke iken, bu durum 2000'li yıllarda değişmiştir. Yıllar içinde, en çok Haitili ve Jamaikalı göçmenlerin ülkeye gelişiyle, ülkeye göç artmıştır. Aynı zamanda, açık pozisyonlar bulunan ve yüksek yetenek gerektiren iş alanlarında da Amerikalı, Avrupalı ve Afrikalı göçmenlerin istihdam edilebildiği görülmektedir.

Göçmenliğin yeni ekonomi teorisi, Bahama Adaları emek piyasasında göçmenliğin sürekli etkilerini kuvvetli bir biçimde açıklamaktadır. Bu teori bir ailenin göçmenlik kararını alması durumuna ve bu kararın toplu alınmasının kaynak ülkeden ev sahibi ülkeye göçerken ortaya çıkabilecek risk unsurlarını ortadan kaldıran ve sermayenin yarattığı sınırlandırmaları azaltan durumuna odaklanmıştır (Massey vd., 1993: 433). Ülkedeki göçmenlerin pek çoğu daha yüksek ücret arayışı sebebiyle göçen Haitili ve Karayip ülkeleri kökenli ekonomik göçmenlerdir. Ancak, göçmenliğin yeni ekonomi teorisinin neoklasik göç teorisi ile yakından ilgili oluşundan ötürü, her iki teori de Bahama Adaları'ndaki göçü açıklamak açısından önemlidir. Üzerinde araştırma yapılan göçmenlerin bir kısmı kaynak ülkelere para havalesi yapmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak araştırmada görüşülen göçmenlerin %77'sinden fazlası da, kaynak ülkedeki ailelerine para havalesi yaptıklarını belirtmişlerdir (Johnson vd., 2005: 81). Göçmenliğin yeni ekonomi teorisi ticari açıların bu havaleler aracılığı ile kapatıldığını belirtir. Ayrıca bu havaleler, yerel ekonomiyi etkileme gücüne de sahiptir (Massey vd., 1993: 436).

Neoklasik teoriye göre göçmenler bireysel olarak hayat boyu çalışmaları durumunda kendilerine en çok fayda sağlayacak olan işi tercih edeceklerdir. Bu durum Bahama Adaları'ndaki pek çok göçmen için geçerli olsa da, araştırmaların gösterdiğine göre, ülkede bulunan göçmenlerin bir çoğu, belli bir süre sonra kaynak ülkeye geri dönmektedir (Johnson vd., 2005: 95). Bu durum Göçmenliğin yeni ekonomi teorisi ile daha tutarlı bir durumdur. Bu teori ciddi bir biçimde Bahama Adaları ile Karayipler'de bulunan ve Bahamalar'a gelen göçmenlerin büyük çoğunluğunun kaynağı olan ülkeler arasındaki ücret eşitsizliklerini göz önünde

bulundurmaktadır. Özetle teori, ülke sınırları arasında bulunan market açıklıklarının inceler.

Bahama Adaları yeterli miktarda kalifiye olan ve kalifiye olmayan işçiye sahip olduğundan tamamlanmış ve iyi işleyen bir emek piyasasına sahiptir. Bu ayrıca göçmenliğin yeni ekonomi teorisinin geçerliliği için de bir koşuldur. Kaynak ülkede yaşanan market ve sermaye kısıtlamaları ve ailelerin daha iyi ekonomik koşullar araması ülkeler arası sermaye teşviklerinden kaynaklanmakta ve Karayipler’de yer alan ülkelerden olan Bahama Adaları, Barbados ve Aruba arasında göç yaşanmaktadır (Mirkin, 2005: 39). Amaç genelde kaynak ülkedeki ortalama gelir düzeyine erişmek olsa da, Haitili göçmenlerin politik ve ekonomik zulüm görmesi sebebiyle, Haitili göçmenlerin kesinlikle ücret artışı da aradıkları söylenebilir. Bu teoriye göre, Haitili ve diğer ekonomik göçmenler, yerli işçilere göre daha düşük ücretlerle çalışmayı kabul ederler çünkü kendilerini toplumun bir parçası olarak görmedikleri gibi, ücretlerini kaynak ülkedeki ücretlere kıyaslayarak değerlendirirler (Massey vd., 1993: 439).

1990-2000 yılları arasında işgücüne katılım oranları artmaya devam etmiştir. Bununla birlikte işsizlik oranları da artmıştır. Literatüre göre kısa vadede göç işsizliğe etki etse de, uzun vadede piyasalar göçmenlik durumuna adapte olacaktır (Dustmann vd., 2007: 28). Bahama Adaları’na iş bulmak ve daha iyi yaşam şartlarına ulaşmak için pek çok göçmen gelmektedir. Dinamik ve açılma etkileri göz ardı edildiğinde, göçmenlik yerli halk için kişi başına düşen gelirden hemen hemen hiç değişiklik yapmadan istihdamı arttırır. Ayrıca göçmenlik işsizliğin denge oranını da düşürebilir (Dustmann vd., 2007: 9). Bu göçmenlerin daha esnek olduğu, yüksek motivasyon ve güvenilirlikleri sebebiyle elastik işgücü olarak görüldüğü bir senaryoda gerçekleşebilir ve göçmenlerin topluma adapte olması ile birlikte bu etki azalış gösterir.

Yerel talep ve tüketim, göçmenlik sebebiyle artmış ve bu durum da yaşam kalitesini yükseltmiştir. Yeni göçmenlerin sadece %10,4’ü kendi işlerinin sahibidir ancak düşük yetenek seviyesine sahip göçmenler üretim maliyetini düşürerek ucuz işgücü sağlar ve verimi arttırır. Yetenek seviyesi yüksek olan göçmenler ise yerli halkın sadece %30’luk bir kesiminin ve yeni göçmenlerin %37,9’unun üniversite

veya mesleki eğitim düzeyinde diploma sahibi olması sebebiyle istihdam açıklıklarını doldururlar (BDOS 2011: 32-43).

Bulgulara göre düşük yeteneklilerin emek piyasası daha elastik ve yüksek yeteneklilerin emek piyasası daha elastik olmayan durumda olduğundan ve bu sayede sermaye ile düşük yetenekli işgücünü desteklediğinden, düşük yetenekli göçmen sayıları arttıkça, düşük yetenekli göçmenler ile önceki göçmenlerin ücretleri düşer (D'Amuri, Ottaviano ve Peri, 2013: 28-29; Kızılaslan 2006: 7). 1998 yılında, ülkede net ücretlerde yaşanan artış sebebiyle Bahama Adaları'ndaki iç göç, dış göçe net olarak geçiş yapmıştır. Son 4 yıldaki durağan büyüme hızına rağmen ulusal ücret oranları artmaya devam etmiştir. Ancak, turizm sektöründeki ücretler incelendiğinde, ücretlerin büyüdüğü; ancak bu büyümenin geçilen on yıllık dönemler içinde oldukça yavaş olduğu görülür. Göçmenliğin etkilerine dair literatürde anlaşmaya varılmış bir noktanın olmadığı görülmektedir. Ancak Bahama Adaları'nda bireysel ücretler çok daha durağandır. ABD ve Avrupa ülkelerinden gelen göçmenler, en yüksek ücretleri almaktadır. Bu göçmenlerin büyük kısmı yüksek yetenek oranlarına sahip ve tüm göçmen grupları ile kıyaslandığında en yüksek yetenekli çalışan oranına sahiptir (BDOS, 2010: 72-74). Yüksek yetenek seviyesine sahip beşeri sermaye emek piyasasına eklendiğinde, üretim fonksiyonuna sürekli pozitif geri dönüşler gözlemlenir (Ehrlich ve Kim, 2015: 2). Yakın zamanlı göçmenler, ortalama ücretleri domine etmiş ve önceki göçmenlerle yarışabildiklerini göstermiştir. Diğer taraftan, Karayipler kökenli göçmenlerin %40'ı başlangıç düzeyi veya yetenek gerektirmeyen işlerde çalışmakta ve Bahama Adaları'ndaki göçmenler içinde en düşük yetenek seviyesine sahip olan göçmen grubunu temsil etmektedir (BDOS, 2010: 73-75).

Bahama Adaları'nda kişi başına düşen GSYH yüksektir ve bu da yetenekli göçmenler için çekim yaratmaktadır. Borjas (1987), sıkıştırılmış kazanç dağıtımının yüksek yetenekli göçmenleri çekmeyeceğini belirtmiştir (Lalonde ve Topel, 1997: 833). Bu durum sadece %30'u yetenekli olan yerli halk için önemlidir. Ortalama yetenek seviyesine sahip olan (sadece lise diplomalı) ve yüksek yetenek seviyesine sahip olan (üniversite veya mesleki eğitim kuruluşlarından mezun) olan göçmen oranı yeni göçmenler arasında oldukça fazla olup, oranları %76,8'dir. Beşeri sermaye ve göçmenlik açısından gelişmiş yavaş büyüme modeli açısından göçmenliğin büyümesinde, negatif çıktı ve büyüme etkileri, göçmenlerin beşeri sermayesi arttıkça

önemini yitirir (Dolado, Gorla ve Ichino, 1994: 21). Bu durumda göçmenlerin beşeri sermayesi yerli halktan fazla olmalıdır ve bu durum Bahama Adaları için geçerlidir.

Yerli nüfusun %53'ü ortalama yetenek seviyesine, %30'u yüksek yetenek seviyesine ve %17'si düşük yetenek seviyesine sahiptir (BDOS, 2011: 39). Haitili göçmenler diğer göçmen gruplarından daha düşük olan %27 ortalama ve %2 düşük yetenek seviyesine sahip kimselerdir. Ayrıca Haitili göçmenlerde işsizlik oranı oldukça yüksek olan %11 seviyesindedir (Fielding vd., 2008: 42). Haitili göçmenler en büyük düşük yetenekli grubu teşkil eder, ancak eğitim yetersizlikleri ve İngilizce bilgisindeki eksiklik sebebiyle yerlilere göre tam ikame değillerdir (Johnson vd., 2005: 74). Haitili göçmenler genellikle çocukları ile birlikte göç eder (göçmenlerin %16'sı bu bağımlılığa sahiptir) ve devletin sunduğu eğitim ve sağlık hizmetlerinden orantısız biçimde faydalanırlar (BDOS, 2010: 11). Ancak NIB sosyal refah sistemi orantısız bir dağılım yaratmamaktadır (Johnson vd., 2005: 29). Buna ek olarak, kalma süresinin uzunluğu enflasyona doğrudan etki eder. Çünkü ev sahibi ülkeden ayrılanlar gelirlerinin büyük bir kısmını yanlarında götürürler. Bu durumda, etkileri ortalama talebe kıyasla ortalama arzın üzerinde daha fazla olacaktır (Yan vd., 2013: 23). Ayrıca, göçün net mali etkisi de göçmenin yaşı, gelir seviyesi, kamusal hizmetlerden yararlanıp yararlanamayacağı, ödediği vergiler ve ev sahibi ülkeye yapacağı aktarımlar gibi faktörlerle değişikliğe uğrayacaktır.

Göçmenlik alıcı ülkede ücret oranlarını da etkilemektedir. Göçmenlik işgücünü arttırır, kısa vadede katılım oranlarını düşürür ve işgücü arzındaki büyüme, bağımlı yetersizliklerin geçirdiği değişiklikler sebebiyle sermaye gibi faktörlerin sabit olduğu durumda ortalama ücret seviyelerini etkiler. Diğer tüm faktörler adapte olsalar bile, ortalama ücretler, özellikle göçmenlerin eğitim ve yeteneklerinin yerli halka kıyasla farklı olduğu durumlarda, etkilenecektir. Göçmenlerin yakın ikame oldukları yerli halkın ücretlerini ve istihdam oranlarını düşürmeleri beklenir. Bu düşüşün sebebi arz ve işçi türlerinde yaşanan değişikliklerdir. Ancak ücretler, birbirini tamamlayacak kapasitedeki işçilerin istihdamı ve üretim faktörleri artış gösterebilir. Bu tahminler standart işgücü arz-talep ilişkisini sabit kabul edilen sermaye stoku ve endüstri birleşimi açısından irdeleyen kısa vade değerlendirmelerinden gelir (Dustmann, Frattini ve Glitz, 2007: 11-13).

Yasadışı göçmenlerin Bahama Adaları nüfusunun %20'sini teşkil ettiği söylenmektedir. Özellikle göçmenlerin yoğunlukta olduğu ve konut mekanizmalarını etkiledikleri alıcı ülkelerde artan nüfus yoğunluğu yerleşik halk nüfusunu etkiler.

KDV sisteminin Bahama Adaları'nda uygulanması, çalışanların NIB'e olan katkısını arttırmakta ve sosyal refah hizmetlerinden faydalanan göçmen oranı toplam nüfuslarının küçük bir oranını teşkil ettiği sürece, ülke ekonomisine net pozitif kazanç sağlanmaktadır. Ülkenin borç tutarı şu an 6.301,6 milyon dolar civarındadır ve kazançlar harcamaları aşmadığından bu oran sürekli büyümektedir. Nüfusun ve talebin artması ile birlikte, bu harcamaların da artacağı tahmin edilmektedir (Bahamalar Merkez Bankası, 2016: 1).

Beşeri sermayede canlılığın önemi özellikle OECD ülkelerinde görülmektedir. Avustralya hizmet sektörüne dayalı ve göçmenleri genç ve çeşitliliğe sahip olan bir ülkedir. Avustralya düşük doğurganlık oranları ve dış göçe kaybedilen nüfus sebebiyle işgücü talebindeki boşlukları göçmenlik vasıtasıyla doldurmayı hedefler. Her yıl verilen 190.000 vizenin üçte ikisi yüksek yetenek seviyesine sahip göçmenlere sağlanmaktadır. Ülkeye gelmeden önce, göçmenlerin %62'sinin eğitimsel yeterliliği tespit edilmiştir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2014: 1). Göçmenler içinde beşeri sermaye oldukça yüksektir. Dolayısıyla Avustralya yerlileri ve göçmenler yüksek yetenek gerektiren işler için yarışmaktadır. Ortalama olarak, göçmenler yerlilere kıyasla daha yüksek ücretler almakta ve işsizlik oranlarını düşük seviyelerde tutmaktadır. Yetenekli göçmenlerin sayısındaki %50 oranında bir artış, işgücünün üretkenliğini %0,27 oranında arttırmakta ve Avustralya'da kişi başına düşen GSYH oranını yükseltmektedir (Avustralya İstatistik Bürosu, 2006b: 77).

Yan vd.(2013)'a göre beceri seviyesinin artışı Avustralya'da ücret oranlarını yükseltmekte ve yetenekli kimselerin göçmenliği ile çalışanların saat başına kazandıkları ücret arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Düşük yeteneklilerin göçmenliği ve saat başına kazanılan ücret arasında ise negatif bir ilişki vardır. Buna ek olarak, GSYH'ye orantılı olarak, yetenekli göçmenlerin oranı 2008 ve 2012 yılları arasında pozitif yönde artış göstermiştir. Ancak bu çalışma, dört yıllık bir süreç içinde üç farklı iş alanını incelediği için kendi içinde belli bir sınırlama ile karşı karşıyadır. Ek olarak, yabancı kökenli öğrenci ve yetenekli işçi miktarını yüksek tutmak isteyen ABD hükümeti, göçmenliği desteklemektedir (Yan vd., 2013: 23-24).

ABD dünya üzerinde en büyük göçmen stokunu barındırmakta ve göçmenler için bir numaralı hedef ülke pozisyonunu korumaktadır. Ülkede doğurganlık oranı yenilenme düzeyinin biraz altında olup %1,9 oranındadır. Bu sebeple ülke inşaat, konaklama ve diğer hizmet sektörlerinde istihdam edilebilecek düşük yetenek seviyeli göçmenlere ihtiyaç duymaktadır. Toplam nüfusun %17'si ya da 26,2 milyonu göçmandır ve göçmenler yerlilere kıyasla daha genç bir nüfusa sahiptir (Zong ve Batalova, 2015: 1). Daha önce de belirtildiği gibi, göçmenlikte %10 seviyesinde bir artış ücretleri %1'den az oranda düşürür; ancak çeşitli yetenek ve eğitim seviyelerine sahip olan göçmenler yerlilere göre eksik ikameldir (Borjas, 2003: 14; Bonin, 2005: 2). Yetenekli göçmenlere bakıldığında, STEM alanlarında uzman göçmenlerin sayısında %1 oranında artış, patent alım oranlarını %9 ila 18 arasında arttırır (Hunt ve Gauthier-Loiselle, 2009: 5). Ottaviano ve Peri'nin bulgularına göre, özellikle üniversite eğitime sahip yüksek eğitilmiş göçmenlerin göçten pozitif olarak faydalanma ihtimalleri yüksektir (Somerville ve Sumption, 2009: 26). Buna ek olarak, sermayenin göçmenliğe tepkisi pozitiftir. Politikacılara göre göçmenlere vize verilirken ailelerin bir araya gelmesi yerine eğitim seviyesine öncelik verilmesi durumu GSYH'ye 6 milyon Doların üzerinde fazladan katkı sağlayacaktır. Almanya da benzer biçimde, yetenekli AB ülkeleri kökenli göçmenlerin toplam üretkenliği arttırması sebebiyle benzer politikalar gütmektedir (Borjas, 1994: 3).

Almanya ikinci büyük göçmen hedefidir ve ülkede doğurganlık oranı %1,4'tür. Savaş döneminden sonra Almanya, savaş öncesinde sahip olduğu sermayesinin %10,5'ini kaybetmiştir. 1950'lerde sanayi yatırımlarının ve göçmenliğin ülkenin yeniden inşa edilmesi için ne kadar önemli olduğu görülmüştür. 1980'lerde iş olanaklarında artışla birlikte, yeni kurulan işler artmış ve bu durum vergileri de arttırmıştır. Kısa vadede ülkede bazı problemler yaşanmıştır. Misafir işçilerin sayısındaki %1 oranındaki artış, mavi yakalı işçilerin ücretlerinin %0,45 oranında ve beyaz yakalı işçilerin ücretlerinin %0,12 oranında düşmesine neden olmuştur. Ancak modern çağlarda göçmenlikten pozitif kazanç sağlanmıştır. 1992 yılında en büyük göçmen dalgası yaşandı ve bu dalga yeni işlerin yaratılmasına ve gelirlerin artmasına neden oldu. 2001 yılında 263.000 yabancı kökenli kendi işlerini

oluşturarak 780.000 yeni iş pozisyonunun yaratılmasını sağlamıştır (Alman Federal Göç ve Mülteci Kurumu, 2005: 24).

2000 ve 2010 yılları arasında OECD ülkelerindeki göçmen stoğu %20 oranında artmıştır. Üçüncül eğitim seviyesine sahip bireylerde göç %70 oranında (100 milyon) artmış veya dünya ortalamasının 2 milyon üzerine çıkarak üç katına erişmiştir (Aktaran: UNDESA; Göç Politikası Enstitüsü, 2013: 1). OECD verilerine göre AB ülkelerinden gelen göçmenler sermaye ve işgücü oranını %59 oranında düşürmüştür. Bu durum aynı zamanda ücretlerin de düşmesine neden olmuştur. Literatüre göre AB üyesi olmayan ülkelere gelen göçmenler, ücretleri daha da fazla düşürmektedir. Düşük yetenek seviyeli AB kaynaklı göçmenlerin istihdamında %1 artış AB'nin GSYH'sine %0,64 oranında katkı sağlarken, yüksek yetenekli göçmenler için bu oran %0,75 olmuştur (Alman Federal Göç ve Mülteci Kurumu, 2005: 24).

Buna ek olarak Türkiye ve Almanya geçtiğimiz yıllarda Suriye'deki savaş ortamı sebebiyle binlerce mülteci ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durumun ekonomi üzerindeki etkisi, düşük yetenekli göçmenlerin artışı ve pek çok mültecinin iş gücüne katılamaması sebebiyle negatif olmuştur. Pek çok Türk vatandaşının BDT ülkeleri ve Avrupa'ya göç etmesi sebebiyle yaşanan beyin göçü ve göçmenlerin getirdiği düşük beşeri sermaye sebebiyle, göçmenlik ekonomik açıdan negatif etkiler yaratabilir. Ancak Almanya'ya misafir işçi olarak giden Türklerin büyük kısmı ülkelere dönmekte ve gelecek yıllar için ülkedeki beşeri sermayeyi arttırmaktadır. Amerika, Almanya ve Avustralya önemli oranda yetenekli işgücüne sahiptir. Diğer yandan Türkiye için bunun tam aksi geçerlidir. Özellikle eğitimi olmayan Türkler özel sektör içinde %14'lük bir yer tutmaktadır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 4).

Ancak resmi sektörlere dair sonuçlar muğlaktır. Mültecilere önerilen düşük ücretler daha fazla işçinin istidam edilmesi için talep yaratmakta, her 10 mülteci için 3 Türk vatandaşı için istihdam olanağı oluşmakta ve üretim maliyeti düşmektedir. Yerli halk resmi olmayan sektörlerde istihdam olanakları arayarak veya göç ederek şartlara adapte olmaya çalışmaktadır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 19). Özellikle kadınlar ve düşük yetenek seviyesindekiler için marjinal üretim değişimi negatif ve resmi olmayan sektörler için büyüktür. Ücretlerde yaşanan değişiklikler işgücünden ayrılan düşük üretim kapasiteli işçiler ve büyük uzlaşma etkilerinden

kaynaklanmıştır. Bu durum marjinal üretim değerlerindeki düşüşe rağmen ortalama ücretlerin yükselmesini sağlar. Bu bileşimsel değişimler sektörel kazanç potansiyelindeki ve işgücü gruplarındaki değişimleri anlamak açısından büyük önem taşır (Del Carpio ve Wagner, 2015: 20).

Göçmenliğin dünya üzerindeki ekonomilere olan etkisi göçmenlerin karakteristik özelliklerine ve ekonomik değişkenlere göre farklılık gösterir. Türkiye, göçmenlerin çoğunun mülteci olması ve yasal olarak işgücüne katılamamaları sebebiyle en büyük negatif etkileri gören ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. Amerika'da etkiler muğlaktır; ancak yetenekli işçiler için pozitif etkiler olduğu ve düşük yetenekli göçmenlerin istihdam açığını kapatıp yeni iş kolları oluşturduğu söylenebilir. Hem Almanya, hem Avustralya düşük doğurganlık oranları sebebiyle problemler yaşadığından üretimde elde edilen kazançlar açısından göçmenlik oldukça önemlidir. Diğer yandan, bu ülkeler oldukça cömert sosyal refah hizmetleri ve politikalarına sahip oldukları için, göçmenlerin yaşı ilerleyip kaynak ülkelere geri döndüklerinde ekonomik kayıpların yaşanması muhtemeldir. Bahama Adaları bu kayıpları yaşamamaktadır ancak bağımlı göçmenlerin devlet okullarına ve sağlık hizmetlerine olan taleplerinden ötürü ekonomide yine de bir kayıp olduğunu söylemek mümkündür.

Bahamalar İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, ülkede 15-60 yaş grubu, ilerleyen 20 yıl içinde %65 oranında küçülecektir. Göçmenler toplam nüfusun %18,4'ünü ve yeni göçmenler, toplam göçmen nüfusunun %8'ini teşkil etmektedir. Göçmenlerin ortalama yaşı ise 32'dir (BDOS, 2000: 7). Göçmenler ve yerlilerin eksik ikameli olduğu durumlarda, göçmenlik işgücü arzını arttırır ancak ücretleri düşürmez. Bahama Adaları'nda oran olarak düşük yetenek seviyeli göçmen sayısı daha fazladır, dolayısıyla bu göçmenler üretim maliyetlerini düşürür ve yetenekli göçmenler istihdam açığını kapatır. Göçmenlerin yaygınlaşması ile talep, vergi gelirleri ve devletin yıllık geliri artış göstermektedir. Bahama toplumunun yapısından ötürü hem düşük hem yüksek yetenekli göçmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu göçmenler ülkenin ekonomik gelişiminde büyük rol oynamaktadır.

Tablo 65. Göçmenliğin Toplam Etkisi Özet					
Ülke	ABD	Almanya	Avustralya	Bahamalar	Türkiye
Ücret	+/-	✓	✓	✓	X
İşgücü Katılım Oranı	✓	✓	✓	✓	X
Mali (Refah ve Vergi)	+/-	✓	✓	+/-	X
Para Havalesi	X	X	X	X	✓
İç Talep	✓	✓	✓	✓	+/-
İş Yaratma	✓	✓	✓	✓	✓
Sığınma/ Mülteci	Uygun Değil	X	Uygun Değil	Uygun Değil	X
Net Toplam Etki	+/-	✓	✓	✓	X

Yukarıdaki tabloda, göçün konu kapsamında değerlendirilen ülkeler üzerindeki toplam etkisi özet olarak sunulmuştur. Bu yüksek lisans tezinde, göçün ülke refahı ve vergi gelirleri üzerindeki mali etkilerine, yanısıra işe alımlar, yeni iş sahaları oluşturma, işçi maaşları, işsizlik oranı, işçi dövizleri ve yurtiçi talep vasıtasıyla işgücü üzerindeki etkilerine dikkat çekilmiştir. Yukarıdaki ülkelerin tümünde göç sonucu yeni iş sahalarının oluştuğu, Türkiye haricinde diğer ülkelerin işçi dövizlerinden yarar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür taramasıyla elde edilen bilgilerden ortaya çıkarılan sonuçlara göre; Bahamalar, Almanya ve Avustralya’da göçün net toplam etkisi pozitif yöndeyken, Türkiye’de ise negatif yöndedir. Göçün, ABD üzerindeki net toplam etkisi ise tam olarak değerlendirilememektedir, bunun nedeni ABD’nin göçten çeşitli şekillerde yarar sağladığı gibi, aynı zamanda da zarar etmesidir.

Bu tezin karşılaştırmalı analizlerinin gösterdiğine göre, Almanya, Avustralya ve ABD gibi çeşitliliğe sahip olan ekonomilerde göçmenlerin varlığından görülen etkiler daha büyüktür. Ayrıca, Avustralya örneğinden anlaşıldığı üzere, göçmenlik politikaları, göçmenlerin elde ettiği faydalar üzerinde önemli bir rol oynar. Almanya,

ABD ve Avustralya'da göçmenlik üretkenliğe ve verime yardımcı olmaktadır. Bu tezde yapılan analizler, Bahama Adaları'nın da benzer bir biçimde, yetenekli göçmenlere yönelik politikalar üretmesinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Ancak, Türkiye gibi daha genç ve daha büyük nüfusa sahip olup orantısız beşeri sermayesi bulunan ülkelerde beşeri sermaye aynı oranda üretken olmamaktadır. Bahama Adaları'nda göçmenlik dalgasına bağlı olarak yaşanan düşük yatırım ve birikim oranları, göçmenlikten sağlanan faydaların az olmasına etki eden bir faktör olabilir. Ancak, Bahama Adaları'nda göçmenler Bahamalıların ücretlerini düşürmemekte ve yetenekli işçiler, düşük yeteneğe ihtiyaç duyan iş alanları yaratmakta ve yatırımı arttırmaktadır. Bununla birlikte, düşük yeteneğe sahip olanların göçmenliği, kalifiye olmayan yerliler üzerinde negatif etkilere sahip olabilmektedir. Genel olarak bakıldığında, düşük yetenek seviyeli göçmenler ve yerliler birbirlerine göre tam ikame değillerdir ve bunlar önceki göçmenleri yerlilere kıyasla daha çok etkilerler. Buna ek olarak, göçmenlik işsizlik oranları üzerinde önemli bir rol oynayabilmektedir.

Ülkede enflasyonun düşüklüğü ve ücretleri yüksekliği, yüksek işsizlik oranlarına etki etmektedir. Her ne kadar sosyal refah kaynakları orantısız bir biçimde kullanılsa da, kamusal sağlık ve eğitim hizmetleri üzerinde yaşanan kayıplar dikkat çekicidir. Düşük yetenekli göçmenlerin %11'inden fazlasının yoksulluk içinde yaşamasına ve kalifiye işçilerin para havalesi yapma ihtimali daha düşük olmasına rağmen, para havaleleri de Bahama Adaları ekonomisi için aynı şekilde önem taşıyabilir. 2015 yılında Bahama Adaları hükümeti GSYH'nin %5'ini eğitime yatırım için kullanmış olsa da, hükümetin göçmenlerin ve yerlilerin eğitimine daha fazla yatırım yapması, daha yetenekli ve eğitilmiş bir işgücünün yaratılmasını sağlayacaktır ve bu sayede ekonomiye daha büyük faydaların yansımaları söz konusu olacaktır.

Göçmenler Bahama Adaları ekonomisine iş kollarının yaratılması, dolaysız yabancı yatırımlar ve gayrimenkul alımları aracılığıyla yatırım yapmaktadırlar. Hizmet sektörüne dayalı bir ekonomide yurtdışına yapılan para havaleleri zararlı olabilir. Ancak imalat ve ihracat sektöründe yaşanacak gelişmeler, Bahama Adaları'nda bu zararları dengeleyebilir. Bu endüstriler yabancı yatırımcılar ve göçmenler aracılığı ile sermayeye çevrilmektedir.

Bahama Adaları, kendilerine sunulan koşulları kontrol altına almanın bir yolunu bulmalıdır. Bahamalıları yüksek yetenekli göçmenlerle yarışabilecek hale gelene dek, düşük yetenekli Bahamalı işçilerin fazlalığı her zaman ülkenin dezavantajlı olmasına neden olacaktır. Amerikalılar, tüm göçmenler içinde en yüksek yeteneğe sahip olan gruptur. Bahama yönetimi, yerli veya göçmenlerin eğitim seviyelerini arttıracak yatırımlarda bulunmalıdır. Pozisyona uygun tüm öğrenciler için burs olanakları hazırlanmalı ve yerel ve uluslararası üniversitelere katılım tüm vatandaşlar için erişilebilir olmalıdır.

Gelecek yıllarda, Bahama Adaları ülke vatandaşlarının gelişimi ve ülke altyapısının kuvvetlenmesi için, yüksek göçmen nüfusundan faydalanmalıdır. Ülkede daha yüksek toplam birikimler ile yatırımlar ve enflasyon ile işsizlik arasında ödünleşim ihtiyacı vardır. Ayrıca, yetenekli işgücü için imtiyazlar içeren göçmenlik politikaları da iş kolları oluşmasını ve daha fazla ekonomik gelişmeyi tetikleyebilir.

Bahamalar bir ada ülkesidir. Sadece bu özellik dahi, ülkenin uluslararası ticaret yapmasının önemini vurgulamak açısından yeterlidir. Göçmenliğin kamusal harcamalar ve para havaleleri yoluyla yarattığı negatif etkilere rağmen, dolaysız yabancı yatırımlar, yabancıların ikinci ev alımı şeklinde yaptığı gayrimenkul yatırımları, yetenekli işçilerin gelişime katkısı, düşük yetenekli işçilerin üretim maliyeti ve sermaye yatırımlarını azaltan etkisi de göz önünde bulundurulmalıdır. Pek çok cevaplanmamış sorunun varlığından ötürü, göçmenlik ve göçmenliğin doğrudan etkileri üzerinde daha fazla araştırmanın yapılması büyük önem taşır. Her ne kadar daha kaydedilmemiş olsa da, etkinin mali boyutlarını anlamak için ampirik çalışmaların yapılması şarttır. Bu tezde, 2010 yılında ve on yıl arayla yapılan nüfus sayımı çalışmasından faydalanmıştır. Yıllık göçmenlik verilerinin oluşturulması, sonuçların irdelenmesi açısından daha olumlu olacaktır. Göçmenlik ve yetenek ölçütleri alanındaki sınırlı çalışmalardan ötürü, teorik alanda da belli eksiklikler bulunmaktadır. Beşeri sermaye ve göçmenlik ile gelişen yavaş büyüme modeline göre, göçmenlerin beşeri sermayesi arttıkça göçmenlikten kaynaklı negatif çıktı ve büyüme değerlerinin önemi de düşmektedir. Tüm diğer unsurlar sabitken, büyük göçmenlik akımları çıktı ve büyüme üzerinde negatif etkilere sahipken, yüksek beşeri sermayeye sahip göçmenlik akımları da pozitif etkilere sahiptir (Dolado, Goria ve Inchino, 1994: 21).

KAYNAKÇA

Adams, Richard H. ve Page John (2005) “Do International Migration and Remittances Reduce Poverty in Developing countries?” **World Development**, Cilt 3, sayı 10, ss 1645-1669, 2005

Ahlburg, D. A. (1998) “Julian Simon and the Population Growth Debate” **Population and Development Review**, 24(2): 317–327.

Aldashev, Alisher; Johannes, Gernandt ve Thomsen, Stephan L. (2008) “The Immigrant Wage Gap in Germany” **ZEW Discussion Paper** No. 08-089, Mannheim. Web.

Alman Federal Göçü ve Mülteci Kurumu (2005) “The Impact of immigration on Germany’s Society” **Migration and Integration Research Program ve European Migration Network**

Armbrister, A. Philip ve Frenand, Léger (2009) “Factors Affecting the Teaching and Learning of Haitian Creole in The Bahamas” **The College of The Bahamas**

Aydin, Yaşar (2016) “The Germany Turkey Migration Corridor: Refitting policies for a transnational age” **Transatlantic Council on Migration and Migration Policy Institute**; Şubat 2016

Baas, Timo ve Melzer, Silvia (2012) “The Macroeconomic Impact of Remittances: A Sending country perspective” **Norface Migration Discussion Paper** No 2012-2.

Bahamalar İstatistik Dairesi (2004) “Bahamas Living Conditions Survey, 2001” Nassau, Bahamas.

Bahamalar İstatistik Dairesi (2000) “Report of the 2000 Census of Population & Housing”

Bahamalar İstatistik Dairesi (2010) “Report of the 2010 Census of Population & Housing”

Bahamalar İstatistik Dairesi (2011) “İşgücü Bakış Raporu” **Market Information Newsletter 2014**Cilt 26 Sayı 23

Bahamalar İstatistik Dairesi (2014) “İşgücü Bakış Raporu” **Labour Market Information Newsletter 2014**, cilt 29, sayım 40, Aralık 2014.

Bahamalar İstatistik Dairesi (2015a) “Populations Projections 2010-2040” **Maliye Bakanlığı**

Bahamalar İstatistik Dairesi (2015b) “İşgücü Bakış Raporu” **Labour Market Information Newsletter 2015**

Bahçekapılı, Cengiz ve Buket Çetin (2015) “The Impacts of Forced Migration on Regional Economies: The Case of Syrian Refugees in Turkey” Web: <http://dx.doi.org/10.5539/ibr.v8n9p1> (04.04.2016)

Bakker, Caroline; Elings-Pels, Marina; ve Reis, Michele (2009) “The Impact of Migration on the children in the Caribbean” **UNICEF Office for Barbados and Eastern Caribbean**, Paper 4, Ağustos 2009

Bain, B. (2005) “Student Nationality Report” Nassau: **Ministry of Education, Planning and Research Section**.

Barro, Robert J. ve Lee, Jong-Wha (2011) “A New Data Set of Educational Attainment in the World, 1950–2010 Revised” Kasım 2011

Barro, Robert J. ve Sala-i-Martin, Xavier (2004) “Economic Growth 2nd Edition” **Massachusetts Institution of Technology**

Bayraklı, Cemile (2007) “**Dış Göçün Sosyoekonomik Etkiler: Görece Göçmen Konutları’nda (İzmir) Yaşayan Bulgaristan Göçmenleri Örneği**” (Yüksek Lisans Tezi) Adnan Menderes Üniversitesi

Becker, G. S. (1962). “Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis” **Journal of Political Economy**, cilt 70, sayı 5, ss 9–49. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/1829103>

Becker, Gary (1994) “Human Capital Revisited” **University of Chicago Press**, Cilt 3, ss 15-28

Beine, Michel, Docquier, Frederic ve Rapport, Hillel (2008) “Brain Drain and Human Capital Formation in Developing Countries: Losers and Winners” **The Economic Journal Cilt.** 118, Sayı 528 ss 631-652.

Beyer, Robert. C.M (2016) “The Labour Market Performance of Immigrants in Germany” **International Monetary Fund Series WP/16/6 IMF Working Paper**

Bodvarsson, Ö.B. and Van den Berg H (2013) “ The Economics of Immigration: Theory and Policy”, **Springer Science Business Media** New York 2013

Bonin, Holger (2005) “Wage and Employment Effects of Immigration to Germany: Evidence from a Skill Group Approach” **Institute for the Study of Labour**, Discussion Paper Series. Aralık 2005.

Borjas, George J. (1989) “Economic Theory and International Migration”. The International Migration Review. **Center for Migration Studies of New York, Inc.**, Wiley. Cilt 23, sayı 3, ss 457–85.

Borjas, George J., Richard B. Freeman, ve Lawrence F. Katz (1990) “On the Labor Market Effects of Immigration and Trade” **University of Chicago Press**. <http://www.nber.org/books/borj92-1>.

Borjas, George J. (1994a) "Economics of Immigration" **Journal of Economic Literature**, Cilt 32, ss 1667-1717.

Borjas, George, (1994b) "The Economic Benefits from Immigration" **NBER Working Paper** No. 4955

Borjas George J. (1995) "The Economic Benefits from Immigration" **Journal of Economic Perspectives**, Cilt 9, Sayı 2, ss 3-22.

Borjas, George J. ve Hilton, L. (1996) "Immigrants and the Welfare State: Immigrant Participation in means-tested Entitlement Programs" **Quarterly Journal of Economics**, Cilt 111, sayı 2, ss 575-604

Borjas, George J. (1998) "The Economics Analysis of Immigration" **Handbook of Labour Economics**. Cilt 3, ss 1-67

Borjas, G. J. (2003) "The Labour Demand curve is Downward Sloping: Re-examining the Impact of Immigration on The Labour Market." **National Bureau of Economic Research**, Working Paper W9755

Borjas, George J. (2005) "Labour Market Impact of High Skilled Immigration" **National Bureau of Economic Research**, No. w11217

Borjas, George J., Grogger, Jeffrey ve Hanson, Gordon H. (2008) "Imperfect Substitution Between Immigrants and Natives: A Reappraisal" **NBER Working Paper Series**. Working Paper 13887.

Borjas, George (2009) "The Analytics of the Wage effect of immigration" **National Bureau of Economic Research Working Paper** No. 14796

Borjas, G. J., & Hanson, G. H. (2011). Substitution Between Immigrants, Natives and Skill Groups. **National Bureau of Economic Research Working Paper**, 1(1), 25.

Borjas, George J. ve Aydemir, Abdurrahman (2011) “Attenuation Bias in Measuring the Wage Impact of Immigration” **Journal of Labour Economics**, Cilt 29, sayı 1 (Ocak 2011), ss 69-112 Web. <http://www.jstor.org/stable/10.1086/656360> (06.01.2016)

Boulier, B. L. (1979) “Review of The Economics of Populations Growth” **Journal of Political Economy**, cilt 87, sayı 4, ss 910–912. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/1831018> (06.01.2016)

Boutane, Ekrame , Dumont, Jean-Christophe ve Rault, Christophe (2014) “Immigration and economic growth in the OECD countries 1986-2006” CERDI-University of Auvergne CES-University of Paris 1 International Migration Division OECD LEO - University of Orleans, **CES Working Papers**, No. 7322.

Boxill, Ian (2010) “Migration and Caribbean Society” **American Review of Political Economy**, Cilt 8, Sayı 2.

Braun, Sebastian ve Omar Mahmoud, Toman (2014) “The Employment Effects of Immigration: Evidence from the Mass Arrival of German Expellees in Post-war Germany” **The Journal of Economic History**, Cilt 74, sayı 1.

Briguglio, Lino (1995) “Small Developing Island States and Their Developing Vulnerabilities” **World Development**, Cilt, 23; Sayı 9; ss: 1614-1632.

Brooks, Clive (1996) “Understanding Immigrants and the Labour Market” Canberra, Bureau of Immigration, **Multicultural and Population Research/Australian Government Publishing Service**, 1996.

Brücker H. ve Jahn E. (2009) “Migration and Wage-setting: Reassessing the Labour Market Effects of Migration” **Scandinavian Journal of Economics**.

Card, D. (2001) “Immigration Outflows, Native Inflow and the Local Market Impact of Higher Immigration” **Journal of Labour Economics**, Cilt 19, ss: 22-64.

Card, D. (2009) “Immigration and Inequality” **American Economic Review**, 99(2), 1–21. <http://doi.org/10.1257/aer.99.2.1> (22.01.2016)

Carson, Chris. (2006) “Immigration and the Economy” **League of Women Voters**, Glendale-Burbank, CA

Checchi, D. De Simone, Gianfranco, and Faini, Riccardo(2007) “Skilled Migration, FDI and Human Capital Investment. **Institute for the Study of Labour Discussion Paper**. IZA DP N. 2795.

Christian Dustmann, Tommaso Frattini ve Albrecht Glitz (2007) “The Impact of Migration: A Review of the Economic Evidence” **Centre for Research and Analysis of Migration (CReAM)**, Department of Economics, University College London, and EPolicy LTD.

Coppel, J., J. Dumont ve I. Visco (2001), “Trends in Immigration and Economic Consequences”, **OECD Economics Department Working Papers**, Sayı. 284, OECD. Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/553515678780> (15.11.2015)

Craton, M., ve Saunders, G. (1998). “The Bahamian Self and the Haitian Other: The History of Haitian Migration”. In *Islanders in the stream: A history of the Bahamian People*, **Athens: University of Georgia Press**. Sayı. 2, ss: 450-469.

Cully, Mark (2011a)“ More Than Additions to Population: The Economic and Fiscal Impact of Immigration” **Department of Immigration and Border Avustralya**, 2011.

Cully, Mark (2011b) “How Much do Migrants Count for the Unexpected Rise in the Labour Force Participation Rate in Australia Over the Past Decade?” **Avustralya İstatistik Bürosu**, 2011.

De Albuquerque, Klaus, ve Jerome L. McElroy. “West Indian Migration to the United States Virgin Islands: Demographic Impacts and Socioeconomic Consequences”. **International Migration Review**. Cilt 16, sayı 1 (1982): ss 61–101.

D’Amuri F., Ottaviano G., ve Peri G. (2010) “The Labour Market Impact of Immigration in Western Germany in the 1990’s” **European Economic Review**, Cilt 54, sayı 4, ss 550-570.

Del Carpio, Ximena V. ve Wagner, Mathis (2015) “The Impact of Syrian Refugees on the Turkish Labour Market” **Policy Research Working Paper**, No. 7402. World Bank Group Social Protection and Labour Global Practice Group, Augustos 2015.

De New J. ve Zimmermann K. (1994) “Native Wage Impacts of Foreign Labour: A Random Effects Panel Analysis”, **Journal of Population Economics**, Cilt 7, Sayı 2, ss177-192.

Dolado, Juan, Goria, Alessandra ve Ichino, Andrea (1994) “Immigration, Human Capital and Growth in the Host Country Evidence from Pooled Country Data” **Bank of Spain and CEPR 2**.

Dustmann C., Glitz A. ve Frattini T. (2008) “The Labour Market Impacts of Immigration”, **Oxford Review of Economic Policy**, Cilt 24, sayı 3, ss: 477-494.

Dustmann Christian, Frattini Tommaso ve Glitz Albrecht (2007) “The Impact of Migration: A Review of the Economic Evidence” **Centre for Reserach and Analysis of Migration**, Final Report, Kasım 2007

European Migration Network (2005) “The Impact of Immigration on Germany’s Society: The Impact of Immigration on Europe’s Societies“ **Federal Office for Migration and Refugees Migration and Integration Research Department** Nürnberg Almanya, (Ekim 2005)

Ehrlich, Isaac ve Kim, Jinyoung (2015) ”Immigration, Human Capital Formation and Endogenous Economic Growth” **Institute for the study for Labour (IZA)** DP No. 9599. Aralık 2015.

Fielding, W. J., Ballance, V., Scriven, C., McDonald, T., & Johnson, P. (2008) “The stigma of being ‘Haitian’ in The Bahamas. **The College of The Bahamas Research Journal**, Cilt 14; ss 38-50. Retrieved from <http://researchjournal.cob.edu.bs> (25.12.2015)

Folkerts-Landau, David (2015) “Influx of Refugees: An Opportunity for Germany” **Deutsche Bank Research**, Kasım 13, 2015.

Fraser, Hortense ve Uche, Chukwudum (2010) “Intra-Regional Migration and Sustainable Development: A Study of Four Caribbean Countries” **Migration and Caribbean Society Journal**, Aralık 2010. The University of the West Indies, Mona JEL Codes: J61, Z13

Friedberg R. ve Hunt J. (1995) “The Impact of Immigrants on Host Country Wages, Employment and Growth”, **Journal of Economic Perspectives**, Cilt 9, Sayı 2, ss 23-44.

Furchtgott-Roth, Dianna (2014) “Does Immigration Increase Economic Growth?” **Manhattan Review Issue**, Sayı 2. Aralık 2014.

Green, Simon (2013) “Germany: A Changing Country of Immigration” Cilt 22, Sayı 3, ss 333-351

Greenstone, M. and Looney, E. (2010) “Ten Facts about Immigration” **The Hamilton Project**, 2010.

Grossmann V. ve Stadelmann D. (2012) “Wage Effects of High Skilled Migration: International Evidence” **Institute for the Study of Labour IZA** DP No. 6611 Discussion Paper Series.

Hanson, Gordon (2012) “Immigration and Economic Growth” **Cato Journal**, Cilt 32, Sayı 1.

Hernández-Murillo, Ruben (2006) “Adding Up the Economic Effects of Migration” *The Regional Economist*, Ekim 2006. **Federal Reserve Bank of St. Louis** <https://www.stlouisfed.org/publications/regional-economist/october-2006/adding-up-the-economic-effects-of-immigration>. (05.11.2015)

House of Lords (2008) “The Economic Impact of Immigration” **Committee on Economic Affairs**, 2007-08.

Holzer, Harry J. (2011) “Immigration Policy and Less-Skilled Workers in the United States: Reflections on Future Directions for Reform” **Washington, DC: Migration Policy Institute**.

Hurford, Chris (1987) “Immigration, Skills and Economic Growth” *The Australian Quarterly*. **Australian Institute of Policy and Science**. Cilt 59, Sayı 1, ss. 115-118. <http://www.jstor.org/stable/20635419>. (26.11.2015)

Hunt, Jennifer ve Gauthier-Loiselle, Marjolaine (2009) “How Much Does Immigration Boost Innovation” **NBER Working Paper**, No. 141312, Eylül 2008.

İçduygu, A., Gülru Göker, Zeynep, Bertan Tokuzlu Lami, Paçacı Elitok, Şercil (2013) “Turkey: The Demographic-Economic Framework of Migration The Legal

Framework of Migration The Socio-Political Framework of Migration Report”
MPC-Migration Profile

İçduygu, Ahmet (2013) “Turkey and International Migration 2013-13” **OECD Expert Group on Migration Report**, Kasım 2013

International Organization for Migration (IOM) (2006) “Migrant Remittances, and Development: Myths, Rhetoric and Realities” **International Organization for Migrants**, The Hague Process on Refugees and Migration, 2006.

Jefferey S. Passel ve D’Vera Cohn (2010) “US Unauthorized Immigration Flows are Down Sharply Since Mid-decade”, **PEW Hispanic Center** (Eylül 2010).

Jermolajeva, Elita (2011) “Investments in the Human Capital for Sustainable Development of Latvia” **Daugavpils University**, Latvia.

Jennissen, Roel P.W. (2004) “Macroeconomic Determinants of International Migration in Europe” **University of Groningen**.

Jennissen, Roel P. W. (2006) “Economic Theories of International Migration and the Role of Immigration Policy” **Research and Documentation Centre of the Dutch Ministry of Justice (WODC)** and Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute.

Johnson, P.; Balance, V; Fielding W.; MacDonald T.; Scriven C.; Stuart D. (2005) “Haitian Migrants in the Bahamas Report” **The College of The Bahamas**. A Report for the International Organization for Migration Haitian.

Johnson, Howard. “Bahamian Labour Migration to Florida in the Late Nineteenth and Early Twentieth Centuries” **International Migration Review**. Cilt 22, Sayı 1 (1988): ss 84–103. Web. (09.11.2015)

Kahanec, M. ve Zimmermann, Klaus (2008) "Migration in an enlarged EU: A challenging solution?" **European Economy Economic Papers**, No. 363. Conference Mayıs 2009.

Kerr, Sari Pekkala ve Kerr, William (2008, 2011) "Economic Impact of Immigrants- A Survey" **Harvard Business School**, Working Paper 09-013.

Kirişçi, Kemal (2003)"Turkey: A Transformation from Emigration to Immigration. Kasım 1, 2003. **Migration Policy Institute**. www.migrationpolicy.org/article/turkey-transformation-in-emigration-immigration. (01.05.2016)

Kızılaslan, Atay (2006) "Immigration, Diversity and Economic Growth: Evidence from U.S. States" **School of Economics Georgia Institute of Technology**, Ağustos 2006.

Kurekova, Lucia (2011) "Theories of Migration: Conceptual Review and Empirical Testing in the Context of the EU East West Flows" **Central European University**

Lalonde ve Topel (1997) "Economic Impact of International Migrants and the Economics Performance of Migrants" **Handbook of Population and Family Economics**.

Lee, E.S. (1966) "A Theory of Migration" **Demography**, Sayı 3: ss 47-57. <http://www.jstor.org/stable/2060063> (27.11.2015)

Massey, Douglass S. "Economic Development and International Migration in Comparative Perspective" **Population and Development Review**. Population Council. Cilt 14, Sayı 3 (Eylül, 1988), ss 383-413.

Massey, Douglas S., Arango Joaquin, Hugo Graeme, Kouaouci Ali, Pellegrino Adela, ve Taylor J. Edward. "Theories of International Migration: A Review and Appraisal." **Population and Development Review**. Cilt 19, sayı 3 (1993): ss 431-66.

Massey, Douglas S., Arango Joaquin, Hugo Graeme, Kouaouci Ali, Pellegrino Adela, ve Taylor J. Edward. "An Evaluation of International Migration Theory: The North American Case." **Population and Development Review**. Cilt 20, Sayı 4 (1994): ss 699-751.

McElroy, Jeromel ve Jingqui, Guan (2012) "The Determinants of Migration in Small Islands" **The International Journal of Research into Island Cultures**, Cilt 7.

Mirkin, Barry (2005) "International Migration Policies: An Overview" **Caribbean Expert Group Meeting on Migration, Human Rights and Development in the Caribbean**, 14-15 Eylül 2005, Trinidad and Tobago.

Mishra, Prachi (2006) "Emigration and Brain Drain: Evidence from the Caribbean" **International Monetary Fund**, Working Paper WP/06/25.

Nathan, Max (2013) "The Wider Economic Impacts of High skilled Migrants: A Survey of the Literature. **IZA Discussion Paper** No. 7653, Eylül 2013.

Niimi, Yoko, Özden, Çağlar ve Schiff, Maurice (2008) "Remittances and the Brain Drain: Skilled Migrants Do Remit Less" **Institute for the Study of Labour Discussion Paper Series** IZA NO. 3393

Nijkamp, P., Longhi, S., Nijkamp, P., & Poot, J. (2006). The Impact of Immigration on the Employment of Natives in Regional Labour Markets : A Meta-Analysis. **Institute for the Study of Labour**. IZA No 2044.

Office of The Legislative Auditor (2006) "Economic Impact of Immigrants: Evaluation Report" **State of Minnesota International Business & Economics Journal**, Cilt 2, Sayı 7.

Okkerse L. (2008) “How to Measure Labour Market Effects of Immigration: A Review”, **Journal of Economic Surveys**, Cilt 22, Sayı 1, ss: 1-30.

Olney, William W. (2014) “Remittances and the Wage Impact of Immigration” **Department of Economics Williams College**. Kasım 2011, Revised: Nisan 2014.

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (2015) “Effects of the Syrian Refugees on Turkey” Raporu Numarası 195

Ottaviano P. ve Peri G. (2008) “Immigration and National Wages: Clarifying the Theory and the Empirics” **NBER Working Paper**.

Oytun, Orhan (2015) ”Suriyeli Sığınmacıların T¼rkiye’ye Etkileri” **Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi**, Rapor numarası: 95, Ocak 2015.

Palumbo, Luigi; Ferrara, Alberto; Pasquale, Varrà. (2010) “Relations Between the EU and the Emerging Global Players Population and Economic Growth Evidence from EU and Emerging Countries” **Göttingen Summer School**, 2010

Partridge M., Rickman D. ve Ali K. (2008) “Recent Immigration and Economic Outcomes in Rural America”, **American Journal of Agricultural Economics**, Cilt 90, Sayı 5, ss: 1326-1333.

Peri G. (2007) “Immigrants, Complementarities and Native Wages: Evidence from California”, **NBER Working Paper**, 12956.

Peri G. (2009) “The Effect of Immigration on Productivity” **Review of Economics and Statistics**, Cilt 94, sayı 1, ss: 348-358.

Pienkos, Andrew (2006) “Caribbean Labour Migration: Minimizing Losses and Optimizing Benefits” **International Labour Organization Subregional Office for the Caribbean**.

Pischke, J.S. v Velling, J. (1994) “Wage and Employment Effects of Immigration to Germany: An Analysis Based on Local Labour Markets”, **ZEW Discussion Paper** No. 94-03, Mannheim.

Romero, Dr Ana Teresa. “Bahamas Decent Work Country Program” **International Labour Organization** (ILO), Sub-regional Office of the Caribbean. Nisan 2008.

Schultz, Theodore W. (1961) “Investments in Human Capital” **The American Economic Review**. Cilt 51, Sayı 1, ss: 1-17.

Sisay Asefa, ve Wei-Chiao Huang (1994) “Human Capital and Economic Development” **W.E. Upjohn Institute for Employment Research**, 1994.

Seyidoğlu, Halil (2003) “Uluslararası İktisat: Teori Politika ve Uygulama” **Kurtuş Matbaası İstanbul**

Somerville, W, ve M. Sumption (2009) “Immigration and the Labour Market: Theory, Evidence and Policy” **Migration Policy Institute**.

Steinhardt, Max Fredrich (2011) “The Wage Impact of Immigration in Germany – New Evidence for Skill Groups and Occupations” **The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy Contributions**, Cilt 11, Sayı 31.

Storesletten K. (2000) “Sustaining Fiscal Policy Through Immigration” *Journal of Political Economy*, Cilt 108, Sayı 2, ss: 300-323.

Strulik, Holger (2003) “The Role of Human Capital and Population Growth in R&D-Based Models of Economic Growth” **Department of Economics, University of Hamburg**, Haziran 2003.

Tallman Ellis W. ve Wang, Ping (1994) “Human Capital and Endogenous Growth Evidence from Taiwan” **Journal of Monetary Economics**. Cilt 34, Sayı 1, ss: 101-124 (Ağustos 1994).

Tilly, C. ve Brown, C.H. (1967) “On Uprooting, Kinship, and Auspices of Migration” **International Journal of Comparative Sociology**, Cilt 8, Sayı 2: ss 139-164.

Thieme, Susan (2006) “A Brief Overview of Theories of International Migration” **Social Networks and Migration**. Far West Nepalese Labour Migrants in Delhi. Münster: ss 36-40.

Thomas-Hope, Elizabeth “Trends and Patterns of Migration to and from Caribbean countries” **The James Seivright Moss-Solomon, Professor of Environmental Management**, University of the West Indies, Kingston, Jamaica.

Thompson, Tracey L. (2012) “Remembering ‘The Contract’: Recollections of Bahamians” The College of the Bahamas. **The International Journal of Bahamian Studies**, Cilt 18, 2012.

Thrane, Aubrey (2013) “New Trends in Migration: South African Case Study” The Centre for Global Prosperity, **Hudson Institute**. Ekim 4 2013.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası “Augmented Neoclassical Growth Model: A Replication Over the 1960-2000 Period.” **TCMB Working Paper**, No 11/01.

Wadhwa, Vivek, Saxenian, Annalee, Rissing, Ben; ve Gereffi, Gary. “Skilled Immigration and Economic Growth” **Applied Research in Economic Development**, Cilt 5, Sayı 1, 2008.

Wallerstein, I. (1974) “The Modern World System: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World Economy in the Sixteenth Century” **Academic Press**, New York.

Williams, Lynne S. (1995) “Understanding the Economics of Immigration Canberra, **Australian Government Publishing Service**, 1995. Bureau of Immigration, Multicultural and Population Research.

Yan, Yuan ve Rajachandra (2013) “Does Skilled Immigration Affect the Wage Rate of Australian Workers?” **DPIBE**, Aralık, 2013.

BAĞLANTI İÇEREN KAYNAKÇALAR

ABD Çalışma Bakanlığı (2014) “Labour force by Industry” <http://www.bls.gov/> (13.09.2015)

ABD İç Güvenlik Bakanlığı (2014a) (U.S. Department of Homeland Security) “Refugees and Asylum Seekers: 2014”
https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/Refugees%20%26%20Asylees%20Flow%20Report%202014_508.pdf (13.09.2015)

ABD İç Güvenlik Departmanı (2014b) “US Lawful Permanent Residents: 2014”
https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/LPR%20Flow%20Report%202014_508.pdf (13.09.2015)

Almanya ile ilgili Bilgi (2015) <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/en/society/main-content-08/immigration-and-integration.html> (19.09.2015)

Alman Federal İstatistik-Nüfus (2015)
<https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/Population/PopulationProjection/PopulationProjection.html> (19.09.2015)

Alman Federal İstatistik (2015)

<https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/FactsFigures.html> (19.09.2015)

Almanya Göçmenliği (2004) “Germany: Immigration in Transition”

<http://www.migrationpolicy.org/article/germany-immigration-transition> (19.09.2015)

Amerikan Göçmenlik Konseyi (2014) “How the US Immigration System Works:

Fact Sheet” 03.03.2014 <http://www.immigrationpolicy.org/just-facts/how-united-states-immigration-system-works-fact-sheet> (27.09.2015)

AMP National Centre for Social and Economic Modelling (NATSEM) (2014)

“Income and Wealth Report” Kasım 2014, Sayım 36.

<http://www.natsem.canberra.edu.au/storage/1-AMP.NATSEM%2036%20We%20can%20work%20it%20out-Australia%205C's%20changing%20workforce%20FINAL.pdf> (27.03.2016)

Anglo Info: Turkey (2016) “Social Security”

<https://www.angloinfo.com/turkey/how-to/turkey-money-social-security>
(20.11.2015)

Avrupa Ekonomi Komisyonu (2014)

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/index_en.htm
(27.11.2015)

Australia: Treasury “2015 Intergenerational Report”

http://www.treasury.gov.au/~media/Treasury/Publications%20and%20Media/Publications/2015/2015%20Intergenerational%20Report/Downloads/PDF/2015_IGR.ashx
(27.03.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2016) www.abs.gov.au/Population (21.01.2016)

Avustralya Department of Immigration and Border Protection (2015a) “Australia’s 2015-16 Migration Programme Statistics” Migration Blog.

<https://www.border.gov.au/about/reports-publications/research-statistics/statistics/live-in-australia/migration-programme> (21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu Bilgi Sayfa (2015b)“The Abolition of the White Australian Policy” <https://www.border.gov.au/about/corporate/information/factsheets/08abolition> (21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2015c)“The Outlook of Net Overseas Migration as at December 2015”
<https://www.border.gov.au/ReportsandPublications/Documents/statistics/nom-december-2015.pdf> (21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2013) “Characteristics of Recent Migrants”
<http://www.abs.gov.au/ausstats%5Cabs@.nsf/0/E92EA270A32AF8F1CA256953007D9AFA?OpenDocument> (21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2010) “Characteristics of Recent Migrants”
<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Products/6250.0~Nov+2010~Main+Features~Employment?OpenDocument> (21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2011a) “Reflecting a Nation: Stories from the 2011 Census 2012-13”
<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Lookup/2071.0main+features902012-2013>
(21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2005) “Australia Social Trends”
<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.NSF/0/677e8471440b9117ca25703b0080ccb4?OpenDocument> (22.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2011b) “Australia Migration”
<http://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Lookup/3412.0Chapter12011-12%20and%202012-13> (21.01.2016)

Avustralya Göçmenliği 2014/5 3412.0

<http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/mf/3412.0> (23.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2006a) “Australia Social Trends”

<http://www.abs.gov.au/ausstats/ABS@.nsf/7d12b0f6763c78caca257061001cc588/f930564143dfa8a8ca2571b000153dd7!OpenDocument> (22.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2006b) “Economic Impacts of Migration and Population Growth” Productivity Commission Research Report

<http://www.pc.gov.au/inquiries/completed/migration-population/report/migrationandpopulation.pdf> (23.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2015c) “Labour Force”

[http://www.ausstats.abs.gov.au/ausstats/meisubs.nsf/0/9081691957A42529CA257EFA001B03DE/\\$File/62020_oct%202015.pdf](http://www.ausstats.abs.gov.au/ausstats/meisubs.nsf/0/9081691957A42529CA257EFA001B03DE/$File/62020_oct%202015.pdf) (21.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu (2014a) “Australian History Population Statistics”

<http://abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/0/632CDC28637CF57ECA256F1F0080EBCC?Opendocument> (23.01.2016)

Avustralya İstatistik Bürosu “Australia to 2010: Future Challenges“ Intergenerational Report 2010.

Avustralya İstatistik Bürosu (2009a) “Australia Social Trends”

Avustralya İstatistik Bürosu (2009b) “Perspectives on Migrants, 2009”

<http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/Lookup/3416.0Main+Features32009> (21.01.2016)

Bahamalar Göçmenlik Yasası (Bahamas Immigration Law-Online)

http://laws.bahamas.gov.bs/cms/images/LEGISLATION/PRINCIPAL/1967/1967-0025/ImmigrationAct_1.pdf (28.02.2016)

Bahamalar Yatırım Otoritesi (Bahamas Investment Authority)

www.bahamas.gov.bs (29.02.2016)

Bahamalar Göç Profilleri (Bahamas Migration Profiles) UNICEF

<https://esa.un.org/migmgprofiles/indicators/files/Bahamas.pdf> (29.02.2016)

Bahamalar İstatistik Dairesi (Department of Statistics) “National and Regional Poverty Indicators by Characteristics of the population 2013”

<http://www.bahamas.gov.bs/wps/wcm/connect/7d47abb7-03b9-49c7-8831-1d1e9846c603/Household+Expenditure+Survey+2013+Summary+Statistics.pdf?MOD=AJPERES> (29.02.2016)

Bahamalar Merkez Bankası (2016) “National Debt”

<http://www.centralbankbahamas.com/faqs.php?cat=20&id=10160> (29.02.2016)

BertelsmanStiftung

<https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/topics/aktuelle-meldungen/2014/november/sozialstaat-profitiert-von-zuwanderung/> (09.03.2016)

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Bakanlığın (2014) “Population and Development in SIDS 2014” **Birleşmiş Milletler**. BM’nin SIDS Konferans www.unpopulation.org. (22.02.2016)

Bonin, Holger “The Fiscal Effects of Foreigners and Immigration in Germany” (2014) <http://www.zew.de/en/das-zew/aktuelles/der-beitrag-von-auslaendern-und-kuenftiger-zuwanderung-zum-deutschen-staatshaushalt/?cHash=379d94a982c6ef93f253467caa34cd4b> (09.03.2016)

Central Intelligence Agency (2015) “Turkey”

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tu.html> (09.03.2016)

Dettmur, Marcus (2016) German Companies See Refugees as Opportunity

<http://www.spiegel.de/international/germany/refugees-are-an-opportunity-for-the-german-economy-a-1050102.html> (09.03.2016)

Dünya Bankası (2016) “Ülkelere Bakış Türkiye” (Nisan 7, 2016)
<http://www.worldbank.org/en/country/turkey/overview> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2014) Bahamalar
<http://data.worldbank.org/country/bahamas> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2010) “Göçmenliği ve Para Havalesi Raporu: Bahamalar’ın Para Havalesi”
<http://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1199807908806/Bahamas.pdf> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2013) “Developing Countries to Receive over \$410 Billion in Remittances in 2013” (Ekim 2, 2013)
<http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2013/10/02/developing-countries-remittances-2013-world-bank> (02.10.2016)

Dünya Bankası (2014a) “Verileri Ülkeleri: Almanya”
<http://data.worldbank.org/country/germany> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2014b) “Verileri Ülkeleri: Avustralya”
<http://data.worldbank.org/country/australia> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2014c) “Verileri Ülkeleri: ABD”
<http://data.worldbank.org/country/united-states> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2014d) “Verileri Ülkeleri: Türkiye”
<http://data.worldbank.org/country/turkey> (09.09.2015)

Dünya Bankası (2014e) “Verileri Ülkeleri: Bahamalar”
<http://data.worldbank.org/country/bahamas-the> (09.09.2015)

Dünya Nüfusu Bakış www.worldpopulationreview.com (20.10.2015)

Dünya Nüfusu Metre <http://www.worldometers.info/world-population/us-population/>
(09.09.2015)

Eurostat İstatistikler “Migration and migrant population statistics”
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics(10.09.2015)

Engineering and Technology Management (2002) “Economics of Growth and Innovation”
<http://in3.dem.ist.utl.pt/master/02econ/lecture4.pdf> (11.09.2015)

Ekonomi Görünümü (Economy Watch) (2010)
http://www.economywatch.com/world_economy/the-bahamas/export-import.html
(16.09.2015)

Focus Economics <http://www.focus-economics.com/country-indicator/turkey/gdp-per-capita-USD> (09.09.2015)

Göç ve Mülteciler Alman Federal Bürosu (2013) “Annual Policy Report” **German National Contact Point for the European Migration Network (EMN)**

Göç Bakanlığı ve Sınır Koruma, Avustralya (2009) “Migrant Economic Outcomes and Contributions: Nisan 2009”
<https://www.border.gov.au/ReportsandPublications/Documents/research/outcomes-contributions-apr11.pdf#search=laze%20pejoski> (09.09.2015)

Göç ve Para Havalesi Bilgi kitap (Migration and Remittances Factbook 2015)

<https://knoema.com/WBRIO2014/migration-and-remittances-factbook-2015>
(02.02.2016)

Göç Politikası (2013) “Frequently Requested Statistics on Immigration and Immigrants in the USA” <http://www.migrationpolicy.org/article/frequently-requested-statistics-immigrants-and-immigration-united-states> (01.02.2016)

Government of The Bahamas (2015) “Bahamas Annual Budget Communication 2015-6” <https://www.bahamas.gov.bs/wps/wcm/connect/ce22581e-cb07-445d-a250-8e8040d06128/MOF-BudgetCommunication2015-FINAL-May27-WEB.pdf?MOD=AJPERES> (31.01.2016)

IndexMundi.com <http://www.indexmundi.com/> (02.02.2016)

IOM (2014) <https://www.iom.int/countries/bahamas/general-information#rm>
(02.02.2016)

IOM (2008) “Migration in Turkey: A Country Profile”
http://www.turkey.iom.int/documents/migration_profile_turkey.pdf?entryId=10260
(04.02.2016)

Kober, Ulrich (2015a) “Welfare State profits from migration” 02.11.2015.
<https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/topics/aktuelle-meldungen/2014/november/sozialstaat-profitiert-von-zuwanderung/> (02.02.2016)

Kober, Ulrich (2015b) “The labour market will need more migrants from non-EU countries in the future” 27.03.15 BertelsmanStiftung
<https://www.bertelsmann-stiftung.de/en/topics/aktuelle-meldungen/2015/maerz/immigration-from-non-eu-countries/> (02.02.2016)

Latin Amerika ve Karayipler Ekonomik Komisyonu Raporu (Economic Council for Latin America Report) “Impact of Immigration on Caribbean Microstates: Bahamas,

British Virgin Islands, Saint Maarten, United States Virgin Islands.”
<http://www.eclacpos.org/cdchtm/G0540.HTM> (22.11.2015)

Ulusal Sosyal Güvence Kurulu (NIB) (2014) Annual Report
<http://www.nib-bahamas.com/UserFiles/HTML/Editor/NIB%202014%20Annual%20Report%20Electronic%20File.pdf> (01.11.2015)

OECD Raporu (2015a) “How Will the Refugee Surge Affect the European Economy?” Migration Policy Debates November 2015 Issue No 8.
<http://www.oecd.org/migration/How-will-the-refugee-surge-affect-the-European-economy.pdf>. Web. 25/05/2016 (02.02.2016)

OECD Raporu (2015b) “Is This Humanitarian Migration Crisis Different?” Migration Policy Debates September 2015 Issue No 7
<http://www.oecd.org/migration/Is-this-refugee-crisis-different.pdf> (02.02.2016)

OECD (2015c) “Uluslararası Göçmenliğin Bakış Açısı” Veriler ve İstatistikler
<http://stats.oecd.org/> (02.02.2016)

OECD (2015d) “New AFD/OECD Report Connecting with Emigrants: A Global Profile of Diasporas, Kasım 2015 <https://www.oecd.org/els/mig/Press-Note-Connecting-with-Emigrants-A-Global-Profile-of-Diasporas-2015.pdf> (02.02.2016)

OECD Raporu (2014a) “Does Migration Help the Economy?” Migration Policy Debates, Mayıs 2014.
<http://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%202.pdf> (25.05.2016)

OECD Sosyal Göstergeleri (2014b) “Society at a Glance: Turkey” Mart 2014
<https://www.oecd.org/turkey/OECD-SocietyAtaGlance20142014-Highlights-Turkey.pdf> (02.02.2016)

İstatistiklerle Aile, 2014

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18624> (22.02.2016)

OECD Almanya Verileri (2016)

<https://data.oecd.org/germany.htm> (23.02.2016)

Quandl.com (2015) <https://www.quandl.com/search?query=bahamas> (26.09.2015)

Refugee Solidarity Network (2015) “Refugees and Asylum in Turkey”

<http://www.refugeesolidaritynetwork.org/learn-more/turkey-asylum-basics/>

(23.02.2016)

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2014) “Uluslararası Koruma Yıllara Göre Uluslararası Koruma Başvurusu”

http://www.goc.gov.tr/icerik3/uluslararasi-koruma_363_378_4712* (20.03.2016)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2015) “Migration Crisis from a Turkish perspective”

[http://atina.be.mfa.gov.tr/images/localCache/12/8488dc60-be95-4d3a-9324-](http://atina.be.mfa.gov.tr/images/localCache/12/8488dc60-be95-4d3a-9324-cdda8cc52481.pdf)

[cdda8cc52481.pdf](http://atina.be.mfa.gov.tr/images/localCache/12/8488dc60-be95-4d3a-9324-cdda8cc52481.pdf) (20.03.2016)

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2016) “Turkey on Irregular Migration”

<http://www.mfa.gov.tr/turkey-on-irregular-migration.en.mfa> (20.03.2016)

The Bahamas Guide (2015) “Immigration and Work Permits

<http://thebahamasguide.com/facts/immigration-work-permits/> (19.09.2015)

The Commonwealth (2015)

<http://thecommonwealth.org/our-member-countries/bahamas/economy> (20.03.2016)

The Guardian “Australian economic forecasts cut as Treasury predicts slower growth for longer” <https://www.theguardian.com/business/2015/nov/24/australian-economic-forecasts-cut-as-treasury-predicts-slower-growth-for-longer> (20.03.2016)

The Official Site of The Bahamas (2015) <http://www.bahamas.com/history> (20.03.2016)

Trading Economics (2014) www.tradingeconomics.com (20.03.2016)

Türkiye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (2015) “Yabancı Çalışma İzinleri 2015 Raporu” <http://www.csgb.gov.tr/media/3209/yabanciizin2015.pdf> (22.02.2016)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2016) ”Labour Force Statistics” Mayıs 2016 <http://www.turkstat.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=21571> (22.02.2016)

TÜİK (2015) <http://www.turkstat.gov.tr/Start.do> (16.01.2016)

UNDESA (2015) Population Division and International Migration <http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/others/index.shtml> (14.03.2016)

UNHCR www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html (31.11.2015)

US Department of State (2015) “Investment Climate Statment” <http://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ics/2015/241472.htm> (01.02.2016)

Wolff, Guntram B. (2015) Germany’s Handling of Immigration Will Shape the Future of Europe. 11.09.2015 <http://bruegel.org/2015/09/germanys-handling-of-immigration-will-shape-the-future-of-europe/> (11.03.2016)

Zong, J ve Batalova, J (2015) “Frequently Requested Statistics on Immigrants and Immigration in the United States” Migration Policy Institute

<http://www.migrationpolicy.org/article/frequently-requested-statistics-immigrants-and-immigration-united-states-4> (22.02.2016)

